

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Η' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΝ Α' ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΩΝ ΘΗΛΕΩΝ

Τιμᾶται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου δραχ. 27.45
(Βιβλίωσημον καὶ Φόρος Ἀναγκ. Δανείου ἀξίας δραχ. 12.75)

Ἀριθμὸς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 21426

Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 173, 5 Αὐγούστου 1927

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^{ΙΑ}
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"

44 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 44

1927

1927 ΪΕΝ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Η' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Αναβασεις
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ Α' ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΩΝ ΘΗΛΕΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^{ΙΑ}

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

44—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—44

1927

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

Ι. Δ. Κολλαροῦ

Τόποις ΞΕΝ. Ε. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ — Γεωργίου Σταύρου, 10

ΜΕΡΟΣ Ι

ΠΡΩΤΟΝ

ΑΝΑΒΛΑΣΙΣ

Περύληψις τῶν τριῶν πρώτων βιβλίων :

I. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 401 ὁ Κύρος μετὰ 13,000 Ἑλλήνων μισθοφόρων καὶ πολυαριθμοῦ Περσικοῦ στρατοῦ ἀναχωρήσας ἐκ Σάρδεων, τῆς πρωτευούσης τῆς Λυδίας, προχωρεῖ διευθυνόμενος νοτιοανατολικῶς μέχρι Βαβυλῶνος. Παρὰ τὰ Κούναξα, μικρὰν κώμην πλησίον τῆς Βαβυλῶνος, συνάπτει μάχην πρὸς τὸν ἀδελφόν του βασιλέα Ἀρταξέρξην ἐν τῇ κρισίμῳ ταύτῃ μάχῃ νικῶσιν οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' ὁ Κύρος φονεύεται καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ τρέπεται εἰς φυγὴν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ βασιλέως, ὅστις οὕτω μένει κύριος τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

II. Ἀποθανόντος τοῦ Κύρου οἱ Ἕλληνες εὐρίσκονται ἐν ἀμηχανίᾳ, ἣτις ἀναγκάζει τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Κλέαρχον νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν σατράπην Τισσαφέρνην καὶ νὰ συνάψῃ μετ' αὐτοῦ συνθήκην. Κατὰ ταύτην ὁ Τισσαφέρνης ὑπεσχέθη νὰ ὀδηγήσῃ ἀκινδύνως τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἴωνίαν ἀλλ' ὅμως οὗτος δείχνεται πρὸς αὐτοὺς προδότης· διότι, ὅτε ἔφθασαν παρὰ τὸν Ζαπάταν ποταμόν, καλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων χάριν συνεννοήσεως εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν, τοὺς μὲν λοχαγοὺς καὶ τοὺς παρακολουθήσαντας αὐτοὺς στρατιώτας φονεύει, τοὺς δὲ στρατηγοὺς συλλαβὸν στέλλει πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα εἰς Βαβυλῶνα, ἔνθα οὗτοι κατατομοῦνται.

III. Μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ζαπάταν δολοφονίαν οἱ Ἕλληνες περιπίπτουσιν εἰς μεγίστην ἀθυμίαν καὶ ἀπελπισίαν· ἐκ ταύτης ἐξάγει αὐτοὺς ὁ Ξενοφῶν παραθαρύνας καὶ συμβουλεύσας νὰ ἐκλέξωσι νέους στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς ἀντὶ τῶν δόλῳ φονευθέντων ὑπὸ τῶν Περσῶν· οἱ Ἕλληνες πεισθέντες τῇ συμβουλῇ τοῦ Ξενοφῶντος ἐκλέγουσι νέους ἄρχοντας, ἐν οἷς καὶ τὸν Ξενοφῶντα· μετὰ τοῦτο διαρκῶς ἐνοχλοῦμενοι ὑπὸ τῶν παρακολουθούντων αὐτοὺς Περσῶν ἐξακολουθοῦσι τὴν πορείαν διὰ τῆς Ἀσσυρίας ἔχοντες ἐκ δεξιῶν τὸν Τίγρην· τοῦτον δ' ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ διαβῶσιν, ἀποφασίζουσι νὰ πορευθῶσι διὰ τῶν ὁρέων εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Α'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν Καρδουχείων ὄρέων.

(1, 1—28)

§ 1 Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει ἐγένετο μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα μετὰ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἅς βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες Ἕλληνας ἐποιήσαντο, καὶ ὅσα, παράβατος τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους, ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπακολουθοῦντος τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος, ἐν τῇ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.)

§ 2-4 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, ἔνθα ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχεια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς διὰ τῶν ὄρέων πορευτέον εἶναι. ἤκουον γὰρ τῶν ἀλισκομένων, ὅτι, εἰ διέλθοιεν τὰ Καρδούχεια ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἦν μὲν βούλωνται, διαθήσονται, ἦν δὲ μὴ βούλωνται, περιίασιν. καὶ τοῦ Εὐφράτου δὲ τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι, καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον. τὴν δ' εἰς τοὺς Καρδούχειους ἐμβολὴν ὧδε ποιοῦνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι, πρὶν τοὺς πολεμίους καταλαθεῖν τὰ ἄκρα.)

§ 5-7 Ἦνίκα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτός, ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τηρικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλσεως, πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος. ἐνθα δὴ Χειρίσοφος μὲν ἠγάετο τοῦ στρατεύματος, λαθὼν τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνήτας πάντας, Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ἐπισθοφύλαξιν ὀπλίταις εἴπετο,

οὐδένα ἔχων γυμνήτα· οὐδείς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει εἶναι, μή τις, ἄνω πορευομένων, ἐκ τοῦ ὀπισθεν ἐπίσποιτο· καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει· Χειρίσοφος, πρὶν τινὰς αἰσθῆσθαι τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ' ὕφηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ αἰεὶ τὸ ὑπερβάλ-
λον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκεσὶ τε καὶ μυχοῖς τῶν ὁρέων·

Ἔνθα δὲ οἱ μὲν Καρδοῦχοι, ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας, ἔχοντες § 8-9
καὶ γυναῖκας καὶ παιδας, ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. τὰ δὲ ἐπι-
τήδεια πολλὰ ἦν λαμβάνειν, ἦσαν δὲ καὶ χαλκώμασι παμ-
πλοῖς κατεσκευασμένοι αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλ-
ληνες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι, εἴ πως
ἑθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς
χώρας, ἐπεὶ περ βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν· τὰ μέντοι ἐπιτήδεια,
ὅπου τις ἐπιτυγχάνοι, ἐλάμβανον· ἀνάγκη γὰρ ἦν. οἱ δὲ
Καρδοῦχοι οὔτε καλούντων ὑπήκουον οὔτε ἄλλο φιλικὸν
οὐδὲν ἐποίουν.

Ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς § 10-11
κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι—διὰ γὰρ τὸ στενὴν
εἶναι τὴν ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἢ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο
καὶ κατάβασις—τότε δὲ συλλεγέντες τινὲς τῶν Καρδοῦχων
τοῖς τελευταίοις ἐπετίθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινὰς καὶ λίθοις
καὶ τοξεύμασι κατέτρωσαν, ὀλίγοι ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκίτου
γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. εἰ μέντοι τότε πλείους
συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρα-
τεύματος. καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμας
ἠϋλίσθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαον κύκλῳ ἐπὶ
τῶν ὁρέων καὶ συνεῶρων ἀλλήλους.

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχα- § 12-14
γοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ
δυνατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τὰλλα, καί,
ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ, πάντα

ἀφείναι. σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι, πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. δόξαν δὲ ταῦτα, ἐκῆρυξαν οὕτω ποιεῖν. ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστήσαντες ἐν τῇ στενῇ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὐρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφηροῦντο, οἱ δ' ἐπέιθοντο. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ μὲν τι μαχόμενοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι.

§ 15-18 Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίνεται χειμὼν πολὺς, ἀναγκαῖον δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τὰπιτήδεια. καὶ ἤγειτο μὲν Χειρίσοφος, ὠπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. καὶ οἱ πολέμοιο ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων, ἐγγυς προσιόντες, ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ὥστε ἠναγκάζοντο οἱ Ἕλληνες, ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες, σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμοιο ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο· ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μὲν, ὅτε παρεγγυῖτο, ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ' ἤγε ταχέως καὶ παρηγγυά ἐπεσθαι, ὥστε δῆλον ἦν, ὅτι πρᾶγμα τι εἶη· σχολῇ δ' οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ αἷτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε ἡ πορεία ὁμοία φυγῇ ἐγίνετο τοῖς ὀπισθοφύλαξιν. καὶ ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνυμος, τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίας Ἀρκὰς διαμπερὲς τὴν κεφαλὴν.

§ 19-22 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθὺς ὥσπερ εἶχεν ὁ Ξενοφῶν, ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον, ἠτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι. «καὶ νῦν δύο καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ἀνδρε τέθνατον, καὶ οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι ἐδυνάμεθα». ἀποκρίνεται ὁ Χειρίσοφος· «Βλέφον», ἔφη, «πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδέ, ὡς ἄβατα πάντα ἐστίν· μία

δ' αὐτῆ ὁδός, ἣν ὄρας, ὀρθία, καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἀνθρώπων ὄραν ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον, οἱ κατειληφότες φυλάττουσι τὴν ἔκθεσιν. ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι, πρὶν κατειληφθαι τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ' ἠγεμόνες, οὓς ἔχομεν, οὐ φασιν εἶναι ἄλλην ὁδόν». ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· « Ἄλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἀνδρας. ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρείχον, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπερ καὶ ἡμᾶς ἀναπνεύσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν τινας αὐτῶν, καὶ ζῶντας προυθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα, ὅπως ἠγεμόσιν εἰδόσι τὴν χῶραν χρησαίμεθα».

Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους, ἤλεγχον διαλαβόν- § 23-25
τες, εἴ τινα εἶδειεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. ὁ μὲν οὖν ἕτερος οὐκ ἔφη, μάλ' ἀπολλῶν φόβων προσαγομένων· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὀρώντος τοῦ ἐτέρου, κατεσφάγη. ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν, ὅτι οὗτος μὲν οὐ φαίη εἰδέναί, ὅτι αὐτῷ ἐτύγχανε θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἠγγήσεται δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. ἔρωτῶμενος δ', εἴ εἴη τι ἐν αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον, ὃ εἴ μὴ τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον εἶσθαι παρελθεῖν.

Ἐνταῦθα δ' ἐδόκει συγκαλέσαντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ § 26-28
ταξιάρχους τῶν πελταστῶν καὶ τῶν ὀπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν, εἴ τις αὐτῶν ἔστιν, ὅστις ἀνήρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἀν γενέσθαι καὶ ὑποστὰς ἐθελοντῆς πορεύεσθαι. ὑφίσταται τῶν μὲν ὀπλιτῶν Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρράσιος ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος· «ἐγὼ γάρ», ἔφη, «οἶδα, ὅτι ἔφονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἠγουμενίου». ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν, εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξιάρχος ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. ὑφίσταται Ἀριστέας Χίος, ὃς πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῇ στρατιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

**Β'. Περικύκλωσις τῆς ὑπὸ τῶν Καρδούχων
κατεχομένης διόδου καὶ ἄλωσις αὐτῆς. — Ἀγῶνες
τῶν ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα ὀπισθοφυλάκων.**

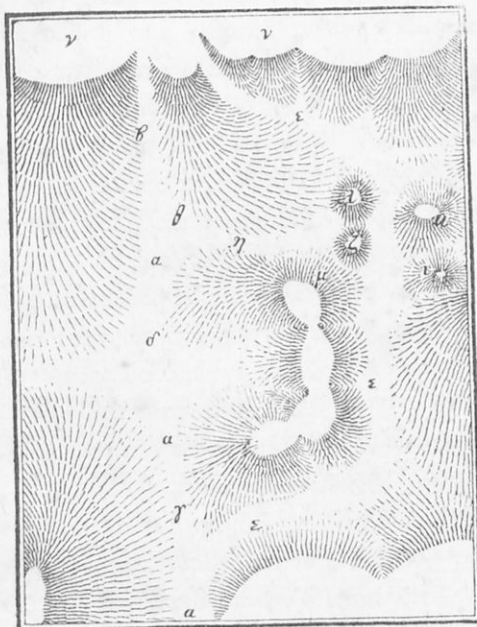
(2, 1—23)

§ 1-2 Καὶ ἦν μὲν δειλῆ, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμφαγόντας πορεύεσθαι. καὶ τὸν ἡγεμόνα δῆσαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς, καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἦν λάθωσι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλπιγγι σημαίνειν καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰεναὶ ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανεράν ἔκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες, ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα. ταῦτα συνθέμενοι οἱ μὲν ἐπορεύοντο πλῆθος ὡς δισχίλιοι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ· Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας ἤγειτο πρὸς τὴν φανεράν ἔκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμοι προσέχοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν οἱ περιμόντες.

§ 3-4 ^{οὐκ} Ἐπει δὲ ἦσαν ἐπὶ γαράδρᾳ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἦν ἔδει διαβάνας πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν, τῆνικαῦτα ἐκύλινδον οἱ βάρβαροι ὀλοιτρούχους ἀμαξιαίους, οἱ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας πταίοντες διεσφενδονῶντο· καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἶόν τ' ἦν τῇ εἰσόδῳ. ἔνιοι δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μὴ ταύτῃ δύναιτο, ἄλλῃ ἐπειρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποίησαν, μέχρι σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ἦντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπίοντες, τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακήσαντες. οἱ μέντοι πολέμοι οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὄλης τῆς νυκτὸς κυλίνδοντες τοὺς λίθους· τεκμαίρεσθαι δ' ἦν τῇ φόφῳ.

§ 5-6 Οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα, κύκλῳ περιμόντες, καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους· καὶ τοὺς μὲν

κατακάνοντες, τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμμενον ὡς τὸ ἄκρον κατέχοντες. οἱ δ' οὐ κατείχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ αὐτῶν, παρ' ὃν ἡ στενὴ αὕτη ὁδός, ἐφ' ἣ ἐκάθηντο οἱ φύλακες. ἔφοδος μέντοι αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν, οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ ἐκάθηντο. |

- α ἡ φανερά ὁδός, 2, 8.
 β ἡ ἐφθία ὁδός, 1, 20, ἢ ἡ φανερά ἔκβασις, 2, 2.
 γ ὁ σταθμὸς, 1, 19.
 δ ἡ παράδροα, 2, 3.
 ε ἡ στενὴ ὁδός, 2, 6 (εὐδοκιάτη τοῖς ὑποζυγίοις, 2, 9, πρὸβλ. 1, 24).
 ζ οἱ φύλακες, 2, 5.
 η ἡ ἐπὶ τοῖς πολεμίους ἔφοδος, 2, 6.
 θ οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ πολεμιοὶ, 2, 6.
 ι ὁ πρῶτος λόφος, 2, 10.
 κ ὁ δεύτερος λόφος, 2, 12 κ.έ.
 λ ὁ τρίτος μαστὸς πολὺ ὀρθιότατος, 2, 1, 14, 19, 20 (τὸ ἄκρον, 1, 25; 2, 5).
 μ ὁ ἐντίπορος λόφος, 2, 18.
 ν τὸ ὀμαλόν, 2, 16.

Καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέ- § 7-8
 φαιεν, ἐπορεύοντο σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ ὁμίχλη ἐγένετο, ὥστ' ἔλαθον ἐγγυὺς προσελθόντες. ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλήλους, ἦ τε σάλπιγξ ἐφθέγγετο καὶ ἀλαλάξαντες ἔεντο ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λιπόντες τὴν ὁδόν, φεύγοντες ὀλίγοι ἀπέθνησκον· εὐζωνοὶ γὰρ ἦσαν. οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος εὐθὺς ἔεντο ἄνω κατὰ τὴν φανεράν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρα-

τηγῶν κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο, ἢ ἔτυγον ἕκαστοι ὄντες, καὶ ἀναβάντες, ὡς ἐδύναντο, ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασιν. καὶ οὗτοι πρῶτοι συνέμιξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ χωρίον.

§ 9-12 Ξενοφῶν δέ, ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις, ἐπορεύετο, ἢ περ οἱ τὸν ἡγεμόνα ἔχοντες· εὐδωτάτη γὰρ ἦν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δὲ ἡμίσεις ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξεν. πορευόμενοι δ' ἐντυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὓς ἢ ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη ἢ διεξεῦχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν ἢ περ οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλη ἢ ταύτη ἐκβῆναι· ἐνθα δὲ παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις, προσβάλλουσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ κύκλιφ, ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφοδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν. καὶ τέως μὲν αὐτοὺς ἀναβαίνοντας, ὅπη ἐδύνατο ἕκαστος, οἱ βάρβαροι ἐτόξευον καὶ ἔβαλλον, ἐγγὺς δ' οὐ προσίεντο, ἀλλὰ φυγῇ λείπουν τὸ χωρίον. καὶ τοῦτόν τε παρέληλύθησαν οἱ Ἕλληνες καὶ ἕτερον ὀρῶσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον· ἐπὶ τοῦτον αὖθις ἐδόκει πορεύεσθαι.

§ 13 Ἐννοήσας δ' ὁ Ξενοφῶν, μή, εἰ ἔρημον καταλίποι τὸν ἠλωκότεν λόφον, πάλιν λαβόντες οἱ πολέμιοι ἐπιθοῖντο τοῖς ὑποζυγίοις παριοῦσιν—ἐπὶ πολὺ δ' ἦν τὰ ὑποζύγια ἅτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ πορευόμενα—καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγοὺς Κηφισόδωρον Κηφισοφῶντος Ἀθηναῖον καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου Ἀθηναῖον καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον φυγάδα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεῦτερον λόφον, καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἰροῦσιν.

§ 14-16 Ἐτι δ' αὐτοῖς τρίτος μαστὸς λοιπὸς ἦν πολὺ ὀρθιώτατος ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῇ πυρὶ καταληφθείσης φυλακῆς τῆς νυκτὸς ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες, λείπουν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θαυμαστὸν

πάσι γενέσθαι, καὶ ὑπώπτευον δείσαντας αὐτούς, μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο, ἀπολιπεῖν. οἱ δ' ἄρα, ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὀπισθεν γιγνόμενα, πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν. καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινον ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προσμίξειαν, καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῇ ὁμαλῇ θέσθαι τὰ ὄπλα.

Καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἦλθεν Ἄρχαγόρας ὁ Ἄργεῖος § 17-18
πεφευγώς, καὶ λέγει, ὡς ἀπεκόπησαν ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ ὅτι τεθνήσκει Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης καὶ ἄλλοι, ὅσοι μὴ ἀλάμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο. ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ἦγον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῷ μαστῷ· καὶ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' ἑρμηνέως περὶ σπονδῶν καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπῆτει. οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδώσειν ἐφ' ᾧ μὴ κείναι τὰς οἰκίας. συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν.

Ἐν ᾧ δὲ τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα παρήκει, οἱ δὲ ταῦτα διε- § 19-21
λέγοντο, πάντες οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου συνερρύησαν, ἔνθα ἴσταντο οἱ πολέμιοι. καὶ ἐπεὶ ἦρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔνθα τὰ ὄπλα ἔκειτο, ἴεντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῶν πλήθει καὶ θορύβῳ· καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μαστοῦ, ἀφ' οὗ Ξενοφῶν κατέβαινον, ἐκύλινδον πέτρους· καὶ ἐνὸς μὲν κατέαξαν τὸ σκέλος, Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστὴς ἔχων τὴν ἀσπίδα ἀπέλιπεν· Εὐρύλοχος δὲ Λουσιεὺς προσέδραμεν αὐτῷ ὀπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος ἀπεχώρει· καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς συντεταγμένους ἀπῆλθον.

Ἐκ δὲ τούτου πᾶν ὄμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐσκήνη- § 22-23
σαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδεῖσις θαψιλέσιν· καὶ γὰρ οἶνος πολὺς ἦν, ὥστε ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον. Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διεπράξαντο, ὥστε λαβόντες τοὺς

Αναστασίου Κορυζοῦ

νεκροὺς ἀπέδωσαν τὸν ἡγεμόνα· καὶ πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν, ὅσα περ νομίζεται ἀνδράσιν ἀγαθοῖς.

[Περίληψις τοῦ κεφαλαίου 3 :

Μετὰ πορείαν ἑπτὰ ἡμερῶν διὰ τῆς χώρας τῶν Καρδούχων αὐλίζονται οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς παρὰ τὸν Κεντροῖτην ποταμὸν κώμας. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα εὗρισκousι δυσχερείας· πρῶτον διότι δὲν δύνανται νὰ διαβῶσι τὸν ποταμὸν διὰ τὸ βάθος καὶ τὴν τραχύτητα αὐτοῦ, καὶ δεύτερον διότι οἱ μὲν Ἀρμένιοι καὶ ἄλλοι βάρβαροι παρατεταγμένοι πέραν τοῦ ποταμοῦ ἔμελλον νὰ κωλύσωσι τὴν διάβασιν, οἱ δὲ Καρδοῦχοι συνηθροισμένοι εἰς τὰς ὄρεινὰς κώμας ἔμελλον νὰ ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτῶν διαβαινόντων. Κατὰ τύχην δ' ὅμως ἀνακαλύπτεται πόρος εὐδιάβατος, δι' οὗ κατορθοῦσιν οἱ Ἕλληνες νὰ διαβῶσι τὸν ποταμὸν, ἀφ' οὗ προηγουμένου δι' ἐπιδεξίων κινήσεων αὐτῶν τοὺς μὲν ἀπέναντι βαρβάρους ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, τοὺς δὲ Καρδοῦχους ὀρμήσαντας εἰς ἐπίθεσιν ἀπέκρουσαν].

*Γ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς δυτικῆς
Ἀρμενίας.—Εἰρηνικὴ καὶ ἐχθρική συνάντησις
αὐτῶν μετὰ τοῦ ὑπάρχοντος τῆς Ἀρμενίας
Τιριβάζου.*

(4, 1—22)

§ 1-3 Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ λείους γηλόφους οὐ μείον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν ἐγγυὲς τοῦ ποταμοῦ κώμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς τοὺς Καρδοῦχους. εἰς δὲ ἦν ἀφίκοντο κώμην, μεγάλη τε ἦν καὶ βασιλείου εἶχε τῷ σατράπῃ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταῖς οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτήδεια δ' ἦν δαψιλῆ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα, μέχρι ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβίαν ποταμὸν. οὗτος

δ' ἦν καλὸς μὲν, μέγας δ' οὐ κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμὸν ἦσαν.

Ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἐσπέραν. § 4-6
 ὕπαρχος δ' ἦν αὐτοῖς Τιρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεὶ φίλος γενόμενος, καὶ ὁπότε παρεῖη, οὐδείς ἄλλος βασιλεῖα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν. οὗτος προσήλασεν ἱππέας ἔχων, καὶ προπέμψας ἐρμηνεῖα εἶπεν, ὅτι βούλοιο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσιν. τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκοῦσαι· καὶ προσελθόντες εἰς ἐπήκοον ἡρώτων, τί θέλοι. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι σπείσασθαι βούλοιο, ἐφ' ᾧ μῆτε αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας ἀδικεῖν μῆτε ἐκείνους κάειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τὰπιτύθρεια, ὅσων δέονται. ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τούτοις.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου παρα- § 7-9
 σάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἀπέχων ὡς δέκα σταδίου· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασιλεία καὶ κώμας περίξ πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτιθδείων μεστάς. στρατοπεδευσμένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιῶν πολλή· καὶ ἔωθεν ἔδοξε διασκηνηῖσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κώμας· οὐ γὰρ ἐώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἔδοκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. ἐνταῦθα εἶχον, ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σῖτον, οἶνους παλαιοὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὄσπρια παντοδαπά. τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κατίδοιεν νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοντα.

Ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, § 10-14
 ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. ἐντεῦθεν συνῆλθον· καὶ γὰρ ἔδοκει διαθιριάζειν. νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα, ἐπιπίπτει χιῶν ἄπλετος, ὥστε ἀποκρύψαι καὶ τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν ἢ χιῶν· καὶ πολλὸς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι· κατακειμένων γὰρ ἀλεινδὸν ἦν ἢ χιῶν ἐπιπεπτωκυῖα, ὅτῳ μὴ παραρρυσίη. ἐπεὶ

δὲ Ξενοφῶν ἐτόλμησε γυμνὸς ἀναστὰς σχίζειν ξύλα, τάχ' ἀναστὰς τις καὶ ἄλλος, ἐκείνου ἀφελόμενος, ἔσχιζεν. ἐκ δὲ τούτου καὶ ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ ἔκαον καὶ ἐχρίοντο· πολὺ γὰρ ἐνταῦθα εὐρίσκετο χρίμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καὶ ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν καὶ τερμίνθινον. ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον εὐρίσκετο. μετὰ ταῦτα ἐδόκει πάλιν διασκηνητέον εἶναι εἰς στέγας. ἔνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῇ κραυγῇ καὶ ἡδονῇ ἦσαν ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δέ, ὅτε τὸ πρότερον ἀπῆσαν, τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν ὑπὸ ἀτασθαλίας, δίκην ἐδίδοσαν κακῶς σκηνοῦντες.

§ 15-18 Ἐντεῦθεν ἔπεμψαν νυκτὸς Δημοκράτην Τημνίτην, ἄνδρας δόντες, ἐπὶ τὰ ὄρη, ἔνθα ἔφασαν οἱ ἀποσκεδαννύμενοι καθορᾶν τὰ πυρά· οὗτος γὰρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεῦσαι τοιαῦτα, τὰ ὄντα τε ὡς ὄντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα. πορευθεὶς δὲ τὰ μὲν πυρὰ οὐκ ἔφη ἰδεῖν, ἄνδρα δὲ συλλαβῶν ἦκεν ἄγων ἔχοντα τόξον Περσικὸν καὶ φαρέτραν καὶ σάγαριν, οἶανπερ καὶ αἱ Ἀμαζόνες ἔχουσιν. ἐρωτώμενος δέ, ποδαπὸς εἶη, Πέρσης μὲν ἔφη εἶναι, πορεύεσθαι δ' ἀπὸ τοῦ Τιριθάζου στρατοπέδου, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. οἱ δὲ ἡρώτων αὐτὸν τὸ στράτευμα ὅπως τε εἶη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι Τιρίθαζος εἶη ἔχων τήν τε ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ μισθοφόρους Χάλυθας καὶ Ταόχους· παρεσκευάσθαι δὲ αὐτὸν ἔφη ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς, ἡπερμοναχῇ εἶη πορεία, ἐνταῦθα ἐπιθηρόμενοι τοῖς Ἕλλησιν.

§ 19-22 Ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στράτευμα συναγαγεῖν· καὶ εὐθὺς φύλακας καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον ἐπορεύοντο, ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἀλόντα ἄνθρωπον. ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη, οἱ πελτασταί, προϊόντες καὶ κατιδόντες τὸ στρατόπεδον, οὐκ ἔμειναν τοὺς ὀπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ

στρατόπεδον. οἱ δὲ βάρβαροι, ἀκούσαντες τὸν θόρυβον, οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων, καὶ ἵπποι ἤλωσαν εἰς εἴκοσι, καὶ ἡ σκηνὴ ἢ Τιριθάζου ἐάλω καὶ ἐν αὐτῇ κλῖναι ἀργυρόποδες καὶ ἐκπτώματα καὶ οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι. ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο ταῦτα οἱ τῶν ὀπλιτῶν στρατηγοί, ἐδόκει αὐτοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μὴ τις ἐπιθέσις γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι ἀπῆσαν, καὶ ἀφίκοντο αὐθημερὸν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Δ'. Κακουχίαι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν διὰ τῆς Ἀρμενίας πορείαν αὐτῶν. — Αἱ μετὰ τὰς κακουχίας ἡμέραι ἀναψυχῆς τῶν Ἑλλήνων ἐν ταῖς κώμαις τῆς Ἀρμενίας.

(5, 1—36)

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐδόκει πορευτέον εἶναι ὅπῃ δύναιτο τάχι· § 1-2
στα, πρὶν συλλεγῆναι τὸ στρατεῦμα πάλιν καὶ καταλαβεῖν τὰ στενά. συσκευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς, ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τιριθάζος, κατεστρατοπεδεύσαντο. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὄμφαλόν. ἐλέγοντο δ' οὐδ' αἰ πηγαὶ πρόσω εἶναι.

Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου στα- § 3-6
θμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπός, καὶ ἄνεμος βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει, παντάπασιν ἀποκᾶν πάντα καὶ πηγνὺς τοὺς ἀνθρώπους. ἔνθα δὴ τῶν μάντεων τις εἶπε

σφαγιάσασθαι τῇ ἀνέμῳ, καὶ σφαγιάζεσθαι· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξεν ἀνεῖναι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος. ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὀργυῖα· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. διεγέροντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ κάοντες· ξύλα δ' ἦν ἐν τῇ σταθμῇ πολλά· οἱ δὲ ὀφὲ προσιόντες ξύλα οὐκ εἶχον. οἱ οὖν πάλαι ἦγοντες καὶ πῦρ κάοντες οὐκ προσέεισαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο εἴ τι ἔχοιεν βρωτόν. ἔνθα δὲ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, ὧν εἶχον ἕκαστοι. ἔνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκάετο, διατηχομένης τῆς χιόνος, βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἔστε ἐπὶ τὸ δάπεδον· οὐ δὲ παρήν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.

§ 7-8 Ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ὄλιγν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμίασαν. Ξενοφῶν δ' ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων ἠγγόνει, ὅτι τὸ πάθος εἶη. ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπειρῶν, ὅτι σαφῶς βουλιμιῶσι, κἂν τι φάγωσιν, ἀναστήσονται, περιῶν περὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὀρήνη βρωτόν, διεδίδου καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους περιτρέχειν τοῖς βουλιμιῶσιν. ἐπειδὴ δὲ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο.

§ 9-11 Πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφικνεῖται, καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης πρὸς τῇ κρήνῃ γυναῖκας καὶ κόρας καταλαμβάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος. αὐταὶ ἠρώτων αὐτούς, τίνες εἶεν. ὁ δ' ἔρμηνεὺς εἶπε περσιστί, ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν σατράπην. αἱ δὲ ἀπεκρίναντο, ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἶη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρασάγγην. οἱ δ', ἐπεὶ ὀφὲ ἦν, πρὸς τὸν κωμάρχην συνεισέρχονται εἰς τὸ ἔρυμα σὺν ταῖς ὑδροφόροις. Χειρίσοφος μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος, ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέ-

σαι τὴν ὁδὸν ἐνουκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός· καὶ ἐν-
ταυθὰ τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν.

Ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τινὲς καὶ τὰ § 12-14
μὴ δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων ἤρπαζον καὶ ἀλλήλοις ἐμά-
χοντο περὶ αὐτῶν. ἐλείποντο δὲ τῶν στρατιωτῶν οἱ τε διε-
φθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἱ τε ὑπὸ τοῦ
ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσσεσηπότες. ἦν δὲ τοῖς
μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπικούρημα τῆς χιόνος, εἴ τις μέλαν τι ἔχων
πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπορεύετο, τῶν δὲ ποδῶν, εἴ τις κινεῖτο
καὶ μηδέποτε ἤσυχίαν ἔχει καὶ εἰς τὴν νύκτα ὑπολύοιτο·
οἱ δὲ ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰσεδύοντο εἰς τοὺς πόδας
οἱ ἱμάντες καὶ τὰ ὑποδήματα περιεπήγγυντο· καὶ γὰρ ἦσαν,
ἐπειδὴ ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβάτινα πεποιη-
μένοι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν.

Διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες τῶν στρα- § 15-16
τιωτῶν· καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι
αὐτόθι τὴν χιόνα, εἵκαζον τετηκέναι· καὶ ἐτετήκει διὰ κρή-
νην τινά, ἣ πλησίον ἦν ἀτμίζουσα ἐν νάπη. ἐνταῦθ' ἐκτρα-
πόμενοι ἐκάθηντο καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι. ὁ δὲ Ξενοφῶν,
ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας, ὡς ἤσθετο, εἶδειτο αὐτῶν πάσῃ
τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὴ ἀπολείπεσθαι, λέγων, ὅτι ἔπονται
πολλοὶ πολέμιοι συνειλεγμένοι, καὶ τελευτῶν ἐχαλέπαινεν.
οἱ δὲ σφάττειν ἐκέλευον· οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι πορευθῆναι.

Ἐνταῦθα ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοὺς ἐπομένους πολεμίους § 17-18
φοβῆσαι, εἴ τις δύναιτο, μὴ ἐπίοιεν τοῖς κάμνουσιν. καὶ ἦν
μὲν σκότος ἦρδη, οἱ δὲ προσῆσαν πολλῇ θορόβῃ ἀμφὶ ὧν εἶχον
διαφερόμενοι. ἔνθα δὴ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἅτε ὑγιαίνοντες,
ἐξαναστάντες ἔδραμον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμνοντες,
ἀνακραγόντες, ὅσον ἐδύναντο μέγιστον, τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ
δόρατα ἔκρουσαν. οἱ δὲ πολέμιοι δέισαντες ἦκαν ἑαυτοὺς κατὰ
τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην, καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐδαμοῦ ἐφθέγγετο.

§ 19-20 Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῇ εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν, ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἤξουσὶ τινες ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν, ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδεμία καθειστήκει· καὶ ἀνίστασά αὐτούς. οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑποχωροῖεν. ὁ δὲ παριῶν καὶ παραπέμπων τῶν πελταστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέψασθαι, τί εἴη τὸ κωλῦον. οἱ δὲ ἀπήγγελλον, ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἠύλισθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἄδειπνοι, φυλακὰς οἷας ἐδύναντο καταστησάμενοι.

§ 21-22 Ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν, πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους, ἀναστήσαντας ἐκέλευε ἀναγκάζειν προϊέναι. ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει τῶν ἐν τῆς κώμης σκεψομένους, πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. οἱ δὲ ἄσμενοι ἰδόντες, τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τούτοις παρέδοσαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο, καὶ πρὶν εἴκοσι στάδια διελθῆναι, ἦσαν πρὸς τῇ κώμῃ, ἔνθα Χειρίσοφος ἠύλιζετο.

§ 23-24 Ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῖς ἔμενεν, οἱ δὲ ἄλλοι, διαλαχόντες ἅς ἐώρων κώμας, ἐπορεύοντο ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες. ἔνθα δὲ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι ἑαυτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζώνους, θέων ἐπὶ τὴν κώμην, ἦν εἰλήχει Ξενοφῶν, καταλαμβάνει πάντας ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κωμάρχην καὶ πώλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους ἑπτακαίδεκα, καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν νύμφην· ὁ δ' ἀνήγειρε αὐτῆς λαγῶς ὄψητο θηράσων καὶ οὐχ ἦλω ἐν τῇ κώμῃ.

§ 25-27 Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὡσπερ φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖται· αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὄρουσαν

καί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες, βόες, ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῶ ἔνδον ἐτρέφοντο. ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κριθίνος ἐν κρατήρσιν. ἐνήσαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς, καὶ κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ μὲν μείζους οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐκ ἔχοντες· τούτους ἔδει, ἑπότε τις διψῶν, λαβόντα εἰς τὸ στόμα μύζειν. καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν, εἰ μὴ τις ὕδωρ ἐπιχέοι· καὶ πάνυ ἡδὺ συμμαθόντι τὸ πῶμα ἦν.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης ταύτης σύνδει- § 28-29
πνον ἐποιήσατο, καὶ θαρρεῖν αὐτὸν ἐκέλευε λέγων, ὅτι οὔτε τῶν τέκνων στερήσοιτο τὴν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδεῶν ἀπίασιν, ἦν ἀγαθὸν τι τῇ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαίνεται, ἔστ' ἂν ἐν ἄλλῃ ἔθνει γένωνται. ὁ δὲ ταῦτα ὑπισχνεῖτο, καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν, ἔνθα ἦν κατορωρυγμένος. ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα διασκηνήσαντες οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κωμάρχην καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν, λαβὼν τὸν κωμάρχην, πρὸς § 30-32
Χειρίσοφον ἐπαρεύετο· ὅπου δὲ παρῖοι κώμην, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς κώμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχουμένους καὶ εὐθυμουμένους, καὶ οὐδαμῶθεν ἀφίεσαν, πρὶν παραθεῖναι αὐτοῖς ἄριστον· οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνια, ἐρίφια, χοίρεια, μόσχεια, ὄρνιθια, σὺν πολλοῖς ἄρτοις τοῖς μὲν πυρίνοις, τοῖς δὲ κριθίνοις. ἑπότε δὲ τις φιλοφρονούμενός τῃ βούλοιοτο προπιεῖν, εἶλεν ἐπὶ τὸν κρατῆρα, ἔνθεν ἐπικύψαντα ἔδει βροφούντα πίνειν ὥσπερ βοῦν. καὶ τῇ κωμάρχῃ ἐδίδουσαν λαμβάνειν, ὅτι βούλοιοτο. ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο, ὅπου δὲ τινα τῶν συγγενῶν ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν.

§ 33-34 Ἐπεὶ δ' ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον κάκεινους σκηνοῦντας ἑστερανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις, καὶ διακονοῦντας Ἀρμενίους παιδας σὺν ταῖς βαρβαρικοῖς στολαῖς· τοῖς δὲ παισὶν ἐδείκνυσαν ὡσπερ ἔνεοις, ὅτι δέοι ποιεῖν. ἐπεὶ δ' ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχην διὰ τοῦ περσιζόντος ἐρμηνέως, τίς εἴη ἡ χώρα. ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι Ἀρμενία. καὶ πάλιν ἠρώτων, τίνοι οἱ ἵπποι τρέφονται. ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι βασιλεῖδασμός· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυβας, καὶ τὴν ὁδὸν ἔφραζεν, ἣ εἶη.

§ 35-36 Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ὄχητο ἄγων Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον, ὃν εἰλήφει, παλαιότερον δίδωσι τῇ κωμάρχῃ ἀναθρέψαντι καταθῆσαι, ὅτι ἦκουεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἥλιου, δεδιώς μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκάκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πῶλων λαμβάνει καὶ τῶν ἄλλων λοχαγῶν ἔδωκεν ἑκάστῳ πῶλον. ἦσαν δ' οἱ ταύτῃ ἵπποι μείζονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολὺ. ἐνταῦθα δὲ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχης περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία περιελεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ γὰρ τῶν σακίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστρὸς.

[Περὶληψὶς τοῦ κεφαλαίου 6 :

Μετὰ ἑπταήμερον διαμονὴν ἐν ταῖς κόμαις τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας ἐξακολουθοῦσιν οἱ Ἕλληνες τὴν πορείαν τῆς χιονοσκεποῦς ὄρεινης χώρας ἔχοντες ὁδηγὸν τὸν κωμάρχην καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας διευθυνόμενοι πρὸς τὰ ΒΑ· τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ὁ κωμάρχης κακοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Χειρίσοφου δραπετεύει. Μετὰ ταῦτα ἄνευ ὁδηγοῦ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας πλανώμενοι φθάνουσι πρὸς τὸν Φάσιν ποταμὸν, ὃν διαβάντες πλησιάζουσι μετὰ διήμερον πορείαν εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους τὰς κατεχομένας ὑπὸ τῶν Χαλύβων, Ταύρων καὶ Φασιανῶν· τούτους δ' ἐκδιώξαντες οἱ Ἕλληνες καὶ ὑπερβάντες τὸ ὄρος καταβαίνουσιν εἰς κόμαις μεστὰς πολλῶν ἀγαθῶν.]

Ε'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς χώρας τῶν Ταόχων, τῶν Χαλύβων καὶ τῶν Σκυθηνῶν.—
"Αφίξεις εἰς τὸ ὄρος Θήγγην καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ θέα τῆς θαλάσσης.

(7, 1—27)

Ἐκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους σταθμοὺς πέντε § 1-2
παρασάγγας τριάκοντα· καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπεν· χωρία
γὰρ ἴκουν ἰσχυρὰ οἱ Ταόχοι, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐπιτήδεια πάντα
εἶχον ἀνακεκομισμένοι. ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο πρὸς χωρίον, ὃ
πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν οὐδ' οἰκίας, συνεληλυθότες δ' ἦσαν
αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλὰ, Χειρίσο-
φος μὲν πρὸς τοῦτο προσέβαλλεν εὐθύς ἤκων· ἐπειδὴ δὲ ἡ
πρώτη τάξις ἀπέκαμνεν, ἄλλη προσῆει καὶ αὐτῆς ἄλλη· οὐ
γὰρ ἦν ἀθρόοις περιστῆναι, ἀλλὰ ποταμὸς ἦν κύκλω.

Ἐπειδὴ δὲ Ξενοφῶν ἦλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι καὶ πελ- § 3-4
τασταῖς καὶ ὀπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρίσοφος· «Εἰς
καλὸν ἦκατε· τὸ γὰρ χωρίον αἰρετέον· τῇ γὰρ στρατιᾷ οὐκ
ἔστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον». ἐνταῦθα δὴ
κοινῇ ἐβουλευόντο· καὶ τοῦ Ξενοφώντος ἐρωτῶντος, τί τὸ
κωλύον εἴη εἰσελθεῖν, εἶπεν ὁ Χειρίσοφος· «Μία αὕτη πάρο-
δος ἐστὶν ἣν ὄρας· ὅταν δέ τις ταύτῃ πειράται παριέναι, κυ-
λίνδουσι λίθους ὑπὲρ ταύτης ἀπὸ τῆς ὑπερεχούσης πέτρας·
ὅς δ' ἂν καταληφθῇ, οὕτω διατίθεται». ἅμα δ' ἔδειξε συν-
τετριμμένους ἀνθρώπους καὶ σκέλη καὶ πλευράς.

«Ἦν δὲ τοὺς λίθους ἀναλώσωσιν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «ἄλλο § 5-7
τι ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι; οὐ γὰρ δὴ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὄρω-
μεν, εἰ μὴ ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους, καὶ τούτων δύο ἢ
τρεις ὀπλισμένους. τὸ δὲ χωρίον, ὡς καὶ οὐ ὄρας, σχεδὸν
τρία ἡμίπλεθρά ἐστιν, ὃ δεῖ βαλλομένους διελθεῖν· τούτου δὲ
ὅσον πλῆθρον δασὺ πίτυσι διαλειπούσαις μεγάλαις, ἀνθ' ὧν

ἐστιγκότες ἄνδρες τί ἂν πάσχοιεν ἢ ὑπὸ τῶν φερομένων λίθων ἢ ὑπὸ τῶν κυλινδομένων; τὸ λοιπὸν οὖν ἦδη γίγνεται ὡς ἡμίπλευρον, ὃ δεῖ, ὅταν λωφῆσωσιν οἱ λίθοι, παραδραμεῖν». «Ἄλλὰ εὐθύς», ἔφη ὁ Χειρίσοφος, «ἐπειδὴν ἀρξώμεθα εἰς τὸ δασὺ προῖέναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί». «Αὐτὸ ἂν», ἔφη, «τὸ δέον εἶν· θάπτον γὰρ ἀναλώσουσι τοὺς λίθους. ἀλλὰ πορευώμεθα, ἔνθεν ἡμῖν μικρόν τι παραδραμεῖν ἔσται, ἣν δυνώμεθα, καὶ ἀπελθεῖν ῥάδιον, ἣν βουλώμεθα».

§ 8-9 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ Καλλιμάχος Παρράσιος λοχαγός· τούτου γὰρ ἡ ἡγεμονία ἦν τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ· οἱ δὲ ἄλλοι λοχαγοὶ ἔμμενον ἐν τῇ ἀσφαλεῖ. μετὰ τούτου οὖν ὑπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι ὡς ἑβδομήκοντα, οὐχ ἄθροοι, ἀλλὰ καθ' ἓνα, ἕκαστος φυλαττόμενος ὡς ἐδύνατο. Ἀγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ οὗτοι τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγοὶ ὄντες, καὶ ἄλλοι δὲ ἐφέστασαν ἔξω τῶν δένδρων· οὐ γὰρ ἦν ἀσφαλὲς ἐν τοῖς δένδροις ἐστάναι πλέον ἢ τὸν ἓνα λόχον.

§ 10-12 Ἐνθα δὲ Καλλιμάχος μηχανάταί τι· προύτρεχεν ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὑφ' ἧ ἦν αὐτός, δύο ἢ τρία βήματα· ἐπεὶ δὲ οἱ λίθοι φέροντο, ἀνέχαζεν εὐπετῶς· ἐφ' ἑκάστης δὲ προδρομῆς πλέον ἢ δέκα ἄμαξαι πέτρων ἀνηλίσκοντο. ὁ δὲ Ἀγασίας ὡς ὄρᾳ τὸν Καλλιμάχον, ἅ ἐποίει, καὶ τὸ στράτευμα πᾶν θεώμενον, δεῖσας, μὴ οὐ πρῶτος παραδράμη εἰς τὸ χωρίον, οὔτε τὸν Ἀριστώνυμον, πλησίον ὄντα, παρακαλέσας οὔτε Εὐρύλοχον τὸν Λουσιέα, ἐταίρους ὄντας, οὔτε ἄλλον οὐδένα, χωρεῖ αὐτὸς καὶ παρέρχεται πάντας. ὁ δὲ Καλλιμάχος, ὡς ὄρᾳ αὐτὸν παριόντα, ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τῆς ἵτους· ἐν δὲ τούτῳ παραθεῖ αὐτοὺς Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ μετὰ τοῦτον Εὐρύλοχος Λουσιεύς· πάντες γὰρ οὗτοι ἀντεποιοῦντο ἀρετῆς καὶ ἀντηγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἵρουσι

τὸ χωρίον. ὡς γὰρ ἅπαξ εἰσέδραμον, οὐδείς πέτρος ἄνωθεν ἤνέχθη.

Ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἦν θέαμα. αἱ γὰρ γυναῖκες, ῥίπτουσαι § 13-14
τὰ παιδιά, εἶτα ἑαυτὰς ἐπικατερρίπτουν, καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύ-
τως. ἐνταῦθα δὴ καὶ Αἰνείας Στυμφάλιος λοχαγός, ἰδὼν τινα
θέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτὸν, στολὴν ἔχοντα καλήν, ἐπιλαμβάνεται
ὡς κωλύσων· ὁ δὲ αὐτὸν ἐπισπάται, καὶ ἀμφότεροι
ῥιχθόντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. ἐντεῦθεν
ἄνθρωποι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὄνοι
πολλοὶ καὶ πρόβατα.

Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς ἑπτὰ παρα- § 15-17
σάγγας πεντήκοντα. οὗτοι ἦσαν, ὧν διήλθον, ἀλκιμώτατοι,
καὶ εἰς χεῖρας ἦσαν. εἶχον δὲ θώρακας λινοῦς μέχρι τοῦ
ἤτρου, ἀντὶ δὲ τῶν πτερύγων σπάρτα πυκνὰ ἐστραμιμένα·
εἶχον δὲ καὶ κνημίδας καὶ κράνη καὶ παρὰ τὴν ζώνην μαχαί-
ριον ὅσον ξυήλην Λακωνικήν, ᾧ ἔσφαττον, ὧν κρατεῖν
δύναιντο, καὶ ἀποτεμόντες ἂν τὰς κεφαλὰς, ἔχοντες ἐπο-
ρεύοντο, καὶ ἦδον καὶ ἐχόρευον, ὁπότε οἱ πολέμιοι αὐτοὺς
ᾄφθεσθαι ἔμελλον. εἶχον δὲ καὶ δόρυ ὡς πεντεκαίδεκα πήχεων,
μίαν λόγχην ἔχον. οὗτοι ἐνέμενον ἐν τοῖς πολίσμασιν· ἐπεὶ
δὲ παρέλθοιεν οἱ Ἕλληγες, εἶποντο ἀεὶ μαχοῦμενοι. ἤκουον
δὲ ἐν τοῖς ὄχυροις, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐν τούτοις ἀνακεκομι-
σμένοι ἦσαν· ὥστε μηδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς Ἕλληγας,
ἀλλὰ διετράφησαν τοῖς κτήνεσιν, ἃ ἐκ τῶν Ταόχων ἔλαβον.

Ἐκ τούτου οἱ Ἕλληγες ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Ἄρπασον ποτα- § 18-20
μόν, εὖρος τεττάρων πλέθρων. ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ
Σκυθηγῶν σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι διὰ πεδίου
εἰς κώμας· ἐν αἷς ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.
ἐντεῦθεν διήλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι πρὸς
πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην, ἣ ἐκαλεῖτο
Γυμνιάς. ἐκ ταύτης ὁ τῆς χώρας ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἤγε-

μόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. ἐλθὼν δ' ἐκεῖνος λέγει, ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον, ὅθεν ὄψονται θάλατταν· εἰ δὲ μὴ, τεθνάναι ἐπηγεῖλατο. καὶ ἠγοούμενος, ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν πολεμίαν, παρεκελεύετο αἰθεῖν καὶ φθεῖρειν τὴν χώραν· ᾧ καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι τούτου ἕνεκεν συνέλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας.

§ 21-24 Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῆ πέμπτη ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν Θήχης. ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ᾗθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἶποντο γὰρ ὀπισθεν οἱ ἐκ τῆς καομένης χώρας, καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐξώγησαν, ἐνέδραν ποιησάμενοι, καὶ γέρρα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὠμοβόεια ἀμφὶ τὰ εἴκωσι. ἐπειδὴ δ' ἦ βοή πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον, καὶ οἱ αἰεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς αἰεὶ βοῶντας, καὶ πολλῶ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοή, ὅσῳ δὲ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὲ μείζον τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἵππεας ἀναλαβὼν παρεβόηθει· καὶ τάχα δὲ ἀκούουσι βοῶντων τῶν στρατιωτῶν «θάλαττα, θάλαττα» καὶ παρεγγυῶντων. ἔνθα δὲ ἔθεον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι.

§ 25-27 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὲ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγούς καὶ λοχαγούς διακρούοντες. καὶ ἐξαπίνης, ὅτου δὲ παρεγγυήσαντος, οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. ἐνταῦθα ἀνέτιθεσαν δερμάτων πλῆθος ὠμοβοείων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέρρα, καὶ ὁ ἠγεμὼν αὐτός τε κατέτεμνε τὰ γέρρα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. μετὰ ταῦτα τὸν ἠγεμόνα οἱ Ἕλληγες ἀποπέμπουσι, δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν

Θάλαττα! Θάλαττα!

Οι στρατιώται τοῦ Ξενοφώντος βλέποντες τὸν Πόντον.

καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ἦντι δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς, οὗ σκηνήσουσι, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἑσπέρα ἐγένετο, ὄψατο ἀπιών.

Γ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς χώρας τῶν Μακρῶνων.—Οἱ πρὸς τοὺς Κόλχους ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων καὶ ἄφιξις αὐτῶν εἰς Τραπεζοῦντα.

(8. 1—28)

§ 1-3 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ Μακρῶνων σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὃς ὠριζε τὴν τῶν Μακρῶνων καὶ τὴν τῶν Σκυθηνῶν. εἶχον δ' ὑπὲρ δεξιῶν χωρίον οἶον χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμόν, εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὀρίζων, δι' οὗ ἔδει διαβῆναι. ἦν δὲ οὗτος δασὺς δένδρεσι παχέσι μὲν οὐ, πυκνοῖς δέ. ταῦτ', ἐπεὶ προσῆλθον οἱ Ἕλληνες, ἔκοπτον, σπεύδοντες ἐκ τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα ἐξελθεῖν. οἱ δὲ Μάκρωνες, ἔχοντες γέρρα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτῶνας, κατ' ἀντιπέραν τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν, καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο, καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμόν ἔριπτον· ἐξικνούντο γὰρ οὐ, οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

§ 4-7 Ἐνθα δὴ προσέρχεται Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν ἀνὴρ, Ἀθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων, ὅτι γινώσκῃ τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων. «καὶ οἶμαι», ἔφη, «ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι· καὶ εἰ μή τι κωλύει, ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι». «Ἄλλ' οὐδὲν κωλύει», ἔφη, «ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρῶτον, τίνες εἰσίν». οἱ δ' εἶπον ἐρωτήσαντος ὅτι Μάκρωνες. «Ἐρώτα τοίνυν», ἔφη, «αὐτούς, τί ἀντιτετάχεται καὶ χρήζουσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι». οἱ δ' ἀπεκρίναντο· «Ὅτι καὶ

ὕμεις ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε». λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοί, ὅτι «οὐ κακῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα ἀφικέσθαι». ἡρώτων ἐκεῖνοι, εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά. οἱ δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. ἐντεῦθεν διδῶσιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἑλλησιν, οἱ δὲ Ἑλληγνες ἐκεῖνοις Ἑλληνικὴν. ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι· θεοὺς δ' ἐπεμαρτύραντο ἀμφοτέρω.

Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθύς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συνεξέ- § 8-9
κοπτον, τὴν τε ὁδὸν ὠδοποιοῦν ὡς διαβιβῶντες, ἐν μέσοις ἀνα-
μεμιγμένοι τοῖς Ἑλλησι, καὶ ἀγορὰν οἶαν ἐδύναντο παρεί-
χον, καὶ παρήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἕως ἐπὶ τὰ Κόλχων
ὄρια κατέστησαν τοὺς Ἑλληνας. ἐνταῦθα ἦν ὄρος μέγα· καὶ
ἐπὶ τούτου οἱ Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. καὶ τὸ μὲν πρῶ-
τον οἱ Ἑλληγνες ἀντιπαρετάξαντο φάλαγγα, ὡς οὕτως ἄξον-
τες πρὸς τὸ ὄρος· ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλεύ-
σασθαι συλλεγεῖσιν, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται.

Ἐλεξεν οὖν ὁ Ξενοφῶν, ὅτι δοκοίη παύσαντας τὴν φάλαγγα § 10-1
λόχους ὀρθίους ποιῆσαι· «ἡ μὲν γὰρ φάλαγξ διασπασθήσεται
εὐθύς· τῇ μὲν γὰρ ἄνοδον, τῇ δὲ εὐοδον εὐρήσομεν τὸ ὄρος· καὶ
εὐθύς τοῦτο ἀθυμίαν ποιήσει, ὅταν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα
ταύτην διεσπασμένην ὀρῶσιν. ἔπειτα ἦν μὲν ἐπὶ πολλῶν
τεταγμένοι προσάγωμεν, περιττεύσουσιν ἡμῶν οἱ πολέμιοι, καὶ
τοῖς περιττοῖς χρήσονται, ὅτι ἂν βούλωνται· ἐὰν δὲ ἐπ' ὀλί-
γων τεταγμένοι ἴωμεν, οὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστόν, εἰ διακοπεῖη
ἡμῶν ἡ φάλαγξ ὑπὸ ἀθρόων καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων ἐμπε-
σόντων· εἰ δὲ πῃ τοῦτο ἔσται, τῇ ὅλῃ φάλαγγι κακὸν ἔσται.

» Ἀλλὰ μοι δοκεῖ ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησαμένους τοσοῦ- § 12-1
τον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς λόχοις, ὅσον ἔξω τοὺς
ἐσχάτους λόχους γενέσθαι τῶν πολεμίων κεράτων· καὶ οὕτως
ἐσόμεθα τῆς τε τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω οἱ ἐσχατοί

λόχοι, καὶ ὀρθίους ἄγοντες οἱ κράτιστοι ἡμῶν πρῶτοι προσίασιν, ἣ τε ἂν εὐροδὸν ἦ, ταύτῃ ἕκαστος ἄξει. καὶ εἰς τε τὸ διαλείπον οὐ βράδιον ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰσελθεῖν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν λόχων ὄντων, διακόψαι τε οὐ βράδιον ἔσται λόχον ὀρθιον προσιόντα. ἐὰν τέ τις πιέζηται τῶν λόχων, ὁ πλησίον βοθηθήσει. ἣ τε εἰς πῃ δυνηθῆ τῶν λόχων ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀναβῆναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνη τῶν πολεμίων».

§ 14 Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίησαν ὀρθίους τοὺς λόχους. Ξενοφῶν δέ, ἀπιῶν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ, ἔλεγε τοῖς στρατιώταις· «Ἄνδρες, οὗτοί εἰσιν, οὓς ὁράτε, μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδῶν τὸ μῆ ἦδη εἶναι, ἔνθα πάλαι σπεύδομεν τούτους, ἣ πως δυνώμεθα, καὶ ὦμοὺς δεῖ καταφαγεῖν».

§ 15-18 Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο καὶ τοὺς λόχους ὀρθίους ἐποίησαντο, ἐγένοντο μὲν λόχοι τῶν ὀπλιτῶν ἀμφὶ τοὺς ὀγδοήκοντα, ὁ δὲ λόχος ἕκαστος σχεδὸν εἰς τοὺς ἑκατόν· τοὺς δὲ πελταστάς καὶ τοὺς τοξότας τριχῆ ἐποίησαντο, τοὺς μὲν τοῦ εὐωνύμου ἕξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δὲ κατὰ μέσον, σχεδὸν ἑξακοσίους ἑκάστους. ἐκ τούτου παρηγγύησαν οἱ στρατηγοὶ εὐχεσθαι· εὐξάμενοι δὲ καὶ παιανίσαντες ἐπορεύοντο. καὶ Χειρίσοφος μὲν καὶ Ξενοφῶν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς πελτασταί, τῆς τῶν πολεμίων φάλαγγος ἕξω γενόμενοι ἐπορεύοντο· οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς εἶδον αὐτούς, ἀντιπαραθέοντες οἱ μὲν ἐπὶ τὸ δεξιόν, οἱ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάσθησαν, καὶ πολὺ τῆς αὐτῶν φάλαγγος ἐν τῇ μέσῳ κενὸν ἐποίησαν. οἱ δὲ κατὰ τὸ Ἀρκαδικὸν πελτασταί, ὧν ἦρχεν Αἰσχίνης ὁ Ἀκαρνάν, νομίσαντες φεύγειν, ἀνακραγόντες ἔθεον· καὶ οὗτοι πρῶτοι ἐπὶ τὸ ὄρος ἀναβαίνουσιν· συνεφείπετο δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ Ἀρκαδικὸν ὀπλιτικόν, ὧν ἦρχε Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομήσιος. οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἦρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλάφυγῆ ἄλλοσάλλη ἐπάπετο.

§ 19-21 Οἱ δὲ Ἕλληνες ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν πολλαῖς κώμαις καὶ τάπι τήδεα πολλὰ ἐχούσας. καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐδέν,

ὅ,τι καὶ ἐθαύμασαν· τὰ δὲ σμήνη πολλὰ ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶν, πάντες ἀφρονές τε ἐγίνοντο καὶ ἤμουν καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἐδύνατο ἵστασθαι, ἀλλ' οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες σφόδρα μεθύουσιν ἐφίκεσαν, οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις, οἱ δὲ καὶ ἀποθνήσκουσιν. ἔκειντο δὲ οὕτω πολλοί, ὥσπερ τροπῆς γεγενημένης, καὶ πολλή ἦν ἀθυμία. τῇ δ' ὑστεραία ἀπέθανε μὲν οὐδεὶς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτὴν πῶς ὥραν ἀνεφρόνουν· τρίτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ ἀνίσταντο ὥσπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἑπτὰ, § 22-24
καὶ ἦλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν Ἑλληνίδα οἰκουμένην ἐν τῇ Εὐξείνῃ Πόντῳ, Σινωπέων ἀποικίαν ἐν τῇ Κόλχων χώρα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κώμαις· κἀντεῦθεν ὀρμώμενοι ἐλήξοντο τὴν Κολχίδα. ἀγορὰν δὲ παρεῖχον τῷ στρατοπέδῳ Τραπεζοῦνταιοι, καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἑλληνας καὶ ξένια ἔδοσαν βούς καὶ ἄλφιτα καὶ οἶνον. συνδιεπράττοντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίον Κόλχων τῶν ἐν τῇ πεδίῳ μάλιστα οἰκούντων, καὶ ξένια καὶ παρ' ἐκείνων ἦλθον βόες.

Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν, ἣν εὔξαντο, παρεσκευάζοντο, § 25-26
ἦλθον δ' αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθύσαι τῷ Διὶ σωτήρια καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἃ εὔξαντο. ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῇ ὄρει, ἐνθαπερ ἐσκήνουν. εἶλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, ὃς ἔφυγε παῖς ὢν οἰκοῦν, παιδα ἄκων κατακανῶν ξινήλῃ πατάξας, δρόμου τ' ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι. ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδοσαν τῷ Δρακοντίῳ, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκῶς εἶη. ὁ δὲ δείξας οὐπερ ἐστηκότες ἐτύγχανον, «Οὗτος ὁ λόφος», ἔφη, «κάλλιστος τρέχειν, ὅπου ἄν τις βούληται». «Πῶς οὖν», ἔφασαν, «δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῇ καὶ δασεῖ οὕτως;» ὁ δ' εἶπε· «Μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών».

§ 27-28 Ἦγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν σάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλείστοι, δόλιχον δὲ Κρήτες πλείους ἢ ἑξήκοντα, πάλιν δὲ καὶ

πυγμῆν καὶ παγκράτιον ἕτεροι· καὶ καλὴ θεὰ ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἄτε θεωμένων τῶν ἑταίρων, πολλὴ φιλονικία ἐγένετο. ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι, καὶ ἔδει αὐτούς, κατὰ τοῦ πρηνοῦς ἐλάσαντας, ἐν τῇ θαλάττῃ ὑποστρέψαντας, πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. καὶ

Τραπέζους

κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκαλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόλις βάρην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακείμεσις ἐγένετο.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

*Α'. Διαμονὴ τῶν Ἑλλήνων ἐν Τραπεζοῦντι
καὶ σύσκεψις αὐτῶν περὶ τῆς περαιτέρω πορείας.*

(1, 1—17)

Ἔσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ § 1
Ἕλληγες, καὶ ὅσα ἐν τῇ πορείᾳ τῇ μέχρι ἐπὶ θάλατταν τὴν
ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, καὶ ὡς εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν Ἑλ-
ληνίδα, ἀφίκοντο, καὶ ὡς ἀπέθυσαν, ἃ εὔξαντο σωτήρια θύ-
σειν, ἐνθα πρῶτον εἰς φιλίαν γῆν ἀφίκοντο, ἐν τῷ πρόσθεν
λόγῳ δεδήλωται.

Ἐκ δὲ τούτου συνελθόντες ἐβουλεύοντο περὶ τῆς λοιπῆς § 2-4
πορείας· ἀνέστη δὲ πρῶτος Λέων Θούριος καὶ ἔλεξεν ὧδε·
«Ἐγὼ μὲν τοίνυν», ἔφη, «ὦ ἄνδρες, ἀπείρηκα ἤδη συσκευα-
ζόμενος καὶ βαδίζων καὶ τρέχων καὶ τὰ ὄπλα φέρων καὶ ἐν
τάξει ἰὼν καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαχόμενος, ἐπιθυμῶ
δὲ ἤδη, παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν ἔχο-
μεν, πλεῖν τὸ λοιπὸν, καὶ ἐκταθεῖς ὥσπερ Ὀδυσσεὺς ἀφικέ-
σθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα». ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται
ἀνεθορύβησαν, ὡς εὐ λέγοι· καὶ ἄλλος ταῦτά ἔλεγε, καὶ πάν-
τες οἱ παριόντες. ἔπειτα δὲ Χειρίσοφος ἀνέστη καὶ εἶπεν
ὧδε· «Φίλος μοί ἐστιν, ὦ ἄνδρες, Ἄναξιβιος, ναυαρχῶν δὲ
καὶ τυγχάνει. ἦν οὖν πέμψητέ με, οἴμαι ἂν ἐλθεῖν καὶ τριή-
ρεις ἔχων καὶ πλοῖα τὰ ἡμᾶς ἄξοντα· ὑμεῖς δέ, εἴπερ πλεῖν
βούλεσθε, περιμένετε, ἔστ' ἂν ἐγὼ ἔλθω· ἤξω δὲ ταχέως». ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατιῶται ἤσθησάν τε καὶ ἐψηφί-
σαντο πλεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα.

Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε· «Χειρίσο- § 5-7
φος μὲν δὴ ἐπὶ πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦμεν. ὅσα

μοι οὖν δοκεῖ καιρὸς εἶναι ποιεῖν ἐν τῇ μονῇ, ταῦτα ἐρῶ. πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ τῆς πολεμίας· οὔτε γὰρ ἀγορὰ ἔστιν ἱκανή οὔτε, ὅτου ὠνησόμεθα, εὐπορία, εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν· ἡ δὲ χώρα πολεμία· κίνδυνος οὖν πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἣν ἀμελῶς τε καὶ ἀφυλάκτως πορεύησθε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. ἀλλὰ μοι δοκεῖ σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἄλλως δὲ μὴ πλανᾶσθαι, ὡς σφῆζησθε, ἡμᾶς δὲ τούτων ἐπιμελεῖσθαι». ἔδοξε ταῦτα.

§ 8 «Ἔτι τοίνυν ἀκούσατε καὶ τάδε. ἐπὶ λείαν γὰρ ὑμῶν ἐκπορεύονται τινες. οἶμαι οὖν βέλτιστον εἶναι ἡμῖν εἰπεῖν τὸν μέλλοντα ἐξιέναι, φράζειν δὲ καὶ ὅποι, ἵνα καὶ τὸ πλῆθος εἰδῶμεν τῶν ἐξιόντων καὶ τῶν μενόντων, καὶ συμπαρασκευάζωμεν, ἐάν τι δέη, κἄν βογηθῆσαι τισι καιρὸς ἦ, εἰδῶμεν, ὅποι δεήσει βοηθεῖν, καὶ ἐάν τις τῶν ἀπειροτέρων ἐγχειρῆ ποι, συμβουλεύωμεν, πειρώμενοι εἰδέναι τὴν δύναμιν, ἐφ' οὗς ἂν ἴωσιν». ἔδοξε καὶ ταῦτα.

§ 9-11 «Ἐννοεῖτε δὲ καὶ τότε», ἔφη. «σχολῆ τοῖς πολεμίοις λήξεσθαι, καὶ δικαίως ἡμῖν ἐπιβουλεύουσιν· ἔχομεν γὰρ τὰ ἐκείνων· ὑπερκάθηται δὲ ἡμῶν. φυλακὰς δὴ μοι δοκεῖ δεῖν περὶ τὸ στρατόπεδον εἶναι. ἐάν οὖν κατὰ μέρος φυλάττωμεν καὶ σκοποῦμεν, ἦττον ἂν δύναιντο ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμιοι. ἔτι τοίνυν τάδε ὁρᾶτε. εἰ μὲν ἠπιστάμεθα σαφῶς, ὅτι ἦξει πλοῖα Χειρίσοφος ἄγων ἱκανά, οὐδὲν ἂν ἔδει ὦν μέλλω λέγειν· νῦν δ' ἐπαί τοῦτο ἄδηλον, δοκεῖ μοι πειρᾶσθαι πλοῖα συμπαρασκευάζειν καὶ αὐτόθεν· ἦν μὲν γὰρ ἔλθῃ ἔχων, ὑπαρχόντων ἐνθάδε ἐν ἀφθονωτέροις πλευσόμεθα· ἦν δὲ μὴ ἄγῃ, τοῖς ἐνθάδε χρησόμεθα. ὁρῶ δὲ ἐγὼ πλοῖα πολλάκις παραπλέοντα· εἰ οὖν, αἰτησάμενοι παρὰ Τραπεζουντίων μακρὰ πλοῖα, κατάγοιμεν καὶ φυλάττωιμεν αὐτά, τὰ πηδάλια παραλυόμενοι, ἕως ἂν ἱκανὰ τὰ ἄξοντα γένηται, ἴσως ἂν οὐκ ἀπορήσαιμεν κομιδῆς, οἷας δεόμεθα». ἔδοξε καὶ ταῦτα.

«Ἐννοήσατε δ'», ἔφη, «εἰ εἰκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ κοινοῦ, § 12-13
οὓς ἂν καταγάγωμεν, ὅσον ἂν χρόνον ἡμῶν ἔνεκεν μένωσι,
καὶ ναῦλον συνθέσθαι, ὅπως ὠφελούντες καὶ ὠφελῶνται». ἔδοξε καὶ ταῦτα. «Δοκεῖ τοίνυν μοι», ἔφη, «ἦν ἄρα καὶ
ταῦτα ἡμῖν μὴ ἐκπεραίνηται, ὥστε ἄρκειν πλοῖα, τὰς
ὁδοὺς, ἃς δυσπόρους ἀκούομεν εἶναι, ταῖς παρὰ θάλατταν
οἰκούσαις πόλεσιν ἐντείλασθαι ὁδοποιεῖν· πείσονται γὰρ καὶ
διὰ τὸ φοβεῖσθαι καὶ διὰ τὸ βρούλεσθαι ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι».

Ἐνταῦθα δὲ ἀνέκραγον, ὡς οὐ δέοι ὁδοιπορεῖν. ὁ δὲ ὡς ἔγνω § 14-17
τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδέν, τὰς δὲ πόλεις
ἐκούσας ἔπεισεν ὁδοποιεῖν, λέγων, ὅτι θάττον ἀπαλλάσσονται, ἦν
εὐποροὶ γένωνται αἱ ὁδοί. ἔλαβον δὲ καὶ πεντηκόντορον παρὰ
τῶν Τραπεζουντίων, ἣ ἐπέστησαν Δέξιππον Λάκωνα περίοικον.
οὗτος, ἀμελήσας τοῦ συλλέγειν πλοῖα, ἀποδράς ᾤχετο ἔξω
τοῦ Πόντου, ἔχων τὴν ναῦν. οὗτος μὲν οὖν δίκαια ἔπαθεν ὑπερ-
ρον· ἐν Θράκῃ γὰρ παρὰ Σεύθη πολυπραγμονῶν τι ἀπέθανεν
ὑπὸ Νικάνδρου τοῦ Λάκωνος. ἔλαβον δὲ καὶ τριακόντορον, ἣ
ἐπεστάθη Πολυκράτης Ἀθηναῖος, ὅς, ὅποσα λαμβάνοι πλοῖα,
κατῆγεν ἐπὶ τὸ στρατόπέδον. καὶ τὰ μὲν ἀγώγιμα, εἴ τι ἦγον,
ἐξαιρούμενοι φύλακας καθίστασαν, ὅπως σῶα εἴη, τοῖς δὲ πλοῖ-
οις ἐχρήσαντο εἰς παραγωγὴν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἦν, ἐπὶ λείαν ἐξῆλ-
σαν οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ μὲν ἐλάμβανον, οἱ δὲ καὶ οὐ. Κλεαίνε-
τος δ', ἐξαγαγὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον λόχον πρὸς χωρίον
χαλεπὸν, αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

[Περίληψις τοῦ κεφαλαίου 2 :

Ἐπειδὴ τὰ τρόφιμα ἤρχισαν νὰ ἐκλείπωσιν, εἰσβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες
εἰς τὴν πλησίον ὄρεινὴν χώραν τῶν Δριλῶν· οἱ Δριλαὶ ἐμπρήσαντες πάντα τὰ
ἀλώσιμα χωρία τῶν συρρέουσιν ἅπαντες μετὰ τῶν ὑπαρχόντων εἰς χω-
ρίον τι ὄχυρόν, τὴν ἑαυτῶν μητρόπολιν· ταύτην οἱ Ἕλληνες μετὰ μα-
κρὰν μάχην κυριεύουσι καὶ πυρπολοῦσι· τὴν δ' ὑστεραίαν ἐπανερχονται
εἰς τὴν Τραπεζοῦντα ἔχοντες τροφάς].

Β'. Ἐπιβίβησεν τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασσοῦντα.—Διανομή τῶν ἐκ τῶν λαφύρων χρημάτων καὶ τρόπος, καθ' ὃν χρησιμοποιοεῖ ὁ Ξενοφῶν τὰ διὰ τοὺς θεοὺς παραδοθέντα αὐτῷ χρήματα.

(3, 1—13)

- § 1-3 Ἐπεὶ δὲ οὕτε Χειρίσοφος ἦκεν οὕτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν οὕτε τὰ ἐπιτίθδεια ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα τοὺς τε ἀσθενούντας ἐνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη καὶ παιδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν, ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν. καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰσβιβάσαντες, τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὠδοποιημένη ἦν. καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κερασσοῦντα τριταῖοι, πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ θαλάττῃ, Σινωπέων ἄποικον ἐν τῇ Κολχίδι χώρα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· καὶ ἐξέτασις σὺν τοῖς ὄπλοις ἐγίνετο καὶ ἀριθμός, καὶ ἐγένοντο ὀκτακισχίλιοι καὶ ἐξακόσιοι. οὗτοι ἐσώθησαν· οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπὸ τε τῶν πολεμίων καὶ χιόνος καὶ εἰ τις νόσῳ.
- § 4-6 Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἀργύριον γενόμενον. καὶ τὴν δεκάτην, ἣν τῷ Ἀπόλλωνι ἐξείλον καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι, διέλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων ὁ Ἀσιναιὸς ἔλαβεν. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τό τε αὐτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανε· ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ. τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας, ὃτ' ἀπῆξει σὺν Ἀγησιλάφῳ ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν εἰς Βριωτοὺς ὁδόν, καταλείπει παρὰ Μεγαβύζῳ τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων

ἔδοκει ἰέναι, καὶ ἐπέστειλεν, ἦν μὲν αὐτὸς σωθῆ, αὐτῷ ἀποδοῦναι· ἦν δέ τι πάθη, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι, ὅ,τι οἷοιτο χαρισῆσθαι τῇ θεῷ.

Ἐπεὶ δ' ἔφευγεν ὁ Ξενοφῶν, κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν § 7-8
Σκιλλοῦντι παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγάθυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων, καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαθὼν χωρίον ὠνεῖται τῇ θεῷ, ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. ἔτυχε δὲ διαρρέων διὰ τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεῶν Σελινοῦς ποταμὸς παραρρεῖ. καὶ ἰχθύες τε ἐν ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ κόγχοι· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ καὶ θῆραι πάντων, ἐπόσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία.

Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου, § 9-10
καὶ τὸ λοιπὸν δὲ ἀεὶ, δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὠραία, θυσίαν ἐποίει τῇ θεῷ, καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόσχωροι ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετεῖχον τῆς ἑορτῆς. παρείχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκηνοῦσιν ἄλφιτα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων δέ. καὶ γὰρ θήρην ἐποιούντο εἰς τὴν ἑορτὴν οἱ τε Ξενοφῶντος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν, οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες συνεθήρων· καὶ ἠλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σῦες καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι.

Ἔστι δὲ ἡ χώρα, ἣ ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Ὀλυμπίαν πο- § 11-13
ρεύονται, ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. ἐν δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ λειμῶν καὶ ὄρη δένδρων μεστά, ἱκανὰ σῦς καὶ αἰγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥστε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλλος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη, ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὠραία. ὁ δὲ ναός, ὡς μικρὸς μεγάλῳ, τῷ ἐν Ἐφέσῳ εἴκασται, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν, ὡς κυπαρίττινον χρυσῷ ὄντι, τῷ ἐν

Ἐφέσῳ. καὶ στήλῃ ἔστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα·
 ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ
 ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑ-
 ΘΥΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ
 ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗ
 ΤΑΥΤΑ ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.

*Γ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς χώρας
 τῶν Μοσσυνοίκων.*

(4, 1—31)

- § 1-3 Ἐκ Κερασσούντος δὲ κατὰ θάλατταν μὲν ἐκομίζοντο, οἴ-
 περ καὶ πρόσθεν, οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ γῆν ἐπορεύοντο. ἐπεὶ
 δὲ ἦσαν ἐπὶ τοῖς Μοσσυνοίκων ὁρίοις, πέμπουσιν εἰς αὐτοὺς
 Τιμησίθεον τὸν Τραπεζούντιον, πρόξενον ὄντα τῶν Μοσσυ-
 νοίκων, ἐρωτῶντες, πότερον ὡς διὰ φιλίας ἢ διὰ πολεμίας
 πορεύονται τῆς χώρας. οἱ δὲ εἶπον, ὅτι οὐ διήσοιεν· ἐπί-
 στευον γὰρ τοῖς χωρίοις. ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος, ὅτι
 πολέμιοι τούτοις εἰσὶν οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα. καὶ ἐδόκει καλέ-
 σαι ἐκείνους, εἰ βούλοιντο συμμαχίαν ποιήσασθαι· καὶ πεμ-
 φθεὶς ὁ Τιμησίθεος, ἦκεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας.
- § 4-10 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνήλθον οἱ τε τῶν Μοσσυνοίκων ἄρ-
 χοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔλεξε Ξενοφῶν,
 ἡρμῆνευε δὲ Τιμησίθεος· «Ὁ ἄνδρες Μοσσυνοῖκοι, ἡμεῖς
 βουλόμεθα διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα περὶ πλοῖα γὰρ
 οὐκ ἔχομεν· κωλύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς, οὓς ἀκούομεν ὑμῖν πο-
 λεμῖους εἶναι. εἰ οὖν βούλεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν
 συμμάχους καὶ τιμωρήσασθαι, εἴ τί ποτε ὑμᾶς οὗτοι ἠδική-
 κασι, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τούτους. εἰ δὲ ἡμᾶς
 ἀφήσετε, σκέψασθε, πόθεν αὐθις ἂν τσαυτὴν δύναμιν λάβοιτε.

σύμμαχον». πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων τῶν Μοσσυνοίκων, ὅτι καὶ βούλοιντο ταῦτα καὶ δέχοντο τὴν συμμαχίαν. «Ἄγατε δὴ», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι, ἂν σύμμαχοι ὑμῶν γενώμεθα, καὶ ὑμεῖς τί οἰοί τε ἔσοσθε ἡμῖν συμπράξαι περὶ τῆς διόδου;». οἱ δὲ εἶπον, ὅτι «ἱκανοὶ ἐσμεν εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλειν ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα τὴν τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων, καὶ δεῦρο ὑμῖν πέμψαι ναῦς τε καὶ ἄνδρας, οἳ τινες ὑμῖν συμμαχοῦνται τε καὶ τὴν ὁδὸν ἠγγήσονται».

Ἐπὶ τούτοις πιστὰ δόντες καὶ λαβόντες ὄχοντο. καὶ ἦκον § 11-14
 τῇ ὑστεραίᾳ ἄγοντες τριακόσια πλοῖα μονόξυλα καὶ ἐν ἑκάστω τρεῖς ἄνδρας, ὧν οἱ μὲν δύο ἐκβάντες εἰς τάξιν ἔθεντο τὰ ὄπλα, ὁ δὲ εἰς ἐνέμενεν. καὶ οἱ μὲν λαβόντες τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μένοντες ἐξετάξαντο ὧδε· ἔστησαν ἀνὰ ἑκατὸν μάλιστα οἶον χοροὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις, ἔχοντες γέρρα πάντες λευκῶν βοῶν δασέα, εἰκασμένα κιττοῦ πετάλῳ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ παλτὸν ὡς ἐξάπηχυ, ἔμπροσθεν μὲν λόγχην ἔχον, ὀπισθεν δὲ αὐτοῦ τοῦ ξύλου σφαιροειδές. χιτωνίσκουσ δὲ ἐνεδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων, πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δὲ κράνη σκύτινα, οἷάπερ τὰ Παφλαγονικά, κρωβύλον ἔχοντα κατὰ μέσον, ἐγγύτατα τιαροειδῆ· εἶχον δὲ καὶ σαγάρεις σιδηράς. ἐντεῦθεν ἐξῆρχε μὲν αὐτῶν εἰς, οἱ δὲ ἄλλοι ἅπαντες ἐπορεύοντο ἄδοντες ἐν ῥυθμῷ, καὶ διελθόντες διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν ὄπλων τῶν Ἑλλήνων, ἐπορεύοντο εὐθύς πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπὶ χωρίον, ὃ ἐδόκει ἐπιμαχώτατον εἶναι.

᾿Οκειτο δὲ τούτο πρὸ τῆς πόλεως τῆς Μητροπόλεως κα- § 15
 λουμένης αὐτοῖς καὶ ἐχούσης τὸ ἀκρότατον τῶν Μοσσυνοίκων. καὶ περὶ τούτου ὁ πόλεμος ἦν· οἱ γὰρ αἰεὶ τοῦτ' ἔχοντες ἐδόκουν ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ πάντων Μοσσυνοίκων, καὶ ἔφασαν τούτους οὐ δικαίως ἔχειν τούτο, ἀλλὰ κοινὸν ὄν καταλαβόντας πλεονεκτεῖν.

§ 16-18 Ἐἶποντο δ' αὐτοῖς καὶ τῶν Ἑλλήνων τινές, οὐ ταχθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ ἀρπαγῆς ἕνεκεν. οἱ δὲ πολέμιοι, προσιόντων, τέως μὲν ἡσύχαζον· ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο τοῦ χωρίου, ἐκδραμόντες τρέπονται αὐτούς, καὶ ἀπέκτειναν συχνοὺς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν συναναβάντων Ἑλλήνων τινάς, καὶ ἐδίωκον, μέχρι οὐ εἶδον τοὺς Ἑλληνας βοηθῶντας· εἶτα δὲ ἀποτραπόμενοι ἤχοντο, καὶ ἀποτεμόντες τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυσαν τοῖς Ἑλλησι καὶ τοῖς ἑαυτῶν πολεμίοις, καὶ ἅμα ἐχόρευον, νόμῳ τινὶ ἄδοντες. οἱ δὲ Ἑλληνες μάλᾳ ἤχοντο, ὅτι τοὺς τε πολεμίους ἐπεποιήκεσαν θρασυτέρους καὶ ὅτι οἱ ἐξεληθόντες Ἑλληνες σὺν αὐτοῖς ἐπεφεύγεσαν, μάλᾳ ὄντες συχνοί· ὃ οὐπω πρόσθεν ἐπεποιήκεσαν ἐν τῇ στρατείᾳ.

§ 19-21 Ξενοφῶν δὲ συγκαλέσας τοὺς Ἑλληνας εἶπεν· « Ἄνδρες στρατιῶται, μηδὲν ἀθυμήσητε ἕνεκα τῶν γεγενημένων· ἴστε γάρ, ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μείον τοῦ κακοῦ γεγένηται. πρῶτον μὲν γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι οἱ μέλλοντες ἡμῖν ἡγεῖσθαι τῶ ὄντι πολέμιοί εἰσιν, οἷσπερ καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀμελήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν τάξεως καὶ ἱκανοὶ ἡγησάμενοι εἶναι σὺν τοῖς βαρβάροις ταῦτά πράττειν, ἅπερ σὺν ἡμῖν, δίκην δεδώκασιν· ὥστε αὐθις ἦτον τῆς ἡμετέρας τάξεως ἀπολείφονται. ἀλλ' ὑμᾶς δεῖ παρασκευάζεσθαι, ὅπως καὶ τοῖς φίλοις οὔσι τῶν βαρβάρων δόξετε κρείττους αὐτῶν εἶναι, καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσετε, ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο ».

§ 22-24 Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτως ἔμειναν· τῇ δὲ ὑστεραία θύσαντες, ἐπεὶ ἐκαλλιερέησαντο, ἀριστήσαντες, ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησάμενοι, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κατὰ ταῦτά ταξάμενοι, ἐπορεύοντο τοὺς τοξότας μεταξὺ τῶν λόχων ἔχοντες, ὑπολειπομένους δὲ μικρὸν τοῦ στόματος

τῶν ὀπλιτῶν. ἦσαν γὰρ τῶν πολεμίων οἳ, εὐζωνοὶ κατατρέχοντες, τοῖς λίθοις ἔβαλλον. τούτους ἀνέστελλον οἱ τοξόται καὶ πελτασταί. οἱ δ' ἄλλοι βάρβην ἐπορεύοντο πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ χωρίον, ἀφ' οὗ τῇ προτεραιᾷ οἱ βάρβαροι ἐτρέφθησαν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς· ἐνταῦθα γὰρ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἀντιτεταγμένοι. τοὺς μὲν οὖν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο, ἐπειδὴ δὲ ἐγγύς ἦσαν οἱ ὀπλίται, ἐτρέποντο. καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ εὐθὺς εἶποντο, διώκοντες ἄνω πρὸς τὴν πόλιν, οἱ δὲ ὀπλίται ἐν τάξει εἶποντο.

Ἐπεὶ δὲ ἄνω ἦσαν πρὸς ταῖς τῆς Μητροπόλεως οἰκίαις, § 25-26 ἐνταῦθα οἱ πολέμιοι ὁμοῦ δὴ πάντες γενόμενοι ἐμάχοντο καὶ ἐξηκόντιζον τοῖς παλτοῖς, καὶ ἄλλα δόρατα ἔχοντες παχέα μακρά, ὅσα ἀνὴρ ἂν φέροι μόνις, τούτοις ἐπειρῶντο ἀμύνεσθαι ἐκ χειρός. ἐπεὶ δὲ οὐχ ὑφίεντο οἱ Ἕλληγες, ἀλλὰ ὁμόσε ἐχώρουν, ἔφευγον οἱ βάρβαροι καὶ ἐντεῦθεν, λείποντες ἅπαντες τὸ χωρίον. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ ἐν τῇ μόσσυνη τῇ ἐπ' ἄκρου ὑποδομημένῃ, ὃν τρέφουσι πάντες κοινῇ αὐτοῦ μένοντα καὶ φυλάττουσιν, οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν, οὐδὲ ὁ ἐν τῇ πρότερον αἰρεθέντι χωρίῳ, ἀλλ' αὐτοῦ σὺν τοῖς μοσσύνοις κατεκαύθησαν.

Οἱ δὲ Ἕλληγες, διαρπάζοντες τὰ χωρία, εὕρισκον θησαυ- § 27-29 ροὺς ἐν ταῖς οἰκίαις ἄρτων νενημένων πατρίους, ὡς ἔφασαν οἱ Μοσσύνοικοι, τὸν δὲ νέον σίτον ἔτι σὺν τῇ καλάμῃ ἀποκείμενον· ἦσαν δὲ ζειαὶ αἱ πλεῖσται. καὶ δελφίνων τεμάχῃ ἐν ἀμφορεῦσιν εὕρισκετο τεταριχευμένα καὶ στέαρ ἐν τεύχεσι τῶν δελφίνων, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Μοσσύνοικοι, καθάπερ οἱ Ἕλληγες τῇ ἐλαίῳ· κάρυα δὲ ἐπὶ τῶν ἀνώγειων ἦν πολλὰ τὰ πλατέα, οὐκ ἔχοντα διαφυγὴν οὐδεμίαν. τούτῳ καὶ πλείστω σίτῳ ἐχρῶντο ἔψοντες καὶ ἄρτους ὀπτῶντες. οἶνος δὲ εὕρισκετο, ὃς ἄκρατος μὲν ὄξυς ἐφαίνετο εἶναι ὑπὸ τῆς αὐστηρότητος, κερασθεὶς δὲ εὐώδης τε καὶ ἡδύς.

§ 30-31 Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες, ἀριστήσαντες ἐνταῦθα, ἐπορεύοντο εἰς τὸ πρόσω, παραδόντες τὸ χωρίον τοῖς συμμαχήσασι τῶν Μοσσονοίκων. ὅποσα δὲ καὶ ἄλλα παρῆσαν χωρία τῶν σὺν τοῖς πολεμίοις ὄντων, τὰ εὐπροσοδάτα οἱ μὲν ἔλειπον, οἱ δὲ ἐκόντες παρεδίδοσαν. τὰ δὲ πλείστα τοιάδε ἦν τῶν χωρίων. ἀπειχον αἱ πόλεις ἀπ' ἀλλήλων στάδια ὀγδοήκοντα, αἱ δὲ πλέον, αἱ δὲ μείον· ἀναβοώντων δὲ ἀλλήλων συνήκουον εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς ἑτέρας πόλεως· οὕτως ὑψηλή τε καὶ κοίλη ἢ χώρα ἦν.

Δ'. Πορεία διὰ τῆς χώρας τῶν Χαλύβων καὶ Τιβαρηνῶν καὶ ἀφίξεις εἰς Κοτύωρα. — Αἱ ἐν Κοτύωροις διαπραγματεύσεις τῶν Σινωπέων πρέσβεων μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

(5, 1—25)

§ 1-3 Διὰ ταύτης τῆς χώρας οἱ Ἕλληνες, διὰ τε τῆς πολεμίας καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτὼ σταθμούς. καὶ ἀφικνοῦνται εἰς Χάλυβας. οὗτοι ὀλίγοι τε ἦσαν καὶ ὑπήκοοι τῶν Μοσσονοίκων, καὶ ὁ βίος ἦν τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας. ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται εἰς Τιβαρηνούς. ἢ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν χώρα πολὺ ἦν πεδινωτέρα, καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ θαλάττῃ ἤττον ἐρυμνά. καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχρηζον πρὸς τὰ χωρία προσβάλλειν καὶ τὴν στρατιάν ὀνηθῆναι τι, καὶ τὰ ξένια, ἃ ἦκε παρὰ Τιβαρηνῶν, οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐπιμείναι κελεύσαντες, ἔστε βουλευσαιντο, ἐθύοντο. καὶ πολλὰ καταθυσάντων, τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντις πάντες γνώμην, ὅτι οὐδαμῆ προσίοιτο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πορευόμενοι δύο ἡμέρας, ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἄποικον, οὐσαν δ' ἐν τῇ Τιβαρηνῶν χώρᾳ.

Μέχρι ἐνταῦθα ἐπέξευσεν ἡ στρατιά. πλῆθος τῆς κατα- § 4-6
 βάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι μάχης ἄχρι εἰς
 Κοτύωρα σταθμοὶ ἑκατὸν εἴκοσι δύο, παρασάγγαι ἑξακόσιοι
 καὶ εἴκοσι, στάδιοι μῦριοι καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι,
 χρόνου πλῆθος ὀκτὼ μῆνες. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τεττα-
 ράκοντα πέντε. ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἔθυσαν,
 καὶ πομπὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων
 καὶ ἀγῶνας γυμνικούς. τὰ δ' ἐπιτήδεια ἐλάμβανον τὰ μὲν
 ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δ' ἐκ τῶν χωρίων τῶν Κοτυωρι-
 τῶν· οὐ γὰρ παρεῖχον ἀγοράν, οὐδ' εἰς τὸ τεῖχος τοὺς ἀσθε-
 νοῦντας ἐδέχοντο.

Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ § 7-9
 τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως, ἣν γὰρ ἐκείνων καὶ φέρον
 ἐκείνοις ἔφερον, καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον δηουμένην.
 καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον· προηγόρει δὲ Ἐκα-
 τώνυμος, δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν· «Ἐπεμψεν ἡμᾶς,
 ὡ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαιέσοντάς τε
 ὑμᾶς, ὅτι νικᾶτε Ἑλλήνες ὄντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ
 συνησθησομένους, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς
 ἠκούσαμεν, πραγμάτων σεσφισμένοι πάρεστε. ἀξιούμεν δέ,
 Ἑλλήνες ὄντες καὶ αὐτοί, ὑφ' ὑμῶν ὄντων Ἑλλήνων ἀγα-
 θὸν μὲν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς
 οὐδὲν πώποτε ὑπήρξαμεν κακῶς ποιοῦντες.

»Κοτυωρίται δὲ οὗτοι εἰσὶ μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι, καὶ τὴν § 10-12
 χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν, βαρβάρους ἀφε-
 λόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον καὶ
 Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι· ὥστε, ὅ,τι ἂν τούτους κακὸν
 ποιήσῃτε, ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. νῦν δὲ ἀκούο-
 μεν ὑμᾶς εἰς τε τὴν πόλιν βία παρεληλυθότας ἐνίους σκηνοῦν
 ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων βία λαμβάνειν, ὧν ἂν
 δέησθε, οὐ πείθοντα. ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιούμεν· εἰ δὲ ταῦτα

ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον, ὄντινα ἂν δυνώμεθα, φίλον ποιεῖσθαι».

§ 13-15 Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν εἶπεν· «Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἤκομεν ἀγαπῶντες, ὅτι τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὄπλα· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν ἅμα τε χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. καὶ νῦν, ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἦλθομεν, ἐν Τραπεζοῦντι μὲν, παρῆχον γὰρ ἡμῖν ἀγοράν, ὠνούμενοι εἶχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ, ἀντετιμῶμεν αὐτούς, καὶ εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν, ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἠγοῖντο, κακῶς ἐποιοῦμεν, ὅσον ἐδυνάμεθα. ἐρωτᾶτε δὲ αὐτούς, ὁποῖων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον· πάρεισι γὰρ ἐνθάδε, οὓς ἡμῖν ἠγεμόνας διὰ φιλίαν ἢ πόλιν συνέπεμψεν.

§ 16-19 » Ὅποι δ' ἂν ἐλθόντες ἀγοράν μὴ ἔχωμεν, ἂν τε εἰς βάρβαρον γῆν ἂν τε εἰς Ἑλληνίδα, οὐχ ὕβρει, ἀλλὰ ἀνάγκη λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. καὶ Καρδούχους καὶ Ταόχους καὶ Χαλδαίους, καίπερ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους ὄντας, ὅμως, καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας, πολεμίους ἐκτησάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγοράν οὐ παρῆχον. Μάκρωνας δέ, καίπερ βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγοράν, οἷαν ἐδύναντο, παρῆχον, φίλους τε ἐνομίζομεν εἶναι καὶ βία οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. Κοτυωρίτας δέ, οὓς ὑμετέρους φατὲ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ αἵτιοί εἰσιν· οὐ γὰρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας οὔτε εἴσω ἐδέχοντο οὔτε ἔξω ἀγοράν ἔπεμπον· ἠτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἀρμοστὴν τούτων αἷτιον εἶναι.

§ 20-21 » Ὁ δὲ λέγεις βία παρελθόντας σκηνοῦν, ἡμεῖς ἠξιοῦμεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέφγον τὰς πύλας, ἢ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον, ταύτη εἰσελθόντες, ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι δ' ἐν

ταῖς στέγαις οἱ κάμνοντες τὰ αὐτῶν δαπανῶντες, καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ ἀρμοστικῇ ὡσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ἤ κομίσασθαι, ὅταν βουλώμεθα. οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ὄρατε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἂν μὲν τις εὖ ποιῇ, ἀντευποιεῖν, ἂν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι.

» Ἄ δὲ ἠπειλήσας, ὡς, ἦν ὑμῖν δοκῆ, Κορύλαν καὶ Παφλα- § 22-23
γόνας συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δέ, ἦν μὲν ἀνάγκη ἤ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἤδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολλαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν· ἂν δὲ δοκῆ ἡμῖν καὶ φίλον ποιεῖσθαι τὸν Παφλαγόνα—ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλαττίων—, πειρασόμεθα συμπράττοντες αὐτῷ, ὧν ἐπιθυμεῖ, φίλοι γίνεσθαι.»

Ἐκ τούτου μάλιστα μὲν δῆλοι ἦσαν οἱ συμπρέσβεις τῷ Ἑκα- § 24-25
τωνύμφ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις, παρελθὼν δ' αὐτῶν ἄλλος εἶπεν, ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἦκοιεν, ἀλλὰ ἐπιδείξοντες, ὅτι φίλοι εἰσὶν. «καὶ ξενίοις, ἦν μὲν ἔλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα, νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι, ἃ δύνανται· ὁρῶμεν γὰρ πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγεται». ἐκ τούτου ξενία τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρίται, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξένιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ φιλικὰ διελέγοντο τά τε ἄλλα, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἀνεπυθάνοντο, ὧν ἑκάτεροι ἐδέοντο.

[Περίληψις τῶν κεφαλαίων 6, 7 καὶ 8 :

Τὴν ἐπιούσαν οἱ Ἕλληνες συγκληθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν εἰς ἐκκλησίαν συσκέπτονται μετὰ τῶν Σινωπέων πρέσβειων περὶ τῆς περαιτέρω πορείας· ἀποφασίσαντες δὲ τὴν διὰ θαλάσσης πορείαν πέμποσι πρέσβεις εἰς Σινώπην, ἵνα ἐπιστατήσωσιν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀναγκαίων πλοίων. Ἐν

τούτω τῷ μεταξύ ὁ Ξενοφῶν προτίθεται νὰ ἰδρῦσῃ Ἑλληνικὴν πόλιν ἐν Πόντῳ· ἀλλ' ἐπειδὴ εὐρίσκει μεγάλην ἀντίστασιν, ἀφίσταται τούτου τοῦ σκοποῦ. Μετὰ ταῦτα ἔρχονται μὲν τὰ πλοῖα παρὰ τῶν Ἡρακλεωτῶν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ χρήματα, ἅτινα οὗτοι εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς στρατηγούς Τιμασίωνα καὶ Θώρακα, τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν ματαίωσιν τῶν σχεδίων τοῦ Ξενοφῶντος· τοῦτο ἐμβάλλει εἰς ἀμηχανίαν τὸν Τιμασίωνα καὶ Θώρακα, διότι δὲν δύνανται—ὡς μὴ λαβόντες [τὰ χρήματα—νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς στρατιώτας τὸν μισθόν, ὃν εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς αὐτοὺς διὰ τὴν ἀναχώρησιν. Συνεγνωθέντες λοιπὸν μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἔρχονται εἰς τὸν Ξενοφῶντα καὶ προτείνουν αὐτῷ ν' ἀποπλεύσωσιν εἰς τὴν χώραν τῶν Φασιανῶν καὶ νὰ καταλάβωσιν αὐτήν. Ἄλλ' ὁ Ξενοφῶν ἀρνεῖται νὰ προτείνῃ τοιοῦτόν τι εἰς τὸν στρατόν· ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συγκαλέσωσι τοὺς στρατιώτας εἰς ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἕκαστος τῶν στρατηγῶν νὰ προσπαθῇ νὰ πείσῃ πρῶτον τοὺς ἰδικούς του λοχαγούς.

Οἱ στρατιῶται πληροφορηθέντες τὰ πραττόμενα ὀργίζονται, ἰδίως κατὰ τοῦ Ξενοφῶντος, ὃν τινες διαβάλλουσιν ὡς διανοούμενον δι' ἀπάτης νὰ φέρῃ τοὺς στρατιώτας πάλιν εἰς Φάσιν. Ὁ Ξενοφῶν συγκαλέσας ὡς τάχιστα τὸν στρατόν εἰς ἐκκλησίαν πρῶτον ἀποδεικνύει ὅτι τὸ περὶ αὐτοῦ λεγόμενον εἶναι συζοφαντία, ἔπειτα δὲ ὑποδείξας τὴν ἀναρχίαν καὶ ἀπειθειαν τοῦ στρατοῦ προτείνει νὰ ληφθῶσι μέτρα πρὸς θεραπείαν τούτων. Ὁ λόγος τοῦ Ξενοφῶντος ἐπιδοκιμάζεται παρὰ πάντων καὶ ἀποφασίζεται νὰ τιμωρηθῶσι μὲν οἱ αἴτιοι τῶν κακῶν, νὰ καταδικασθῆ δὲ εἰς θάνατον, ὅστις τοῦ λοιποῦ φανῆ ἔνοχος, νὰ δικασθῶσι δὲ ὑπὸ τῶν λοχαγῶν καὶ ὅσοι ἠδίκησαν, ἀφ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ Κύρος, καὶ τέλος νὰ γίνῃ καθαρός τοῦ στρατεύματος.

Ἐπειδὴ ἀπεφασίσθη νὰ δώσωσι λόγον καὶ οἱ στρατηγοὶ διὰ τὰς παρελθούσας αὐτῶν πράξεις, τινὲς αὐτῶν καταδικάζονται· κατηγορηθεὶς δὲ καὶ ὁ Ξενοφῶν, διότι ἐκακοποίησέ τινας, ἀπολογεῖται καὶ δεικνύει ὅτι, ὅπου ἠναγκάσθη νὰ κακοποιήσῃ τινὰ ἢ νὰ μεταχειρισθῆ βίαν, τὸ ἔπραξε πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ στρατοῦ καὶ διατήρησιν τῆς πειθαρχίας· πρὸς τοῦτοις παραπονεῖται κατὰ τῶν στρατιωτῶν, διότι οὗτοι δὲν ἐνθυμοῦνται τὰς ἐκδουλεύσεις αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον τὰ κακά, ὅσα ἔπαθον. Μετὰ τὸν λόγον τοῦ Ξενοφῶντος πάντες ἐπιδοκιμάζουσι τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Α'. Ἡ μετὰ τῶν Παφλαγόνων συνθήκη τῶν Ἑλλήνων καὶ πλοῦς αὐτῶν εἰς Ἀρμήνην. — Ἐπάνοδος τοῦ Χειρισόφου ἐκ τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐκλογὴ αὐτοῦ ὡς ἀπολύτου ἄρχοντος.

(1, 1—33)

Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἔξω, § 1-3
οἱ δὲ καὶ ληζόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. ἐκλώπευον δὲ καὶ
οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀποσκεδανυμένους, καὶ τῆς
νυκτὸς τοὺς πρόσω σκηνοῦντας ἐπειρῶντο κακοουργεῖν· καὶ
πολεμικώτατα πρὸς ἀλλήλους εἶχον ἐκ τούτων. ὁ δὲ Κορύ-
λας, ὃς ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ
τοὺς Ἑλληνας πρέσβεις, ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλὰς,
λέγοντας, ὅτι Κορύλας ἔτοιμος εἶη τοὺς Ἑλληνας μῆτε ἀδι-
κεῖν μῆτε ἀδικεῖσθαι. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο, ὅτι περὶ
μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλευσούντο, ἐπὶ ξένια δὲ ἐδέ-
χοντο αὐτούς· παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν, οὓς
ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι.

Θύσαντες δὲ βουῶν τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἱερεῖα, εὐω- § 4-6
χίαν μὲν ἀρκοῦσαν παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν σκίμπο-
σιν ἐδείπνουν, καὶ ἔπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἷς ἐνε-
τύγχανον ἐν τῇ χώρᾳ. ἐπεὶ δὲ σπονδαί τε ἐγένοντο καὶ
ἐπαιάνισαν, ἀνέστησαν πρῶτον μὲν Θραῖκες, καὶ πρὸς αὐ-
λὸν ὠρχήσαντο σὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἤλλοντο ὑψηλά τε καὶ
κούφως, καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ ἕτερος τὸν
ἕτερον παίει, ὡς πᾶσιν ἐδόκει· ὁ δ' ἔπεσε τεχνικῶς πωσ.
καὶ ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες. καὶ ὁ μὲν, σκυλεύσας τὰ ὅπλα
τοῦ ἐτέρου, ἐξήγει ἄδων τὸν Σιτάλκαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θρακῶν

- τὸν ἕτερον ἐξέφερον ὡς τεθνηκότα· ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθώς.
- § 7-8 Μετὰ τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἱ ὄρχουντο τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὅπλοις. ὁ δὲ τρόπος τῆς ὀρχήσεως ἦν· ὁ μὲν, παραθέμενος τὰ ὅπλα, σπείρει καὶ ζευγυλάτει, πυκνὰ δὲ στρεφόμενος ὡς φοβούμενος, ληστής δὲ προσέρχεται· ὁ δ' ἐπειδὴν προΐδηται, ἀπαντᾷ ἀρπάσας τὰ ὅπλα, καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ οὗτοι ταῦτ' ἐποιοῦν ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος ὁ ληστής, δήσας τὸν ἄνδρα, καὶ τὸ ζεύγος ἀπάγει· ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ ζευγυλάτης τὸν ληστήν· εἶτα παρὰ τοὺς βοῦς ζεύξας ὀπίσω τῷ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει.
- § 9-11 Μετὰ τοῦτο Μυσοὶ εἰσῆλθεν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἔχων πέλτην, καὶ τοτὲ μὲν, ὡς δύο ἀντιταττομένων, μιμούμενος ὄρχεῖτο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἓνα ἐχρήτο ταῖς πέλταις, τοτὲ δ' ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα, ἔχων τὰς πέλτας, ὥστε ὄψιν καλὴν φαίνεσθαι. τέλος δὲ τὸ περσικὸν ὄρχεῖτο κρούων τὰς πέλτας καὶ ὠκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ ἐποίει πρὸς τὸν αὐλόν. ἐπὶ δὲ τούτῳ οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἀρκάδων ἀναστάντες, ἐξοπλισάμενοι ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, ἦσαν τε ἐν ῥυθμῷ, πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλούμενοι, καὶ ἐπαιάνισαν καὶ ὄρχήσαντο, ὥσπερ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς προσόδοις.
- § 12-13 Ὅρωντες δὲ οἱ Παφλαγόνες δεινὰ ἐποιοῦντο πάσας τὰς ὀρχήσεις ἐν ὅπλοις εἶναι. ἐπὶ τούτοις δρῶν ὁ Μυσοὶ ἐκπεπληγμένους αὐτούς, πείσας τῶν Ἀρκάδων τινὰ πεπαμένον ὀρχηστρίδα, εἰσάγει σκευάσας, ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, καὶ ἀσπίδα δούς κούφην αὐτῇ. ἡ δὲ ὄρχήσατο πυρρήχην ἐλαφρῶς. ἐνταῦθα κρότος ἦν πολὺς, καὶ οἱ Παφλαγόνες ἤροντο, εἰ καὶ γυναῖκες συνεμάχοντο αὐτοῖς. οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι αὐταὶ καὶ αἱ τρεψάμεναι εἶεν βασιλέα ἐκ τοῦ στρατοπέδου. τῇ μὲν νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

Τῇ δὲ ὑστεραία προσήγον αὐτοὺς εἰς τὸ στράτευμα· καὶ § 14-16
 ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας μήτε ἀδι-
 κείσθαι. μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις ὤχοντο· οἱ δὲ Ἕλληγες,
 ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει παρῆναι, ἀναθάντες ἔπλεον ἡμέ-
 ραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῶ ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὴν Πα-
 φλαγονίαν. τῇ δ' ἄλλῃ ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην καὶ ὠρμί-
 σαντο εἰς Ἀρμήνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν
 ἐν τῇ Παφλαγονικῇ, Μιλησίων δὲ ἄποικοί εἰσιν. οὗτοι δὲ
 ξένα πέμπουσι τοῖς Ἕλλησιν ἀλφίτων μὲν μεδίμνους τρις-
 χιλίους, οἴνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια. καὶ Χειρί-
 σοφος ἐνταῦθα ἦλθε, τριήρη ἔχων. καὶ οἱ μὲν στρατιῶται
 προσεδόκων ἄγοντά τι σφίσιν ἴκκειν· ὁ δ' ἦγε μὲν οὐδέν,
 ἀπήγγελλε δέ, ὅτι ἐπαινοῖ αὐτοὺς καὶ Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος
 καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ὅτι ὑπισχναίτο Ἀναξίβιος, εἰ ἀφίκοντο
 ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορὰν αὐτοῖς ἔσσεσθαι.

Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἀρμήνῃ ἔμειναν οἱ στρατιῶται ἡμέρας § 17-18
 πέντε. ὡς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐδόκουν ἐγγὺς γίνεσθαι, ἤδη
 μᾶλλον ἢ πρόσθεν εἰσήει αὐτοὺς, ὅπως ἂν καὶ ἔχοντές τι
 οἴκαδε ἀφίκοντο. ἠγγήσαντο οὖν, εἰ ἓνα ἔλοιντο ἄρχοντα,
 μᾶλλον ἂν, ἢ πολυαρχίας οὔσης, δύνασθαι τὸν ἓνα χρῆσθαι
 τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καί, εἴ τι δέοι λαν-
 θάνειν, μᾶλλον ἂν κρύπτεσθαι, καί, εἴ τι αὐτὸ δέοι φθάνειν,
 ἤττον ἂν ὑπερίξειν· οὐ γὰρ ἂν λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους,
 ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ περαίνεσθαι ἂν τὸν δ' ἔμπροσθεν χρό-
 νον ἐκ τῆς νικώσης ἔπραττον πάντα οἱ στρατηγοί.

Ὡς δὲ ταῦτα διανοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα· § 19-21
 καὶ οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον προσιόντες αὐτῷ, ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω
 γιγνώσκει, καὶ εὐνοίαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστος ἐπειθεν αὐτὸν
 ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ Ξενοφῶν τῇ μὲν ἐβούλετο ταῦτα,
 νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μείζω οὕτως ἑαυτῷ γίνεσθαι πρὸς
 τοὺς φίλους καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦνομα μείζον ἀφίξεσθαι

αὐτοῦ, τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἂν αἷτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι. τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῆρεν αὐτὸν ἐπιθυμεῖν αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα. ὁπότε δ' αὖ ἐνθυμοίτο, ὅτι ἀδηλον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ, ὅπῃ τὸ μέλλον ἔξει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος εἶη καὶ τὴν προειργασμένην δόξαν ἀποβαλεῖν, ἤπορευτο.

§ 22-24 Ἀπορουμένῳ δὲ αὐτῷ διακρίναι ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοῖς θεοῖς ἀνακοινῶσαι· καὶ παραστησάμενος δύο ἱερεῖα, ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, ὅσπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν· καὶ τὸ ὄναρ δὴ ἀπὸ τούτου τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν ἑωρακένας, ὃ εἶδεν, ὅτε ἤρχετο ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς καθίστασθαι. καὶ ὅτε ἐξ Ἐφέσου ὠρμάτο Κύρῳ συσταθησόμενος, ἀετὸν ἀνεμιμήσκατο ἑαυτῷ δεξιὸν φθειγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ὅνπερ ὁ μάντις ὁ προπέμπων αὐτὸν ἔλεγεν, ὅτι μέγας μὲν οἰωνὸς εἶη καὶ οὐκ ἰδιωτικός, καὶ ἔνδοξος, ἐπίπονος μέντοι· τὰ γὰρ ὄρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ ἀετῷ καθήμενον· οὐ μέντοι χρηματιστικὸν εἶναι τὸν οἰωνόν· τὸν γὰρ ἀετὸν πετόμενον μᾶλλον λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. οὕτω δὴ θυομένῳ αὐτῷ διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει μήτε προσδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς μήτε, εἰ αἰροῖντο, ἀποδέχεσθαι. τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο.

§ 25-28 Ἡ δὲ στρατιὰ συνῆλθε, καὶ πάντες ἔλεγον ἕνα αἰρεῖσθαι· καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προυβάλλοντο αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἔδοκει δῆλον εἶναι, ὅτι αἰρήσονται αὐτόν, εἴ τις ἐπιψηφίζοι, ἀνέστη καὶ ἔλεξε τάδε· «Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ἤδομαι μὲν ὑφ' ὑμῶν τιμώμενος, εἴπερ ἀνθρωπὸς εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὐχομαι δοῦναι μοι τοὺς θεοὺς αἷτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑφ' ὑμῶν ἄρχοντα, Λακεδαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος, οὔτε ὑμῖν μοι δοκεῖ συμφέρον εἶναι, ἀλλ' ἦττον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν, εἴ τι δέοισθε παρ' αὐτῶν· ἐμοί τε αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω ἀσφαλὲς εἶναι τοῦτο. ὀρῶ γάρ, ὅτι καὶ τῇ πατρίδι μου οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες, πρὶν ἐποίη-

σαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν ἡγεμόνας εἶναι. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὠμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύσαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρκησαν τὴν πόλιν. εἰ οὖν ταῦτα ὄρων ἐγὼ δοκοίην, ὅπου δυναίμην, ἐνταῦθ' ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκείνο ἐννοῶ, μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθείην.

»Ὁ δὲ ὑμεῖς ἐννοεῖτε, ὅτι ἦττον ἂν στάσις εἴη ἐνὸς ἄρχοντος ἢ πολλῶν, εὐ ἴστε, ὅτι ἄλλον μὲν ἐλόμενοι οὐχ εὐρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα· νομίζω γάρ, ὅστις, ἐν πολέμῳ ὢν, στασιάζει πρὸς ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν· ἐὰν δὲ ἐμὲ ἔλησθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἴ τινα εὐροιτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον».

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπε, πολλοὶ πλείονες ἐξανίσταντο λέγοντες, ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. Ἀγασίας δὲ Στυμφάλιος εἶπεν, ὅτι γελοῖον εἶη, εἰ οὕτως ἔχοι· «ἢ ὀργιῶνται Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐὰν σύνδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αἰρῶνται; ἐπεὶ, εἰ οὕτω γε τοῦτο ἔχει», ἔφη, «οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξεστιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι Ἀρκάδες ἐσμέν». ἐνταῦθα δὴ ὡς εὐ εἰπόντος τοῦ Ἀγασίου ἀνεθορύθησαν. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἑώρα πλείονος ἐνδέον, παρελθὼν εἶπεν· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες», ἔφη, «ὡς πάνυ εἰδῆτε, ὁμνῶ ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ἢ μὴν ἐγὼ, ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἡσθανόμην, ἐθυρόμην, εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι· καὶ μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν, ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γινῶναι, ὅτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαί με δεῖ».

Οὕτω δὴ Χειρίσοφον αἰροῦνται. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ ἤρῃθη, παρελθὼν εἶπεν· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε ἐστασιάζω, εἰ ἄλλον εἴλεσθε· Ξενοφῶντα μέντοι», ἔφη, «ὠνήσατε οὐχ ἐλόμενοι· ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ἤδη διέβαλλεν αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον, ὅτι ἐδύνατο, καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος. ὁ δ' ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίῳνι μᾶλλον ἄρχειν συνε-

θελῆσαι, Δαρδανεὶ ὄντι, τοῦ Κλεάρχου στρατεύματος, ἢ ἑαυτῶ, Λάκωνι ὄντι. ἐπεὶ μέντοι ἐμὲ εἴλεσθε», ἔφη, «καὶ ἐγὼ πειράσομαι, ὅ,τι ἂν δύνωμαι, ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. καὶ ὑμεῖς οὕτω παρασκευάζεσθε ὡς αὔριον, ἐὰν πλοῦς ᾖ, ἀναξόμενοι· ὁ δὲ πλοῦς ἔσται εἰς Ἡράκλειαν· ἅπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρασθαι κατασχεῖν· τὰ δ' ἄλλα, ἐπειδὴν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσόμεθα».

**Β'. Ἀφιξεις τῶν Ἑλλήνων εἰς Ἡράκλειαν
καὶ διαίσεις τοῦ στρατεύματος αὐτῶν.**

(2, 1—19)

- § 1-3. Ἐντεῦθεν τῇ ὑστεραία ἀναγόμενοι πνεύματι ἔπλεον καλῶν ἡμέρας δύο παρὰ γῆν. καὶ παραπλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς Ἡράκλειαν, πόλιν Ἑλληνίδα, Μεγαρέων ἀποικον, οὗσαν δ' ἐν τῇ Μαρνανδυνῶν χώρᾳ. καὶ ὤρμισαντο παρὰ τῇ Ἀχερουσιάδι Χερρονήσῳ, ἐνθα λέγεται ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα καταβῆναι, ἧν τὰ σημεῖα δεικνύσασι τῆς καταβάσεως τὸ βάθος πλέον ἢ ἐπὶ δύο στάδια. ἐνταῦθα τοῖς Ἑλλησιν οἱ Ἡρακλεῶται ξένια πέμπουσιν ἀλφίτων μεδίμνους τρισχιλίους καὶ οἶνου κεράμια δισχίλια καὶ βουὺς εἴκοσι καὶ οἶς ἑκατόν. ἐνταῦθα διὰ τοῦ πεδίου ῥεῖ ποταμὸς Λύκος ὄνομα, εὖρος ὡς δύο πλῆθρων.
- § 4-5. Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγέντες ἐβουλεύοντο τὴν λοιπὴν πορείαν, πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρῆ πορευθῆναι ἐκ τοῦ Πόντου. ἀναστὰς δὲ Λύκων Ἀχαιὸς εἶπε· «Θαυμάζω μὲν, ὦ ἄνδρες, τῶν στρατηγῶν, ὅτι οὐ πειρῶνται ἡμῖν ἐκπορίζειν σιτηρέσιον· τὰ μὲν γὰρ ξένια οὐ μὴ γένηται τῇ στρατιᾷ τριῶν ἡμερῶν σιτία· ὁπόθεν δ' ἐπισιτισάμενοι πορευσόμεθα, οὐκ ἔστιν», ἔφη. «ἐμοὶ οὖν δοκεῖ αἰτεῖν τοὺς Ἡρακλεώτας μὴ ἔλαττον ἢ τρισχιλίους κυζικηνοὺς» — ἄλλος δ' εἶπε μὴ ἔλαττον ἢ μυρίους — «καὶ ἐλομένους πρέσβεις αὐτίκα

μάλα, ἡμῶν καθημένων, πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ εἰδέναι, ὅ,τι ἂν ἀπαγγέλλωσι, καὶ πρὸς ταῦτα βουλευέσθαι».

Ἐντεῦθεν προυβάλλοντο πρέσβεις πρῶτον μὲν Χειρίσοφον, § 6-8
ὅτι ἄρχων ἤρητο· ἔστι δ' οἱ καὶ Ξενοφῶντα. οἱ δὲ ἰσχυρῶς ἀπεμάχοντο· ἀμφοῖν γὰρ ταῦτ' ἐδόκει, μὴ ἀναγκάζειν πόλιν Ἑλληνίδα καὶ φιλίαν, ὅ,τι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν. ἐπεὶ δ' οὗτοι ἐδόκουν ἀπρόθυμοι εἶναι, πέμπουσι Λύκωνα Ἀχαιῶν καὶ Καλλίμαχον Παρράσιον καὶ Ἀγασίαν Στυμφάλιον. οὗτοι ἐλθόντες ἔλεγον τὰ δεδογμένα· τὸν δὲ Λύκωνα ἔφασαν καὶ ἐπαπειλεῖν, εἰ μὴ ποιήσοιεν ταῦτα. ἀκούσαντες δ' οἱ Ἡρακλεῶται βουλευέσθαι ἔφασαν· καὶ εὐθὺς τὰ τε χρήματα ἐκ τῶν ἀγρῶν συνήγγον καὶ τὴν ἀγορὰν εἴσω ἀνεσκευάσαν, καὶ αἱ πύλαι ἐκέκλειντο καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὄπλα ἐφαίνετο.

Ἐκ τούτου οἱ ταραξάντες ταῦτα τοὺς στρατηγούς ἠτιῶντο § 9-12
διαφθεῖρειν τὴν πρᾶξιν· καὶ συνίσταντο οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί· προειστήκει δὲ μάλιστα αὐτῶν Καλλίμαχος τε ὁ Παρράσιος καὶ Λύκων ὁ Ἀχαιός. οἱ δὲ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς, ὡς αἰσχρὸν εἶη ἄρχειν Ἀθηναῖον Πελοποννησίων καὶ Λακεδαιμόνιον, μηδεμίαν δύναμιν παρεχομένους εἰς τὴν στρατιάν, καὶ τοὺς μὲν πόνους σφᾶς ἔχειν, τὰ δὲ κέρδη ἄλλους, καὶ ταῦτα τὴν σωτηρίαν σφῶν κατειργασμένων· εἶναι γὰρ τοὺς κατειργασμένους Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιοὺς, τὸ δ' ἄλλο στρατεύματος οὐδὲν εἶναι—καὶ ἦν δὲ τῇ ἀληθείᾳ ὑπὲρ ἡμισυ τοῦ στρατεύματος Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί—· εἰ οὖν σωφρονοῖεν, αὐτοὶ συστάντες καὶ στρατηγούς ἐλόμενοι ἑαυτῶν, καθ' ἑαυτοὺς ἂν τὴν πορείαν ποιοῖντο καὶ πειρῶντο ἀγαθόν τι λαμβάνειν. ταῦτ' ἔδοξε· καὶ ἀπολιπόντες Χειρίσοφον, εἴ τινες ἦσαν παρ' αὐτῷ Ἀρκάδες ἢ Ἀχαιοί, καὶ Ξενοφῶντα, συνέστησαν καὶ στρατηγούς αἰροῦνται ἑαυτῶν δέκα· τούτους δὲ ἐψηφίσαντο ἐκ τῆς νικώσης ὅ,τι δοκοίη τοῦτο ποιεῖν. ἡ μὲν οὖν τοῦ παντὸς ἀρχὴ Χειρίσοφον ἐνταῦθα κατελύθη ἡμέρᾳ ἕκτῃ ἢ ἑβδόμῃ, ἀφ' ἧς ἠρέθη.

- § 13-14 Ξενοφῶν μέντοι ἐβούλετο κοινῇ μετ' αὐτοῦ τὴν πορείαν ποιεῖσθαι, νομίζων οὕτως ἀσφαλεστέραν εἶναι ἢ ἰδίᾳ ἕκαστον στέλλεσθαι· ἀλλὰ Νέων ἐπειθεν αὐτὸν καθ' αὐτὸν πορεύεσθαι, ἀκούσας τοῦ Χειρισόφου, ὅτι Κλέανδρος, ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἀρμοστής, φαίη τριήρεις ἔχων ἤξειν εἰς Κάλπησ λιμένα· ὅπως οὖν μηδεὶς μετάσχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατιῶται ἐκπλεύσειαν ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνεβούλευεν. καὶ Χειρίσοφος, ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις, ἅμα δὲ μισῶν ἐκ τούτου τὸ σπράτευμα, ἐπιτρέπει αὐτῷ ποιεῖν, ὅ,τι βούλεται.
- § 15-16 Ξενοφῶν δὲ ἔτι μὲν ἐπεχείρησεν, ἀπαλλαγεῖς τῆς στρατιᾶς, ἐκπλεῦσαι· θυομένην δὲ αὐτῷ τῇ ἡγεμονίᾳ Ἡρακλεῖ καὶ κοινουμένῳ, πότερα λῆφον καὶ ἄμεινον εἶη στρατεύεσθαι ἔχοντι τοὺς παραμεινάντας τῶν στρατιωτῶν ἢ ἀπαλλάττεσθαι, ἐσήμηνεν ὁ θεὸς τοῖς ἱεροῖς συστρατεύεσθαι. οὕτω γίγνεται τὸ σπράτευμα τρίχα, Ἀρκάδες μὲν καὶ Ἀχαιοὶ πλείους ἢ τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὀπλῖται πάντες, Χειρισόφῳ δ' ὀπλῖται μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θράκες, Ξενοφῶντι δὲ ὀπλῖται μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς τριακοσίους· ἵππικὸν δὲ μόνος οὗτος εἶχεν, ἀμφὶ τετταράκοντα ἵππείας.
- § 17-19 Καὶ οἱ μὲν Ἀρκάδες, διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ τῶν Ἡρακλεωτῶν, πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες τοῖς Βιθυνοῖς λάθοιεν ὅτι πλείστα· καὶ ἀποβαίνουσιν εἰς Κάλπησ λιμένα. Χειρίσοφος δ' εὐθύς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἡρακλεωτῶν ἀρξάμενος περὶ τὴν ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας· ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Θράκην ἐνέβαλε, παρὰ τὴν θάλατταν ἦει· καὶ γὰρ ἦσθένηι. Ξενοφῶν δέ, πλοῖα λαβῶν, ἀποβαίνει ἐπὶ τὰ ὄρια τῆς Θράκης καὶ τῆς Ἡρακλεώτιδος καὶ διὰ μεσογείας ἐπορεύετο.

[Περίληψις τῶν κεφαλαίων 3, 4, 5 καὶ 6 :

Μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ στρατοῦ οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐπιτεθέντες κατὰ τῶν Θρακικῶν κομῶν πρὸς ἄρπαγὴν καταδιώκονται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καὶ καταφυγόντες εἰς λόφον τινὰ πολιορκοῦνται· ταῦτα μαθὼν ὁ Ξενοφῶν παρορμῇ τοὺς στρατιώτας του νὰ ἔλθωσιν εἰς βοήθειαν τῶν κινδυνευόντων· καταλαβὼν δὲ λόφον τινὰ ἄλλον καὶ ἀνάψας ἐνταῦθα πυρὰ πολλὰ ἐμβάλλει τὸν φόβον εἰς τοὺς πολιορκοῦντας Θραῖκας, οἵτινες ἀφ' ἐσπέρας διαλύονται. Τὴν ἐπομένην οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἀπροσδοκῆτως ἀπαλλαγέντες τῆς πολιορκίας τρέπονται πρὸς τὴν Κάλπην, ἔνθα συναντῶσι τοὺς περὶ Χειρίσοφον Ἕλληνας· μετ' ὀλίγον δὲ καταφθάνουσι ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα καὶ χαίρουσι πάντες διὰ τὴν συνάντησιν καὶ συνένωσιν.

Συνενοθέντες οἱ Ἕλληνες στρατοπεδεύουσι παρὰ τὸν λιμένα τῆς Κάλπης καὶ τὴν ὑστεραίαν ἐξέρχονται εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας διὰ τροφὰς καὶ πρὸς ταφήν τῶν νεκρῶν· ἀφ' οὗ δ' ἔθαψαν αὐτοὺς, συνελθόντες τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἀποφασίζουσι θάνατον κατὰ παντός, ὅστις ἤθελε προτείνει διαίρεσιν τοῦ στρατοῦ, ἔτι δὲ νὰ κυβερνώσιν οἱ πρότερον στρατηγοί. Μέλлонτες δὲ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν πορείαν διὰ ξηρᾶς κωλύονται ἐλανελημμένως ὑπὸ τῶν ἱερῶν, ἅτινα δὲν δεικνύουσι καλὰ σημεῖα πρὸς ἀναχώρησιν. Ἄλλ' ὁ Νέων, ὁ διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα Χειρίσοφον, βλέπων τοὺς στρατιώτας εἰς κακὴν κατάστασιν δι' ἔλλειψιν τροφῶν, ἐξάγει τοὺς βουλομένους ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια· ἄλλ' ἵπεῖς τοῦ Φαρναβάζου ἐπιπεσόντες κατ' αὐτῶν φονεύουσι περὶ τοὺς 500, τοὺς δὲ λοιποὺς καταδιώξαντες ἀναγκάζουσι νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ ὄρος. Ὁ Ξενοφῶν μαθὼν ταῦτα ἔρχεται πρὸς βοήθειαν τῶν ἐπιλοίπων στρατιωτῶν, οὓς ἀναλαβὼν ἀπὸ τοῦ ὄρους ἄγει εἰς τὸ στρατόπεδον.

Τὴν ἐπιούσαν ἀναχωρήσαντες εἰς ὄχυράν θέσιν ὄχυροῦνται ἐν αὐτῇ διὰ τάφρου καὶ χαρακώματος· ἐπειδὴ δὲ ἤδη αἱ θυσίαι ἀποβαίνουσι εὐνοϊκαί, καταλιπόντες ἐν τῷ ὄχυρῳμένῳ στρατοπέδῳ τὸν Νέωνα μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, ἐξέρχονται οἱ λοιποὶ ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα καὶ διελθόντες ἐν τάξει τὰ πεδία τῶν συμπλοκῶν θάπτουσι τοὺς πρότερον πεσόντας. Ὅτε δὲ εἶδον ἀέναντι αὐτῶν τοὺς πολεμίους, τάπτονται πρὸς μάχην, καὶ γενομένης συμπλοκῆς νικῶσιν αὐτοὺς. Μετὰ ταῦτα ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ στρατόπεδον, στήσαντες πρότερον τρόπαιον ἐν τῷ τόπῳ τῆς συμπλοκῆς.

Μετὰ τὴν νίκην αὐτὴν οἱ Ἕλληνες ἐξερχόμενοι ἀκινδύνως ἤδη πορίζονται τὰ τρόφιμα. Τέλος ἔρχεται ὁ ἀρμοστής τοῦ Βυζαντίου Κλέανδρος μετὰ δύο μόνον τριήρων συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Λάκωνος Δεξιπλου· ἐξ αἰτίας αὐτοῦ γεννᾶται διαφορὰ μεταξὺ τοῦ Κλεάνδρου καὶ τοῦ στρατεύματος, καθ' ἣν ὁ Κλεάνδρος δεικνύει δυσμενῆ διάθεσιν· ἄλλ' ἐξιλεωθεὶς ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ὑπόσχεται νὰ ὀδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἐπειδὴ δ' ὅμως αἱ θυσίαι δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς αὐτὸν τοῦτο, ἀπέρχεται ὑπόσχεθεις νὰ δεχθῇ αὐτοὺς καλῶς, ὅταν φθάσωσιν εἰς τὸ Βυζάντιον. Οἱ δ' Ἕλληνες περὶ διὰ τῆς Βιθυνίας πορευόμενοι φθάνουσι εἰς Χρυσόπολιν].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Α'. Διάβασις τῶν Ἑλλήνων εἰς Βυζάντιον καὶ ἐξαπάτησις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἀναξιβίου.—Ἐξέγερσις τῶν στρατιωτῶν καὶ καθησύχασις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος.

(1, 1—32)

§ 1. Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἐπραξάν οἱ Ἕλληνες μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα, ἐπεὶ Κύρος ἐτελεύτησεν, ἐν τῇ πορείᾳ, μέχρι εἰς τὸν Πόντον ἀφίκοντο, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου περὶ ἡξιώντες καὶ ἐκπλέοντες ἐποιοῦν, μέχρι ἔξω τοῦ στόματος ἐγένοντο ἐν Χρυσοπόλει τῆς Ἀσίας, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.

§ 2-4. Ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος φοβούμενος τὸ στράτευμα, μὴ ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χώραν στρατεύηται, πέμψας πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον—ὁ δ' ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὧν—ἔδειτο διαβιβάσαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνεῖτο πάντα ποιῆσειν αὐτῷ, ὅσα δέοι. καὶ ὁ Ἀναξίβιος μετεπέμψατο τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς εἰς Βυζάντιον, καὶ ὑπισχνεῖτο, εἰ διαβαίεν, μισθοφορὰν ἔσεσθαι τοῖς στρατιώταις. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγελεῖν, Ξενοφῶν δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ βούλοιο ἀποπλεῖν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάνατα ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. ἔφη οὖν ταῦτα ποιήσειν.

§ 5-6. Σεύθης δὲ ὁ Θρᾶξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενοφῶντα συμπροθυμῆσθαι, ὅπως διαβῆ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ μεταμελήσει. ὁ δ' εἶπεν· «Ἄλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται· τούτου ἕνεκα μηδὲν τελείτω μήτε ἐμοὶ μήτε ἄλλῳ μηδενί· ἐπειδὴν δὲ διαβῆ, ἐγὼ

μὲν ἀπαλλάξομαι, πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὄντας προσφερέσθω, ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ».

Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ στρα- § 7-10
τιῶται. καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίβιος, ἐκήρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὄπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνεσκευάζοντο. καὶ ὁ Ξενοφῶν, Κλεάνδρου τῷ ἀρμοστῇ ξένος γεγεννημένος, προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀποπλευσόμενος ἦδη. ὁ δὲ αὐτῷ λέγει· «Μὴ ποιήσης ταῦτα· εἰ δὲ μή», ἔφη, «αἰτίαν ἔξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ἦδη σὲ αἰτιῶνται, ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στράτευμα». ὁ δ' εἶπεν· «Ἄλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου, οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοί, ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι, διὰ τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον». «Ἄλλ' ὅμως», ἔφη, «ἐγὼ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μὲν ὡς συμπορευσόμενον, ἐπειδὴν δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι». «Ταῦτα τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «ἐλθόντες πρὸς Ἀναξίβιον διαπραξόμεθα». οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα.

Ὁ δὲ ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν καὶ ἐξιέναι τὴν ταχίστην συ- § 11-14
σκευασαμένους καὶ προσανειπεῖν, ὅς ἂν μὴ παρῆ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, ὅτι αὐτὸς αὐτὸν αἰτιάσεται. ἐντεῦθεν ἐξῆσαν οἱ τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ ἄρδην πάντες πλὴν ὀλίγων ἔξω ἦσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἰστήκει παρὰ τὰς πύλας ὡς, ὁπότε ἔξω γένοιτο πάντες, συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλῶν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς καὶ τοὺς λοχαγούς ἔλεξε· «Τὰ μὲν ἐπιτήδεια», ἔφη, «λαμβάνετε ἐκ τῶν Θρακίων κωμῶν· εἰσὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τάλλα ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χερρόνησον, ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος ὑμῖν μισθοδοτήσει». ἐπακούσαντες δὲ τινες τῶν στρατιωτῶν

ταῦτα ἢ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ στράτευμα. καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου, πότερα πολέμιος εἶη ἢ φίλος, καὶ πότερα διὰ τοῦ Ἰεροῦ ὄρους δέοι πορεύεσθαι ἢ κύκλῳ διὰ μέσης τῆς Θυράκης.

§ 15-17 Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελέγοντο, οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες τὰ ὄπλα θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰσιόντες. ὁ δὲ Ἐτεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὡς εἶδον προσθέοντας τοὺς ὀπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτον τὰς πύλας καὶ ἔλεγον, ὅτι ἀδικιώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους· κατασχίσειν τε τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἐκόντες ἀνοίξουσιν. ἄλλοι δὲ ἔθεον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι δέ, οἱ ἐτύγγανον ἔνδον ὄντες τῶν στρατιωτῶν, ὡς ὀρῶσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις πράγματα, διακόπτοντες ταῖς ἀξίναῖς τὰ κλειθρα, ἀναπεταννύουσι τὰς πύλας, οἱ δ' εἰσπίπτουσιν.

§ 18-20 Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δείσας, μὴ ἐφ' ἀρπαγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο τῇ πόλει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ συνεισπίπτει εἴσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. οἱ δὲ Βυζάντιοι, ὡς εἶδον τὸ στράτευμα βίᾳ εἰσπίπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἴκαδε, ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγγανον ὄντες, ἔξω, οἱ δὲ καθειλκον τὰς τριήρεις, ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σφίζονται, πάντες δὲ ᾤοντο ἀπολωλέναι, ὡς ἐαλωκυίας τῆς πόλεως. ὁ δὲ Ἐτεόνικος εἰς τὴν ἄκραν ἀποφεύγει. ὁ δὲ Ἀναξίβιος, καταδραμὼν ἐπὶ θάλατταν, ἐν ἀλιευτικῷ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Καλχηδόνος φρουρούς· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδόκουν εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας.

§ 21-24 Οἱ δὲ στρατιῶται, ὡς εἶδον Ξενοφῶντα, προσπίπτουσι πολλοὶ αὐτῷ καὶ λέγουσι· «Νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις

ἄνδρας τοσούτους. νῦν ἄν, εἰ βούλοιο, σύ τε ἡμᾶς ὀνήσαις
καὶ ἡμεῖς σὲ μέγαν ποιήσαιμεν». ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Ἄλλ' εὖ
γε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε
τὰ ὄπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα». καὶ αὐτός τε παρηγγύα ταῦτα·
καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευε παρεγγυᾶν τίθεσθαι τὰ ὄπλα. οἱ δέ,
αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταπτόμενοι, οἷ τε ὀπλιταὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ
εἰς ὀκτὼ ἐγένοντο καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρασ ἐκάτερον
παρεδεδραμήκεσαν. τὸ δὲ χωρίον οἷον κάλλιστον ἐκτάξασθαι
ἔστι, τὸ Θράκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν.

Ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὄπλα καὶ κατηρημίσθησαν, συγκαλεῖ § 25
ὁ Ξενοφῶν τὴν στρατιάν καὶ λέγει τάδε· «Ὅτι μὲν ὀργίζε-
σθε, ὡ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ πάσχειν ἐξα-
πατώμενοι, οὐ θαυμάζω. ἦν δὲ τῷ θυμῷ χαριζώμεθα καὶ
Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς ἐξαπάτης τιμωρησώ-
μεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμεί-
σθε, ἃ ἔσται· ἐντεῦθεν.

»Πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις καὶ § 26-27
τοῖς συμμάχοις. οἷος δ' ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο, εἰκάζειν δὴ
πάρεστιν, ἑωρακότας καὶ ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενη-
μένα. ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἄθηναῖοι ἦλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν
πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους, ἔχοντες τριήρεις,
τάς μὲν ἐν θαλάττῃ, τὰς δ' ἐν τοῖς νεωροῖς, οὐκ ἐλάττους
τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει
καὶ προσόδου οὐσης κατ' ἑνιαυτὸν ἀπὸ τε τῶν ἐνδήμων καὶ
τῆς ὑπερρορίας οὐ μείον χιλίων ταλάντων· ἄρχοντες δὲ τῶν
νήσων ἀπασῶν, καὶ ἐν τε τῇ Ἀσίᾳ πολλὰς ἔχοντες πόλεις
καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἄλλας τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ
Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἐσμεν, ἔχοντες κατεπολεμήθημεν οὕτως,
ὡς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε.

»Νῦν δὲ δὴ τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν, Λακεδαιμονίοις μὲν καὶ § 28
τῶν ἀρχαίων συμμάχων ὑπαρχόντων, Ἀθηναίων δὲ καί, οἷ

ἐκείνοις τότε ἦσαν σύμμαχοι, πάντων προσγεγενημένων, Τισσαφέρνους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ἡμῖν ὄντων, πολεμιωτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἄνω βασιλέως, ὃν ἤλθομεν ἀφαιρησόμενοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα; τούτων δὴ πάντων ὁμοῦ ὄντων, ἔστι τις οὕτως ἄφρων, ὅστις οἶεται ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι;

§ 29-31 »Μὴ πρὸς θεῶν μαινώμεθα μηδ' αἰσχρῶς ἀπολώμεθα, πολέμιοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. ἐν γὰρ ταῖς πόλεσίν εἰσι πάντες ταῖς ἐφ' ἡμᾶς στρατευσομέναις, καὶ δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἑλληνίδα δὲ εἰς ἦν πρώτην πόλιν ἤλθομεν, ταύτην ἐξαλαπάξομεν. ἐγὼ μὲν τοίνυν εὐχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ' ὑμῶν γενομένα, μυρίας ἐμέ γε κατὰ τῆς γῆς ὀργυιᾶς γενέσθαι. καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω, Ἑλληνας ὄντας, τοῖς τῶν Ἑλλήνων προστηκόσι πειθομένους, πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. ἐὰν δὲ μὴ δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γούν Ἑλλάδος μὴ στέρεσθαι. καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμπαντας Ἀναξίβιου εἰπεῖν, ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες παρεληλύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἦν μὲν δυνώμεθα παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι εὑρίσκεσθαι, εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ δηλώσοντες, ὅτι οὐκ ἐξαπατώμενοι, ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξερχόμεθα».

§ 32 Ταῦτα ἔδοξε, καὶ πέμπουσιν Ἰερώνυμόν τε Ἡλείον ἐροῦντα ταῦτα καὶ Εὐρύλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλίσιον Ἀχαιοόν. οἱ μὲν ταῦτα ὄχοντο ἐροῦντες.

[Περίληψις τῶν λοιπῶν §§ (33-40) τοῦ κεφαλαίου 1 καὶ τῶν §§ 1-16 τοῦ κεφαλαίου 2:

Μετὰ ταῦτα ὁ Ξενοφῶν ἀποχωρεῖ τοῦ στρατεύματος, ἐμφανίζεται δ' ἐν αὐτῷ Θηβαῖός τις τυχοδιώκτης Κοιρατάδας, ὅστις ὑπόσχεται νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἑλληνας εἰς τὸ Δέλτα τῆς Θράκης παρέχον αὐτοῖς ἄφθονα τὰ τροφίμα· οἱ Ἕλληνες, ἐπειδὴ ὁ Ἀναξίβιος οὐδὲν ὀρισμένον ἀπῆντησε, δέχον-

ται τὸν Κοιρατάδαν ὡς στρατηγὸν καὶ ἐξέρχονται τοῦ Βυζαντίου· ἀλλ' ὁ Κοιρατάδας μὴ δυνάμενος νὰ παρέχῃ τροφὰς δι' ὅλον τὸ στράτευμα καταλείπει τὴν στρατηγίαν καὶ ἀναχωρεῖ.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Κοιρατάδα ὁ στρατὸς ἀρχίζει νὰ διαλύηται· ἐκ τῶν στρατηγῶν ἄλλος μὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Θράκης Σεύθην, ἄλλος δὲ εἰς τὴν Θρακικὴν Χερρόνησον καὶ ἄλλος νὰ διαβῇ πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἡ πειθαρχία τοῦ στρατοῦ χαλαροῦται, πολλοὶ δ' Ἕλληνες διασκορπίζονται εἰς τὰς πέριξ κειμένας πόλεις. Ἐν τῷ μεταξὺ φθάνει ὁ ἀρμοστής Ἀρίσταρχος ὡς διάδοχος τοῦ Κλεάνδρου καὶ ὁ ναύαρχος Πῶλος ὡς διάδοχος τοῦ Ἀναξίβιου· τῇ συμβουλῇ τοῦ τελευταίου πολεῖ ὁ Ἀρίσταρχος 400 ὑπολειφθέντας ἐν Βυζαντίῳ στρατιώτας, ἐν ᾧ ὁ Ἀναξίβιος μετὰ τοῦ Ξενοφῶντος πλέει εἰς Πάριον, ὁπόθεν ὑπομνήσκει εἰς τὸν Φαρνάβαζον τὰ συμπεφωνημένα· ἀλλ' ὁ Φαρν. μαθὼν ὅτι ἦλθεν ἄλλος ἀρμοστής, ὁ Ἀρίσταρχος, καὶ ὅτι ὁ Ἀναξίβιος δὲν ἐναυάρχει πλέον, περὶ τούτου μὲν οὐδὲν φροντίζει, διαπραγματεύεται δὲ πρὸς τὸν Ἀρίσταρχον περὶ τῶν Κυρείων. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀναξίβιος παρακινεῖ τὸν Ξενοφῶντα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στράτευμα καὶ ἀφ' οὗ ὀδηγήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλείστους εἰς Πέρινθον νὰ διαβιβάσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Φαρναβάζου. Ὁ Ξενοφῶν ἐπιστρέφει εἰς τὸ στράτευμα, οἱ δὲ στρατιῶται εὐχαρίστως δέχονται αὐτὸν καὶ ἀκολουθοῦσι σχεδὸν πάντες εἰς Πέρινθον· ἀλλ' ὁ Ἀρίσταρχος χαριζόμενος εἰς τὸν Φαρναβάζον, κωλύει αὐτοὺς νὰ διαπεραιωθῶσιν ἐκ Πέρινθου εἰς Ἀσίαν. Ἐν τοιαύτῃ ἀμηχανίᾳ εὐρεθείς ὁ Ξενοφῶν θυσιάζει, ἵνα μάθῃ, ἂν οἱ θεοὶ ἐπιτρέψωσιν εἰς αὐτὸν νὰ ὀδηγήσῃ τὸ στράτευμα εἰς τὸν Σεύθην, παρ' οὗ εἶχε παρακληθῆ, πρὶν ἐπιχειρήσῃ νὰ διαβῇ εἰς τὴν Ἀσίαν, νὰ προσαγάγῃ εἰς αὐτὸν τὸν στρατὸν].

Β'. Διαπραγματεύσεις τοῦ Ξενοφῶντος μετὰ τοῦ Σεύθου.

(2, 17—38)

Ὁ οὖν Ξενοφῶν, ἐπεὶ ἐδόκει τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι αὐτῷ καὶ § 17-18 τῷ στρατεύματι ἀσφαλῶς πρὸς Σεύθην ἵεναι, παραλαβὼν Πολυκράτην τὸν Ἀθηναῖον λοχαγὸν καὶ παρὰ τῶν στρατηγῶν ἐκάστου ἄνδρα—πλὴν παρὰ Νέωνος—ᾧ ἕκαστος ἐπίστευεν, ὤχητο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ Σεύθου στράτευμα ἐξήκοιτα στάδια. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν αὐτοῦ, ἐπιτυγχάνει πυροῖς ἐρήμοις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὤφειτο μετακεχωρημέναι ποι τὸν Σεύθην· ἐπεὶ δὲ

θορύβου τε ἤσθητο καὶ σημαινόντων ἀλλήλοις τῶν περὶ Σεύθη, κατέμαθεν, ὅτι τούτου ἕνεκα τὰ πυρὰ κεκαυμένα εἶη τῆ Σεύθῃ πρὸ τῶν νυκτοφυλάκων, ὅπως οἱ μὲν φύλακες μὴ ὀρῶντο ἐν τῆ σκοτίᾳ ὄντες, μήτε ὁπόσοι μήτε ὅπου εἶεν, οἱ δὲ προσιόντες μὴ λανθάνοιεν, ἀλλὰ διὰ τὸ φῶς καταφανεῖς εἶεν.

§ 19-22 Ἐπεὶ δὲ ἤσθητο, προπέμπει τὸν ἑρμηνεῖα, ὃν ἐτύχχανεν ἔχων, καὶ εἰπεῖν κελεύει Σεύθῃ, ὅτι Ξενοφῶν πάρεστι, βουλόμενος συγγενέσθαι αὐτῷ. οἱ δὲ ἤροντο, εἰ ὁ Ἀθηναῖος ὁ ἀπὸ τοῦ στρατεύματος. ἐπειδὴ δὲ ἔφη οὗτος εἶναι, ἀναπηδήσαντες ἐδίωκον· καὶ ὀλίγον ὕστερον παρήσαν πελτασταὶ ὅσον διακόσιοι, καὶ παραλαβόντες Ξενοφῶντα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἦγον πρὸς Σεύθην. ὁ δ' ἦν ἐν τύρσει μάλα φυλαττόμενος, καὶ ἵπποι περὶ αὐτὴν κύκλῳ ἐγκεχαλινωμένοι· διὰ γὰρ τὸν φόβον τὰς μὲν ἡμέρας ἐχίλου τοὺς ἵππους, τὰς δὲ νύκτας ἐγκεχαλινωμένοις ἐφυλάττετο. ἐλέγετο γὰρ καὶ πρόσθεν Τήρης ὁ τούτου πρόγονος ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, πολὺ ἔχων στρατεύμα, ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν πολλοὺς ἀπολέσαι καὶ τὰ σκευοφόρα ἀφαιρεθῆναι· ἦσαν δ' οὗτοι Θυνοί, πάντων λεγόμενοι εἶναι μάλιστα νυκτὸς πολεμικώτατοι.

§ 23-25 Ἐπεὶ δ' ἐγγύς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰσελθεῖν Ξενοφῶντα ἔχοντα δύο, οὓς βούλοιοτο. ἐπειδὴ δ' ἔνδον ἦσαν, ἠσπάζοντο μὲν πρῶτον ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θράκιον νόμον κέρατα προὔπινον· παρήν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῆ Σεύθῃ, ὅσπερ ἐπρέσβευεν αὐτῷ πάντοσε. ἔπειτα δὲ Ξενοφῶν ἤρχετο λέγειν· «Ἐπεμφας πρὸς ἐμέ, ὦ Σεύθη, εἰς Καλχηδόνα πρῶτον Μηδοσάδην τουτονί, δεόμενός μου συμπροθυμηθῆναι διαβῆναι τὸ στρατεύμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνούμενός μοι, εἰ ταῦτα πράξαιμι, εὖ ποιήσεις, ὡς ἔφη Μηδοσάδης οὗτος». ταῦτα εἰπὼν ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην, εἰ ἀληθῆ ταῦτα εἶη. ὁ δ' ἔφη· «Αὐθις ἦλθε Μηδοσάδης οὗτος, ἐπεὶ ἐγὼ διεβῆν πάλιν ἐπὶ τὸ στρατεύμα ἐκ Παρίου, ὑπισχνούμενος, εἰ ἀγάγοιμι τὸ στρατεύμα

πρὸς σέ, τᾶλλά τέ σε φίλω μοι χρήσεσθαι καὶ ἀδελφῷ καὶ τὰ παρὰ θαλάττη μοι χωρία, ὧν σὺ κρατεῖς, ἔσσεσθαι παρὰ σοῦ».

Ἐπὶ τούτοις πάλιν ἤρετο τὸν Μηδοσάδην, εἰ ἔλεγε ταῦτα. § 26-30
ὁ δὲ συνέφη καὶ ταῦτα. «Ἴθι νυν», ἔφη, «ἀφήγησαι τούτῳ, τί σοι ἀπεκρινάμην ἐν Καλχηδόνι πρῶτον». «Ἀπεκρίνω, ὅτι τὸ στράτευμα διαθήσοιτο εἰς Βυζάντιον, καὶ οὐδὲν τούτου ἔνεκα δέοι τελειν οὔτε σοὶ οὔτε ἄλλῳ· αὐτὸς δὲ ἐπεὶ διαθαίης, ἀπιέναι ἔφησθα· καὶ ἐγένετο οὕτως, ὥσπερ σὺ ἔλεγες». «Τί γὰρ ἔλεγον», ἔφη, «ὅτε κατὰ Σηλυβρίαν ἀφίκου;» «Οὐκ ἔφησθα οἷόν τε εἶναι, ἀλλ' εἰς Πέρινθον ἐλθόντας διαθαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν». «Νῦν τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «πάρειμι καὶ ἐγὼ καὶ οὗτος Φρυνίσκος, εἰς τῶν στρατηγῶν, καὶ Πολυκράτης οὗτος, εἰς τῶν λοχαγῶν, καὶ ἔξω εἰσὶν ἀπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ πιστότατος ἐκάστῳ πλὴν Νέωνος τοῦ Λακωνικοῦ. εἰ οὖν βούλει πιστοτέραν εἶναι τὴν πρᾶξιν, καὶ ἐκείνους κάλεσαι. τὰ δὲ ὄπλα σὺ ἐλθὼν εἰπέ, ὦ Πολύκρατες, ὅτι ἐγὼ κελεύω καταλιπεῖν, καὶ αὐτὸς ἐκεῖ καταλιπὼν τὴν μάχαιραν εἴσιθι».

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης εἶπεν, ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσειεν § 31-34
Ἀθηναίων· καὶ γὰρ ὅτι συγγενεῖς εἶεν εἰδέναι καὶ φίλους εὐνοῦς ἔφη νομίζειν. μετὰ ταῦτα δ' ἐπεὶ εἰσῆλθον, οὓς ἔδει, πρῶτον Ξενοφῶν ἐπήρετο Σεύθην, ὅ, τι δέοιτο χρῆσθαι τῇ στρατιᾷ. ὁ δὲ εἶπεν· «Μαισάδης ἦν πατήρ μοι, ἐκείνου δὲ ἦν ἀρχὴ Μελανδίται καὶ Θυνοὶ καὶ Τρανίψαι. ἐκ ταύτης οὖν τῆς χώρας, ἐπεὶ τὰ Ὀδρυσῶν πράγματα ἐνόσησεν, ἐκπεσὼν ὁ πατήρ, αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει νόσῳ, ἐγὼ δ' ἐξετράφην ὀρφανὸς παρὰ Μηδόκῳ, τῷ γῶν βασιλεῖ. ἐπεὶ δὲ νεανίσκος ἐγενόμην, οὐκ ἐδυνάμην ζῆν εἰς ἄλλοτριαν τράπεζαν ἀποβλέπων· καὶ ἐκαθεζόμην ἐνδὶ φίριος αὐτῷ ἱκέτης δοῦναί μοι ὀπίσους δυνατὸς εἶη ἄνδρας, ὅπως καὶ τοὺς ἐκβαλόντας ἡμᾶς, εἴ τι δυναίμην, κακὸν ποιούην καὶ ζῆν μὴ εἰς τὴν ἐκείνου τράπεζαν ἀποβλέπων ὥσπερ κῶν. ἐκ τούτου μοι δίδωσι τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς

ἵππους, οὓς ὑμεῖς ὄψεσθε, ἐπειδὴν ἡμέρα γένηται. καὶ νῦν ἐγὼ ζῶ τούτους ἔχων, ληζόμενος τὴν ἐμαυτοῦ πατρίαν χώραν. εἰ δέ μοι ὑμεῖς παραγένοισθε, οἶμαι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς βραδίως ἀπολαβεῖν τὴν ἀρχήν. ταῦτ' ἐστίν, ἃ ἐγὼ ὑμῶν δέομαι».

§ 35-38 «Τί ἂν οὖν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «σὺ δύναιο, εἰ ἔλθοιμεν, τῇ τε στρατιᾷ διδόναι καὶ τοῖς λοχαγοῖς καὶ τοῖς στρατηγοῖς; λέξον, ἵνα οὗτοι ἀπαγγέλλωσιν». ὁ δ' ὑπέσχετο τῇ μὲν στρατιῷτι κυζικηρόν, τῇ δὲ λοχαγῶν διμοιρίαν, τῇ δὲ στρατηγῶν τετραμοιρίαν, καὶ γῆν, ὅποσιν ἂν βούλωνται, καὶ ζεύγη καὶ χωρίον ἐπὶ θαλάττῃ τετειχισμένον. «Ἐὰν δέ», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «ταῦτα πειρώμενοι μὴ διαπράξωμεν, ἀλλὰ τις φόβος ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἦ, δέξει εἰς τὴν σεαυτοῦ, ἐὰν τις ἀπιέναι βούληται παρὰ σέ;» ὁ δ' εἶπε· «Καὶ ἀδελφούς γε ποιήσομαι καὶ ἐνδιφρίους καὶ κοινωνοὺς ἀπάντων, ὧν ἂν δυνώμεθα κτᾶσθαι. σοὶ δέ, ὦ Ξενοφῶν, καὶ θυγατέρα δώσω καί, εἰ τις σοὶ ἔστι θυγάτηρ, ὠνήσομαι Θρακίῳ νόμῳ, καὶ Βισάνθην οἴκησιν δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ».

Γ'. Προσχώρησις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Σεύθην.

(3, 1—14)

§ 1-2 Ἀκούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀπήλαυνον· καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ στρατοπέδῳ καὶ ἀπήγγειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν Ἀρίσταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς· τοῖς δ' ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἀρίσταρχον ὁδὸν εἶσαι, τὸ δὲ στράτευμα συγκαλέσαι. καὶ συνήλθον πάντες πλὴν οἱ Νέωνος· οὗτοι δὲ ἀπείχον ὡς δέκα στάδια.

Ἐπει δὲ συνήλθον, ἀναστὰς Ξενοφῶν εἶπε τάδε· « Ἄνδρες, § 3-6
 διαπλεῖν μὲν, ἔνθα βουλόμεθα, Ἀρίσταρχος τριήρεις ἔχων
 κωλύει· ὥστε εἰς πλοῖα οὐκ ἀσφαλὲς ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ αὐτὸς
 κελεύει εἰς Χερρόνησον βιά δια τοῦ Ἰεροῦ ὄρους πορεύεσθαι·
 ἦν δέ, κρατήσαντες τούτου, ἐκεῖσε ἔλθωμεν, οὔτε πωλήσειν
 ἔτι ὑμᾶς φησίν, ὡς περ ἐν Βυζαντίῳ, οὔτε ἐξαπατήσεσθαι ἔτι
 ὑμᾶς, ἀλλὰ λήψεσθαι μισθόν, οὔτε περιόψεσθαι ἔτι, ὡς περ
 νυνί, δεομένους τῶν ἐπιτηδείων. οὗτος μὲν ταῦτα λέγει· Σεύ-
 θης δὲ φησιν, ἂν πρὸς ἐκείνον ἴητε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς. νῦν οὖν
 σκέψασθε, πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο βουλεύσεσθε ἢ εἰς
 τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε
 οὔτε ἀργύριον ἔχομεν, ὥστε ἀγοράζειν, οὔτε ἄνευ ἀργυρίου
 ἔῳσι λαμβάνειν, ἐπανελθόντας εἰς τὰς κώμας, ὅθεν οἱ ἴττους
 ἔῳσι λαμβάνειν, ἐκεῖ, ἔχοντας τὰ ἐπιτήδεια, ἀκούοντας, ὅ,τι
 τις ἡμῶν δεῖται, αἰρεῖσθαι, ὅ,τι ἂν ἡμῖν δοκῇ κράτιστον εἶναι.
 καὶ ὅτῳ», ἔφη, «ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα». ἀνέτειναν
 ἅπαντες. « Ἀπιόντες τοίνυν», ἔφη, «συσκευάζεσθε, καὶ ἐπει-
 δὴν παραγγέλλῃ τις, ἔπεσθε τῷ ἡγουμένῳ».

Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἡγήετο, οἱ δ' εἶποντο. Νέων δὲ § 7-9
 καὶ παρ' Ἀριστάρχου ἄγγελοι ἔπειθον ἀποτρέπεσθαι· οἱ δ' οὐχ
 ὑπήκουον. ἐπεὶ δ' ὅσον τριάκοντα σταδίους προσελήλυθεσαν,
 ἅπαντ' Ἀσούθης. καὶ ὁ Ξενοφῶν, ἰδὼν αὐτόν, προσελάσαι ἐκέ-
 λευσεν, ὅπως, ὅτι πλείστων ἀκούοντων, εἴποι αὐτῷ, ἃ ἐδόκει
 συμφέρειν. ἐπεὶ δὲ προσήλθεν, εἶπε Ξενοφῶν· « Ἡμεῖς πορευό-
 μεθα, ὅπου μέλλει ἔξειν τὸ στράτευμα τροφήν· ἐκεῖ δ' ἀκούον-
 τες καὶ σοῦ καὶ τῶν τοῦ Λακωνικοῦ αἰρήσόμεθα, ἃ ἂν κρά-
 τιστα δοκῇ εἶναι. ἦν οὖν ἡμῖν ἡγήσῃ, ὅπου πλείστα ἐστὶν
 ἐπιτήδεια, ὑπὸ σοῦ νομιοῦμεν ξενίζεσθαι». καὶ ὁ Σεύθης ἔφη·
 « Ἀλλὰ οἶδα κώμας πολλὰς ἀθρόας καὶ πάντα ἐχούσας τὰ
 ἐπιτήδεια ἀπεχούσας ἡμῶν, ὅσον διελθόντες ἂν ἡδέως ἀρι-
 στῶτε». « Ἠγού τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν.

§ 10-12 Ἐπει δ' ἀφίκοντο εἰς αὐτὰς τῆς δειλῆς, συνήλθον οἱ στρατιῶται, καὶ εἶπε Σεύθης τοιάδε· «Ἐγὼ, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν στρατεῦσθαι σὺν ἐμοί, καὶ ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν δῶσειν τοῖς στρατιώταις κυζικηγόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομιζόμενα· ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμήσω. σιτία δὲ καὶ ποτά, ὡσπερ καὶ νῦν, ἐκ τῆς χώρας λαμβάνοντες ἔχετε· ὅποσα δ' ἀνάλισκῆται, ἀξιῶσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανοὶ ἐσόμεθα διώκειν καὶ μαστεύειν· ἂν δὲ τις ἀνθιστῆται, σὺν ὑμῖν πειρασόμεθα χειροῦσθαι». ἐπήρετο δὲ Ξενοφῶν· «Πόσον δὲ ἀπὸ θαλάττης ἀξιῶσεις συνέπεσθαί σοι τὸ στράτευμα;» ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Οὐδαμῆ πλείον ἑπτὰ ἡμερῶν, μείον δὲ πολλαχῆ».

§ 13-14 Μετὰ ταῦτα ἐδίδδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ· καὶ ἔλεγον πολλοὶ κατὰ ταῦτα, ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι Σεύθης· χειμῶν γὰρ εἶη καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βουλομένῳ δυνατόν εἶη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἶόν τε, εἰ δέοι ὠνούμενους ζῆν, ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ διατρίβειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἢ μόνους. ὄντων δ' ἀγαθῶν τοσοῦτων, εἰ μισθὸν προσλήψοντο, εὐρημα ἐδόκει εἶναι. ἐπὶ τούτοις εἶπεν δὲ Ξενοφῶν· «Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω· εἰ δὲ μή, ἐπιψηφίω ταῦτα». ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ ἔδοξε ταῦτα. εὐθὺς δὲ Σεύθῃ εἶπε, ὅτι συστρατεύσονται αὐτῷ.

[Περὶληψίς τῶν § § (15-48) τοῦ 3 κεφαλαίου καὶ τοῦ κεφαλ. 4 :

Μετὰ τοῦτο ὁ Σεύθης καλεῖ τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων εἰς δεῖπνον, καθ' ὃ συμβαίνουσι πολλὰ καὶ παροῦσα κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Θρακῶν· μετὰ τὸ δεῖπνον οἱ μὲν λοχαγοὶ ἀπέρχονται εἰς τὸ στρατόπεδον, ὁ δὲ Σεύθης μετὰ τῶν στρατηγῶν ἐπιτεσόντες ἀνεπίστως κατὰ τῶν κωμῶν τῶν πολεμίων καταλαμβάνουσιν αὐτὰς καὶ λεηλατοῦσι.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν κωμῶν οἱ Θυνοὶ καταφεύγουσιν εἰς τὸ ὄρος· ἐν μιᾷ δὲ νυκτὶ ἐπιτεθέντες κατὰ τῆς κόμης, ἐνθα κατεσκήνουν οἱ Ἕλληνες, ἐμβυλλοῦσι πῦρ εἰς αὐτήν· ἀλλ' ἢ ἐπίθεσις αὐτῆ ἀποτρέπεται διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Σεύθου· οἱ δὲ Θυνοὶ ὑποιάσσονται εἰς αὐτόν.]

**Δ'. Δυσαρέσκειαι τοῦ Ξενοφῶντος πρὸς τὸν
Ἡρακλείδην καὶ Σεύθην.**

(5, 1—16)

Ἵπερβίλλουσι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Βυζαντίου Θυράκας εἰς § 1-5 τὸ Δέλτα καλούμενον· αὕτη δ' ἦν οὐκέτι ἀρχὴ Μαισάδου, ἀλλὰ Τήρους τοῦ Ὀδρύσου. καὶ ὁ Ἡρακλείδης ἐνταῦθα, ἔχων τὴν τιμὴν τῆς λείας, παρήν. καὶ Σεύθης, ἐξαγαγὼν ζεύγη ἡμιονικὰ τρία, οὐ γὰρ ἦν πλείω, τὰ δ' ἄλλα βοεικὰ, καλέσας Ξενοφῶντα ἐκέλευε λαβεῖν, τὰ δ' ἄλλα διανεῖμαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς. Ξενοφῶν δὲ εἶπεν· «Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ἀρκεῖ καὶ αὐθις λαβεῖν· τούτοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς δωροῦ, οἷ σὺν ἐμοὶ ἠκολούθησαν, καὶ λοχαγοῖς». καὶ τῶν ζευγῶν λαμβάνει ἐν μὲν Τιμασίῳν ὁ Δαρδανεύς, ἐν δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος, ἐν δὲ Φρυνίσκος ὁ Ἀχαιοῦς· τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη τοῖς λοχαγοῖς κατεμερίσθη. τὸν δὲ μισθὸν ἀποδίδωσιν, ἐξεληλυθότος ἤδη τοῦ μηνός, εἴκοσι μόνον ἡμερῶν· ὁ γὰρ Ἡρακλείδης ἔλεγεν, ὅτι οὐ πλείον ἐμπολήσαι. ὁ οὖν Ξενοφῶν ἀχθεσθεὶς εἶπεν ἐπομόσας· «Δοκεῖς μοι, ὦ Ἡρακλείδη, οὐχ, ὡς δεῖ, κήδεσθαι Σεύθου· εἰ γὰρ ἐκῆδου, ἦκες ἂν φέρων πλήρη τὸν μισθὸν καὶ προσδανεισάμενος, εἰ μὴ ἄλλως ἐδύνω, καὶ ἀποδόμενος τὰ σαυτοῦ ἱμάτια».

Ἐντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθη τε καὶ ἔδεισε, μὴ ἐκ § 6-8 τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθείη, καί, ὅ,τι ἐδύνατο, ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς Σεύθην. οἱ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν, ὅτι οὐκ εἶχον τὸν μισθόν· Σεύθης δὲ ἠχθετο αὐτῷ, ὅτι ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπήτει τὸν μισθόν. καὶ τέως μὲν αἰεὶ ἐμέμνητο, ὡς, ἐπειδὴν ἐπὶ θάλατταν ἀπέβη, παραδώσει αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνος καὶ Νέον τείχος· ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου οὐδενὸς ἔτι τούτων

ἐμέμνητο. ὁ γὰρ Ἡρακλείδης καὶ τοῦτο διεθεβλήκει, ὡς οὐκ ἀσφαλὲς εἶη τείχη παραδιδόναί ἀνδρὶ δύναμιν ἔχοντι.

§ 9-11 Ἐκ τούτου ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐβουλεύετο, τί χρῆ ποιεῖν περὶ τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι· ὁ δ' Ἡρακλείδης, εἰσαγαγὼν τοὺς ἄλλους στρατηγούς πρὸς Σεύθην, λέγειν τε ἐκέλευεν αὐτούς, ὅτι οὐδὲν ἂν ἦπτον σφεῖς ἀγάγοιεν τὴν στρατιάν ἢ Ξενοφῶν, τὸν τε μισθὸν ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἔκπλεων παρέσεσθαι δυοῖν μηνοῖν, καὶ συστρατεύεσθαι ἐκέλευεν. καὶ ὁ Τιμασίων εἶπεν· «Ἐγὼ μὲν τοίνυν οὐδ' ἂν πέντε μηνῶν μισθὸς μέλλη εἶναι, στρατευσαίμην ἂν ἄνευ Ξενοφῶντος». καὶ ὁ Φρυνίσκος καὶ ὁ Κλεάνωρ συνωμολόγουν τῷ Τιμασίωνι. ἐντεῦθεν ὁ Σεύθης ἐλοιδορεῖ τὸν Ἡρακλείδην, ὅτι οὐ παρεκάλει καὶ Ξενοφῶντα. ἐκ δὲ τούτου παρακαλοῦσιν αὐτὸν μόνον. ὁ δέ, γνοὺς τοῦ Ἡρακλείδου τὴν πανουργίαν, ὅτι βούλοιο αὐτὸν διαβάλλειν πρὸς τοὺς ἄλλους στρατηγούς, παρέρχεται λαβῶν τοὺς τε στρατηγούς πάντας καὶ τοὺς λοχαγούς.

§ 12-16 Καὶ ἐπεὶ πάντες ἐπεισθήσαν, συνεστρατεύοντο καὶ ἀφικνοῦνται ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν Πόντον διὰ τῶν Μελινοφάγων καλουμένων Θρακῶν εἰς τὸν Σαλμυδησσόν. ἐνθα τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεουσῶν νεῶν πολλαὶ ἀκέλλουσι καὶ ἐκπίπτουσι· τέναγος γὰρ ἐστὶν ἐπὶ πάμπολυ τῆς θαλάττης. καὶ οἱ Θρακῆς οἱ κατὰ ταῦτα οἰκοῦντες, στήλας ὀρισάμενοι, τὰ καθ' αὐτούς ἐκπίπτοντα ἕκαστοι λήζονται· τέως δὲ ἔλεγον ἀρπάζοντας πολλοὺς ὑπ' ἀλλήλων ἀποθνήσκειν. ἐνταῦθα εὐρίσκοντο πολλαὶ μὲν κλῖναι, πολλὰ δὲ κιβώτια, πολλαὶ δὲ βίβλοι γεγραμμένα, καὶ τάλλα πολλά, ὅσα ἐν ξυλίνοις τεύχεσι ναύκληροι ἄγουσιν. ἐντεῦθεν, ταῦτα καταστρεφάμενοι, ἀπῆσαν πάλιν. ἐνθα δὴ Σεύθης εἶχε στράτευμα ἤδη πλεόν τοῦ Ἑλληνικοῦ· ἐκ τε γὰρ Ὀδρυσῶν πολὺ ἔτι πλείους κατεβέβηκεσαν, καὶ οἱ αἰεὶ πειθόμενοι συνεστρατεύοντο. κατηγλήσθησαν δ' ἐν τῷ πεδίῳ ὑπὲρ Σηλυβρίας, ὅσον τριάκοντα στα-

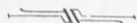
δίοις ἀπέχοντες τῆς θαλάττης. καὶ μισθὸς μὲν οὐδεὶς πω ἐφαίνετο· πρὸς δὲ τὸν Ξενοφῶντα οἱ τε στρατιῶται παγγαλέπως εἶχον ὃ τε Σεύθης οὐκέτι οἰκειῶς διέκειτο, ἀλλ', ὁπότε συγγενέσθαι αὐτῷ βουλόμενος ἔλθοι, πολλαὶ ἤδη ἀσχολίαι ἐφαίνοντο.

[Περίληψις τῶν κεφαλαίων 6, 7 καὶ 8 :

Ταῦτα συνέβαινον ἐν τῷ παρά τὴν Σηλυβριαν στρατοπέδῳ, ὅτε οἱ Λακεδ. ἀποφασίζουσι τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Τισσαφέρδου καὶ πέμπουσι τὸν Θίβρωνα εἰς Ἐφεσον· οὗτος δὲ ἐπιθυμῶν νὰ μισθώσῃ τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ τῶν Λακεδ. ἀποστέλλει πρεσβευτὰς εἰς Θράκην· ὁ Ἡρακλείδης καὶ ὁ Σεύθης μαθόντες τοῦτο καὶ θεωρήσαντες κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀπαλαγῶσι τῶν Ἑλλήνων προσάγουσι τοὺς πρεσβευτὰς τοῦ Θίβρωνος εἰς τὸ συνηθροισμένον στράτευμα· ἐνταῦθα τῶν Ἀρκάδων τινὲς κατηγοροῦσι τὸν Ξενοφῶντα ὡς αἴτιον τοῦ νὰ μὴ εἶναι τὸ στράτευμα μετὰ τῶν Λακεδ., ἀλλὰ νὰ ὑπηρετῇ τὸν Σεύθην. Ὁ Ξενοφῶν ἀποκρούει τὴν κατηγορίαν αὐτὴν διὰ πειστικωτάτου λόγου· ἐν τέλει δὲ ἀποφασίζει μετὰ τοῦ στρατοῦ νὰ καταλίπῃ τὸν Σεύθην καὶ νὰ προσχωρήσῃ πρὸς τὸν Θίβρωνα.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες δι' ἄλλειψιν τροφίμων ἀναγκάζονται νὰ λεηλατῶσι τὰς κόμας, αἵτινες εἶχον δοθῆ ὑπὸ τοῦ Σεύθου εἰς τὸν Μηδοσάδην διὰ τὰς πρεσβευτικὰς αὐτοῦ ὑπηρεσίας· ὅτε δὲ ὁ Μηδοσάδης ἐλθὼν πρὸς τὸν Ξενοφ. ἀπῆτει ἐν ὀνόματι τοῦ Σεύθου νὰ μὴ λεηλατῶσι τὰς κόμας καὶ ν' ἀπέλθωσι, ὁ Ξενοφῶν ὑπομιμνήσκει εἰς αὐτὸν τὰς παρασχεθείσας εἰς τὸν Σεύθην ὑπηρεσίας τῶν Ἑλλήνων καὶ παραπέμπει αὐτὸν εἰς τοὺς Λακεδ., τοὺς νῦν ἄρχοντας τοῦ στρατεύματος. Οἱ Λακεδ. ἀπαιτοῦσι τὸν ὀφειλόμενον μισθὸν τοῦ στρατεύματος ἀπειλήσαντες ὅτι αὐτοὶ θὰ βοηθήσωσι τοὺς ἀδικουμένους. Τότε ὁ Μηδοσάδης προτείνει ν' ἀναθέσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Σεύθην καὶ πέμπεται ὁ Ξενοφῶν, ὅστις κοτορθοῖ νὰ πείσῃ τὸν Σεύθην ν' ἀποδώσῃ τὸν ὀφειλόμενον μισθόν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τῆς Θράκης διαβιβάζει τὸ στράτευμα εἰς τὴν Λάμψακον, ἐκεῖθεν δὲ προχωρεῖ μέχρι Πέργαμου· ἐνταῦθα μαθὼν ὅτι ἐν τῇ πεδιάδι εὐρίσκετο Πέρσης τις Ἀσιδάτης πλουσιώτατος ἐπιπίπτει διὰ νυκτὸς κατ' αὐτοῦ καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἀποτυγχάνει, τὴν δ' ὑστεραίαν συλλαμβάνει αὐτὸν μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ λαμβάνει πολλὰ χρήματα. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἐλθόντος καὶ τοῦ Θίβρωνος εἰς Πέργαμον παραδίδει εἰς αὐτὸν τὸ στράτευμα].

1997
The following text is a scan of a document page. The text is extremely faint and appears to be a mirror image of the reverse side of the paper. It is largely illegible but seems to contain several paragraphs of text.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Συνοπτική ιστορία τοῦ Περσικοῦ κράτους.

Τὸ ἀρχαῖον Περσικὸν κράτος ἰδρύθη περὶ τὸ 559 π. Χ. ὑπὸ Κῦρου τοῦ πρεσβυτέρου, ὅστις ὑποτάξας τὴν Βαβυλωνίαν, Λυδίαν καὶ Μικρὰν Ἀσίαν κατέστησε τοῦτο τὸ πρῶτον ἐν Ἀσίᾳ. Ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Καμβύσης (529-522) ἐκυρίευσε τὴν Αἴγυπτον· εἰς μεγίστην δ' ἀκμὴν ἐφθάσε τὸ κράτος ἐπὶ Δαρείου τοῦ Α'—τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὑστάσπου—(521-485), ὅστις τὴν ἐπεκταθεῖσαν ἐπικράτειαν (ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀπὸ τῆς Νοτίου Αἰγύπτου μέχρι τοῦ Κανκάσου καὶ τοῦ Ἰαξάρτου) ἐξόχως διωργάνωσεν· αἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος δ' ὅμως ἐκστρατεῖαι του ἐναντιώθησαν οὐκ ὀλιγῶς παρὰ τὸν Ἄθων (492) καὶ ἐν Μαραθῶνι (490).

Ἐπὶ Ξέρξου τοῦ Α' (485-465) ἤρξατο ἡ ἰσχύς τοῦ κράτους νὰ καταπίπτῃ, ἰδίᾳ διὰ τὰς ἤττας, αἷς τοῦτο παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὑπέστη (ἐν Σαλαμῖνι τῷ 480, ἐν Πλαταιαῖς καὶ Μυκάλῃ τῷ 479, ἐν Εἰδουμέδοντι τῷ 467). Τὸν Ξέρξην διεδέχθη Ἀρταξέρξης Α' ὁ Μακρόχειρ (465-424) καὶ τοῦτον μετὰ μακρὰς περὶ τοῦ θρόνου ἔριδας Δαρείος Β', ὁ Νόθος (424-404). Οὗτος ἔσχεν ἐκ τῆς συζύγου του Παρυσάτιδος δύο υἱούς, Ἀρταξέρξην Β' τὸν Μνήμονα (βασιλεύσαντα ἀπὸ τοῦ 404-359) καὶ Κῦρον τὸν νεώτερον.

Ὁ Κῦρος παρὰ τοῦ πατρὸς του εἶχε διορισθῆ σατραπῆς τῆς Λυδίας, Μεγάλης Φρυγίας καὶ Καππαδοκίας καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπεστηρίξεν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἰδίᾳ τὸν Λύσανδρον, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἐπεδίωξε τῇ βοηθείᾳ Ἑλλήνων μισθοφόρων νὰ ἐκθρονίσῃ τὸν ἀδελφόν του Ἀρταξέρξην καὶ νὰ καταστῇ αὐτὸς βασιλεὺς τῆς Περσίας. Ταύτην τὴν ἐκστρατείαν, ἣν ὁ Κῦρος ἀνέλαβε τῷ 401, πραγματεύεται ἡ Κῦρου Ἀνάβασις τοῦ Ξενοφῶντος.

2. Βίος Ξενοφῶντος.

Ὁ Ξενοφῶν, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις πιθανῶς τῷ 430 π. Χ., ἦτο υἱὸς τοῦ Γουύλλου καὶ τῆς Διοδώρας καὶ κατήγετο ἐξ εὐπόρου καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐγένετο πιστὸς μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους πλεῖστον ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.

Τῷ 401 π. Χ. καταλιπὼν τὰς Ἀθήνας ἐπορεύθη κατὰ πρόσκλησιν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ εἰς Σάρδεις πρὸς τὸν νεώτερον Κῦρον, ὅτε οὗτος παρεσκευάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ

κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου. Τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἠκολούθησεν ὁ Ξενοφῶν ὡς ἄπλοῦς ἐθελοντής. Μετὰ τὴν περὶ τὰ Κούναξα δ' ὅμως μάχην καὶ τὴν προδοσίαν τοῦ σατραπίου Τισσαφέρνηους ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς κατόρθωσε διὰ μεγίστων κόπων καὶ κινδύνων νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν τῶν μυρίων Ἑλλήνων ἐκ τοῦ βάρθους τῆς Ἀσίας εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Θράκην. Ἐνταῦθα ἐβοήθησε τὸν Σεύθην, τὸν βασιλέα τῆς Θράκης, καὶ παρεσκευάζετο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄλλ' οἱ φίλοι του προσελθόντες ἔπεισαν αὐτὸν νὰ προστεθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὸν Σπαρτιατικὸν στρατὸν (399), ὅστις τότε ὑπὸ τὸν Θίβρωνα ἐν Ἀσίᾳ ἐπολέμηε πρὸς τοὺς Πέρσας.

Διὰ τοῦτο καὶ διότι ἐπολέμησε μετὰ τοῦ Κύρου, ὅστις ἦτο ἐχθρὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐξωρίσθη ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τῆς πατρίδος του.

Ἀφ' οὗ δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπολέμησε μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ ζυγοῦ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκολουθῶν τὸν Ἀγησίλαον, τὸν βασιλέα τῆς Σπάρτης, καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ ἐν Κορωνεῖᾳ (394) κατὰ τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες παρέστησαν σύμμαχοι τῶν Θηβαίων.

Οἱ Σπαρτιάται ἀναγνωρίσαντες τὰς εὐεργεσίας τοῦ Ξενοφῶντος ἔδωκαν αὐτῷ (393) ὡς δῶρον προσοδοφόρον κτήμα ἐν Σκιλλοῦντι τῆς Ἠλίδος, παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν. Ἐνταῦθα ἔζησεν ὁ Ξενοφῶν ἐπὶ 23 ἔτη μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Φιλησίας καὶ τῶν τέκνων Γρούλλου καὶ Διοδώρου ἀσχολούμενος εἰς τὴν θήραν, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφὴν.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, καθ' ἣν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων, ἐκδιωχθεὶς ἐκ τοῦ Σκιλλοῦντος (370) κατέφυγεν εἰς Κόρινθον. Ἐκεῖ οὗτος καὶ μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἐξουσίας του διέμενε καὶ ἀπέθανε πλήρης ἡμερῶν περὶ τὸ 355 π. Χ.

3. Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις.

Ὁ Ξενοφῶν συνέγραψε πλεῖστα συγγράμματα· τούτων ἐν εἶναι ἡ *Κύρου Ἀνάβασις* διηρημένη εἰς 7 βιβλία.

Τὸ συγγραμμα τοῦτο ὠνομάσθη μὲν ἐκ τοῦ πρώτου μικροτέρου μέρους (βιβλ. I, κεφ. 1-6), ἐν ᾧ περιγράφεται ἡ πορεία τοῦ Κύρου ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ κυρίαν ὑπόθεσιν ἔχει τὴν μετὰ τὴν μάχην παρὰ τὰ Κούναξα κάθοδον τῶν μυρίων εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον.

Ἡ *Ἀνάβασις* συνεγράφη ἐν Σκιλλοῦντι πιθανῶς τῷ 375 π. Χ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1.

Δη = λοιπόν. — *ἀνάβασις* = πορεία ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας. — *ἐν ταῖς σπονδαῖς* = ἐν καιρῷ τῶν συνθηκῶν. — *ὅσα ἐπολεμήθη* = ὅσα πολεμικαὶ πράξεις ἐγένοντο. — *παραβάντος τὰς σπ. β. καὶ Τισσ.* = ἂφ' οὗ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Τισσ. παρέδωκε τὰς συνθήκας = μετὰ τὴν παράβασιν τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Τισσ. — *ἐπακολουθοῦντος* (δηλ. τοῖς Ἑλλήσι) τοῦ Περσ. στρατ. = ἐν ᾧ ἐχθρὶκῶς ἠκολούθει (= ἐν ᾧ κατεδίωκε) τοὺς Ἑλλ. τὸ Περσικὸν στρατεύμα. — *λόγος* = διήγησις.

Ἐν τῇ ἀναβάσει, δηλ. τῶν μυρίων, ἦτοι τῶν μετὰ τοῦ Κύρου ἐκστρατευσάντων Ἑλλήνων. — *μέχρι τῆς μάχης*, δηλ. τῆς παρὰ τὰ Κούναξα. — *σπονδαί*, κυρίως αἱ δι' ἐπισήμου *σπονδῆς* συνομολογηθεῖσαι συνθήκαι, ἢ οὕτω κλεισθεῖσα εἰρήνη· *σπονδῆ* δὲ ἢ προσφορὰ ποτοῦ, δηλ. ὁ οἶνος, ὅν κατὰ τὰς ἐστιάσεις καὶ ἰδίαι κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῶν συνθηκῶν ἔχουνον ἐκ ποτηρίου πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. — *βασιλεὺς*, ποτὸς βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐννοεῖται; — *οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβ.* Ἑλλ., τίνες ἐννοοῦνται; — *τοῦ Περσ. στρατ.*, ἐννοεῖται ὁ ὑπὸ τὸν σατράπην Τισσ. πολυάριθμος στρατός. — *ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ*, δηλ. ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις (I-III).

§ 2-4.

Ἀφίκοντο, ὑποκμ.: οἱ Ἕλληνες. — *ἐνθα* = ἐκεῖσε, *ἐνθα* = ἐκεῖ, ὅπου. — *παντάπασι* = ὅλως διόλου. — *ἄπορος* = ἀδιάδατος. — *μέγεθος* = πλάτος. — *πάροδος* = ὁδὸς παρὰ τὸν ποταμὸν. — *ἀπότομος* = κρημνώδης. — *ὕπερ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ* = ἀκριβῶς ὑπερ-

άνω τοῦ ποταμοῦ.—δοκεῖ τινι = φρίνεται καλὸν εἰς τινα.—δὴ = (τότε) πλέον.—πορευτέον εἶναι = ὅτι ἔπρεπε νὰ πορευθῶσιν.—ἀκούω τινός = ἀκούω παρά τινος.—ἀλίσκομαι = ἀίχμαλωτίζομαι.—εἰ διέλθοιεν = εἰ ἀν διέλθωσιν.—περίασι, μέλλ. τοῦ περιέρχομαι (τὰς πηγὰς) = περικἀμπτω (τὰς πηγὰς).—οὐ πρόσω τοῦ Τ. = οὐ πρόσω τῶν πηγῶν τοῦ Τίγρ.· τὸ δὲ πρόσω = μακράν.—ἔστιν οὕτως ἔχον = οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα (εἶτι δηλ. αἱ πηγαὶ τοῦ Εὐφράτου δὲν ἀπέχουσι πολὺ τῶν πηγῶν τοῦ Τίγρ.).—τὴν ἐμβολὴν ποιοῦμαι εἰς τοὺς Καρδούχους = εἰσβάλλω εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων.—ᾧδε = κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.—ἅμα μὲν . . . ἅμα δὲ = ἅψ' ἐνός μὲν . . . ἅψ' ἐτέρου δέ.—λαθεῖν . . . φθάσαι, ἐκ τοῦ πειρώμενοι· ὡς ἀντικμ. τῶν ἀπαρμψ. νοητέον τό: τοὺς πολεμίους.—λανθάνω τοὺς πολεμίους = διαφεύγω τὴν προσοχὴν τῶν πολεμίων, δὲν ἐννοοῦμαι ὑπὸ τῶν πολεμίων.—φθάνω τοὺς πολεμίους = προφθάνω, προλαμβάνω τοὺς πολεμίους.—πειρῶμαι = προσπαθῶ.—τὸ ἄκρον = ἡ κορυφὴ (ὄρους).

Ἐδόκει . . . τοῖς στρατηγοῖς, δηλ. τῶν Ἑλλήνων.—διὰ τῶν ὀρέων, τῶν Καρδουχείων.—τῶν ἀλίσκομένων, νοοῦνται οἱ ἀίχμαλωτοι, οὗς οἱ Ἕλληνες εἶχον συλλάβει καθ' ἑδόν.—ἔστιν οὕτως ἔχον, ὡς ἐδείχθη κατόπιν.—τοὺς πολεμίους, ποιοὶ ἐννοοῦνται:—τὰ ἄκρα, τίνων ὀρέων;

§ 5-7.

Ἦνίκα = ὅτε.—ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν = ἦτο περίπου ἡ ὥρα τῆς τελευταίας (νυκτερινῆς) φρουρᾶς.—λείπομαι = ὑπολείπομαι.—ὅσον διελθεῖν = τόσον (χρονικὸν διάστημα), ὅσον ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ διέλθωσι.—σκοταῖος = ἐν σκότει, με σκότος.—πεδίον = πεδιάς.—τηνικαῦτα = τότε.—ἀναστάντες . . . πορευόμενοι, ἡ α' χρονική, ἡ β' τροπική.—ἀπὸ παραγγέλσεως = κατὰ (προφορικῶς) δοθεῖσαν διαταγὴν.—ἅμα τῇ ἡμέρᾳ = κατὰ τὰ ἐξημερώματα.—ἐνθα δὴ = τότε λαιπόν.—ἠγοῦμαι = προηγῶμαι.—τὸ ἀμφ' αὐτὸν (στράτευμα) = τοὺς στρατιώτας του.—οἱ ὀπισθοφυλάκες ὀπλίται = οἱ ὀπισθοφυλακούντες ὀπλίται = οἱ ὀπλίται οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ὀπισθοφυλακίαν.—ἔπομαι = ἀκολουθῶ.—μῆ (μετ' εὐκτ.) = μήπως (μεθ' ὑποτακτ.).—ἐπίσποιο, ἄρρ. τοῦ ἐφέπομαι = ἀκολουθῶ.—ἄνω πορευομένων

(δηλ. αὐτῶν) = ὅταν αὐτοὶ (τίνες;) πορεύωνται ἄνω. — *πρὶν αἰσθῆσθαι* (τοῦ αἰσθάνομαι) = προτοῦ ἐννοήσωσι (τοῦτο). — *ὕφηγοῦμαι* = προπορεύομαι βραδέως. — *ἐφείπετο*, παρακτ. τοῦ *ἐφέπομαι*. — *αἶε τὸ ὑπερβάλλον* (= τὸ αἶε ὑπερβ.) τοῦ *στρ.* = τὸ μέρος τοῦ στρατοῦ, τὸ ὅποιον ἐκάστοτε διέδαινε (τὸ ὄρος). — *τὸ ἄγκος, οὐς* = ἡ κοιλάς. — *ὁ μυχὸς* = ἡ χαράδρα.

Ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φ., οἱ Ἕλληνες διήρουν τὴν νύκτα εἰς τρεῖς φυλακάς· ἡ τρίτη φυλακὴ, ἣτις καὶ τελευταία ἐκαλεῖτο, κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον τῆς εἰσβολῆς τῶν Ἑλλ. εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων (περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου) ἤρχιζε περὶ τὴν 2^{αν} ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον. — *τὸ πεδίον*, δηλ. τὸ μεταξὺ τοῦ Ἰγρήτος ποταμοῦ καὶ τῶν Καρδουχείων ὄρεων. — *ἀπὸ παραγγέλλεως*, αἱ στρατιωτικαὶ διαταγαὶ ἐδίδοντο κοινῶς πρὸς πάντας διὰ τοῦ *κῆρυκος* ἢ *σάλπιγγος* ἢ *κέρατος*· ἐνταῦθα ἡ διαταγὴ δίδεται κατ' ἰδίαν ἀπὸ ἀνδρὸς εἰς ἀνδρα (ἀνωτέρου εἰς κατώτερον). — *πρὸς τὸ ὄρος*, δηλ.; — *γυμνήτας*, τίνες ἐκαλοῦντο *γυμνήτες* καὶ εἰς τί ἐχρησιμοποιοῦντο οὗτοι; — *πάντας*, ἐπομένως καὶ τοὺς *γυμνήτας* τῶν λοιπῶν στρατιωτικῶν τάξεων· διατί δὲ ὁ Χειρίσοφος ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ *τοὺς γυμνήτας πάντας*; — *δπλίταις*, τίνες ἐκαλοῦντο *δπλίται* καὶ εἰς ποίας μάχας ἐχρησιμοποιοῦντο οὗτοι; — *οὐδεὶς κίνδυνος ... μὴ τις ... ἐκ τοῦ ὀπισθεν*, διότι ὁ ὑπὸ τὸν Ἰσσο. Περσικὸς στρατὸς εἶχεν ἤδη παύσει νὰ καταδιώκῃ τοὺς Ἕλληνας. — *πρὶν ... αἰσθῆσθαι*, ὅτι δηλ. ὁ Χειρίσοφος ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους. — *ὕφηγεῖτο*, ὁ Χειρίσοφος πρὸς τίνα σκοπὸν προεπορεύετο βραδέως;

§ 8-9.

Τὰς οἰκίας = τὰς ἑαυτῶν οἰκίας. — *ἔχοντες καὶ γυναῖκας καὶ π.* = μετὰ γυναικῶν καὶ παίδων. — *ἐπιτήδεια* = τροφίμα. — *πολλὰ* = ἐν ἀφθονίᾳ. — *ἦν* = *ἔξῃν*· *ἔξεστι* = εἶναι δυνατόν. — *χαλκώματα* = χαλκᾶ σκευή. — *πάμπολυς*, — *πόλλη*, — *πολυ* = παρὰ πολὺς. — *κατασκευάζω* = ἐφοδιάζω. — *φέρω τι* = λαμβάνω καὶ φέρω τι μετ' ἐμοῦ, ἀρπάζω. — *οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ...* = καὶ τοὺς ἀνθρώπους δὲν ... — *ὑποφειδόμενοι* = ἀλλ' ὑπεφείδοντο· *ὑποφείδομαι* = φείδομαι κάπως, δεικνύομαι ὀλίγον φειδωλὸς (ἐπιεικῆς). — *εἴ πως ἐθειλήσειαν* = (ἵνα ἴδωσιν) ἂν ἴσως θελή-

σσαι. — *διέναι*, τοῦ *δίημι* (τινα) = ἀφίνω τινά νά διέλθῃ. — *ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας* = διὰ τῆς χώρας ὡς (διὰ) φιλίας· *φιλία* = φιλική. — *ὅπου* (= εἴ που) *τις ἐπιτυγχάνοι* (αὐτοῖς, δηλ. τοῖς ἐπιτηδεύουσιν) = ὁσάκις τις κάπου εὔρισκεν αὐτά. — *ἀνάγκη ἦν*, δηλ. *λαμβάνειν*. — *καλούντων* (δηλ. τῶν Ἑλλήνων) *ὕπηκουον* = ὑπήκουον εἰς τὴν πρόσκλησιν τῶν Ἑλλήνων.

Ἐφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη, πρὸς τίνα σκοπόν; — *ἐπέπερ βασιλεῖ π...*, οἱ Καρδοῦχοι προστατεύομενοι ὑπὸ τῶν ὀρέων αὐτῶν ἰσχυρῶς ἀντίσταντο κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν καὶ ἔξω σχεδὸν δίως ἀνεξάρτητοι. — *ἀνάγκη ἦν* (*λαμβάνειν*), *διατί*;

§ 10-11.

Αὐτοῖς = αὐτῶν. — *ἐγένετο* = διήρκεσεν. — *τόξευμα* = βέλος. — *κατατιτρώσκω* = βαρέως πληγώνω. — *ὀλίγοι ὄντες* = ἂν καὶ ἦσαν ὀλίγοι. — *ἐξ ἀπροσδοκήτου* = ἀπροσδοκῆτως, αἰφνιδίως. — *ἐπιπίπτω τινί* = εἰσβάλλω εἰς τὴν χώραν τινός. — *γάρ*, αἰτιολογεῖ τὸ *ὀλίγοι ὄντες*. — τὸ *Ἑλληνικόν* = οἱ Ἕλληνες. — *εἰ συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν* = ἐὰν συνηθροίζοντο (πρὸς ἀντίστασιν), θὰ ἐκινδύνευσεν. — *διαφθαρῆναι*, ἀφρ. τοῦ *διαφθείρομαι* = καταστρέφομαι. — *αὐλίζομαι* = διανυκτερεύω. — *συνεῶρων ἀλλήλους* = ἔβλεπον ἀλλήλους ἕλοι· ἕλους ὁμοῦ (πόσοι καὶ ποῦ ἕκαστοι ἦσαν).

Κατέβαινον... *σκοιαῖοι*, ἡ ἀνάβασις εἰς τὸ ὄρος τότε εἶχεν ἀρχίσει; πρβλ. § 5. — *εἰς τὰς κόμας*, τὰς κειμένας ποῦ; πρβλ. § 7. — *τοῖς τελευταίοις*, δηλ. τῶν Ἑλλήνων. — *τοῦ στρατεύματος*, δηλ. τοῦ Ἑλληνικοῦ. — *οὕτως*, πῶς; — *πυρὰ πολλὰ ἔκαον...*, συνηθέστατος ἦτο — καὶ εἶναι ἀκόμη καὶ τώρα — ὁ τοιοῦτος τρόπος συνηθώσεως μεταξὺ ὀρεινῶν λαῶν ἐν καιρῷ κινδύνου. — *συνεῶρων ἀλλήλους*, οἱ Καρδοῦχοι παρασκευαζόμενοι εἰς ἀντίστασιν κατέλαβον τὰς κύκλις τῶν κωμῶν ὀρεινὰς διαβάσεις καὶ διὰ τῶν πολλῶν πυρῶν ἀνήγγελλον εἰς ἄλλους καὶ πόσοι ἕκαστοι ἦσαν καὶ ποῖας θέσεις κατεῖχον.

§ 12-14.

Ἐποξύγιον = φορητὸν ζῶον. — *δυνατὸς* = εὐρωστος. — *νεω-*

στι=πρὸ ὀλίγου.— *ἀνδράποδον* = δοῦλος.— *ἀφείναι*, ἀόρ. τοῦ *ἀφίημι*=ἀφίνω, ἀπολύω.— *σχολαῖος*=βραδύς· *σχολαίαν ποιῶ τὴν πορείαν*=ἐπιβραδύνω τὴν πορείαν.— *ὄντα*=ἐπειδὴ ἦσαν.— *τὰ αἰχμάλωτα*=οἱ αἰχμάλωτοι.— *οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες*=οἱ ἐπιβλέποντες, φυλάσσοντες ταῦτα.— *ἀπόμαχος*=ὁ ἀπέχων τῆς μάχης, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ μάχηται.— *πορίζομαι* = προμηθεύομαι.— *φέρομαι*=φέρω μαζί μου.— *ὄντων*=διότι ἦσαν.— *δόξαν* (μετχ.) *ταῦτα*=ἐπεὶ ταῦτα ἔδοξε (τίσιν;).— *κηρύττω*=διὰ κήρυκος καθιστῶ γνωστόν, διατάττω.— *ἀριστῶ*=γευματίζω.— *ὑποστήσαντες*, δηλ. *τινας ὑφίστημι*=τοποθετῶ κρυφίως.— *τὸ στενὸν*=ἡ στενὴ δίοδος.— *εἰ... εὕρισκοιεν... μὴ ἀφειμένον*=ὁσάκις εὕρισκον ὅτι δὲν εἶχεν ἀφεθῆ.— *τι... τῶν εἰρημένων*=*τι τούτων, ἃ εἴρητο (ἀφίεναι)*.— *τὰ μὲν... τὰ δὲ* = ἄλλοτε μὲν... ἄλλοτε δέ.— *τι*=κάπως, ὀλίγον.

Λοχαγοῖς, ὁ λοχαγὸς ἦτο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ, διήκει δὲ λόχον· οὗτός ἦτο στρατιωτικὸν σῶμα, συγκεῖμενον ἐξ 100 συνήθως ἀνδρῶν (*ὀπλιτῶν*)· διηρεῖτο δὲ εἰς 4 ἐνωμοτίας, ὧν ἐκάστη περιελάμβανεν 25 ἀνδρας ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἑνὸς ἐνωμοτάρχου.— *τῶν ὑποζυγίων*, ὡς *ὑποζύγια* ἐχρησιμοποιοῦντο ἵπποι, βόες καὶ ὄνοι· ταῦτα ἔστυρον τὰς φορτηγούς ἀμάξας ἢ ἔφερον ἐπὶ τῆς ῥάχειός των τὰ σκεύη τοῦ στρατοῦ· ἐτάσσοντο δὲ συνήθως—καθὼς καὶ ὁ *ὄχλος*, τὸ πλῆθος δηλ. τῶν μὴ μαχίμων τὸ περπατοῦν τὸν στρατόν—ἐν τῇ μέσῃ, μεταξὺ τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς καὶ ὀπισθοφυλακῆς.— *τᾶλλα*, δηλ. ποῖα;— *ἀπόμαχοι ἦσαν*, ὡς ἀσχολούμενοι περὶ τὰ ὑποζύγια καὶ τοὺς αἰχμάλωτους.— *ἐκήρυξαν*... πῶς ἐδίδοντο αἱ στρατιωτικαὶ διαταγαί· βλ. ἐν σελ. 77.— *οὕτω ποιεῖν*, δηλ.;— *ἀριστήσαντες*, φυσικαὶ ὥραι φαγητοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦσαν ἡ πρωτῆ, ἡ μεσημβρία καὶ ὁ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου χρόνος· τὸ πρωῖνὸν φαγητόν, τὸ πρόγευμα, ἐκαλεῖτο *ἀκράτισμα* (ὡς συνιστάμενον ἐκ τεμαχίου ἄρτου βεβαπτισμένου εἰς ἄκρατον οἶνον), τὸ μεσημβρινὸν ἐκαλεῖτο *ἄριστον* καὶ τὸ ἑσπερινὸν *δεῖπνον*.— *τι... τῶν εἰρημένων*, ἐν § 12· δηλ.;— *οἱ δ(ὲ)*, δηλ. οἱ στρατιῶται οἱ ἔχοντες τὰ ἀπηγορευμένα.— *ἀναπανόμενοι*, ἐκ τίνος;

§ 15—18.

Εἰς τὴν ὑστεραίαν (δηλ. *ἡμέραν*)=κατὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν.—*χειμῶν πολλὸς*=μεγάλῃ κακοκαιρίᾳ.—*ἀναγκαῖον δ' ἦν*=καὶ ὁμως ἦτο ἀνάγκη.—*ὠπισθοφυλάκει*=εἶπετο σὺν τοῖς *ὀπισθοφυλάξι* (§ 6).—*ἰσχυρῶς*=σφοδρῶς, λυσσωδῶς.—*ὄντων*=ἐπειδὴ ἦσαν.—*χωρίον*=τόπος.—*προσιόντες*, τοῦ *προσέρχομαι*.—*ἐπιδιώκω*=καταδιώκω.—*ἀναχάξω*=ὑποχωρῶ.—*σχολῆ*=βραδέως.—*θαμινὰ*=συχνά.—*παρήγγειλε*, δηλ. *τῷ Χειρσοφῷ*.—*ὑπομένω*=σταματῶ, περιμένω.—*ὅτε*... *ἐπικέοιντο* (τοῦ *ἐπικέομαι*)=ὁσάκις (=κάθε φορὰ ποῦ) ἐπετίθεντο.—*ἐνταῦθα*=τότε.—*ὅτε παρεγγυῶτο* (τοῦ *παρεγγυῶμαι*)=ὁσάκις διετάσσετο.—*τότε*=κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην.—*ἄγω*, ἀμετθ.=προχωρῶ.—*πρᾶγμα τι*=δυσχέρειά τις, πρόσκομμά τι.—*σχολῆ οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι* (δηλ. *τῷ Ξενοφῶντι*)=δὲν ὑπῆρχε καιρὸς εἰς τὸν Ξενοφῶντα (=δὲν εἶχεν ὁ Ξενοφῶν καιρὸν) ἀφ' οὗ προχωρήσῃ (=νὰ προχωρήσῃ καὶ) νὰ ἴδῃ.—*σπουδῆ*=βιαστικὴ πορεία.—*ἡ πορεία*... *τοῖς ὀπισθ.*=ἡ πορεία τῶν ὀπισθοφυλάκων.—*ἀγαθὸς*=ἀνδρεῖος.—*σπολάς*=δερμάτινος θώραξ.—*διαμπερὲς* (ἐπίρρ.)=πέρα πέρα.—*τὴν κεφαλὴν* (=εἰς τὴν κεφαλὴν), δηλ. *τοξευθεῖς*.

Εἰς τὴν ὑστεραίαν, δηλ. τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ Καρδοῦχεια ὄρη (πρὸλ. § 5, § 12).—*οἱ πολέμιοι*, δηλ. οἱ Καρδοῦχοι.—*τῶν χωρίων*, δι' ὧν διήρχοντο οἱ Ἑλληγες.—*ἐπιδιώκοντες*, τίνες:—*παρήγγελλεν*... *παρεγγυῶτο*... *παρηγγύα*, βλ. ἐν σελ. 77 «ἀπὸ παραγγέλλεως».—*σχολῆ δ' οὐκ ἦν*... , ὁ Ξεν. δὲν εἶχε καιρὸν νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὸ αἷτιον τῆς ἐσπευσμένης πορείας, διότι οὗτος ἦτο ἀναγκαῖος ἐν τῇ ὀπισθοφυλακῇ.—*διὰ τῆς ἀσπίδος*, δύο εἶδη ἀσπίδων ὑπῆρχον· 1) ἡ μεγάλη ῥοειδῆς ἀσπίς, ἣτις ἐκάλυπτεν ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνδρός, καὶ 2) ἡ μικροτέρα κυκλικὴ ἀσπίς, ἣτις ἐκάλυπτε τὸν ὀπίστην ἀπὸ τοῦ γόνατος μέχρι τῆς σιαγόνης (βλ. εἰκ. ἐν σελ. V). Ἀμρότεροι συνέκειντο ἐκ ξυλίνης ἢ πλεκτῆς βίασεως καὶ ἐκ δέρματος βοῶς ἐπικεκαλυμμένου διὰ μεταλλίνων πλακῶν μετὰ ἐξοχῆς (*ὀμφαλοῦ*) ἐν τῷ μέσῳ.—*τῆς σπολάδος*, ὁ θώραξ—ἀμυντικὸν ὄπλον, μέρος τῆς περιβολῆς τοῦ

ὀπλίτου, καλύπτον τὸ ἄνω τῆς κοιλίας μέρος τοῦ κορμοῦ—ἦτο χαλκοῦς· συχνὰ ἀντ' αὐτοῦ ἐχρησιμοποιεῖτο δερμάτινος, σπολάς καλούμενος (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II).

§ 19-22.

Σταθμὸς=κατάλυμα (πρὸς ἀνάπαυσιν στρατιωτῶν).—**ὥσπερ εἶχε**=καθὼς ἦτο καὶ εὐρίσκετο=ἔνευ τινὸς βραδύτητος· ἐνισχύει τὴν σημασίαν τοῦ εὐθύς.—**αἰτιῶμαί τινα**=κατηγορῶ τινα.—**οἱ τι=διότι**.—**ἠναγκάζοντο**, ὑποκμ.: ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ περὶ αὐτόν.—**φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι**=νὰ φεύγῃσι καὶ συγχρόνως νὰ μάχωνται.—**«καὶ νῦν δύο...»**=«καὶ ἰδοὺ τῶρα τὰ ἀποτελέσματα· δύο...»—**καλὸς καὶ ἀγαθὸς**=εὐπατρίδης, εὐγενής.—**τέθνατον**, παρακμ. τοῦ ἀποθνήσκω.—**καὶ οὔτε...»**=οὔς οὔτε...—**οὔτε ἀνελέσθαι** (τοῦ ἀναιροῦμαι) **οὔτε θάψαι**=οὔτε νὰ σηκώσωμεν καὶ πάρωμεν (ἵνα θάψωμεν, εὐθύς ὡς λάθωμεν καιρὸν) οὔτε νὰ θάψωμεν (ἐν ᾗ θέσει οὔτοι ἔπeson).—**βλέπω πρὸς τι**=στρέφω τὸ βλέμμα μου πρὸς τι.—**δρω**=παρατηρῶ.—**ἄβατος**=ἀδιάβατος.—**μία αὕτη ὁδός.. ὀρθία**=αὕτη ἡ ἀπότομος ὁδός... εἶναι ἡ μοναδική.—**ὄχλος**=πλῆθος.—**κατειληφότες φ.**=ἔχουσι καταλάβει καὶ φυλάττουσι...—**ἐκβασίς**=ἔξοδος, πέρασμη.—**ταῦτα**=διὰ ταῦτα.—**εἴ πως δυναίμην**=(διότι ἤθελον νὰ ἴδω) ἂν ἴσως ἡδυνάμην.—**φθάνω**=ἔρχομαι πρότερον (πρωτίτερα).—**κατειληφθαι**, δηλ. ὑπὸ τῶν πολεμίων.—**υπερβολή**=ἐκβασίς.—**ἠγεμῶν**=ὀδηγός.—**οὐ φασιν εἶναι**=φασὶν οὐκ εἶναι.—**πράγματα παρεῖχον**, ὑποκμ.: οἱ Καρδοῦχοι.—**πράγματα παρέχω τινὶ**=παρέχω ἐνοχλήσεις εἰς τινα=ἐνοχλῶ τινα.—**ἐνεδρεῦω**=στήνω ἐνέδραν (καρτέρι).—**δπερ**=καὶ τοῦτο (δηλ. τὸ ἐνεδρεῦσαι).—**καὶ ἡμᾶς...**=ἐποίησεν ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι.—**ἀναπνέω**=ἀναπαύομαι.—**λαβεῖν (=συλλαβεῖν)**, δηλ. τινὰς αὐτῶν.—**δπως** (μετ' εὐκτ.)=ἵνα (μεθ' ὑποτακτ.).—**χρησαίμεθα**, δηλ. αὐτοῖς· **χρωμαί τιγι ἠγεμόνι**=χρησιμοποιῶ τινα ὡς ὀδηγόν.

Ἐλθῶν..., ὁ Ξενοφ. θέλων νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἐσπευσμένης πορείας τοῦ Χειρισόφου κατέλιπε πρὸς στιγμὴν τὴν ὀπισθοφυλακὴν καὶ προχωρήσας ἦλθε πρὸς τὸν ἐν τῇ ἐμπροσθοφυλακῇ εὐρισκόμενον Χειρισόφον.—**φεύγοντες ἅμα μάχ.**, περὶ τοῦ πράγμ. πρὸλ. ἀνωτέρω ἐν § 18.—**δύο καλῶ...**, τίνες;

—οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι, ἱερώτατον καθήκον ἐθεώρουν αἱ Ἕλληνες τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ πίπτοντας νὰ θάπτωσι, διότι ἐπίστευον ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀτάφων δὲν κατήρχοντο εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐδασανίζοντο περιπλανώμεναι· δι' αὐτὸ καὶ τὸ πρῶτον ἔργον τῶν πολεμησάντων μετὰ τὴν μάχην ἦτο νὰ τύχωσι σπονδῶν πρὸς ἐνταφιασμὸν τῶν νεκρῶν.—οἱ δ' ἠγεμόνες... ὅπως ἠγεμόσιν..., οἱ ὁδηγοὶ στρατεύματος ἐν ἐκστρατείᾳ παρέχουσι σπουδαίας ὑπηρεσίας καὶ νῦν, πολλῶν δὲ μαλλίον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, καθ' οὓς δὲν ὑπῆρχον οἱ λεγόμενοι «πολεμικοὶ χάριται».—δύο ἄνδρας, δηλ. πολεμίους.

§ 23—25.

Ἀγαγόντες, τίνες;—ἄγω τινὰ=φέρω τινὰ (ἐνώπιόν μου).—ἐλέγχω=ἀνακρίνω, ἐξετάζω.—διαλαμβάνω=χωρῖς (χωριστὰ) λαμβάνω=ἀποχωρίζω (τὸν ἓνα ἀπὸ τοῦ ἄλλου).—ὁ ἕτερος=ὁ εἰς (ἐξ αὐτῶν τῶν δύο ἀνθρώπων).—οὐκ ἔφη (δηλ. εἰδέναι)=ἔφη οὐκ εἰδέναι.—προσαγομένων, μετχ. ἐνδοκ.—προσάγω μάλα πολλοὺς φόβους=χρησιμοποιοῦν παρὰ πολλὰ μέσα πρὸς ἐκπρόδισιν.—ὀρῶντος τοῦ ἐτέρου=πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἄλλου.—ὁ λοιπός=ὁ ὑπολειφθεὶς, ὁ ἀπομείνας.—ὅτι οὗτος οὐ φαίη εἰδέναι=ὅτι οὗτος (δηλ. ὁ σφραγίς) εἶπεν ὅτι δὲν ἐγνώριζε.—ὅτι=διότι.—ἐτύγχανε, δηλ. οὔσα.—παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη=ὑπανδρευμένη.—ἠγήσεσθαι (αὐτοῖς) ὁδὸν=ὅτι θὰ ὀδηγήσῃ αὐτοὺς δι' ὁδοῦ.—δυνατὴν καὶ ὑποξυγίους πορεύεσθαι=δι' ἧς (ὄχι μόνον ἀνθρώπος, ἀλλὰ) καὶ ζῷα δύνανται νὰ πορεύωνται.—δυσπάριτος=δυσδιάβατος.—χωρίον=; (§ 16).—ἄκρον=; (§ 4).—δ(=καὶ τοῦτο) εἰ μὴ κτλ.=καὶ ἔσσεσθαι ἀδύνατον παρελθεῖν, εἰ μὴ τις προκαταλήφοιτο τοῦτο.—παρέρχομαι=διέρχομαι.

Τοὺς ἀνθρώπους, δηλ. τοὺς δύο ἄνδρας, οὓς ἐνεδρεύσαντες εἶχον συλλάβει οἱ περὶ τὸν Ξενοφ. (§ 22).—ἢ τὴν φανεράν, ὁδὸς φανερά ἐννοεῖται ἢ μοναδική καὶ ἀπότομος ὁδός, ἣν οἱ Ἕλληνες εἶχον πρὸ αὐτῶν (πρὸβλ. ἀνωτέρω «μία δ' αὕτη ὁδός, ἣν ὀρᾷς, ὀρθία...»).—πολλῶν φόβων προσαγομένων, πρὸς τίνα σκοπὸν ἐνταῦθα μετεχειρίσθησαν πολλὰ φέβητρα;—ἠφέλιμον, δηλ. διὰ τὸν στρατὸν.—ὀρῶντος τοῦ ἐτέρου, τοῦτο

ἔπραξαν, ὅπως ὁ ὄρων ἐκφροθηθῆ καὶ ἀναγκασθῆ νὰ δεῖξῃ αὐτοῖς ἄλλην τινὰ ὁδὸν πλὴν τῆς φανεραῦς.—*ἐκεῖ, ποῦ;*

§ 26—28.

Ἐνταῦθα—τότε.—*ἐδόκει*, δηλ. αὐτοῖς (τοῖς στρατηγοῖς).—*τοὺς λ. καὶ ταξ. τῶν πελι. καὶ ὀπλ.*—τοὺς λοχαγοὺς τῶν ὀπλιτῶν καὶ τοὺς ταξίαρχους τῶν πελταστῶν.—*τὰ παρόντα*—τὴν παρούσαν κατάστασιν.—*ὄστις . . . ἐθέλοι ἄν*—ὄστις θὰ ἤθελε.—*ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνομαι*—δεικνύομαι γενναῖος ἀνὴρ.—*ὑποστάς*, δηλ. τὸν κίνδυνον.—*ὑφίσταμαι*—ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι.—*ἐθελοντής*—ὡς ἐθελοντής, ἐκουσίως.—*ἀντιστασιάξω τινί*—ἀντιφιλοτιμούμαι, ἀνθαμιλλῶμαι πρὸς τινά.—*ἔγονται*, μέλλ. τοῦ ἔπομαι.—*ἐμοῦ ἠγουμένου*—ἐὰν ἐγὼ προηγῶμαι.—*ἐκ τοῦτου*—μετὰ ταῦτα.—*ἔρωτῶσι*, τίνας;—*πολλαχοῦ*—πολλάκις.—*πολλοῦ ἄξιος γίγνομαι τινί*—πολλὰς ὑπηρεσίας προσφέρω εἰς τινά.—*εἰς τὰ τοιαῦτα*—εἰς τοιαύτας (δυσχερεῖς) περιστάσεις.

Τοὺς λοχαγοὺς καὶ ταξίαρχους . . ., περὶ τοῦ λοχαγοῦ ἐν τῷ μισθοφορικῷ στρατῷ τῶν μυρίων βλ. ἐν σελ. 79· ὁ δὲ *ταξίαρχος* καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ ὧν διήκει *τάξιον*, ἦτοι στρατιωτικὸν σῶμα ἀποτελούμενον ἐξ 100 περίπου ἀνδρῶν γυμνῆτων (*πελταστῶν*, *τοξοτῶν*, *σφενδονητῶν*).—*τῶν πελταστῶν*, τίνας στρατιῶται ἐκαλοῦντο *πελτασταί;*—*τὰ παρόντα*, ποῖα ἦτο ἡ παρούσα κατάστασις τῶν πραγμάτων;—*πορευέσθαι*, πρὸς κατάληψιν δηλ. τοῦ *δυσπαρίτου* χωρίου, ὅπερ ἀνωτέρω (ἐν § 25) ἀνέφερεν ὁ αἰχμάλωτος.—*αὐτοῖς*, τίσι;—*συμπορεύεσθαι*, μετὰ τίνων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 1—2.

Δείλη—δειλινόν, ἐσπέρχ.—*ἐμφαγόντας*—ἀφ' οὗ φάγωσιν ἐν σπουδῇ· ἀόρ. τοῦ ἀνυπάρχτου ἐνεσθίω.—*δήσαντες*, ἀόρ. τοῦ δῶ (-έω)—δένω.—*συντίθενται*—συμφωνοῦσι, συνεννοοῦνται.—*χωρίον*; (κεφ. 1, § 16).—*σημαίνω τῇ σάλπιγγι*—δίδω σημεῖον διὰ τῆς σάλπιγγος.—*καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι*—καὶ πρὸς τούτους μὲν (δηλ. τὸν Ἀριστόνυμον, Ἀγασίαν καὶ Ἀ-

ριστέαν μετὰ τῶν ἐθελοντῶν) συνεννοοῦνται (ἀκόμη), ἔταν εἶναι (πλέον) ἐπάνω, γὰρ θαδίζωσι.—*ἡ φανερά ἐκβασίς*—τὸ ἐπὶ τῆς φανεραῦς ὁδοῦ πέρασμα.—*αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν*—αὐτοὶ δὲ—ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Χειρίσοφος—ἔτι συγχρόνως θὰ σπεύσωσι πρὸς βοήθειαν· τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *συντίθενται*, ἕπερ ἐνταῦθα—(οὐχὶ συνεννοοῦνται, ἀλλὰ) ὑπόσχονται.—*ἐκβαίνω*—θαδίζω πρὸς τὰ ἄνω, ἀναβαίνω.—*ὥς, μετ' ἀριθμητικ.*—;—*ὔδωρ ἦν*—ἔβρεχε.—*ὄπωσ* (μετ' εὐκτικ.)—ἵνα (μεθ' ὑποκτικ.).—*προσέχω τὸν νοῦν τινι*—ἔχω τὴν προσοχὴν μου ἐστραμμένην εἰς τι.—*καὶ (ὄπωσ) . . . λάθουεν*, δηλ. *τοὺς πολεμίους*.—*λανθάνω τοὺς πολεμίους*; (κεφ. 1, § 4).—*ὥς μάλιστα*—ἕσον ἡδύναντο περισσότερον.—*οἱ περιμόντες*—οἱ κύκλω πορευόμενοι (δισχιλίαι ἐθελονταί).

Δεῖλη, ἐκαλεῖτο ὁ ἀπὸ τῆς 2^{ης} μέχρι τῆς 6^{ης} μ. μ. ὥρας χρόνος· διηρεῖτο εἰς «*δεῖλην πρωτῶν*» (2—4) καὶ εἰς «*δεῖλην ὀψίαν*» (4—6). Ἐνταῦθα νοεῖται ἡ *δεῖλη ὀψία*.—*οἱ δ(έ)*, δηλ. οἱ στρατηγοὶ Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν.—*αὐτούς*, τοὺς ἐν § 27 καὶ § 28 τοῦ προηγούμενου κεφ. μνημονευθέντας.—*τὸν ἡγεμόνα*, τὸν μνημονευθέντα ἐν § 24 τοῦ προηγούμενου κεφ.—*δήσαντες*, πρὸς τίνος σκοπόν;—*συντίθενται*, τίνες μετὰ τίνων;—*τὸ ἄκρον*, τὸ ἐν κεφ. 1, § 25 μνημονευθέν.—*τὸ χωρίον*, δηλ. *τὸ ἄκρον*.—*τῆ σάλπιγγι σημαίνειν*, ἡ σάλπιγξ ἦτο μουσικὸν ὄργανον, συνιστάμενον ἐξ εὐθέως σωληνῶς βαθμηδὸν εὐρυνομένου καὶ ἀπολήγοντος εἰς χρονονοεῖδές στόμα (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II)· διὰ τῆς σάλπιγγος ἐδίδοντο τὰ σημεῖα· διὰ ταύτης μόνον; ἐνταῦθα θὰ ἐδίδετο διὰ τῆς σάλπιγγος σημεῖον τίνος πράξεως;—*ἄνω*, δηλ. εἰς τὸ ἄκρον.—*ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φ. ἐκβ.*, ἐννοεῖ τὸ πλῆθος τῶν Καρδούχων, οἵτινες καταλαβόντες ἐφύλαττον τὴν ἐπὶ τῆς φανεραῦς ὁδοῦ ἔκβασιν τοῦ ὄρους· πρὸλ. κεφ. 1, § 20, § 23; βλ. τὸ ἐν τῇ κεφ. σχέδ. ἐν σελ. 11.—*ταύτη τῆ ὁδῶ*, δηλ. τῆ φανεραῦ, ἐφ' ἧς ἡ ἔκβασίς.—*οἱ πολέμιοι*, τίνες ἐννοοῦνται;

§ 3—4.

Ἐπὶ χαράδρα—εἰς τὸ χεῖλος μιᾶς χαράδρας.—*διαβάντες*—ἀφ' οὗ περάσωσι.—*ἐκβαίνω*—; (2).—*τὸ ὄρθιον*—ὁ ἀνωφερὴς τόπος, ὁ ἀνήφορος.—*τηνικαῦτα*—; (κεφ. 1, § 5).—*κυλίνδω*—

κυλίω.—**δλοίτροχος**=στρογγύλος λίθος.—**ἀμαξιαῖος**=ἄρκούν-
τως μέγας (ὥστε νὰ πληρώσῃ δλόκληρον ἄμαξαν).—**φερόμενοι**
= ἕτε ἐφέροντο πρὸς τὰ κάτω = ἕτε κατρεκυλοῦντο = κατὰ τὴν
κατρακύλησίν των.—**πρὸς τὰς πέτρας**, συναπτέον τῇ **πταίοντες**.
—**πέτρα** = βράχος.—**πταίω** = προσκρούω, προσκόπτω (σκοντά-
πτω).—**διασφενδονῶμαι**=ἐκτινάσσομαι εἰς τεμάχια.—**παντά-
πασιν**=; (κεφ. 1, § 2).—**πελάζω τινί**=πλησιάζω εἰς τι.—**οἶόν
τ' ἐστὶ**=εἶναι δυνατόν.—**εἰ μὴ δύναιντο**=ἐσάκις δὲν ἠδύναντο.
—**ταύτη . . . ἄλλη**=εἰς τοῦτο τὸ μέρος . . . εἰς ἄλλο μέρος.—**ἐπὶ
τὸ δεῖπνον**=διὰ νὰ δειπνήσωσι.—**ἀνάριστος**=ἀπρογευματίστος.
—**αὐτῶν**, γενκ. διαιρτκ.—**ὀπισθοφυλακῶ** = ἀποτελεῶ τὴν ὀπι-
σθοφυλακίην.—**οὐδὲν** = οὐδόλως.—**τεκμαίρομαι τινι** = συμπε-
ραίνω ἐκ τινος.—**ἦν**=; (κεφ. 1, § 8 «πολλὰ ἦν λαμβάνειν»).—
ψόφος=κρότος.

Ἐπὶ χαράδρα, βλ. τὸ ἐν τῇ κεμι. σχέδ. ἐν σελ. 11.—**ἐκύλιν-
δον**, πρὸς τίνα σκοπόν;—**πρὸς τὰς πέτρας**, τοῦ ὄρους.—**οὐ δὲ
πελάσαι . . .**, ἡ ἔννοια: ὄχι μόνον νὰ διαβῇ τις τὴν χαράδραν,
ἀλλ' οὐδὲ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν εἴσοδον αὐτῆς ἠδύνατο.—**τῇ
εἰσόδῳ**, δηλ. τῆς χαράδρας.—**ἀφανεῖς εἶναι**, ὡς ἐκ τοῦ σκό-
τους.—**δειπνον**, βλ. ἐν σελ. 79.—**ἐτύγχανον ἀνάριστοι ὄντες**,
οἱ ὑπὸ τὸν Ξενοφ. ὀπισθοφύλακες δὲν εἶχον προγευματίσει ἕνεκα
τῶν ἀδιαλείπτων μαχῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς Καρδούχους (πρὸλ. κεφ.
1, § 16).—**αὐτῶν**, διὰ τοῦ αὐτῶν ἐννοοῦνται πάντες οἱ στρα-
τιῶται τοῦ ἑλλην. στρατοῦ.—**οἱ πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύσαντο . . .**,
προφανῶς ἐκ φόβου.—**τεκμαίρεσθαι**, τοῦτο (δηλ. :).—**τῷ ψόφῳ**,
τῇ προερχομένῳ πόθην:

§ 5-6.

Καταλαμβάνω=συναπτῶ.—**ἀμφὶ πῦρ** = περίξ πυρός.—**οἱ
μέν . . . οἱ δὲ**= ἄλλοι μέν . . . ἄλλοι δέ.—**κατακινόντες**, ἀόρ.
τοῦ **κατακινῶ**=κατακτείνω=φονεύω.—**ὡς . . . κατέχοντες**=
νομίζοντες ὅτι κατέχουσι.—**οἱ δὲ**=πράγματι ὅμως οὗτοι.—**μα-
στός**=λόφος.—**παρ' ὃν ἦν**=πλησίον τοῦ ὀποίου διήρχετο.—
ἔφοδος ἐπὶ τοὺς πολεμίους=ὁδὸς φέρουσα κατὰ τῶν πολε-
μίων.—**αὐτόθεν**=ἀπ' αὐτοῦ.

Οἱ ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα, δηλ. οἱ δισχιλίοι: ἐθελονταὶ (§ 2).

κύκλω περιμόντες, διὰ τῆς στενῆς καὶ ὀμαλῆς ὁδοῦ, τῆς βατῆς καὶ εἰς ὑποζύγια (πρβλ. κεφ. 1, § 25)· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.—*τοὺς φύλακας*, δηλ. τῶν Καρδούχων· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.—*ἀμφὶ πῦρ καθημένους*, ὡς ἐκ τοῦ φύχους οἱ φύλακες εἶχον ἀνάψει φωτιά καὶ ἐθερμαίνοντο.—*αὐτοί*, τίνες;—*τὸ ἄκρον*, περὶ οὗ ὁ ὀδηγὸς εἶπεν ἀνωτέρω ἐν κεφ. 1, § 25.—*μαστός*, βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.—*αὐτόθεν*, δηλ. ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐνθα ἐκάθηντο οἱ φύλακες.—*οἱ ἐπὶ τῇ φανεραῖ* . . . , βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.

§ 7—8.

Ἡμέρα ὑποφαίνει = ἀρχίζει νὰ ξημερώνῃ.—*ἐλαθον ἐγγὺς προσελθόντες* = λεληθότως (= χωρὶς νὰ ἐννοηθῶσιν) ἐπλησίασαν.—*εἶδον*, ὑποκμ.: οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Καρδούχοι ἐν τῷ ὑποκμ. τοῦ κατωτέρου β. *ἴεντο* μόνον οἱ Ἕλληνες.—*ἡ σάλπιγξ φθέγγεται* = ἡ σάλπιγξ ἤχεῖ.—*ἴεμαι ἀλαλάζων ἐπὶ τινα* = ὀρμῶ μετ' ἀλαλαγμῶν κατὰ τινος.—*ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τοὺς πολεμίους*.—*δέχομαι* = ὑπαίμενω τὴν προσβολήν.—*φεύγοντες* = ἐν τῇ φυγῇ.—*εὐζωνος* = ὁ ἐλαφρῶς ὠπλισμένος (καὶ ὡς τοιοῦτος δυνάμενος νὰ τρέχῃ εὐκολώτερον).—*ἴεμαι ἄνω* = σπεύδω (τρέχω) πρὸς τὰ ἄνω.—*κατὰ τὴν . . .* = κατὰ μῆκος τῆς . . . = ἀνά τὴν . . .—*ἀτριβῆς* = ἀπάτητος.—*ἦ* = ὀπου.—*ἀνιμῶ* (-άω) = ἀνέλκω, ἀνασύρω.—*συνέμιξαν*, ἄορ. τοῦ *συμμίγνυμι* *τινι* = συνενοῦμαι μετὰ τινος.

Ἐνταῦθα, ποῦ;—*ἐπορεύοντο συντεταγμένοι*, ὁσάκις ἐ ἐχθρὸς ἦτο πλησίον καὶ προητοιμάζοντο οἱ Ἕλληνες εἰς μάχην· ἐχρησιμοποιεῖτο μόνον ἡ πορεία ἐν παρατάξει μάχης ἢ ἡ κατὰ μέτωπον πορεία, ἐν ἣ οἱ λόχοι συμπετυκνωμένοι παρ' ἀλλήλους ἐβάδιζον.—*σιγῇ*, πρὸς τίνα σκοπόν;—*ἐπὶ τοὺς πολεμίους*, δηλ. τοὺς ἐπὶ τῇ φανεραῖ ὁδῷ καθημένους Καρδούχους, τοὺς κωλύοντάς τὴν ἐκβασίν· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.—*ἡ σάλπιγξ ἐφθ . . .*, ὁσάκις οἱ Ἕλλ. ἦσαν πλησίον τοῦ ἐχθροῦ ἐδίδετο διὰ τῆς σάλπιγγος τὸ σημεῖον τῆς ἐπιθέσεως· μετὰ τοῦτο δὲ ὤρμων κατ' αὐτοῦ φωνάζοντες ἀλαλᾶ ἢ ἐλελεῦ.—*τὴν ὁδόν* ποῖα ὁδὸς ἐννοεῖται;—*οἱ ἀμφὶ Χειρίσοφον*, οὗτοι ποῦ εὐρὸς σκονοῦ; πρβλ. § 2 κ. ἐξ.—*τῆς σάλπιγγος*, δηλ. τῆς τῶν διασχ.

λίωv. — εὐθύς ἔεντο... , κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ἐν § 1.— ἀτριβεῖς ὁδοῦς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: φανεράν ὁδόν.— ἀναβάντες, ποῦ; — καὶ οὗτοι τίνες; — τοῖς προκαταλαβοῦσι, δηλ. τοῖς περὶ Ἄριστόνυμον. Ἀγασίαν καὶ Ἄριστέαν δισχιλίους, μεθ' ὧν οἱ ἀμπὶ Χειρίσσοφον ἐξηκολούθησαν τὴν πορείαν ἀνενοχλήτως μέχρι τῆς πεδιάδος (τοῦ ὄμαλοῦ [§ 16]). — τὸ χωρίον, δηλ. τὴν ἔκδοσιν.

§ 9-12.

Ἦπερ = ταύτη τῇ ὁδῷ, ἧπερ (ἐπορεύθησαν). — εὐδοωτάτη, δηλ. ἡ ὁδὸς ἔυδος = εὐκολος πρὸς διάδοσιν. — τοὺς δὲ ἡμίσεις, δηλ. τῶν ὀπισθοφυλάκων. — ἐντυγχάνω τινί = συναντῶ τι. — κατειλημμένῳ, παρακμ. τοῦ καταλαμβάνομαι. — ἀποκόπτω = ἐκδιώκω. — διεξεῦχθαι (τοῦ διαξεύγνυμαι) = (αὐτοὶ) νὰ μένωσι: διεξευγμένοι (κεχωρισμένοι). — ἂν ἐπορεύθησαν = ἠδύναντο νὰ πορευθῶσιν. — ἦν =; (§ 4). — ἐκβαίνω =; (§ 2). — παρακελεύονται ἀλλήλοις = ἐνθαρρύνουσιν ἀλλήλους (διὰ φωνῶν). — προσβάλλω πρὸς τινα = ἐφορμῶ κατὰ τινος. — ὀρθίους τοῖς λόχοις = μετ' ὀρθίους τοὺς λόχους. — ἄφοδος = μέρος ἀνοικτὸν (πρὸς ὑποχώρησιν). — τέως = μέχρι (χρόνου) τινός. — ὄπη = δι' ἧς ὁδοῦ, ὄπου. — ἔβαλλον, δηλ. λίθοις. — ἐγγὺς προσίεμαι = ἀφίνω (τινὰ) νὰ πλησιάζῃ.

Ξενοφῶν, οὗτος τὸ πρῶτον εἶχεν ἐπιχειρήσει μετὰ τῶν ὀπισθοφυλάκων νὰ ἀνέλθῃ διὰ τίνος ὁδοῦ; πρὸβλ. § 2. — ἐπορεύετο, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸς ἤκουσε τῆς σάλπιγγος (κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ἐν § 1). — ἧπερ... , δηλ. διὰ τῆς στενῆς καὶ ὀμαλῆς ὁδοῦ πρὸβλ. § 5. — ὀπισθεν τῶν ὑποξυρίων... , ὁ Ξεν. ἔταξε τὰ ὑποξυρία ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀπισθοφυλάκων πρὸς τίνα σκοπὸν; ποῦ συνήθως ταῦτα ἐτάσσοντο; βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 79. — λόφῳ... , ὁ λόφος οὗτος — ὁ πρῶτος —, ὅστις ἔκειτο πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ καὶ ἀπέκλειε τὴν ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν ἐξ ἐφόδου κυριευθείσης θέσεως τῶν φυλάκων (§ 5· βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11),

1 λόχος	1 ἐνωμ.
	2 ἐνωμ.
	3 ἐνωμ.
	4 ἐνωμ.

2 λόχος	1 ἐνωμ.
	2 ἐνωμ.
	3 ἐνωμ.
	4 ἐνωμ.

x. τ. λ.

Πορεία κατὰ κέρας.

βεβαίως κατελήφθη ὑπὸ τῶν βαρβάρων τῶν εἰς φυγὴν τραπέντων ἐκ τῆς φανερᾶς ὁδοῦ, οἵτινες θὰ ἐνόμισαν ὅτι δι' ἐκείνης τῆς στενῆς ὁδοῦ ἤρχοντο καὶ ἄλλοι. Ἑλληνες μετὰ τοὺς ἐθελοντάς.—*ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήν.*, δηλ. ἀπὸ τῶν ἐθελοντῶν καὶ τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον.—*καὶ αὐτοί*, τίνες;—*ἤπερ οἱ ἄλλοι*, δηλ. οἱ ἀμφὶ Χειρίσοφον, διὰ τῆς φανερᾶς ὁδοῦ.—*ὀρθίοις τοῖς λόχοις*, τὸ στράτευμα κατὰ τὴν πορείαν ἐτάσσετο ὡς ἐξῆς: ὄχι μόνον αἱ ἐνωμοταῖα ἐδάδιζον ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰς λόχος ὀπισθεν τοῦ ἄλλου (*πορεία κατὰ κέρας*)· βλ. τὸ ἐν τῇ σελ. 87 σχέδ.: ὁσάκις δὲ ἦτο ἀνάγκη

1 λόχος	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">1 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">2 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">3 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">4 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> </table>	1 ἐνωμ.		2 ἐνωμ.		3 ἐνωμ.		4 ἐνωμ.		2 λόχος	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">1 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">2 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">3 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">4 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> </table>	1 ἐνωμ.		2 ἐνωμ.		3 ἐνωμ.		4 ἐνωμ.		3 λόχος	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">1 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">2 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">3 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">4 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> </table>	1 ἐνωμ.		2 ἐνωμ.		3 ἐνωμ.		4 ἐνωμ.		4 λόχος	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">1 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">2 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">3 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">4 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> </table>	1 ἐνωμ.		2 ἐνωμ.		3 ἐνωμ.		4 ἐνωμ.		5 λόχος	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">1 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">2 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">3 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> <tr><td style="border: none; padding-right: 5px;">4 ἐνωμ.</td><td style="border: none;"></td></tr> </table>	1 ἐνωμ.		2 ἐνωμ.		3 ἐνωμ.		4 ἐνωμ.		κ. τ. λ.
1 ἐνωμ.																																																		
2 ἐνωμ.																																																		
3 ἐνωμ.																																																		
4 ἐνωμ.																																																		
1 ἐνωμ.																																																		
2 ἐνωμ.																																																		
3 ἐνωμ.																																																		
4 ἐνωμ.																																																		
1 ἐνωμ.																																																		
2 ἐνωμ.																																																		
3 ἐνωμ.																																																		
4 ἐνωμ.																																																		
1 ἐνωμ.																																																		
2 ἐνωμ.																																																		
3 ἐνωμ.																																																		
4 ἐνωμ.																																																		
1 ἐνωμ.																																																		
2 ἐνωμ.																																																		
3 ἐνωμ.																																																		
4 ἐνωμ.																																																		

Σχηματισμὸς ὀρθίων λόχων.

τὸ στράτευμα νὰ διέλθῃ ποταμὸν ἢ στενὸν τι μέρος ἢ — ὅπως ἐνταῦθα — νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ πολεμίων κατεχόντων ὕψωμά τι, τότε ἐσχηματίζοντο οἱ καλούμενοι *ὀρθιοὶ λόχοι*· κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦτον αἱ ἐνωμοταῖα ἕσταντο ἢ μία ὀπισθεν τῆς ἄλλης, οἱ δὲ λόχοι ἐτοποθετοῦντο παρ' ἀλλήλους ἀφίνοντες μεταξὺ αὐτῶν μικρὰ κενά· βλ. τὸ ἐν τῇ σελ. ταύτῃ σχέδ. Διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ὀρθίων λόχων αἱ μὲν φυσικαὶ τοῦ ἐδάφους ἀνωμαλῖαι πᾶσαι ὑπερениκῶντο, ὁ δὲ ἐχθρὸς δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ μεταξὺ τῶν λόχων κενά μήτε νὰ διασπάσῃ λόχον τινά, διότι εἰς κινδυνεύοντα λόχον εὐκόλως ἠδύνατο νὰ παρέχωσι βοήθειαν οἱ παραπλεύρως ἰστάμενοι.—*αὐτούς*, τίνες; — *τὸ χωρίον*, δηλ. τὸν πρῶτον λόφον.—*ἕτερον... λόφον*, τὸν δεῦτερον· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.—*ἔμπροσθεν*, τίνων; — *κατεχόμενον*, ὑπὸ τίνων; — *ἐπὶ τοῦτον*, δηλ. τὸν λόφον.

§ 13.

Ἐννοῶ—σκέπτομαι, φοβοῦμαι.—*μὴ ἐπιθοῦντο* (τοῦ ἐπιτί-

θεμαι) = μήπως ἐπιτεθῶσιν. — ἔρημος = ἀφύλακτος, ἀφρούρητος. — ἠλωκῶς, παρκμ. τοῦ ἀλίσκομαι = κυριεύομαι. — λαβόντες, δηλ. αὐτόν, τὸν ἠλωκότα λόφον. — παριοῦσι = καθ' ὃν χρόνον (ταῦτα) διήρχοντο = κατὰ τὴν διάδασίν των. — ἐπὶ πολὺ = εἰς μεγάλην ἔκτασιν. — ἄτε πορευόμενα = διότι ἐπορεύοντο. — διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ = διὰ τῆς ὁδοῦ, ἣ ἦν στενή. — Κηφισοφῶντος, δηλ. υἱόν· ἢ αὐτῆ αἰτιατικ. νοητέα καὶ εἰς τὸ Ἄμφιδήμου. — φυγάς = ἐξόριστος. — αἰροῦσι, ὑποκμ. : οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα. — αἰρῶ = κυριεύω.

Τὸν ἠλωκότα λόφον, δηλ. τὸν πρῶτον, περὶ οὗ βλ. ἐν § 12. — ἐπὶ τὸν δεύτερον λόφον, ὅστις ἀνωτέρω ἐν § 12 ἐδηλώθη διὰ τοῦ ἕτερον· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — τῷ αὐτῷ τρόπῳ, τῇ μνημονευθέντι ἐν § 9—12 (δηλ. πῶς ;).

§ 14—16.

Μαστός = ; (§ 6). — λοιπὸς ἦν = ὑπελείπετο. — ὄρθιος = ἀπότομος. — ὁ ὑπὲρ τῆς... = ὁ ὑπὲρ τῆς φυλακῆς τῆς καταληφθείσης = οὗτος δηλ., ὅστις ἔκειτο ὑπεράνω τῆς φρουρᾶς τῆς καταληφθείσης. — ἐπὶ τῷ πυρὶ = πλησίον τοῦ πυρός. — τῆς νυκτός = κατὰ τὴν (παρελθούσαν) νύκτα. — ἐγγὺς γίγνομαι = πλησιάζω. — ἀμαχητὶ = ἄνευ μάχης. — ὥστε θ... = ὥστε τοῦτο θαυμαστόν... — δεῖσ. αὐτοὺς μὴ... ἀπολιπεῖν = αὐτοὺς (δηλ. τοὺς βαρβάρους) ἀπολιπεῖν (τὸν μαστὸν) δεῖσαντας, μὴ... — δεῖσαντας, ἄρ. τοῦ δέδοικα ἢ δέδια = φοβοῦμαι. — ἄρα = καθὼς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων. — τὸ ἄκρον = ὁ μαστός. — ὑπάγω = βραδέως προχωρῶ. — ὅπως (μετ' εὐκτ.) = ἵνα (μεθ' ὑποτακτ.). — προσμίξιαν, ἄρ. τοῦ προσμίγνυμι = συμμίγνυμι (§ 8). — προσχομαι = προχωρῶ. — τὸ δμαλὸν = ἡ πεδιάς. — τίθειμαι τὰ δπλα = ἵσταμαι.

Αὐτοῖς... λοιπὸς ἦν, δηλ. πρὸς ἄλλωσιν. — μαστός, πρβλ. § 6· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — ὁ ὑπὲρ τῆς... , περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 5. — μὴ... πολιορκοῦντο, ὑπὸ τίνων; — τὰ ὀπισθεν γινόμενα, δηλ. τὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου λόφου. — ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφ., τοὺς κατέχοντας τὸν πρῶτον λόφον, τοὺς περὶ τοὺς τρεῖς λοχαγούς. — σὺν τοῖς νεωτάτοις, εἰς ἐξαιρετικᾶς ὑπηρεσίας ἐλαμβάνοντο ἰδίᾳ οἱ νεώτεροι τῶν στρατιωτῶν, ἐν ᾧ τοῖς πρεσβυ-

τέροις παρέχοντο ευχαρίστως διευκολύνσεις.—*ἀνέβαιναν ἐπὶ τὸ ἄκρον*, πρὸς κατάληψιν αὐτοῦ.—*τούς δὲ ἄλλους*, τίνες;—*οἱ τελευταῖοι λόχοι*, δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. καταλειφθέντες ἐπὶ τοῦ πρώτου λόφου (§ 13).—*κατὰ τὴν ὁδόν*, ἣν νῦν οὗτοι ἐβάδιζον (δηλ. :).—*ἐν τῷ ὀμαλῷ*, εἰς ὃ ἔφερον καὶ αἱ δύο ὁδοί, ἣ τε *φανερὰ* (§ 8) καὶ ἡ *στενὴ* βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.—*θέσθαι τὰ ὄπλα*, ὅσάκις οἱ ἐν πορείᾳ στρατιῶται ἦτο ἀνάγκη νὰ σταθῶσι που παρατεταγμένοι καὶ ἀναμένοντες περαιτέρως διαταγὰς, ἐδίδοτο τὸ παράγγελμα: «*τίθεσθε τὰ ὄπλα*» κατὰ τοῦτο τὸ μὲν δόρυ ἐπήγνυτο εἰς τὴν γῆν διὰ τοῦ *σανρωιῆρος*—τῆς ἐν τῇ κάτω ἄκρῃ αἰχμῆς τοῦ δόρατος—, ἣ δὲ ἀσπίς ἐτίθετο ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν γονάτων.

§ 17—18.

Πεφευγῶς = ὁρομῆτος (τρεχᾶτος). — *ἀπεκόπησαν*, παθητ. ἄρ. τοῦ ἀποκόπτω =; (§ 9).—*ἀλάμενοι*, ἄρ. τοῦ ἄλλομαι = πηδῶ.—*κατὰ τῆς πέτρας* = κάτω ἀπὸ τοῦ βράχου.—*ἀντίπορός τινι* = ἀπέναντί τινος κείμενος.—*ἔφασαν* = ὑπέσχοντο.—*ἐφ' ᾧ* (μετ' ἀπαρμφ.) = ἐπὶ τῷ ὄρφ νά...—*κάειν*, ὑποκμ.: *τούς Ἐλληνας*.—*συνομολογῶ τι* = συναινῶ νὰ πράξω τι, ὑπόσχομαί τι.

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, δηλ. τότε; — *Ἀρχαγόρας ὁ Ἄργ.*, περὶ τούτου βλ. ἀνωτέρω ἐν § 13.—*ἀπεκόπησαν*, τίνες ὑπὸ τίνων;—*ἀπὸ τοῦ λόφου*, δηλ. τοῦ πρώτου, ἔνθα εἶχον καταλειφθῆ ὡς φύλακες οἱ λοχαγοὶ Κηφισόδωρος, Ἀμφικράτης καὶ Ἀρχαγόρας (πρβλ. § 13).—*τῆς πέτρας, πέτραν* ὀνομάζει ἐνταῦθα τὸν πρῶτον λόφον.—*ἄσοι μὴ ἀλάμ.* κτλ., ἣ ἔννοια: ἄσοι δὲν ἐπρόφθασαν νὰ πηδῆσωσιν ἀπὸ τοῦ βράχου καὶ νὰ ἔλθωσι πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας.—*πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας*, τοὺς ἡμίσεις τοὺς τεταγμένους ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων (§ 9).—*ἐπ' ἀντίπορον λόφον*, ὁ λόφος οὗτος ὁ *ἀντίπορος* δὲν εἶναι οὐδεὶς ἐκ τῶν προειρημένων ἐν § 12, ἀλλὰ τέταρτός τις λόφος βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.—*τῷ μασίῳ*, δηλ. τῷ τρίτῳ λόφῳ, τῷ μνημονευθέντι ἐν § 14.—*Ξενοφῶν*, ὅστις μετὰ τῶν νεωτάτων ὀπισθοφυλάκων εὗρίσκετο ποῦ;—*περὶ σπονδῶν*, βλ. ἐν σελ. 75.—*τούς νεκροὺς ἀπῆτει*, πρὸς τίνα σκοπόν; βλ. ἐν σελ. 82.—*ἀποδώσειν*, τίνες;—*τὰς οἰκίας*, τίνων;

§ 19—21.

Παρήει, παρτκ. τοῦ *παρέροχομαι*.—*οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου* = οἱ Καρδοῦχοι τούτων τῶν μερῶν.—*συνεζρῦησαν* (πθτκ. ἄορ. τοῦ *συρρέω*) = συνέρρευσαν.—*ἤρξαντο*, ὑπακμ. : *οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα*.—*τὰ ὄπλα ἔκειτο* = εἶχον σταθῆ ἐν παρατάξει.—*ἔμαι* = ; (§ 7 «ἀλαλάξαντες ἔεντο»).—*πολλῶ*, ἀποδοτέον καὶ εἰς τὸ *θορούβω*.—*γίγνομαι ἐπὶ τῆς κορυφῆς* = φθάνω εἰς τὴν κορυφὴν.—*πέτρος* = λίθος.—*κατέαξαν*, ἄορ. τοῦ *κατάγνυμι* = θραύω, τσακίζω.—*ἔχων*, μετχ. ἐπιθτκ.—*ἀπέλιπε* (ἄορ. μὲ σημασίαν ὑπερσυντκ.) τοῦ *ἀπολείπω τινὰ* = ἐγκαταλείπω τινὰ.—*Εὐρύλοχος* . . . *ὀπλίτης* = ὁ ὀπλίτης Εὐρύλοχος.—*προσέδραμεν*, ἄορ. τοῦ *προστρέχω τινί* = τρέχω πρὸς τινά.—*πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος* = ἰστάμενος αὐτως, ὥστε νὰ προκοπίζῃ ἀμφοτέρους (δηλ. καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸν Ξενοφ.).

Τὸ ἄλλο στράτευμα, δηλ. οἱ ὀπισθοφυλάκες—πλὴν τῶν περὶ τὸν Ξεν. νεωτάτων—καὶ τὰ ὑποζύγια (§ 16).—*παρήει*, πρὸς τὸ ἀνώτατον τῆς στενῆς ὁδοῦ καὶ τὸ ὄμαλόν.—*οἱ δέ*, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ οἱ κατέχοντες τὸν ἀντίπορον λόφον πολέμιοι.—*ταῦτα*, τίνα ; (§ 18).—*συνεζρῦησαν*, εἰς τὸν ἀντίπορον λόφον.—*οἱ πολέμιοι*, οἱ ὀλιγώτεροι, οἱ πρῶτοι καταλαβόντες τὸν ἀντίπορον λόφον.—*πρὸς τοὺς ἄλλους*, οὗς δηλ. ὁ Ξεν. εἶχε διατάξει νὰ προχωρήσωσι καὶ νὰ σταθῶσιν ἐν τῇ ὄμαλῃ (§ 16).—*ἐνθα τὰ ὄπλα ἔκειτο*, δηλ. ἐν τῇ ὄμαλῃ (§ 16).—*ἔεντο*, πρὸς τὸν ἐγκαταλειφθέντα μαστόν.—*οἱ πολέμιοι*, πάντες οἱ Καρδοῦχοι, οἱ τε συρρεύσαντες ἐκ τούτου τοῦ τόπου καὶ οἱ ὀλιγώτεροι, οἱ πρῶτοι καταλαβόντες τὸν ἀντίπορον.—*ἐνός*, δηλ. τῶν περὶ τὸν Ξεν. ὀπισθοφυλάκων.—*ὁ ὑπασπιστής*, πᾶς ἀξιωματικὸς καὶ πᾶς σχεδὸν ὀπλίτης εἶχε παρ' ἑαυτῇ ὑπηρέτην, *ὑπασπιστήν* καλούμενον· αὐτὸς κατὰ τὴν πορείαν ἐκόμιζε τὰ ὄπλα (τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ) τοῦ κυρίου του καὶ προέβαλλεν αὐτὰ πρὸς προάσπισιν αὐτοῦ· μέγας ἀριθμὸς *ὑπασπιστῶν* ὑπῆρχεν ἐν τῇ στρατεύματι.—*ἀπέλιπε*, ὁ ὑπασπιστής τοῦ Ξεν. κατὰ τὴν κάθοδον ἐκ τοῦ μαστοῦ ἴσως ἄκων προεχώρησε πολὺ καὶ ἀφήκεν ὀπίσω τὸν βραδέως ἀποχωροῦντα Ξεν.—*καὶ οἱ ἄλλοι*, δηλ. οἱ νεώτατοι τῶν ὀπισθοφυλάκων.—*πρὸς τοὺς συντεταγμένους*, δηλ. πρὸς ἐκείνους

τῶν ὀπισθοφυλάκων, οἵτινες τῇ διαταγῇ τοῦ Ξεν. προχωρήσαντες εἰς τὴν ὁδὸν εἶχον σταθῆ ἐν τῇ ὀμαλῇ παρατεταγμένοι καὶ ἀναμένοντες περαιτέρας διαταγὰς (§ 16).

§ 22—23.

Ἐκ τούτου =; (κεφ. 1, § 28).—*δομοῦ γίγνομαι* = συνηνοῦμαι.—*τὸ Ἑλληνικόν* = οἱ Ἕλληνες.—*σκηνοῦ* (—έω) = καταλύω.—*καὶ ἐπιτ* = καὶ ἐν ἐπιτηδεύεισι.—*δαυιλῆς* = ἄφθονος.—*καὶ γάρ* . . . = διότι πρὸς τοὺς ἄλλοις ἀκόμη καὶ . . .—*πολύς* . . . ὥστε = οὕτω πολύς . . . ὥστε.—*κονιατός* = κεχρισμένος δι' ἀσθέστου, ἀσθεστωμένος.—*εἶχον*, ὑποκμ. : οἱ κάτοικοι.—*διαπραττόμαι* = κατορθώνω.—*τοῖς ἀποθανοῦσιν* = πρὸς τιμὴν τῶν φονευθέντων.—*ἐκ τῶν δυνατῶν* = κατὰ τὸ δυνατόν, κατὰ δύναμιν.—*νομίζεται* (= συνήθεια εἶναι), δηλ. *ποιεῖν*.—*ἀγαθός* = γενναῖος.

Πᾶν τὸ Ἑλληνικόν, δηλ. οἱ περὶ τὸν Χειρῖσοφον καὶ οἱ δισχιλῖοι ἐθέλονται καὶ πάντες οἱ ὀπισθοφύλακες.—*εἶχον*, τίνα;—*διεπράξαντο*, διὰ νέων διαπραγματεύσεων αἱ ἐν § 18—19 ἀναφερόμεναι διαπραγματεύσεις εἶχον καταλήξει εἰς ἀποτελέσματά τι;—*λαβόντες*, παρὰ τίνων;—*τοὺς νεκρούς*, πρὸλ. § 17.—*τὸν ἡγεμόνα*, περὶ οὗ λόγος ἐγένετο ἐν κεφ. 1, § 24, κεφ. 2, § 1, § 5 καὶ § 9.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

§ 1—3.

Ἀμφί = περὶ.—*μέσον ἡμέρας* = μεσημέρια.—*ἅπαν*, ἐπιρρηματικ. = καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν.—*λεῖτος* = ἕμαλός, ὄχι πετρώδης.—*γῆλοφος* = λόφος.—*μείων, ον*, συγκριτικ. τοῦ μικροῦς ἢ ὀλίγου· τὸ οὐδ. *μεῖον* ὡς ἐπίρρ. = ὀλιγώτερον.—*εἰς δὲ ἦν . . . κώμην . . . ἦν* = ἡ δὲ κώμη, εἰς ἣν ἀφίκοντο, ἦν μεγάλη.—*βασιλείον* = ἀνάκτορον.—*τύρσις, εως, ἡ* = πύργος.—*ἐπῆσαν*, παρτικ. τοῦ ἔπειμι ἐπὶ τινι = ὑπάρχω ἐπάνω εἰς τι.—*δαυιλῆς* =; (κεφ. 2, § 22).—*μέχρι* = ἕως ἔτου.—*ὑπερέχομαι τι* = ὑπερβαίνω τι.—*καλὸς* = ὠραῖος.

Διέβησαν, δηλ. τὸν Κεντρίτην ποταμὸν ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῇ

κειμ. περίληψιν τοῦ 3 κεφ. — ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, οἱ ἀρχαῖοι διήρουν τὴν ἡμέραν εἰς 4 μέρη: 1) εἰς πρῶτ (ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς ἐνάτης), 2) εἰς «ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν» (ἀπὸ τῆς 9—12), 3) εἰς «μεσημβρίαν» ἢ «μέσον ἡμέρας» (ἀπὸ τῆς 12—2 μ. μ.) καὶ 4) εἰς «δείλην» (ἀπὸ τῆς 2—6 μ. μ.).—*συνταξάμενοι*, εἰς τὴν προσήκουσαν εἰς πορείαν τάξιν, διότι αὕτη εἶχε λυθῆ κατὰ τὴν διάδασιν τοῦ ποταμοῦ· ἢ προσήκουσα δὲ εἰς πορείαν τάξις ἦτο ἢ κατὰ κέρας πορεία, περὶ ἧς βλ. ἐν σελ. 87.—*παρασάγγης*, εἶναι μέτρον περσικὸν μήκουσ ἴσον πρὸς 5 1/2 περίπου χιλιόμετρα=στρατιωτικὴ πορεία μιᾶς ὥρας.—*τοῦ ποταμοῦ*, τίνος ποταμοῦ;—*τῷ σατράπῃ*, δηλ. τῷ Ὀρόντζ.—*τύρσεις ἐπῆσαν*, πρὸς ὑπεράσπισιν ἀπὸ τῶν ἐχθρικῶν προσβολῶν τῶν Καρδούχων· καὶ νῦν—κατὰ τοὺς περιηγητάς—αἱ οἰκίαι τῶν προυχόντων Ἀρμενίων ἔχουσιν ἐπὶ τῆς στέγης ἐπάλξεις χρησίμους πρὸς ὑπεράσπισιν ἀπὸ τῶν ληστρικῶν ἐπιδρομῶν καὶ μικρὸν τετράγωνον πύργον.—*ἐπιτήδεια ἦν...*, ποῦ;—*σταθμός*, ἢ λέξις εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ ἀποστάσεως σημαίνουσα πορείαν μιᾶς ἡμέρας.—*καλός*, διὰ τὰς περὶ τὸν ποταμὸν πολλὰς κώμας.

§ 4—6.

Ἐσπέρα=δυσμαί.—*ὑπαρχος*=ὑποδιοικητής.—*δοπότε παρείη* (δηλ. βασιλεῦ)=ὀσάκις ἦτο πλησίον τοῦ βασιλέως.—*ἀναβάλλω*=ἀναβιδάζω.—*προσήλασεν*, ἀόρ. τοῦ *προσελαύνω*=προσέρχομαι ἔφιππος.—*εἰς ἐπήκοον*=εἰς ἀπόστασιν τοιαύτην, ὥστε ν' ἀκούηται ἢ ἑμιλία.—*σπείσασθαι*, ἀόρ. ἀπρμφ. τοῦ *σπένδομαι*=συνθηκολογῶ, κάμνω συνθήκην.—*ἐφ' ᾧ* (συνθηθέστερον ἐφ' ᾧ τε), μετ' ἀπρμφ. =; (κεφ. 2, § 17-18).—*ἀδικῶ τινα*=βλάπτω τινά.—*ὄσων δέοιντο*=ὄσων δέονται.—*δέομαί τινος*=ἔχω ἀνάγκην τινός, χρειάζομαί τι.—*ἐπὶ τούτοις*=μὲ αὐτοὺς τοὺς ἔρους, μὲ αὐτὴν τὴν συμφωνίαν.

Καὶ βασιλεῦ, δηλ. τῷ Ἀρταξέρξῃ.—*ἀνέβαλλε*, ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχον τοὺς σημερινοὺς ἀναβολεῖς τοὺς κρεμαμένους ἀπὸ τοῦ ἐφιππίου, ἀνέβαινον ἐπὶ τοὺς ἵππους ἢ ἀπὸ λίθων ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους ὑψουμένων ἢ ὑποβασταζόμενοι καὶ βοηθούμενοι ὑπ' ἀνθρώπων καλουμένων *ἀναβολέων*· τὸ ὑποβοηθεῖν δὲ τινα ν' ἀναβῆ εἰς ἵππον—τὸ νὰ χρησιμεύῃ δηλ. ὡς ἀνα-

βολεὺς—ἐθεωρεῖτο παρὰ Πέρσαις μεγάλη τιμή.—προσήλασεν, πρὸς τίνας;—τοῖς ἀρχουσιν, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἑλλήνων.—ἀκοῦσαι, τίνος;—σπείσασθαι, αἰ συνθῆκαι συνωμολογοῦντο δι' ἐπισήμου σπονδῆς, περὶ ἧς βλ. ἐν σελ. 75.

§ 7—9.

Δύναμις=στρατός.—σταδίους=στάδια.—μεστός=γεμᾶτος.—γίγνεται=πίπτει.—τῆς νυκτός=(κατὰ) τὴν νύκτα.—ἔωθεν=ἄπο πρωίας, πρωῖ-πρωῖ.—διασκηνῶ (-έω)=κατασκηνῶ.—τάξις=τάγμα, σῶμα στρατοῦ.—ἀσφ. ἐδόκει εἶναι, δηλ. τό: διασκηνηῖσαι κατὰ κώμας τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγούς.—ιερεῖον=ἕθρον κατάλληλον εἰς θυσίαν.—παντοδαπός=παντός εἶδους.—ἀποσκευάζομαι=διασκορπίζομαι, ἀπομακρύνομαι.—νύκτωρ=τῆς νυκτός;—φαίνω=φέγγω, λάμπω.

Ἐντεῦθεν, πόθεν;—σταδίους, τὸ ἀρχαῖον στάδιον ἰσοδυναμεῖ πρὸς 185 μέτρα περίπου (3 λεπτά τῆς ὥρας).—βασιλεία, ἀνήκοντα τῷ Τιριβάζφ.—πέριξ, δηλ. τῶν βασιλείων.—στρατοπεδευομένων, δηλ. πρὸ τῶν κωμῶν τὸ στρατόπεδον συνήθως ἰδρύετο ἐν ὑπαίθρῳ θέσει ὅπως δὴποτε ἠσφαλισμένη φυσικῶς.—χιῶν πολλή, ἢ πτώσις τῆς χιόνος δὲν πρέπει νὰ φανῆ παράδοξος· διότι α') ἦτα Νοέμβριος μῆν περὶ τὸ τέλος καὶ β') ἢ πεδιάς, εἰς ἣν εἶχον εἰσέλθει οἱ Ἕλληνες, εἶχεν ὕψος 4.000 ποδῶν.—ἐνταῦθα, ποῦ;

§ 10—14.

Διασκηνῶ (-όω)=διασκηνῶ (-έω)=; (§ 7).—ἐντεῦθεν, χρονικ.=μετὰ ταῦτα.—διαιθριάξει=γίνεται, αἰθρία, καλυτερεύει ὁ καιρός.—νυκτερεύω=διανυκτερεύω.—ἀπλετος=ἄφθονος.—ἀποκρύπτω=σκεπάζω.—κατακειμένους=οἱ ὅποιοι (πάντες) κατέκειντο (=ἦσαν ἐξηπλωμένοι κατὰ γῆς).—συμποδίζω τὰ ὑποξύγια=συσφιγγω τοὺς πόδας τῶν ζώων=κάμνω νὰ πιασθοῦν οἱ πόδες τῶν ζώων (ὥστε νὰ μὴ δύνανται ταῦτα νὰ κινηθῶσι).—ὄκνος=ἀπροθυμία, δυσκολία.—κατακειμένων (δηλ. αὐτῶν)=ἔφ' ἔσον αὐτοί...—ἀλεινός, ἢ, ὄν=θερμαντικός, ὁ παρέχων θερμότητα.—ὄτω μὴ (=εἴ τι μὴ) παραρρεῖη (τοῦ παραρρέω)=ἐὰν εἰς τινὰ δὲν ἤθελε καταρρεῖσει (καταπέσει)

ἐκ τῶν πλαγιῶν.—τάχ(α)=ταχέως, εὐθύς.—ἐκείνου ἀφελόμενος, δηλ. τὴν ἀξίνην.—ἀφαιροῦμαι τινός τι=ἀφαιρῶ παρά τινός τι.—κάω=ἀνάπτω.—χρίομαι=ἀλείφομαι.—χρῖμα=χρῖσμα, ἀλειμμα.—σύειος=χοίρινος, κατεσκευασμένος ἐκ λίπους χοίρων.—ἐκ τῶν πικρῶν, δηλ. ἀμυγδάλων.—τερμίνθινος=κατεσκευασμένος ἐκ τερμίνθου.—μύρον=ἔλαιον εὐώδες.—στέγη=οἰκία, οἴκημα.—ἦσαν... ἀπῆσαν, ὁ ἐνεστώτης;—ἐνέπερσαν, ἀόρ. τοῦ ἐμπίμπρημι = κλίω ἐνταῦθα ὁ ἀόρ. ἔχει σημασίαν ὑπερσπλκ.—ἀτασθαλία = ἀπερικοψία.—δίκην δίδωμι = τιμωροῦμαι.

Οὐκ ἀσφαλές, δικτί; ποῖα ἀγγελία εἶχε διαβιβασθῆ εἰς τοὺς στρατηγούς;—καὶ γὰρ..., β' αἰτία, δι' ἣν οἱ στρατηγοὶ ἔκριναν καλὸν νὰ συναθροίσωσι τὸ στράτευμα· ποῖα ἦτο ἡ α';—ἐνταῦθα, ποῦ;—χιῶν ἀπλετος, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. ἐν σελ. 94 «χιῶν πολλή».—συνεπόδισεν, ἐκ τοῦ ψύχους.—γυμνός, δηλ. ἄνευ ἱματίου (=ἐπανωφορίου), φορῶν μόνον χιτῶνα (=ὑποκάμισον), οὐχὶ δὲ ὀλόγυμνος.—ἐχρίοντο, ἵνα τὰ ὑπὸ τοῦ ψύχους πεπηγότα μέλη καταστήσωσιν εὐκίνητα.—σησάμινον, τὸ καὶ παρ' ἡμῖν ἔτι ἐν χρῆσει ὄν καλούμενον σησαμόλαδον.—τερμίνθινον, ἡ τερμίνθος εἶναι ῥητινώδες δένδρον, ἐξ οὗ συνάγεται ἡ τρεμεντίνα ἢ «τσικουδιά».—ἐκ τῶν αὐτῶν τοῦτων, δηλ. ἐκ σησάμου, ἀμυγδάλου καὶ τερμίνθου.—εἰς στέγας, δηλ. τῶν κωμῶν.—σὺν πολλῇ... ἦσαν, δικτί; διαμένοντες ἐν ὑπαίθρῳ ὑφίσταντο πολλὰς ἐνοχλήσεις ἐκ τίνος; (§ 10).—τὸ πρότερον, ὅτε δηλ. οἱ στρατηγοὶ ἔκριναν καλὸν νὰ συναθροίσωσι τὸ ἀνὰ τὰς κόμας ἐσκορπισμένον στράτευμα (§ 10).—τὰς οἰκίας, εἰς ἃς εἶχον διαμεῖναι κατὰ τὴν κατασκήνωσίν των εἰς αὐτάς.—κακῶς, ὡς διαμένοντες ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ὑφιστάμενοι τὰς ἐκ τῆς χιόνος ἐνοχλήσεις.

§ 15—18.

Ἐντεῦθεν, χρονκ.—ἄνδρας=στρατιώτας.—ἀληθεύω=λέγω τὴν ἀλήθειαν, δίδω ἀληθεῖς πληροφορίες.—τὰ ὄντα=τὰ ἀληθῆ.—οὐκ ἔφη ἰδεῖν=ἔφη οὐκ ἰδεῖν.—ἦκεν=ἐπανῆλθε.—ποδαπὸς=ἐκ ποίας πατρίδος.—ἐπὶ τίνι=πρὸς ποῖον σκοπόν.—ὡς... ἐνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἑλλ.=ἵνα... ἵνα ἀκριθῶς ἐδῶ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν Ἑλλήνων.—ἐπὶ τῇ...=ἐν τῇ...—ὑπερβολῇ

=διάθασις.—ἤπερ μοναχῆ εἶη πορεία=ἔπου μόνον ὑπῆρχε διάθασις=δι' ὧν (στενῶν) μόνον ἠδύναντο (οἱ Ἕλληγνες) νὰ διέλθωσι.

Ἐπεμψαν, πρὸς τίνα σκοπὸν: — ἐπὶ τὰ ὄρη, τίνας χώρας; — ἔφασαν οἱ ἀποσκευῶν . . . , περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 9.—οὗτος, τίς;—τόξον Περσικόν, τὰ περσικὰ τόξα ἦσαν μεγάλα, ὡς καὶ τὰ τῶν Κρητῶν, οἵτινες ἐφημίζοντο ὡς ἄριστοι τοξόται· τὸ τόξον—ἔπλον, δι' οὗ ἐξεπέμποντο τὰ βέλη—ἀπηρτίζετο ἐκ δύο κεράτων, ἅτινα ἐν τῇ μέσῃ ἦσαν ἠνωμένα διὰ πύχους· εἰς τὰ ἄκρα τῶν κεράτων ἦτο στερεωμένη ἡ νευρά, ἡ χορδὴ δηλ. ἡ κατασκευασμένη ἐκ βοείου νεύρου ἢ δέρματος. — φαρέτραν, αὕτη ἦτο ξυλίνη, μεταλλίνη ἢ δερματίνη θήκη τῶν βελῶν· κατὰ τὸ ἐν ἄκρον ἦτο κεκλεισμένη, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἔφερε πῶμα, ἐξηρητάτο δὲ ἀπὸ τῶν ὤμων δι' ἱμάντος (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II).—σάγαι, οὗτος ἦτο δίστομος πέλεκυς ἐν χρήσει παρὰ ταῖς Σκυθικαῖς φυλαῖς, ταῖς Ἀμαζόσι κλπ. (βλ. εἰκ. ἐν σελ. V).—αἱ Ἀμαζόνες, ἃς ἐγνώριζεν ὁ Ξενοφῶν ἐκ μνημείων τέχνης συχνῶν ἐν Ἀθήναις.

§ 19—22.

Ἀκούσασι=ἴτε ἤκουσαν.—εὐθύς, συναπτεόν τῷ ἐπορευόντο.— ἐπὶ τοῖς μένουσι = ἐπὶ κεφαλῆς ἐκείνων, οἵτινες ἔμενον. — ἀλόντα (ἐάλων), ἀόρ. τοῦ ἀλίσκομαι=συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι.—ὑπερβάλλω = ὑπερβαίνω.—μένω = περιμένω.—ἀνακραγόντες, ἀόρ. τοῦ ἀνακράζω=φρονάζω δυνατὰ.—ὑπομένω=ἀνθίσταμαι.—ἤλωσαν = ἐάλωσαν.—εἰς εἴκοσι, ἢ εἰς = περίπου.—ἀργυρόπους=ὁ ἔχων ἀργυροῦς πόδας.—ἐκπωμα=ποτήριον.—οἱ ἄρτοκ. καὶ . . . εἶναι=οἱ φάσκοντες εἶναι ἄρτοκόποι καὶ οἰνοχόοι.—ἄρτοκόπος=ἄρτοποιός.—ἐπύθοντο, ἀόρ. τοῦ πυνθάνομαι=πληροφοροῦμαι.—τὴν ταχίστην (δηλ. ὁδὸν)=τάχιστα.—μὴ γένοιτο=μήπως γείνη.—ἀνακαλοῦμαι τῇ σάλπιγγι =διατάττω νὰ δοθῇ διὰ τῆς σάλπιγγος τὸ σημεῖον τῆς ὑποχωρήσεως.—αὐθημερόν=κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν.

Ταῦτα, τίνα;—συναγαγεῖν, διότι τοῦτο κατὰ τὴν § 14 ἦτο κατανεμημένον ποῦ;—φύλακας κατ., ἐν τῇ στρατοπέδῳ.—τὸν ἀλόντα ἄνθρ., τὸν Πέρσην δηλ., ὃν εἶχε συλλάβει ὁ Δημοκράτης (§ 16).—

ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη, τίνες; — οἱ πελτασταί, τίνες στρατιῶται ἐκαλοῦντο πελτασταί καὶ εἰς τίνας μάχας ἐχρησιμοποιοῦντο οὐτοι; — τὸ στρατόπεδον, τῶν πολεμίων. — τοὺς ὀπλίτας, οἵτινες ἤρχοντο ὀπισθεν τῶν πελταστῶν. — ἡ σκηνή ἢ Τριβ., οἱ βξαιλεῖς καὶ οἱ σατράπαι τῆς Ἀσίας καὶ κατὰ τὰς ἐκστρατείας τῶν συνωδεύοντο ὑπὸ πολυαρίθμου ἀκολουθίας καὶ συμπαραλαμβάνον πάντα τὰ πρὸς τὴν συνήθη αὐτῶν τρυφήν καὶ πολυτέλειαν σκευὴ καὶ ἐπιτήδεια. — οἰνοχόοι, οὗτοι ἦντλον διὰ μικροῦ τινος ἀγγείου — τῆς οἰνοχόης — τὸν μεμιγμένον οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος καὶ ἐνέχεον εἰς τὰ ποτήρια. — ἐπύθοντο, δηλ. παρὰ τῶν πελταστῶν. — ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, δηλ. τὸ ἑαυτῶν, ἔνθα — κατὰ τὰ ἀνωτέρω — εἶχον καταλειφθῆ οἱ φύλακες ὑπὸ τὸν Σοφαίνετον. — ἐπίθεσις γένοιτο, παρὰ τίνων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

§ 1-2.

Ἐδόκει, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς. — ὄπη δύναιτο = ὅσον ἠδύναντο. — συσκευάζομαι = μαζεύω τὰ πράγματά μου, τὰς ἀποσκευάς μου. — τὸ ἄκρον =; (κεφ. 1, § 4). — μέλλω = διανοοῦμαι, σκοπεύω. — σταθμοὶ ἔρημοι = σταθμοὶ δι' ἐρήμης (= ἀκατοικήτου) χώρας. — πρὸς τὸν ὀμφαλὸν = σχεδὸν μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ. — πρόσω = μακρὰν.

Τὸ στρατεύμα, δηλ. τοῦ Τριβ. τὸ διασκορπισθὲν ὑπὸ τῶν πελταστῶν (πρβλ. κεφ. 4, § 21). — τὰ στενά, τὰ μνημονευθέντα ἐν τῇ προηγουμένῃ κεφ. (§ 18). — συσκευασάμενοι, ὅσας τὸ στρατεύμα ἔπρεπε νὰ ἐτοιμασθῆ πρὸς ἀναχώρησιν ἐκ τοῦ στρατοπέδου, μετὰ τὴν συνήθη πρὸς τοὺς θεοὺς θυσίαν ἐπὶ τῇ πρώτῃ σαλπίσματι αἱ σκηναὶ κατεστρέφοντο καὶ πλᾶσαι αἱ ἀποσκευαὶ τοῦ στρατοῦ συνήγοντο. — ἡγεμόνας πολλοὺς, τοὺς ἀνωτέρω (κεφ. 4, § 21) αἰχμαλωτισθέντας ἀρτοκόπους καὶ οἰνοχόους· περὶ δὲ τῆς χρησιμότητος τῶν ὀδηγῶν στρατεύματος ἐν ἐκστρατείᾳ βλ. ἐν σελ. 82. — ἐφ' ᾧ ἐμελλεν . . ., περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 4, § 18. — κατεστρατοπεδεύσαντο, ἐκεῖ που· περὶ δὲ τῆς θέσεως, ἐν ἣ ἰδρύετο τὸ στρατόπεδον, βλ. ἐν σελ. 94. — σταθμοὺς . . . παρασάγγας, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 93. — αἱ πηγαί, τίνος;

§ 3-6.

Διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου = διὰ μέσου πεδιάδος κεκαλυμμένης ὑπο πολλῆς χιόνος. — ὁ τρίτος, δηλ. σταθμός. — χαλεπὸς = δυσάρεστος, πλήρης κακουχιῶν. — ἀποκάω = κατακαίω. — πῆγνυμι = ξεπαχιάζω. — σφαγιάζομαι τινι = προσφέρω θυσίαν εἰς τινα. — περιφανῶς = ἐλοφάνερα. — ἀνεῖναι, ἀόρ. τοῦ ἀνίημι (ἀμτῶτ.) = μετριάζομαι. — τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος = ἡ σφοδρότης τοῦ ἀνέμου. — ἀνδράποδον = δοῦλος, ἀιχμάλωτος. — διαγίγνομαι = διέρχομαι, περνῶ. — ὀψέ = ἀργά. — προσιόντες = προσερχόμενοι. — οἱ . . . ἦγοντες καὶ κάοντες = οὗτοι, οἱ ἦγον καὶ ἔκαον· οἱ παρτκ. ἐνταῦθα μὲ σημασίαν ὑπερσυντελκ. — πάλαι = πρότερον, πρὸ πολλῆς ὥρας. — προσίεσαν, παρτκ. τοῦ προσίημι τινά = ἀφίνω τινὰ νὰ πλησιάσῃ. — ὀψίζω = ἔρχομαι ἀργά. — εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς = ἐὰν δὲν ἐδίδον εἰς αὐτούς. — ὁ πυρὸς = ὁ σίτος. — ἄλλο εἶ τι (= εἶ τι [= ὄ, τι] ἄλλο) ἔχιοιεν = ὄ, τιδὴποτε ἄλλο εἶχον. — βρωτὸν = φαγώσιμον. — ἐνθα δὴ = ; (κεφ. 1, § 5-7). — ὧν εἶχον = (ἐκ) τούτων, ἃ εἶχον. — ἐνθα δέ = ἔπειτα δέ. — διατήκομαι = λυώνω. — βόθρος = λάκκος. — ἔστε ἐπὶ τὸ δάπεδον = μέχρι τοῦ ἐδάφους. — οὗ = καὶ ἐνταῦθα. — παρῆν = ἦτο δυνατόν.

Τῶν μάντεών τις, τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλ. συνώδευον μάντιες, οἵτινες προέλεγον τὰ μέλλοντα ἐκ τῆς πτήσεως τῶν πτηνῶν, ἀπὸ τῶν ὀνείρων, ἐκ τῶν σπλάγγων τῶν θυσιαζομένων ζώων· οὗτοι ἐθυσίαζον τοῖς θεοῖς καὶ διὰ τῶν θυσιῶν ἐφρόντιζον περὶ τοῦ ἐξαγνισμού τοῦ στρατοῦ. — σφαγιάσασθαι, ἐνταῦθα πρὸς τίνα σκοπὸν; πρβλ. εὐθὺς κατωτέρω τὸ ἀποτέλεσμα τῆς θυσίας. — τῷ ἀνέμῳ, οἱ ἄνεμοι — μάλιστα δὲ ὁ βορρᾶς — ἐτιμῶντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς θεοί. — ὄργυιά, αὕτη ἦτο μέτρον μήκους 6 ποδῶν ἢ 1 μέτρ. καὶ 85 ἑκατοστ. — πῦρ κάοντες, πρὸς τίνα σκοπὸν; — ξύλα οὐκ εἶχον, διότι, ὅσον πολλὰ καὶ ἂν ἦσαν ἐν τῷ σταθμῷ, δὲν ἐπῆρκον εἰς ὄλον τὸ στράτευμα. — διατηκομένης τῆς χ., ὡς ἐκ τῆς θερμότητος, ἦν παρείχεν ἢ ἀνημμένη φωτιά. — οὗ, δηλ. εἰς τοὺς βόθρους.

§ 7-8.

Βουλιμῶ = πάσχω ἐκ βουλιμίας· *βουλιμία* δὲ (*βου-λιμὸς*) = ἡ ὑπερβολικὴ πείνα καὶ ἡ ἐξάντλησις τῶν δυνάμεων ἐξ ἀσιτίας.
καταλαμβάνω τινά = εὐρίσκω, συναντῶ τινά. — *ὄ.τι τὸ πάθος εἶη* = τί ἦτο τὸ πάθημα· κατ' ἔννοιαν = ἐκ τίνος ἔπασχον. — *ἐπειδή, χρνκ.* — *τῶν ἐμπείρων* (δηλ. τοῦ πάθους) = ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐγνώριζον τὸ πάθημα. — *σαφῶς* = προφανῶς. — *περιῶν, μετχ.* τοῦ *περιέρχομαι*. — *εἴ ποῦ τι ὀρώη* = ὁσάκις ἔδλεπέ τι κάπυ. — *διαδίδωμι* = διαμοιράζω. — *διέπεμπε... τοῖς βουλιμῶσι* = διέπεμπε τοὺς δυναμένους περιτρέχειν δίδοντας (= ἵνα δίδωσι) *τοῖς βουλιμῶσιν*. — *διαπέμπω* = στέλλω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. — *ἐπειδή τι ἐμφάγοιεν* = ὁσάκις ἔτρωγον τι.

§ 9-11.

Πορευομένων, δηλ. αὐτῶν. — *ἀμφὶ κνέφας* = περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ σκότους (τῆς νυκτός) = ὅτε ἐσκοτείνιαζε. — *ἔρουμα* = τεῖχος. — *εἶη... ἀλλ' ἀπέχει, ὑποκμ.*: ὁ σατράπης. — *δσον* = περίπου. — *ἐπεὶ, αἰτλγκ.* — *κωμάρχης* = ὁ προεστὼς τῆς κόμης. — *εἰς τὸ ἔρουμα, ἐνταῦθα* = εἰς τὴν κόμην. — *διατελῶ τὴν ὁδόν* = ἀποτελεῶν, *διανύω τὴν ὁδόν*. — *νυκτερεύω*; (κεφ. 4, § 11).

Χειρίσοφος, ὅστις ἠγεῖτο τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς. — *πρὸς κώμην, τινά τῆς Ἀρμενίας.* — *οὐκ ἐνταῦθα, δηλ. ποῦ*; — *οἱ δ(έ), οἱ περὶ τὸν Χειρίσο.* — *τὴν ὁδόν, τὴν μέχρι τῆς κόμης.* — *ἐννυτέρευσαν, δηλ. ἐν ὑπαίθρῳ.* — *ἀπόλοντο, ἕνεκα τίνος αἰτίας*;

§ 12-14.

Τὰ μὴ δυνάμενα, δηλ. πορεύεσθαι. — *λείπομαι* = ὑπολείπομαι, μένω ὀπίσω. — *διαφθείρομαι τοὺς ὀφθαλμούς* = βλάπτομαι εἰς τοὺς ὀφθ. = χάνω τὴν ὄρασίν μου. — *οἱ ἀποσσηπότες τοὺς δακτύλους* = ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων οἱ δάκτυλοι εἶχον σαπίσει (εἶχον πέσει). — *ἐπικούρημα τῆς χ.* = βοήθημα, μέσον προφυλακτικὸν κατὰ τῆς χιόνος. — *τῶν δὲ ποδῶν, δηλ. ἐπικούρημα ἦν.* — *εἰς τὴν νύκτα* = διὰ τὴν νύκτα. — *ὑπολύομαι* = λύω, ἐκβάλλω

τὰ ὑποδήματά μου· τὸ ἀντίθετον ὑποδοῦμαι (-έομαι) = φορῶ
 τὰ ὑποδήματά μου.—εἰσδύομαι εἰς...=εἰσχωρῶ, χώνομαι· μέσα
 εἰς...—περιπήγνυμαι=ἐλοτρόγυρα παγώνω (=κοκκαλιάζω).—ἐπιλείπει τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα=καταστρέφονται (=λυώνουσι) τὰ παλαιὰ ὑποδήματα.—καρβάτιναι=τσαρούχια.
 —βοῦς νεόδαρτος=δέρμα βοῦς προσφάτως ἐκδαρέντος.

Τῶν πολεμίων... τινές, ἐννοεῖται οὐχὶ συντεταγμένος ἐχθρικός στρατός, ἀλλὰ ληστρική συμμορία.—περὶ αὐτῶν, τίνων;
 —οἱ διεφθαρμένοι τοὺς ὀφθ., οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν πορευομένων
 διὰ τῆς χιόνος εὐκόλως προσβάλλονται ὑπὸ φλογώσεως.—μέλαν
 τι ἔχων..., σήμερον συνηθίζουσιν ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι νὰ
 φορῶσι διόπτρας κυανᾶς ἢ φαιᾶς.—εἰσεδύνοντο εἰς..., διότι οἱ
 πόδες τῶν ἦσαν πρησμένοι ἔνεκα τοῦ φύχους καὶ τῆς χιόνος.—
 καρβάτιναι, αὗται ἦσαν ἡ εὐτελεστάτη ὑπόδησις τῶν κοινῶν
 ἀνθρώπων, ἰδίως δὲ τῶν χωρικῶν, ὀνομασθεῖσαι οὕτως ἀπὸ τῶν
 Καρῶν (ἴσως τῶν δούλων) τῶν φορούντων τὸ πρῶτον τοιαύτην
 ὑπόδησιν· ἀπετελοῦντο ἐκ τεμαχίου ἀκατεργάστου ἢ νεοδάπτου
 δέρματος βοῦς, ὅπερ ἐχρησίμευεν ὡς πέλαμα καὶ δι' ἱμάντων περι-
 ἐδένετο περὶ τὸν πόδα (βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV).

§ 15-16.

Ἀνάγκαι=ταλαιπωρία, κακουχία.—χωρίον=τόπος.—διὰ
 τὸ ἐκλελοιπέναι=διότι εἶχεν ἐκλίπει, λυώσει.—εἰκάζω=συμ-
 περαίνω.—τετηκέναι, παρκμ. τοῦ τήκομαι = λυώνω (ἀμετβ.),
 διαλύομαι.—καὶ ἐτετήκει, ὁ καὶ=καὶ πράγματι.—ἦν ἀτμί-
 ζουσα=ἤτιμιζεν.—ἀτμίζω=ἀναδίδω ἀτμούς.—νάπη=κοιλιάς
 δασώδης.—ἐνταῦθα, τοπκ. ἐπίρρ.—ἐκτρέπομαι (τῆς ὁδοῦ)=
 ἐξέρχομαι ἀπὸ τῆν ὁδόν, λοξοδρομῶ.—οὐκ ἔφρασαν=ἤρνοοντο.—
 ὡς ἦσθετο (τοῦτο)=εὐθὺς ὡς ἀντελήφθη τοῦτο.—δέομαι τι-
 νος=παρακαλῶ τινα.—πάση τέχνῃ καὶ μηχανῇ=διὰ παντός
 τρόπου καὶ μέσου.—ἀπολείπομαι=μένω ὀπίσω.—τελευτῶν=
 τελευταῖον.—χαλεπαίνω=ὀργίζομαι, θυμώνω.—σφάττειν=νὰ
 σφάζη αὐτούς.—οὐ... ἂν δύνασθαι πορευθῆναι, ἐκ τοῦ νοου-
 μένου ῥ. ἔλεγον=ἔλεγον ὅτι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ πορευθῶσι (καὶ
 ἂν δηλ. ἤθελον τοῦτο).

Ἐνταῦθα, ποῦ;—**ἐκτραπόμενοι**, καθ' ὅσον ἢ πηγή δὲν ἦτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ μακρὰν αὐτῆς.—**ἔπονται... πολέμιοι...**, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 12.—**ἐχαλέπαινεν**, διατί:

§ 17—18.

Ἐνταῦθα, χρονκ.—**κράτιστον** = ὠφελιμώτατον.—**φοβῆσαι**, τοῦ **φοβῶ** = ἐκφοβίζω.—**μὴ ἐπίοιεν** (τοῦ **ἐπέρχομαι**) = ἵνα μὴ...—**οἱ κάμνοντες** = οἱ ἀσθενεῖς.—**οἱ δὲ** = οὗτοι δέ.—**προσῆσαν**, παρατκ. τοῦ **προσέρχομαι**.—**διαφερόμενοι ἀμφὶ ὧν εἶχον** = φιλονικούντες περὶ ἐκείνων, τὰ ὅποια εἶχον.—**ἄτε ὑγιαίνοντες** = ἐπειδὴ ἦσαν ὑγιαεῖς.—**ἐξαναστάντες**, τοῦ **ἐξανίσταμαι** = σηκώνομαι.—**εἰς τοὺς πολεμίους** = κατὰ τῶν πολεμίων.—**ἀνακραγόντες**, ἀόρ. τοῦ **ἀνακράζω** = ἐκβάλλω κραυγὴν, κράζω.—**δεῖσαντες**, ἀόρ. τοῦ **δέδοικα** ἢ **δέδια** = φοβοῦμαι.—**ἦκαν** (= **εἶσαν**), ἀόρ. τοῦ **ἵημι** = ῥίπτω.—**κατὰ τῆς χιόνος** = ἀπὸ τὴν χιόνα κάτω.—**φθέγγομαι** = ἐκβάλλω φωνήν, ὀμιλῶ, κάμνω λόγον.

Ἔδοξε, τίσι;—**εἴ τις...**, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὀπισθοφύλακες.—**τοῖς κάμνουσι**, περὶ ὧν βλ. ἐν § 12.—**οἱ δέ**, δηλ. οἱ πολέμιοι.—**ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφ.**, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. ἐν § 12 «**τὰ μὴ... τῶν ὑποξ. ἤρπαζον καὶ...**».—**οἱ ὀπισθοφύλακες**, οἵτινες μετὰ τοῦ Ξενοφ. εἶχον ἔλθει εἰς τὴν νάπην, ὅπου ἦσαν οἱ κάμνοντες (§ 15-16).—**ἐξαναστάντες**, διότι ἐκάθηγτο πρὸς ἀνάπαυσιν μετὰ τῶν **καμνόντων**, καθ' ὃν χρόνον ὁ Ξεν. διελέγετο πρὸς αὐτούς (§ 16).—**τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δ. ἔκρουσαν**, πρὸς τίνα σκοπὸν; περὶ τῆς ἀσπίδος βλ. ἐν σελ. 80· τὸ δὲ **δόρυ** τί ὄπλον ἦτο καὶ ἐκ πόσων μερῶν ἀπετελεῖτο;—**εἰς τὴν νάπην**, τὴν αὐτὴν μὲν πρὸς τὴν ἀνωτέρω (§ 15), ἀλλ' ὅχι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου ἦσαν οἱ ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἀπώτερον αὐτῶν καὶ εἰς μέρος κατωφερέστερον.—**ἐφθέγγετο**, δηλ. περὶ τῶν πολεμίων· κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οὗτοι φορηθέντες ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια.

§ 19—20.

Ἐπ' αὐτούς = εἰς αὐτούς (ἵνα δηλ. παραλάβωσιν αὐτούς).—**ἐντυγχάνω** = συναντῶ.—**ἐγκαλύπτομαι** = σκεπάζομαι.—**φυ-**

λακή=φρουρά.—καθειστήκει, ὑπερσυντλκ. τοῦ καθίσταμαι=τοποθετοῦμαι.—ἀνίστασαν, ἀποπειρτικ. πρακτ.=προσεπάθουν νὰ ἀνεγείρωσιν.—ὑποχωρῶ=προχωρῶ.—παριῶν (τοῦ παρέρχομαι)=πλησιάζων ἀπὸ τὰ πλάγια.—παραπέμπω=ἀποστέλλω.—σκέψασθαι, ἀόρ. τοῦ σκοποῦμαι=ἐξετάζω, παρατηρῶ.—ἐνταῦθα=τότε.—αὐλίζομαι=καταλύω, στρατοπεδεύω.

Τέτταρα στάδια, πόσα λεπτά τῆς ὥρας; βλ. ἐν σελ. 94.—τοῖς στρατιώταις, καὶ οὗτοι ἀνήκον εἰς τοὺς ὀπισθοφυλάκας.—καὶ οὐδὲ φυλακή..., ἐν ᾧ αὕτη ἦτο ἀπκραιφτερος, ἀφ' οὗ εὐρίσκοντο ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ καὶ μάλιστα πλησίον ἐχθρῶν (§ 12, § 17).—παραπέμπων, ποῦ;—τὸ κωλύον, δηλ. τοὺς ἔμπροσθεν νὰ προχωρῶσι.—ὄλον τὸ στρατ., ἐκτός—ἐννοεῖται—τῆς ὑπὸ τὸν Χειρῖσοφον ἔμπροσθοφυλακῆς, ἣτις ἐστρατοπέδευεν ἐν τινὶ κώμῃ (πρβλ. § 11 καὶ § 22).—οὕτως, δηλ. ἐν τῇ ὁδῷ ἐπὶ τῆς χιόνος.—οἷας ἐδύναντο, καὶ οὐχὶ τὰς κανονικὰς, ἐπειδὴ πολλοὶ στρατιῶται ἦσαν ἄχρηστοι πρὸς φρούρησιν· διατί;

§ 21—22.

Πρὸς ἡμέραν ἦν=ἐπλησίαζε νὰ ἐξημερώσῃ.—ἀναστήσαντας=ἐπὰν ἀναστήσωσιν· ὡς ἀντικμ. τούτου, καθὼς καὶ τοῦ ἀναγκάζειν, νοητέον τό: τοὺς ἀσθενοῦντας.—ἐν τούτῳ=ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ.—πέμπει τῶν ἐκ τῆς κώμης=πέμπει ἐκ τῆς κώμης τινὰς τῶν ἐν τῇ κώμῃ(=τινὰς τῶν στρατιωτῶν τῶν εὐρισκομένων ἐν τῇ κώμῃ).—σκεψομένους=ἵνα παρατηρήσωσιν, ἐξετάσωσιν.—πῶς ἔχοιεν=εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκονται.—ἄσμενοι=μετὰ χαρᾶς.—κομίζειν=ἵνα κομίζωσιν.

Πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας, περὶ ὧν βλ. ἐν § 12.—τοὺς νεωτέρους, δηλ. τῶν ὀπισθοφυλάκων· περὶ δὲ τῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς ἀνελάμβανον οἱ νεώτεροι τῶν στρατιωτῶν, βλ. ἐν σελ. 89.—ἐν τούτῳ, ἐν ὅσῳ δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. πεμφθέντες ἠνάγκαζον τοὺς ἀσθενεῖς νὰ προχωρῶσιν.—οἱ τελευταῖοι, τίνες ἐννοοῦνται;—οἱ δέ, δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. ἀποσταλέντες...—ἄσμενοι ἰδόντες, δηλ. τοὺς ὑπὸ τοῦ Χειρ. πεμφθέντας· ποῖα ἢ αἰτία τῆς χαρᾶς;—τούτοις, διότι οὗτοι—οἱ ὑπὸ τοῦ Χειρ. πεμφθέντες—κατὰ τὴν νόκτα ἡδυνήθησαν ἀνετώτερον νὰ ἀναπαυθῶσι καὶ ὡς ἐκ τούτου

νῦν ἠδύναντο τὴν ἀνατεθεῖσαν τοῖς νεωτάτοις ὑπηρεσίαν εὐκολώτερον νὰ ἐκτελέσωσιν.—αὐτοί, τίνες;—ἐπὶ τὸ στρατόπ., τὸ πρὸς τῇ κόμῃ, ἔνθα Χειρ. ἠϋλίζετο (πρὸλ. § 11).

§ 23—24.

Συνεγένοντο ἀλλήλοις = συνηνώθησαν.—ἔδοξε... σκηνοῦν = ἔδοξε (τοῖς στρατηγοῖς) ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν κατὰ τὰς κόμας.—τὰς τάξεις, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. σκηνοῦν.—τάξεις = τάγμκ.—σκηνοῦ (-όω) = κατασκηνοῦ, καταλύω.—διαλαχόντες, ἄορ. τοῦ διαλαγχάνω = διαμοιράζω διὰ κλήρου.—ἀς ἐώρων κόμας = τὰς κόμας, ἀς ἐώρων.—ἐκέλευσεν, ἀντικμ.: Ξενοφῶντα ἐπομένως ἐνταῦθα τὸ κελεύω = παρακαλῶ.—ἀφιέναι αὐτὸν = ν' ἀφίγη αὐτὸν (δηλ. νὰ προχωρή).—οἱ εὔζωνοι = οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι.—θέω = τρέχω.—εἰλήχει, ὑπερουντλκ. τοῦ λαγχάνω = λαμβάνω διὰ κλήρου.—κωμήτης = κάτοικος τῆς κόμης.—κωμάρχης = ; (§ 10).—πώλους εἰς... = ἑπτακαίδεκα πώλους τρεφομένους εἰς δασμὸν βασιλεῖ.—πῶλος = ἵππος ἀδάμαστος, πουλάρι.—δασμὸς = φόρος.—ἐνάτην ἡμέραν = ἀπὸ ὀκτῶ ἡμερῶν.—οἴχομαι = ἀπελήλυθα.—θηρῶ = κυνηγῶ.—ἦλω = ἐάλω· τίνος ῥ.;

Συνεγένοντο ἀλλήλοις, οἱ περὶ Ξενοφ. καὶ οἱ περὶ Χειρ.—αὐτοῦ, δηλ. πρὸς τῇ κόμῃ, ἔνθα ἠϋλίζετο.—οἱ δὲ ἄλλοι, δηλ. στρατηγοί.—ἐπορεύοντο, δηλ. πρὸς αὐτάς (—τὰς κόμας).—τοὺς ἑαυτῶν, στρατιώτας.—πώλους εἰς δασμὸν, πᾶσα ἡ Ἄρμενία ὑπεχρεοῦτο νὰ πέμπῃ φόρον εἰς τὸν βασιλέα κατ' ἔτος 20.000 ἵππους καὶ εἰς ἄλλην χρῆσιν καὶ ὡς ἱερεῖα εἰς τὸν Ἥλιον (πρὸλ. § 35).—ἑπτακαίδεκα, τόσοι θὰ ἦσαν οἱ εἰς τὴν κόμῃν ἐκείνην ἀναλογοῦντες πῶλοι ἐκ τοῦ ὅλου φόρου τῆς Ἄρμενίας.—οὐχ ἦλω, μετὰ τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Πολυκράτους.

§ 25—27.

Κατάγειος = ὑπόγειος.—τὸ στόμα (λιτιατικ. τῆς ἀναφορᾶς) ὡσπερ φρ., κατ' ἐννοιαν = μεθ' ἑνὸς στομίου (εἰσόδου) ὁμοίου πρὸς στόμιον φρέκτος.—τοῖς ὑποζυγίοις = διὰ τὰ ζῶα.—δου-

καί, δηλ. ἦσαν. — *δρυκτός* = ἐσκαμμένος, διὰ σκαφῆς κατεσκευασμένος. — *οἷς* (γενκ. *οἶδος*) = πρόβατον. — *τὰ ἐκγονα* = τὰ νεογνά, τὰ μικρά. — *χιλὸς* = χλωρὸν χόρτον. — *πυρός* = ; (§ 6). — *ἰσοχειλῆς* = ὁ ἐπιπλέων (φθάνων) μέχρι πῶν χειλέων (τοῦ ἀγγείου). — *ἐνέκειντο*, τοῦ *ἐγκειμαι* = κείμαι (εὐρίσκομαι) ἐντός. — *γόνατα* = κόμβους. — *ὁπότε τις διψῶη* = δσάκις τις ἐδίψα. — *μύζω* = βυζάνω, ρουφῶ. — *ἀκρατος (οἶνος)* = ὁ μὴ μετὰ ὕδατος κεκραμένος, ὁ δυνατός. — *εἰ μὴ τις ἐπιχέοι* = εἰάν τις δὲν ἔχυνε. — *συμμαθόντι* = εἰς ὅποιον ἦτο συνηθισμένος, τὸ εἶχε συνηθίσει. — *πῶμα* = ποτόν.

Κατάγειοι, οἱ Ἀρμένιοι κατεσκευάζον οὕτω τὰς οἰκίας των, ἵνα προφυλάσσωνται κατὰ τὸν χειμῶνα ἀπὸ τοῦ μεγάλου ψύχους· καὶ νῦν — κατὰ τοὺς περιηγητὰς — αἱ κατοικίαι τῶν Ἀρμενίων εἶναι οὕτως ὑπὸ τὴν γῆν κατεσκευασμέναι, ὥστε μόλις ἢ στέγη ἐξέχει τοῦ ἐδάφους· αἱ ἐν τῇ δυτικῇ δ' ἔμωσ Ἀρμενίᾳ οἰκίαι ἦσαν ὅλως διαφόρως κατεσκευασμέναι· βλ. ἐν σελ. 93. — *τὸ στόμα ὡσπερ φρέατος*, ἐπομένως στενόν. — *αἱ εἰσοδοὶ τοῖς ὑποξ.* αὗται θὰ ὠρύσσοντο εἰς ἀπόστασίν τινα ἀπὸ τοῦ στόματος· αἱ δὲ κατωφερέστεραι καὶ πλησιέστεραι γενόμεναι κατέληγον εἰς τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας. — *οἶνος κριθίνος*, οὗτος θὰ ἦτο ὁμοίος πρὸς τὸν σημερινὸν ζῦθον. — *ἐν κρατῆρσι*, ὁ κρατῆρ ἦτο μέγα ἀγγεῖον μετ' εὐρέος στομίου, πῆλινον ἢ μετάλλινον, διὰ γλυφῶν ἐνίοτε ἢ γραφικῶν παραστάσεων ἐξῶθεν κεκοσμημένον, ἐν ᾧ ἐκίρνατο ὁ οἶνος μετ' ὕδατος· ἐνίοτε εἶχε καὶ λαθὰς (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II). — *ἐνῆσαν... ἐνέκειντο*, δηλ. ἐν ταῖς κρατῆρσι. — *κάλαμοι... γόν.* οὐκ ἔχοντες, ὁ ζῦθος, καθὼς φαίνεται, ἦτο ἀδιήθητος καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα μὴ αἱ ἐπιπλέουσαι ἐν τοῖς ἀγγείοις κριθαὶ εἰσέρχωνται εἰς τὸ στόμα, ἀνάγκη ἦτο νὰ ροφῶσιν αὐτὸν διὰ καλάμων, οἵτινες ἔπρεπε νὰ μὴ ἔχωσι κόμβους, ἵνα μὴ κωλύηται ἡ ἀνοδος τοῦ ὕγρου. — *τούτους*, δηλ. τοὺς καλάμους. — *εἰ μὴ τις ὕδωρ ἐπιχ.*, πρὸς τίνα σκοπόν; — *τὸ πῶμα*, δηλ. ὁ κριθίνος οἶνος.

§ 28—29.

Σύνδειπνον ποιοῦμαι τινα = καλῶ τινα εἰς δεῖπνον (ἵνα συμπάγη μετ' ἐμοῦ). — *θαρρῶ* = ἔχω θάρρος, δὲν φοβοῦμαι. —

ἀντεμπλήσαντες, ἄορ. τοῦ ἀντεμπλήπλημι=εἰς ἀνταμοιβὴν γεμίζω.—ἀπίασιν, μέλλ. τοῦ ἀπέρχομαι.—ἐξηγοῦμαι ἀγαθόν τι τῷ στρατ.—πκρέχω ὠφέλιμόν τινα ὑπηρεσίαν εἰς τὸν στρατὸν ὡς ὁδηγὸς αὐτοῦ.—ἔστ' ἀν...γένωνται=ἕως οὗτου φθάσωσιν.—φιλοφρονοῦμαι=δεικνύω φιλικὰ αἰσθήματα.—οἶνον... ἔνθα ἦν κατορ.=ἔνθα οἶνος ἦν κατορωρυγμένος (τοῦ κατορύττομαι)=ποῦ ἦτο καταχωμένος οἶνος.—ἔφρασε, ἄορ. τοῦ φράζω=δεικνύω, φανερώνω.—ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις=ἔχοντες τὰ πάντα ἄφθονα.—ἐν φυλακῇ ἔχω=φυλάττω.—ἐν ὀφθαλμοῖς=πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνώπιόν των.

Τῆς κώμης ταύτης, δηλ. ποίας;—τῶν ἐπιτηδείων, τὰ ὅποια, ἐννοεῖται, θὰ ἐλάμβανον ἐκ τῶν ἄλλων κωμητῶν.—ταῦτα, ποῖα;—οἶνον, βεβαίως ἀμπέλινον καὶ ὄχι κρήθινον.—ἔνθα ἦν κατορ., δηλ. ἐν λάκκοις κονιατοῖς (περὶ ὧν βλ. ἐν κεφ. 2, § 22).—ἐν φυλ. ἔχοντες, πρὸς τίνα σκοπόν;

§ 30—32.

Ὅπου παρῖοι (τοῦ παρέρχομαι) κώμην=ἅπ' ὅποιαν κώμην ἐπέργη.—τρέπομαι πρὸς τινα=ἐπισκέπτομαι τινα.—εὐωχοῦμαι=τρώγω καὶ πίνω καλῶς.—εὐθυμοῦμαι=εὐθυμῶ, εἶμαι εὐθυμος.—ἀφίεσαν=εἶων ἀπελθεῖν.—ἄριστον=γεῦμα.—οὐκ ἦν δ' ὄπου οὐ=οὐδαμοῦ δὲ οὐ=πανταχοῦ δέ.—πύρινος (ἄρτος)=(ἄρτος) σιταρένιος.—ὁπότε τις βούλοιο=ὅσάκις τις ἤθελε.—προπιεῖν τῷ (=τινι)=νά πῃ εἰς ὑγείαν τινός.—ἐνθεν=ἐξ οὗ (κρατήρος).—ἐπικύπτω=σκύπτω ἐπάνω.—ὡσπερ βοῦν=ὡσπερ βοῦς (ζοφεῖ).—ὅ,τι βούλοιο=ὅ,τι ἤθελεν.—ὄπου... ἴδοι=ὄπου ἔβλεπεν.—τῶν συγγενῶν=τῶν ἑαυτοῦ συγγενῶν.—πρὸς ἑαυτὸν=μεθ' ἑαυτοῦ, μαζί του.

Ἀφίεσαν, δηλ. τὸν Ξεν. καὶ τὸν κωμάρχη. — αὐτοῖς, τίσι; ἄριστον, περὶ τούτου βλ. ἐν σελ. 79.—εἶλκεν, δηλ. αὐτόν, ὑπὲρ οὗ ἤθελε νὰ προπῆ.—πρὸς ἑαυτὸν ἐλάμβανεν, διότι ἐνόμιζεν ὅτι, ἐὰν αὐτὸς καὶ οἱ συγγενεῖς του ἦσαν μετὰ τοῦ Ξεν., ὀλιγώτερον θὰ ἐκινδύνευον (πρβλ. § 28).

§ 33—34.

Σκηνοῦντας = εὐωχομένους.—ξηρὸς χιλὸς = ξηρὸν χορ-

τάρι, σανός.— διακονῶ=ὑπηρετῶ.—σὺν ταῖς...=σὺν ταῖς
 ἑαυτῶν...—ἐνεός=βωδός.—ἐδείκνυσαν=ἐδείκνυσον διὰ ση-
 μείων.—ὄ,τι δέοι=τί ἔπρεπε.—φιλοφρονοῦμαι τινα=φιλο-
 φρόνως χαιρετίζω τινά· ἐν § 29 καὶ § 32 ἔχει τὴν αὐτὴν σημα-
 σίαν;—κοινῇ δὴ=ἀπὸ κοινοῦ (=καὶ οἱ δύο μαζί!) πλέον.—
 ἀνερωτῶ τινα=ἔρωτῶ, ἐξετάζω τινά.—περσιζῶ=ὀμιλῶ τὴν
 περσικὴν γλῶσσαν.—τίνι=διὰ ποῖον.—δασμός; (§ 24).—
 εἶναι Χάλυβας=ἔτι εἶναι ἡ χώρα τῶν Χαλύβων.—ἔφραξεν=;
 (§ 29).—ἦ εἶη=ποῦ ἦτο.

Ἦλθον, τίνες;—κἀκείνους, δηλ. τοὺς περὶ Χειρίσφορον.—
 ἔστεφανομένους, συνήθεια ἐπεκράτει κατὰ τὰ συμπόσια οἱ δαι-
 τυμόνες νὰ στεφανώνωνται μὲ στεφάνους κατεσκευασμένους ἐκ
 μυρσίνης, βόδων, ἴων καὶ τῶν τοιοῦτων· ἐνταῦθα ὁμοῦ διὰ τὴν ἑλ-
 λειψίν ἀνθέων οἱ στέφανοι ἦσαν κατεσκευασμένοι ἐκ ξηροῦ χόρτου.
 —τοῦ ξηροῦ χιλοῦ, τοῦ ὑπάρχοντος δηλ. εἰς τὰς οἰκίας διὰ τὰ
 ζῶα (§ 25).—ἐδείκνυσαν, τίνες;—ὥσπερ ἐνεοῖς, οἱ παῖδες ἦσαν
 οἷονεὶ ἄφρονεῖ, διότι ἠγγνόουν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.—ἡ χώρα,
 εἰς ἣν εὐρίσκοντο.—ὄυ βασ. δασμός, περὶ τοῦ πράγμ. πρὸλ. §
 24.—τὴν ὁδόν, τὴν ἄγουσαν δηλ. εἰς τὴν χώραν τῶν Χαλύβων.

§ 35—36.

Ῥχετο ἄγων αὐτὸν=ἀπῆλθε κομίζων αὐτόν.—οἰκέτης=
 οἰκεῖος, συγγενής.—παλαιτέρον=ὀλίγον γεροντικόν.—ἀναθρέ-
 ψαντι=ἄφ' οὗ τὸν θρέψῃ καὶ τὸν καταστήσῃ εἰς τὴν προτέραν
 βώμην.—καταθύω=θύω.—ὄτι, αἰτλγκ.—ἱερός τοῦ Ἥλιου=
 ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἥλιον.—δέδοικα ἢ δέδια (μὴ...)=φοβοῦ-
 μαι (μήπως...)—ἐκεκάκωτο, ὑπερσυντλκ. τοῦ κακοῦμαι=
 ταλαιπωροῦμαι.—τῶν πώλων, δηλ. ἕνα.—οἱ ταύτη=οἱ ἐν ταύτῃ
 τῇ χώρᾳ.—μείονες (δηλ. τὸ σῶμα)=βραχυσωμότεροι, κοντότε-
 ροι.—θυμοειδής=δυσπειθής, ζωηρός.—σακίον=μικρὸς σάκος.
 —περιελῶ (-έω)=περιτυλίσω.—ὄταν... ἄγωσιν=ὄσακις
 πορεύωνται.—καταθύομαι=βυθίζομαι, χώνομαι.

Αὐτόν, τίνα;—ἑαυτοῦ, δηλ. (οὐχὶ τοῦ Ξεν., ἀλλὰ) τοῦ κομάρ-
 χου.—εἰλήφει, ἐκ τῶν ἄλόγτων εἰκοσι, ὅτε καὶ ἡ Τριδάξου
 σκηνὴ ἐάλω (κεφ. 4, § 21).—αὐτόν, οὐχὶ τὸν ἵππον, ὃν εἰλήφει

ὁ Ξεν., ἀλλὰ πάντα ἔππον.—*ιερόν τοῦ Ἥλιου*, τὸν Ἥλιον οἱ Πέρσαι ἐλάτρευον ὡς θεὸν (Μίθραν) καὶ εἰς αὐτὸν ἔθουσ ἔππουσ.
—*τῶν πῶλων*, τῶν διὰ βασιλικὸν φόρον προωρισμένων.—*τῶν λοχαγῶν*, δηλ. μόνον τῆς ὀπισθοφυλακῆς· διότι ἄλλως—ἐάν δηλ. ὁ Ξεν. ἔδιδεν ἐκάστῳ τῶν λοχαγῶν ὄλου τοῦ στρατεύματος—δὲν θὰ ἤρχουν οἱ 17 πῶλοι, οὓς ὁ Ξεν. *κατέλαβεν εἰς δασμὸν βασιλεῦ τροφομένους* (§ 24).—*οἱ ταύτη*, δηλ. οἱ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ.—*σακία*, ταῦτα περιτυλισσόμενα περὶ τοὺς πόδας τῶν ζώων καθίστων τὸ πέλμα πλατύτερον καὶ ἐκώλυον τὴν μέχρι τῆς κοιλίας κατάδυσιν κατὰ τὴν διὰ χιόνος πρῆσαν.—*κατεδύοντο*, τίνες:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7.

§ 1-2.

Εἰς Ταόχους = εἰς τὴν χώραν τῶν Ταόχων.—*ἐπιλείπω* = ἐκλείπω, τελειώνω.—*χωρία ἰσχυρά* = τόποι ὀχυροί, μέρη ὀχυρά.—*εἶχον ἀνακεκομισμένοι* = ἀνακεκομισμένοι ἦσαν.—*ἀνακομιζομαί τι* = κομίζω, μεταφέρω τι.—*συνεληλυθότες ἦσαν* = *συνεληλύθεσαν* = εἶχον συναθροισθῆ—*αὐτόσε* = εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, ἐκεῖ.—*προσβάλλω πρὸς τι* = προσβάλλω τι.—*εὐθύς ἦκων* = εὐθύς ὡς ἔφθασεν = εὐθύς μετὰ τὴν ἄφιξίν του.—*ἐπειδὴ . . . ἀπέκαμνε* (= ἀποκάμνοι) = ὁσάκις ἐκουράζετο.—*τάξις* = τάγμα, σῶμα στρατοῦ.—*οὐκ ἦν (αὐτοῖς) ἀθρόοις περιστῆναι* = δὲν ἦτο δυνατόν αὐτοῖς συμπεπυκνωμένοι νὰ περικυκλώσωσιν.

Ἐκ τούτων, δηλ. τῶν κωμῶν, περὶ ὧν λόγος ἐγένετο ἐν τῷ τέλει τοῦ προηγουμένου κεφ. ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῷ κειμ. περίληψιν τοῦ 6 κεφ.—*σταθμούς . . . παρασάγγας*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 93.—*Χειρῖσοφος*, ὅστις ἤγειτο τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς.—*περιστῆναι*, δηλ. τὸν τόπον, ὃν προσέβαλλον.—*κύκλω*, δὲν πρέπει νὰ ληφθῆ ἐν τῇ ἀκριβεί τῆς λέξεως σημασίᾳ, διότι τὸ μέρος, ἐξ οὗ ἐγένετο ἡ προσβολή, ἦτο ἐλεύθερον ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπομένως ὁ ποταμὸς περιέεργε τὸ *χωρίον* ἀπὸ τριῶν μόνον μερῶν.

§ 3—4.

Σὺν τοῖς ὀπισθ. καὶ πελι. καὶ ὀπλίταις = μετὰ τῶν ὀπισθοφυλάκων, οἵτινες ἀπετελοῦντο ἐκ πελταστῶν καὶ ὀπλιτῶν = μετὰ τῶν πελταστῶν καὶ ὀπλιτῶν τῆς ὀπισθοφυλακῆς. — *εἰς καλὸν (καιρὸν)* = εἰς κατάλληλον περίστασιν. — *τὸ χωρίον αἰρετέον (ἔστι)* = πρέπει νὰ κυριευθῇ ὁ τόπος. — *κοινῇ* = ἀπὸ κοινοῦ, καὶ οἱ δύο μαζί. — *τί τὸ κωλύον εἶη* = τί κωλύει = τί ἐμποδίζει. — *μία αὕτη... ἔστι* = αὕτη εἶναι ἢ μόνη... — *πάροδος* = στενὴ εἴσοδος, μονοπάτι. — *ταύτη* = διὰ ταύτης (δηλ. τῆς παρόδου). — *παριέναι, τοῦ παρέρχομαι* = διαβαίνειν, περνῶ. — *ὑπὲρ* = ὑπεράνω. — *πέτρα* = βράχος. — *ὅς ἂν καταληφθῇ* = ὅστις κτυπηθῇ (ὑπὸ τῶν λίθων). — *οὕτω διατίθεται* = εἰς ταύτην τὴν κατάστασιν κατατιθῆ, ἴδου τί παθαίνει. — *ἅμα* = συγχρόνως. — *συντετριμμένους (τοῦ συντρίβομαι)* = τσακισμένους. — *σκέλη* = εἰς τὰ σκέλη.

Εἰσελθεῖν, ποῦ: — *κυλίνδουσι, τίνες*; — *ὑπὲρ ταύτης, δηλ. τῆς παρόδου*. — *ἀπὸ τῆς... πέτρας*, ὅπου ἴσταντο οἱ πολέμιοι. — *ἔδειξε, τίνι*:

§ 5—7.

Ἀναλίσκω καὶ ἀναλῶ (-όω) τι = ἐξοδεύω, ἐξαντλῶ τι. — *ἄλλο τι (δηλ. ἔστι) ἢ* = δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι. — *δῆ* = βεβαίως. — *ἐκ τοῦ ἐναντίου* = ἀντικρὺ (ἡμῶν). — *τὸ χωρίον, ἐνταῦθα* = ἢ ἀπόστασις. — *τρία ἡμίπλεθρα* = τρία ἡμίση πλέθρα, ἐν καὶ ἡμισυ πλέθρον. — *βάλλομαι* = κτυποῦμαι. — *ἄσον* = περίπου. — *δασύ, δηλ. ἔστι δασύς* = κατ'άρυτος. — *πίτυς* = πεῦκον. — *διαλείπω* = ἀφίνω (κενὸν) διάστημα μεταξὺ. — *ἀνθ' ὧν* = ὀπισθεν τῶν ὁποίων. — *φέρομαι* = ῥίπτομαι. — *τὸ λοιπὸν* = τὸ ὑπολειπόμενον. — *γίγνεται ὡς* = ἀνέρχεται περίπου εἰς... — *λωφῶ* = παύω. — *παράδραμεῖν, τοῦ παρατρέχω* = διατρέχω. — *αὐτὸ ἂν... τὸ δέον εἶη* = αὐτὸ ἴσα ἴσα θὰ ἔπρεπε νὰ γείνη (= θὰ ηὐχόμεθα νὰ γείνη). — *ἀλλὰ* = ὅθεν. — *ἐνθεν* = ἐκεῖσε, *ἐνθεν* = εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος (δηλ. τοῦ δασέος), ὀπόθεν. — *ἡμῖν μικρόν τι... ἔσται* = θὰ ἔχωμεν μικρόν τι διάστημα... — *ῥάδιον, δηλ. ἔσται ἡμῖν*.

Ἡμίπλευρα, τὸ πλέθρον ἦτο μέτρον μήκους 100 ποδῶν ἢ 31 μέτρων· τὰ τρία ἡμίπλευρα πόσα μέτρα ἦσαν·—**βαλλομένους**, δηλ. ὑπὸ τῶν λίθων.—**τούτου**, δηλ. τοῦ χωρίου.—**φερομένων—κυλινδομένων**, οἱ χειροπληθεῖς λίθοι ῥίπτονται, οἱ δὲ μεγαλύτεροι κυλίνονται.—**αὐτό . . .**, δηλ. τὸ νὰ ῥίπτωνται πλείστοι ὄσοι λίθοι ἐναντίον μας.—**ἔφη**, ὁ Ξεν.—**μικρόν τι**, τὸ λοιπὸν ἡμίπλευρον.

§ 8-9.

Ἐντεῦθεν, τοπικὸν ἢ χρονικόν·—**ἡγεμονία**=ἀρχηγία.—**τῶν ὀπισθ.**=μεταξὺ τῶν . . ., ἐκ τῶν . . .—**ἐν τῷ ἀσφαλεῖ**=ἐν τῇ ἀσφαλεῖ θέσει των.—**ὑπέρχομαι**=ὑπεισέρχομαι.—**ἀθροοί**=(§ 2).—**καθ' ἓνα**=ἕνας-ἕνας χωριστά.—**ἐφέστασαν**, ὑπερσυντλκ. τοῦ ἐφίσταμαι=ἴσταμαι.—**ἐν τοῖς δένδροις**=μεταξὺ τῶν δένδρων.

Ἡ ἡγεμονία, οὐχὶ ὁ αὐτὸς λοχαγὸς μετὰ τοῦ λόχου του προεπορεύετο πάντοτε, ἀλλὰ κατὰ σειρὰν πάντες· ἐκάστου δὲ ἢ ἡγεμονία κατὰ τὴν πορείαν διήρκει μίαν μόνον ἡμέραν.—**ἐν τῷ ἀσφαλεῖ**, δηλ. ἐν θέσει, εἰς ἣν δὲν ἠδύναντο νὰ φθάσωσιν οἱ ῥιπτόμενοι λίθοι.—**μετὰ τούτου**, δηλ. τοῦ Καλλιμάχου.—**καὶ οὗτοι**, ὡς καὶ τίς ἄλλος·—**οὐ γὰρ . . . ἐστάναι**, διατί·—**ἢ τὸν ἓνα λόχον**, δηλ. τοῦ Καλλιμάχου· περὶ τοῦ λόχου, καθὼς καὶ περὶ τοῦ λοχαγοῦ, βλ. ἐν σελ. 79· ἐνταῦθα ὁ λόχος τοῦ Καλλ. ἐκ πόσων περίπου ἀνδρῶν ἀπετελεῖτο·

§ 10-12.

Μηχανῶμαί τι=ἔφευρῖσκω, ἐπινοῶ τέχνασμα τι.—**ἐπεὶ . . . φέροντο**=ὀσάκις ἐρρίπτοντο.—**ἀναχάζω**=ὑποχωρῶ.—**εὐπετῶς**=εὐκινήτως, ταχέως.—**προδρομῆ**=τρέξιμον πρὸς τὰ ἐμπρός.—**τὸν Καλλ.**, ἃ ἐποίει=ἃ ὁ Καλλιμάχος ἐποίει.—**τὸ σι. πᾶν θεώμενον**, ἢ μετχ. ἐκ τοῦ ὄρα.—**δείσας**, τοῦ δέδοικα ἢ δέδια =;—**μὴ οὐ** (μεθ' ὑποτακτ.)=μήπως δὲν (μεθ' ὑποτακτ.).—**παρὰ τρέχω εἰς . . .**=τρέχω, φθάνω εἰς . . .—**παρακαλῶ**=προσκαλῶ.—**ἐταῖρος**=φίλος, σύντροφος.—**χωρεῖ αὐτὸς**=προχωρεῖ μόνος.—**παρέρχομαι**=ξεπερνῶ.—**παριόντα**, τοῦ παρέρχομαι.—**ἐπιλαμβάνομαί τινος τῆς ἴνυος**=πιάνω τινὰ ἀπὸ τὴν ἴνυν.—**ἴνυς**

==περιφέρεια τῆς ἀσπίδος. — *παραθέω τινά* == τρέχων ξεπερνῶ τινά. — *ἀντιποιοῦμαι τινος* == ἔχω (ἐγείρω) ἀξιώσεις ἐπὶ τινος. — *ἀντιποιοῦμαι ἀρετῆς* == φιλοτιμοῦμαι ἵνα φαίνωμαι ἀνδρείος. — *ἐρίζω* == ἀμιλλῶμαι. — *ἠνέχθη*, ἀόρ. τοῦ *φέρωμαι*.

Ἀνέχασεν, δηλ. ὅπισθεν τοῦ δένδρου πρὸς τίνα δὲ σκοπόν; — *θεώμενον*, ἃ δηλ. *ἐποίει Καλλ.* — *εἰς τὸ χωρίον*, τὸ ὄχυρόν δηλ. μέρος, ὃ κατεῖχον οἱ πολέμοι (§ 2). — *πλησίον*, τίνος; — *ἐτέρους ὄντας*, τὸν Ἀριστ. καὶ Εὐρύλ. — *οὐδεὶς ἠνέχθη*, διότι οἱ λίθοι εἶχον πλέον ἐξαντληθῆ (πῶς;).

§ 13 14.

Τὰ παιδιά == τὰ ἑαυτῶν παιδιά. — *ἐπικαταρριπιῶ (-έω)* == κατόπιν ῥίπτω κάτω. — *ὡς ῥίποντα* == ἵνα ῥίψῃ. — *ἐπιλαμβάνεται*, δηλ. αὐτοῦ. — *ἐπισπῶμαι τινά* == συμπαρασύρω τινά. — *ᾤχοινο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι* == κατὰ τῶν πετρῶν ἠνέχθησαν == κατεκρημνίσθησαν κάτω ἀπὸ τοὺς βράχους. — *ἐντεῦθεν* == ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος.

Ἐνταῦθα, ὅτε δηλ. οἱ Ἕλληνες εἰσέδραμον εἰς τὸ ἄλωθὲν χωρίον. — *ῥίπτουσαι*, δηλ. κάτω εἰς τοὺς κρημνοὺς. — *αὐτόν*, τίνα;

§ 15-17.

Διὰ Χαλύβων == διὰ τῆς χώρας τῶν Χαλύβων. — *ῶν* (= *τούτων*, *οὗς*) *διήλθον* == ἐκ τούτων, διὰ τῆς χώρας τῶν ὁποίων διήλθον. — *ἄλκιμος* == γενναῖος. — *εἰς χεῖρας ἦσαν*, δηλ. τοῖς Ἕλλ. *εἰς χεῖρας ἔρχομαι τινι* == συμπλέκομαι μέ τινα. — *ἦτρον* == τὸ ὑπογάστριον, τὸ ὑπο τὸν ὀμφαλὸν μέρος. — *σπάρτον* == σχοινίον. — *πυκνά ἐστραμμένα* == σφικτὰ πλεγμένα. — *ὄσον ξυήλην* == *τοσοῦτον* (= *τόσον ἡμέγα*) *ὄσον ἐστὶ ξυήλη*. — *ῶν* == *τούτους*, *ῶν*. — *κρατῶ τινος* == γίνομαι κύριός τινος. — *ἀποτεμόντες* == ὅποτε ἀποτεμοῖεν == ὡσάκις ἀπέκοπτον. — *ἂν ἐπορεύοντο* == συνήθιζον νὰ πορεύωνται. — *ὄψεσθαι*, μέλλ. τοῦ *ὄρω*. — *ὡς* == περίπου. — *πόλισμα* == πόλις. — *ἐπεὶ παρέλθοιεν* == ὡσάκις διήρχοντο. — *μαχοῦμενοι* (μέλλ. τοῦ *μάχομαι*) == ἵνα πολεμήσωσι (κατ' αὐτῶν). — *ἀνακεκομισμένοι ἦσαν* == ; (§ 1). — *αὐτόθεν* == ἐκ ταύτης τῆς χώρας. — *ἐκ τῶν Ταόχων* == ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταόχων.

Ἐπορεύθησαν, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῶν αἰχμαλωτισθέντων Ταύρων. — *οὗτοι*, τίνες; — *ὧν διήλθον*, διὰ τῶν χωρῶν τίνων ἄλλων εἶχον διέλθει μέχρι τοῦδε οἱ Ἕλληνες; — *εἰς χεῖρας ἦσαν*, τοῦτο εἶχον πράξει πρότερον ἄλλοι ἐχθροί; — *ἀντὶ τῶν περὺγων*, τὸ κατώτερον μέρος τοῦ θώρακος, τὸ καλύπτον τὸ ὑπογάστριον, ἀπέληγεν εἰς πλατείας λωρίδας ἐκ δέρματος, πολλάκις ὑπὸ μεταλλίνων ἐλασμάτων κεκαλυμμένας· αὗται ἐλέγοντο *πέτρυνες* (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II). — *κνημῖδας*, αὗται ἐκ χαλκῶν πλακῶν συγκείμεναι· ἐκάλυπτον τὰς κνήμας ἀπὸ τῶν γονάτων μέχρι τῶν σφυρῶν, ἐσωτερικῶς δὲ ἦσαν ἐπεστρωμένοι πιθανῶς διὰ μαλακωτέρου τινὸς πηλήματος. — *κράνη*, ταῦτα ἦσαν περικεφαλαῖαι, χρήσιμοι εἰς τοὺς πολεμιστὰς πρὸς ἄμυναν. — *ξυήλην*, ἢ *ξυήλη* ἦτο μάχαιρα δρεπανοειδῆς ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Λακεδ. — *μίαν λόγχην*, τὸ δόρυ τῶν Χαλύδων εἶχε μίαν μόνον *λόγχην* (=αἰχμῆν) πρὸς τὰ ἄνω· τὸ ἐλληνικὸν δόρυ εἶχε μίαν μόνον; — *αὐτόθεν*, πόθεν; — *ἀ ἐκ τῶν T. ἔλαβον*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 14.

§ 18—20.

Εὔρος... = τοῦ ὁποίου τὸ πλάτος ἦτο... — *διὰ Σκυθηγῶν* =; (§ 15 «*διὰ Χαλύδων*»). — *διὰ πεδίου εἰς*... = καὶ ἀφ' οὗ διήλθον διὰ πεδιάδος ἔφθασαν εἰς... — *ἐπισιτίζομαι* = προμηθεύομαι τρόφιμα. — *πρὸς πόλιν*... = καὶ ἔφθασαν εἰς πόλιν... — *διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χ.* = διὰ τῆς χώρας τῆς ἐχθρικῆς εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς ὑπηκόους του. — *πέντε ἡμερῶν* = ἐντὸς πέντε ἡμερῶν. — *τεθνάναι ἐπηγγείλατο* = ἐδήλωσεν ὅτι προσφέρεται νὰ θανατωθῇ. — *ἐπειδὴ* = ἀφ' οὗ. — *ἐμβάλλω* = εἰσβάλλω. — *παρεκελεύετο*, δηλ. τοῖς Ἕλλησι. — *παρακελεύομαι τινι* = προτρέπω τινά. — *αἶθω* = καίω. — *ῶ* = ἐκ τούτου δέ. — *ὅτι*... *συνέλθοι* (= *σὺν τοῖς Ἕλλησιν ἔλθοι*) = ὅτι ἦλθε μετὰ τῶν Ἑλλήνων. — *οὐ τῆς τῶν Ἑλλ. εὐνοίας*, ἐκ τοῦ ἔνεκεν = ὅχι ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τοὺς Ἕλλ.

Πλέθρων, βλ. ἐν σελ. 109. — *ἐπεσιτίσαντο*, τὸ ἐπισιτίσασθαι ἦτο ἀναγκαῖον κατὰ τὴν § 17. — *ἐκ ταύτης*, δηλ. τῆς Γυμνιάδος. — *τῆς χώρας*, δηλ. τῶν Σκυθηγῶν. — *ἐκεῖνος*, δηλ. ὁ ἡγεμῶν. — *τούτου ἔνεκεν*, δηλ. τίνος;

§ 21—24.

Γίγνομαι ἐπὶ τινος = φθάνω ἐπάνω εἰς τι. — *ᾤήθησαν*, ἄρ. τοῦ *οὔμαι* = ; — *αὐτῶν*, ἐκ τοῦ *τινάς*. — *ζωγρῶ (-έω)* = συλλαμβάνω ζῶντα, αἰχμαλωτίζω. — *ἐνέδρα* = καρτέρι. — *δασύς* = πυκνόθριξ, πυκνόμαλλος. — *ὠμοβόειος* = ὁ ἐξ ὠμοῦ (δηλ. ἀκατεργάστου) δέρματος βόος κατεσκευασμένος. — *πλείων* = ισχυρότερα. — *οἱ αἰεὶ ἐπιόντες . . . ἐπὶ τοὺς αἰεὶ βοῶντας* = οἱ ἐκάστοτε προσερχόμενοι (στρατιῶται) . . . πρὸς τοὺς ἀκαταπαύστως κραυγάζοντας. — *ὄσω δὴ* = ὄσον βέβαια. — *ἐδόκει δὴ . . . τῷ Ξεν.* = τότε πλεόν ὁ Ξεν. ἐνόμισε. — *μειζόν τι εἶναι* = ὅτι κάτι σπουδαιότερον συνέδκινεν. — *ἀναλαμβάνω τινὰ* = παραλαμβάνω τινὰ μαζί μου. — *παραβοηθῶ* = τρέχω εἰς βοήθειαν. — *τάχα δὴ* = εὐθύς πλεόν. — *παρεγγυῶ (-άω) τινι*, ἐνταῦθα = προτρέπω τινά. — *παρεγγυόντων*, δηλ. *τοῖς ἐπιούσι*. — *ἐνθα δὴ* = τότε πλεόν. — *τὰ ὑποζύγια ἐλαύνεται* = τὰ ὑποζύγια κτυποῦνται διὰ νὰ τρέχωσι.

Ἀφικνοῦνται, κατὰ τὰ τέλη Ἰανουαρίου τοῦ 400. — *ἐπὶ τὸ ὄρος*, δηλ. τὴν θέσιν, τὴν ἐν § 20 δηλωθεῖσαν διὰ τῆς λέξεως *χωρίον*. — *κραυγὴ πολὺ ἐγ.*, ἔνεκα τίνος: — *ἀκούσας*, τίνος: — *ἄλλους*, δηλ. ἢ οἱ ὅπισθεν ἀκολουθοῦντες αὐτούς. — *ἐκ τῆς καομένης χ.*, δηλ. τῶν Σκυθῶν (§ 20). — *γέγρα*, ταῦτα ἦσαν τετράγωνοι ἀσπίδες πλεκταὶ ἐκ κλάδων οἰσύας (ἰτέας) ἢ λύγων καὶ κεκαλυμμένα: διὰ δερμάτων βρεῖων ἀκατεργάστων τοιαύτας ἀσπίδας ἔφερον οἱ Πέρσαι, Βαβυλώνιοι, Χαλδαῖοι κ. ἄ. — *ἐγγύτερον*, δηλ. πρὸς τὸ ὅπισθεν ἐρχόμενον λοιπὸν στράτευμα. — *παρεγγυόντων (τοῖς ἐπιούσι)*, δηλ. νὰ σπεύσωσι, ἵνα ἴδωσι τὴν θάλασσαν. — *μειζόν τι*, δηλ. ἢ ἐχθρική τις προσβολή. — *ἀκούουσι*, τίνες: — *ἔθρον*, ποῦ:

§ 25—27.

Τὸ ἄκρον = ; (κερ. 1, § 4). — *ἐνταῦθα δὴ* = *ἐνθα δὴ* = ; — *περιβάλλω τινὰ* = ἐναγκαλιζομαί τινά. — *ἐξαπίνης* = ἐξαίφνης. — *δτου δὴ παρεγγυήσαντος* = κατὰ προτροπήν τίνος, ὃν ἄγνωθόν τις ἦτο. — *κολωνός* = ὕψωμα, λόφος. — *ἀνατίθημι* = ἐπιθέτω,

ἀφιερῶνω. — **βακτηρία** = ῥάβδος. — **αἰχμάλωτα** = λαφυραγωγὴ-
θέντα. — **διακελεύομαι τινι** = παρακελεύομαι τινι (§ 20). —
ἀποπέμπω τινά = ἀπολύω, ἀφίνω τινά νὰ ἀπέλθῃ. — **ἀπὸ κοινοῦ**
= διὰ κοινῆς συνεισφοράς. — **σκευή** = ἐνδυμασία. — **δακτύλιος** =
δακτυλίδιον. — **οὗ σκηνήσουσι** = ἔπου ἐμελλον νὰ καταλύσωσι. —
ἦν πορεύονται εἰς . . . = τὴν ὁποῖαν ἐμελλον νὰ πορευθῶσι διὰ
νὰ ἔλθωσιν εἰς . . . — **ῶχετο ἀπιῶν** = ἀνεχώρησεν.

Ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοῦ ὄρους Θήγρου. — **ποιοῦσι κολωνόν**, ἀντὶ
τροπαίου εἰς ἐνδειξιν τῆς νίκης, ἣν κατήγαγον καθ' ἕλων τῶν
μέχρι τοῦδε ἔχθρων. — **δερμάτων πλήθος**, τοιαῦτα δέρματα θὰ
εἶχον πολλὰ ἐκ τῶν βῶν τῶν πρὸς διατροφήν αὐτῶν σφαγέν-
των κατὰ τοὺς προηγηθέντας σταθμούς· ταῦτα δ' ἐφύλαττον ὡς
παντοειδῶς χρήσιμα. — **τὰ αἰχμάλωτα γέγρα**, περὶ τοῦ πράγμ. βλ.
ἐν § 22. — **κατέτεμνε**, ἵνα καταστήσῃ αὐτὰ ἄχρηστα. — **διεκελεύ-
ετο, τί;** — **φιάλην**, αὕτη ἦτο εὐρὺ καὶ ἀβαθὲς ποτήριον ἢ λεκάνιον
πρὸς πόσιν ἢ πρὸς ἔκχυσιν σπονδῶν (βλ. εἰκ. ἐν σελ. VII). —
σκευὴν Περσικὴν, αὕτη ἦτο ἱμάτιόν τι, δηλ. ἐπάνω τοῦ χιτῶ-
νος φερόμενον (ἐπανωφόριον), εὐρὺ καὶ μακρὸν μὲ πλατείας χει-
ρίδας, πορφυροβαφές· τὸ ἱμάτιον τοῦτο, ἔπερ ἐκαλεῖτο καὶ **κάν-
δης**, ἦτο ἀρχικῶς μηδικόν· μετέπειτα δὲ παρέλαβον αὐτὸ παρὰ
τῶν Μήδων καὶ οἱ Πέρσαι. — **δαρεικούς**, ὁ **δαρεικὸς** ἦτο νόμι-
σμα χρυσοῦν ἔχον ἀξίαν 20 ἀργυρῶν ἀττικῶν δραχμῶν· τὸ νόμι-
μα τοῦτο, κοπὴν ὑπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου καὶ ἐκ τοῦ ὀνό-
ματος τοῦτου οὕτως ὀνομασθέν, εἶχεν ἐνθεν μὲν τὸν τύπον τοῦ
βασιλέως τρέχοντος, φέροντος δ' ἐπὶ κεφαλῆς τιάραν, περὶ τοὺς
ὤμους φαρέτραν, δόρυ ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ τόξον ἐν τῇ ἐκτεταμένῃ
ἀριστερᾷ· ἐτέρωθεν δὲ οὐδένα εἶχε τύπον παραστατικόν (βλ. εἰκ.
ἐν σελ. IV). — **τοὺς δακτυλίους**, οὗς ἔφερον οἱ στρατιῶται· συν-
ἦθιζον οἱ ἐλεύθεροι τῶν Ἑλλ. νὰ φέρωσι δακτύλιον, ἐπὶ τῆς
σφενδόνης τοῦ ὁποίου ἐνεχαράσσετο θεὸς τις ἢ ἀνὴρ ἢ καὶ ἄλλα
τινά σημεῖα· τοὺς δακτυλίους οἱ Ἑλλ. μετεχειρίζοντο ὡς σφρα-
γίδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β.

§ 1—3.

Διὰ Μακρῶνων =; (κεφ. 7, § 18 «*διὰ Σκυθηνῶν*»). — *ὀρίζω* = χωρίζω. — *τὴν τῶν Μ.*, δηλ. *χώραν*. — *ὑπὲρ δεξιῶν* = ἄνωθεν πρὸς τὰ δεξιὰ. — *οἶον (= ὡς) χαλεπώτατον* = τὰ μάλιστα δύσβατον. — *ἐξ ἀριστερᾶς (χειρὸς)* = πρὸς τὰ ἀριστερά. — *ἐμβάλλω* = χύνομαι. — *δασὺς δένδροσι (= δένδροις)* = κατάφυτος ἐκ δένδρων. — *καὶ ἀντιπέραν* = ἀντικρύ. — *τῆς διαβάσεως* = τοῦ μέρους, δι' οὗ ἔμελλον νὰ διαβῶσι. — *ἐξικνοῦντο*, δηλ. τῶν Ἑλλ. — *ἐξικνοῦμαι τινος* = φθάνω τινά.

Ἐντεῦθεν, πόθεν; — *ἐπὶ τὸν ποταμόν*, δηλ. τὸν Ἄρπασον (κεφ. 7, § 18). — *ἄλλον ποταμόν*, ἄγνωστον τίνα. — *ὁ ὀρίζων*, δηλ. ποῖος; — *δι' οὗ*, ἀναφέρεται εἰς τὸν ἄλλον ποταμὸν καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ὀρίζοντα. — *οὗτος*, δηλ. ὁ ἄλλος ποταμός. — *προσηλθον*, ποῦ; — *ἐκοπτον*, ἵνα ἀνοίξωσι δρόμον. — *τριχίνουσ χιτῶνας*, πρὸς τὰς νῦν παρὰ τοῖς χωρικοῖς συνήθειαις κάπας. — *διεκελεύοντο*, δηλ. πρὸς ἐπιθέσιν. — *ἐξικνοῦντο*, τίνες;

§ 4—7.

Τῶν πελταστῶν ἀνῆρ = στρατιώτης τις πελταστής. — *Ἀθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι*, λέγων = ὅστις, καθὼς ἔλεγεν, εἶχε χρηματίσει δούλος ἐν Ἀθήναις καὶ ὅστις ἐθεδαίου. — *φωνή = γλῶσσα*. — *ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι* = ὅτι αὕτη ἡ χώρα εἶναι πατρίς μου. — *ἀλλ' οὐδέν... = οὐδὲν...* — *ἐρωτήσαντος*, δηλ. αὐτοῦ. — *τί = διατί*. — *ἀντιτετάχεται* = ἀντιτεταγμένοι εἰσί. — *χεῖζω* = χρειάζομαι, θέλω. — *ὅτι = διότι*. — *ὅτι οὐ κακῶς γε ποιήσοντες* (δηλ. *ἐρχόμεθα*) = ὅτι ἐρχόμεθα ὄχι βέβαια, ἵνα βλάψωμεν τὴν ἰδικήν σας χώραν. — *εἰ δοῖεν ἄν* = ἂν ἤμποροῦν νὰ δώσουν. — *(τὰ) πιστὰ* = πράγματα, δι' ὧν πείθεται τις καὶ πιστεύει, ἔχει ἐμπιστοσύνην ἔπομ. = ἐγγυήσεις. — *ἐντεῦθεν*, τοπικὸν ἢ χρονικόν; — *ἔφασαν*, ὑποκμ. : *οἱ Μάκρωνες*. — *ἐπιμαρτύρομαι* = ἐπικαλοῦμαι ὡς μάρτυρα.

Τῶν ἀνθρώπων, τούτων (δηλ. :). — *οἱ δ' εἶπον...*, δηλ. οἱ

πολέμιοι οἱ ἐπὶ τῆς ἀπέναντι: ὄχθης παρατεταγμένοι.— λέγειν ἐκέλευον, τίνα;— εἰ δοῖεν ἄν, τίνες;— τούτων, δηλ. τοῦ ὅτι: οἱ Ἕλλ. δὲν ἔρχονται εἰς τὴν χώραν τῶν Μακρ. ἐπὶ κακῷ σκοπῷ, ἀλλ' ὅτι ἀπέρχονται εἰς τὴν Ἕλλ. καὶ ὅτι ποθοῦσι νὰ φθάσωσιν εἰς θάλασσαν.— καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν, δηλ. τὰ πιστά.— ταῦτα . . . πιστά εἶναι, παρὰ τοῖς Μάκρωσιν ἢ ἀνταλλαγῇ λόγῃς ἔθεωρεῖτο ὡς ἐγγυήσις τις· παρ' ἄλλοις τὰ πιστά ἦσαν δεξιάι, ὄροισι, ὄρησι κ. τ. τ.— θεοὺς ἐπεμαρτ., οἱ Μάκρ. καὶ οἱ Ἕλλ. ἐπεκαλέσθησαν τοὺς θεοὺς ὡς μάρτυρας τίνος πράξεως:

§ 8—9.

Συνεξέκοπτον=ἐξέκοπτον σὺν τοῖς Ἕλλησι.— ὀδοποιῶ = ἀνοίγω ὁδόν. δύσβατον ὁδόν κάμνω βατήν.— ὡς διαβιβῶντες (μέλι. τοῦ διαβιβάζω)=ἵνα διαβιβάσωσι, ἵνα διευκολύνωσι τὴν διάβασιν.— ἐν μέσοις . . . τοῖς Ἕλλησι=ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἑλλήνων.— ἀγορὰ=τρόφιμα πρὸς ἀγοράν.— παράγω=παρακολουθῶν ὁδηγῶ.— καθίστημί τινα ἐπὶ τι=φέρω τινὰ εἰς τι.— φάλαγγα = εἰς φάλαγγα.— ὡς ἄξοντες=ἵνα προχωρήσωσι.— βουλευσασθαι συλλεγεῖσι=συλλεγῆναι καὶ βουλευσασθαι.— ὅπως . . . ἀγωνιοῦνται=πῶς ν' ἀγωνισθῶσιν.

Ὅταν ἠδύναντο, ἐπομένως τὰ πρεχόμενα τρόφιμα ἦσαν ἄφθονα καὶ ἀρκούντως καλά;— παρεῖχον, τίσι;— ἐνταῦθα, δηλ. ἐπὶ τοῖς ὄροις τῆς χώρας τῶν Κόλχων.— ἀντιπαρετάξαντο φ., ὁσάκις ὁ ἐχθρὸς ἦτο πλῆσιον καὶ ἐγένετο προετοιμασία πρὸς μάχην, ἐχρησιμοποιοῦτο ἢ κατὰ μέτωπον πορεία, ἐν ᾗ οἱ λόγοι ἦ αἱ ἐνωμοταίαι συμπεπυκνωμένα: παρ' ἀλλήλους ἐδάδιζον.— οὕτως, δηλ. παρατεταγμένοι εἰς φάλαγγα.

§ 10—11.

Δοκοίη, δηλ. αὐτῷ.— παύσαντας, δηλ. αὐτοὺς (τοὺς στρατηγούς)· παύω τὴν φάλαγγα=διαλύω τὴν εἰς φάλαγγα παράταξιν (τοῦ στρατοῦ).— τῇ μὲν . . . τῇ δὲ=ἄλλοῦ μὲν . . . ἄλλοῦ δέ.— ἀνοδος, ον = ἀδιάδατος.— εὐοδος, ον=εὐδιάδατος.— ἦν . . . προσάγωμεν=ἐὰν ἐπερχώμεθα.— τεταγμένοι ἐπὶ πολλῶν = τεταγμένοι οὕτως ὥστε ἢ φάλαγγε νὰ ἔχη πολὺ βάθος.— περι-

τεύω τινός=ὑπερφαλαγγῶ τινα.—οἱ περιittoί=οἱ πλεονάζοντες στρατιῶται (κατὰ τὰ δύο ἄκρα τῆς παρατάξεως).—οὐδέν=οὐδὲλως.—ἂν εἶη=ἔσται.—εἰ διακοπεῖη=ἐάν διασπασθῆ.—ὑπὸ ἀνδρῶν καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων ἐμπεσόντων=ὑπὸ βελῶν καὶ ἀνθρώπων ἀνδρῶν ἐμπεσόντων.—ἐπιπίτω=ἐπιπίπτω.—πῆ=κάπου, εἰς τι μέρος.

Λόχους ὀρθίους, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 88. — ἡ μὲν . . . , διὰ τούτου δηλοῦται ἢ α' αἰτία, δι' ἣν ὁ Ξεν. φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ σχηματίσῃσι λόχους ὀρθίους· ἢ β' δηλοῦται κατωτέρω διὰ τοῦ «ἔπειτα ἦν μὲν . . .».—ὅταν τεταγμ . . . ὀρθῶσιν, δηλ. οἱ στρατιῶται. — διεσπασμένην . . . , ὅταν μὲν ἡ φάλαγξ βαδίξῃ συμπεπυκνωμένη, θαρροῦσιν οἱ στρατιῶται· ὅταν δ' αὕτη κατὰ τὴν πορείαν διασπασθῆ, οἱ στρατιῶται ἀθυμοῦσι, διότι φοβοῦνται μὴ ὁ ἐχθρὸς ἐισχωρήσῃ εἰς τὰ κενά, τὰ γενόμενα κατὰ τὴν διάσπασιν τῆς φάλαγγος.—ἐπὶ πολλῶν . . . ἐπ' ὀλίγων, ἢ φάλαγξ κατὰ τὰς περιστάσεις εἶχεν ἄλλοτε μὲν μικρότερον τὸ μέτωπον καὶ μεγαλύτερον τὸ βάθος, ἄλλοτε δὲ τὸνναντίον.—τοῦτο, δηλ. ἢ διάσπασις τῆς φάλαγγος.—τῆ ὄλη φ. κακὸν ἔσται, διατῆ;

§ 12—13.

* Ἀλλὰ = τὸνναντίον. — χωρίον = χῶρος. — κατασχεῖν τοῖς λόχοις = νὰ καταλάβωμεν διὰ τῶν λόχων. — διαλείπω = ἀφήνω κενὸν διάστημα [εἰς τὸ μεταξύ. — ὅσον ἔξω κτλ. = ὅσον τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι ἔξω τῶν κεράτων τῶν πολεμίων. — ὅσον γενέσθαι = ὥστε νὰ εὐρεθῶσιν. — οἱ ἔσχ. λόχοι = ἡμεῖς, δηλ. οἱ τελευταῖοι λόχοι = ἡμεῖς μὲ τοὺς τελευταίους λόχους. — οἱ κρᾶτιστοι = οἱ ἀνδρειότατοι. — προσίασι = θὰ πλησιάζωσι (τὸν ἐχθρόν). — ἦ τε . . . ταύτη = καὶ ἔπου . . . ἐκεῖ. — ἄξει, ἀμτστ. = θὰ ἔλθῃ. — τὸ διαλείπον = τὸ κενὸν μεταξύ τῶν λόχων διάστημα. — προσιόντα = προχωροῦντα, βαδίζοντα (κατὰ τοῦ ἐχθροῦ). — εἰς = εἰς καὶ μόνον. — οὐδεὶς μηκέτι μείνη = δὲν εἶναι πλέον φόβος νὰ μείνη τις = ἔξ' ἅπαντος οὐδεὶς θὰ μείνη πλέον. — Τοὺς ἐσχάτους λόχους, ὡς πρὸς τὰς πτέρυγας. — ἡμῶν, ἰδίᾳ τῶν λοχαγῶν. — ὁ πλησίον, δηλ. λόχος. — ἐπὶ τὸ ἄκρον, τίνος;

§ 14.

Ἔδοξε, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς. — *ἀπιῶν* = ἐν ᾧ μετέβαινε. — *ἐμποδῶν* (ἐπίρρ.) = ἐμπόδιον. — *τὸ μὴ ἤδη εἶναι* = ὥστε νὰ μὴ εἴμεθα πλέον. — *ἐνθα* = ἐκεῖσε, *ἐνθα* = ἐκεῖ... ὅπου. — *πάλαι* = πρὸ πολλοῦ.

Ἐπὶ τὸ εὐδών. ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ, ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι εἶχον συνέλθει πρὸς σύσχεψιν (§ 9) πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ περὶ τὸν Χειρίσοφον, ὅστις ἤγειτο μὲν ὁσάκις ἐπορεύετο ἢ φάλαγξ ἐπὶ κέρως, εἶχε δὲ τὸ δεξιόν, ὁσάκις τὸ στράτευμα ἦτο τεταγμένον εἰς φάλαγγα· ὁ δὲ Ξενοφ. ὠπισθοφυλάκει ἢ εἶχε τὸ εὐδώνμον. — *τοῖς στρατιώταις*, οὐχὶ τοῖς ἑαυτοῦ, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς στρατιωταῖς. — *οὔτοι... μόνοι*, τίνες ἐννοοῦνται; — *ἐνθα... σπεύδομεν*, δηλ. εἰς τὴν θάλασσαν, ὁπόθεν ἐμελλον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των.

§ 15-18.

Χώρα = θέσις. — *σχεδὸν εἰς τοὺς ἑκατὸν* (δηλ. ἐγένετο) = περιεἶχε σχεδὸν ἑκατὸν ἀνδρας. — *τριχῆ ἐποίησαντο* = ἔταξαν εἰς τρία μέρη χωριστά. — *τοῦ δεξιοῦ*, δηλ. ἔξω. — *κατὰ μέσον* = ἐν τῇ κέντρῳ. — *ἑξακοσίους ἑκάστους* = ἀνὰ ἑξακοσίους ἐν ἑκάστῳ μέρει. — *παρεγγυῶ* = διατάττω. — *παιανίζω* = ψάλλω τὸν παιᾶνα. — *γενόμενοι* = ταχθέντες, λαβόντες θέσιν. — *ἀντιπαραθέοντες* = ἀντικρὺ τῶν Ἑλλ. παραλλήλως πρὸς τὸ μέτωπον αὐτῶν τρέχοντες. — *πολὺ* = μέγα μέρος. — *ἐποίησαν* = ἀφήκαν. — *τὸ Ἄρκαδικὸν* = τὸ ἐξ Ἄρκαδίας μέρος τοῦ στρατεύματος. — *φεύγειν* (δηλ. τοὺς πολεμίους) = ὅτι οἱ πολέμιοι φεύγουσι. — *συνεφέπομαι τι* = συνακολουθῶ τινα. — *τὸ Ἄρκ. ὄπλιτ., ὧν* = οἱ Ἄρκαδες ὄπλιται, ὧν. — *ὡς ἤρξαντο*, ὕποκμ. οἱ πελτασταί. — *ἔστησαν, α' ἀόρ. ἢ β'*; — *ἄλλος ἄλλη* = ἄλλος ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ. — *φυγῆ τρέπομαι* = τρέπομαι εἰς φυγὴν, φεύγω.

Ταῖς χώραις... ἐγ., ἐκ τοῦ δεξιοῦ δηλ. κέρματος, ὅπου εἶχον συνέλθει πρὸς σύσχεψιν· πρὸλ. § 14. — *ἕκαστοι*, δηλ. τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν. — *ἕξ ακ. ἑκάστους*, κατὰ ταῦτα ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἀποτελεῖται νῦν ἐξ 9.800 ἀνδρῶν· ἐκ πόσων ἀνδρῶν

ἀπετελείτο οὗτος κατὰ τὴν πρώτην ἐπιθεώρησιν τὴν ὑπὸ τοῦ Κύρου γενομένην ἐν Κελαιναῖς τῆς Φρυγίας; πρβλ. βιβλ. Ι, κεφ. 2, § 9. — *παρηγγύησαν*, ἐνταῦθα ἢ διαταγὴ μετεδόθη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα· πῶς ἄλλως ἐδίδοντο αἱ στρατιωτικαὶ διαταγαί; βλ. ἐν σελ. 77. — *εὔχεσθαι*, ἐπικειμένης μάχης ἐτελείτο θυσία, δι' ἧς ἐξητάζετο ἢ βούλησις τῶν θεῶν· ἐνταῦθα ἀντὶ τῆς θυσίας γίνεται προσευχὴ πρὸς τοὺς θεοὺς. — *παιανίσαντες*, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης οἱ Ἕλλ. ἔψαλλον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἄρεως τὸν *παιᾶνα*, ἐπικαλούμενοι δι' αὐτοῦ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ. — *Χειρίσοφος καὶ Ξεν.*, ποῖον κέρας διψᾷ δ' α' καὶ ποῖον δ' β'; βλ. ἐν σελ. 117. — *ὡς εἶδον αὐτούς*, δηλ. *γενομένους ἔξω τῆς φάλαγγος*. — *ἀντιπαραθέοντες*, ἵνα ἀποφύγῃσι τὴν ὑπερφαλάγγησιν. — *οἱ κατὰ τὸ Ἄρκ. πελτ.*, νοοῦνται οἱ κατὰ μέσον ταχθέντες.

§ 19—21.

Τὰ ἄλλα οὐδὲν = τῶν ἄλλων οὐδὲν (δηλ. ἦν). — *καὶ* = μάλιστα, ἰδίως. — *τὰ δὲ σμήνη*, δηλ. τῶν μελισσῶν. — *κηρίον* = κηρήθρα, μελόπιττα. — *ἄφρων γίγνομαι* = χάνω τὰς φρένας μου, τὸ λογικόν μου. — *ἤμουν*, παρατατκ. τοῦ *ἐμῶ* (-έω) = κάμνω ἔμετον, ξερνῶ. — *ἐδηδοκότες*, παρακμ. τοῦ *ἐσθίω* = τρώγω. — *μεθύουσιν*, δηλ. *ἀνθρώποις*. — *ἐώκεσαν*, τοῦ *ἔοικα τι*; — *οἱ δὲ πολὺ μαιν.* = *οἱ δὲ πολὺ ἐδηδοκότες ἐώκεσαν (οἱ μὲν) μαινομένοις* (ἀνθρώποις). — *ἀποθνήσκουσι*, ποίας ἐγκλ.; ὀριστικῆς ἢ μετοχῆς; ἐκ τῶν ἐπομένων φαίνεται τοῦτο «... ἀπέθανε μὲν οὐδ' εἶς». — *ὡσπερ τροπῆς γενομένης* = σὰν νὰ εἶχε γείνει ἡττά τις καὶ καταστροφὴ τοῦ στρατεύματος. — *πως* = περίπου. — *ἀναφρονῶ* = ἐπανερχομαι εἰς τὰς φρένας μου. — *ὡσπερ ἐκ φαρμακοποσίας* = ὅπως ἐγείρεται τις μετὰ πόσιν φαρμάκου.

Ἀναβάντες, ποῦ; — *τὰ μὲν ἄλλα*, τὰ ὅποια δηλ. εἶδον ἐνταῦθα. — *αὐτόθι*, δηλ. ποῦ; — *τῶν κηρίων ἔφαγον*, τὸ μέλι τοῦτο, *μαινόμενον ὀνομαζόμενον*, συλλέγουσιν αἱ μέλισσαι ἐκ καθαρτικῶν καὶ ναρκωτικῶν ἀνθέων· καὶ νῦν ἔτι. — κατὰ τοὺς νεωτέρους περιηγητὰς — κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη πωλεῖται τοιοῦτον μέλι, ὅπερ ὡμὸν ἐσθιόμενον ἐπιφέρει τὰ αὐτὰ συμπτώματα, οἷα τὰ παρὰ Ξεν. μνημονευόμενα. — *τὴν αὐτὴν ὥραν*, καθ' ἣν δηλ.

εἶχον φάγει τὰς κηρήθρας.—ἐκ φαρμακ., τὸ ὑπονοούμενον φάρμακον εἶναι ἢ καθάρσιόν τι ἰσχυρόν ἢ ναρκωτικόν.

§ 22—24.

Ὀρμῶμαι=ξεκινῶ, ἔχω ὀρμητήριον.—λήξομαι=ληηλατῶ.—ἀγορά=: (§ 8).—ξένια=δῶρα φιλοξενίας.—ἄλφιστα=κρίθινον ἄλευρον.—συνδιαπραττόμαι ὑπὲρ τινος=διαπραγματεύομαι συγχρόνως ὑπὲρ τινος=μεσιτεύω ἕπως γείνη συνθήκη πρὸς ὄφελός τινος.—μάλιστα=πρὸ πάντων.

Ἦλθον, κατὰ τὴν ἀρχὰς Φεβρουαρίου τοῦ 400 π. Χ.—Ἐλληνίδα, διότι ἡ Σινώπη, ἣς ἀποικία ἦτο ἡ Τραπεζοῦς, ἦτο ἀποικία τῶν Μιλησίων.—ἐδέξαντο, δηλ. εἰς τὴν πόλιν.—ὑπὲρ τῶν Κόλχων, οὓς ἐλήξοντο οἱ Ἕλλ.· κατὰ ταῦτα ποῖος ἕρος θὰ ὠρίζετο ἐν τῇ συνθήκῃ, ἣν οἱ Τραπ. ἐνήργουν νὰ γείνη μεταξὺ Κόλχων καὶ Ἕλλ.·—παρ' ἐκείνων, τίνων;—ἦλθον, πρὸς τίνας;

§ 25—26.

Εὔξαντο, ὁ ἀόρ. ἔχει ἐνταῦθα σημασίαν ὑπερσυντλκ.—εὔχομαι=ὑπόσχομαι, τάξω.—ἱκανοὶ (μετ' ἀπρμφ.)=ἀρκετοὶ (ὥστε νὰ...),—ἀποθύω=προσφέρω ὑπεσχημένην θυσίαν.—σωτήρια (ιερά)=διὰ τὴν σωτηρίαν των.—ἡγεμόσυνα (ιερά)=διὰ τὴν (ἀσφαλῆ καὶ εὐτυχῆ) καθοδήγησιν.—γυμνικὸς ἀγὼν=ἀγὼν εἰς τὴν πάλην καὶ ἐν γένει εἰς σωματικὰς ἀσκήσεις.—ἐνθάπερ=ἔπου ἀκριβῶς.—εἶλλοντο, ἀόρ. τοῦ αἰροῦμαι=ἐκλέγω.—οἴκοθεν=ἐκ τῆς πατρίδος.—ἄκων=χωρὶς νὰ θέλῃ, ἀκουσίως.—κατακαίνων, ἀόρ. τοῦ κατακαίνω=φονεύω.—πατάσσω=κτυπῶ.—δρόμος=τόπος, ἐνθα γίνεται ὁ ἀγὼν τοῦ δρόμου=στάδιον.—δρόμου ἐπιμεληθῆναι=ἵνα φροντίσῃ περὶ κατασκευῆς προχείρου σταδίου.—προστατῶ=εἶμαι προϋστάμενος, ἐπιμελητής.—ἡγεῖσθαι, δηλ. αὐτοῖς.—ἔπου=ἐκεῖ, ἔπου.—πεποικηκῶς εἶη=ἐπεποικήκει.—οὔπερ=ἔπου ἀκριβῶς.—κάλλιστος τρέχειν=καταλληλότατος εἰς τὸ νὰ τρέχῃ τις.—ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτω=ἐπὶ τόσῃ ἀνωμάλῳ καὶ συνδένδρου τόπου.—μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ κατ.= (τόσῃ τὸ καλύτερον.) ἔστις πέση, θὰ πονέσῃ κάτι τι περισσότερον (παρὰ ἐάν...).

Εύξαντο, οί Ἕλλ. μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Τισσαφέρνους εὐρισκόμενοι ἐν μεγίστῃ στενοχωρίᾳ ὑπεσχέθησαν νὰ προσφέρωσι θυσίαν εἰς τὸν Δία καὶ εἰς ἄλλους θεούς, εὐθύς ὡς φθάσωσιν εἰς φιλικὴν χώραν (πρὸλ. β:βλ. III, κεφ. 2, § 9). — **τῷ Ἡρακλεῖ**, ὁ Ἡρακλῆς ἐθεωρεῖτο ὡς προστάτης τῶν ἐν ταῖς πορείαις ταλαιπωρουμένων. — **ἔφυγε**, ὁ διαπράξας ἀκούσιον φόνον ὤφειλε νὰ εἶναι μακρὰν τῆς πατρίδος, ἕως οὗτου συνδιαλλαχθῆ μετὰ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος· τοῦτο δ' ἐγένετο ἐκτίνοντος τοῦ φονέως ποσόν τι χρηματικὸν ὀριζόμενον ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος. — **ξυλήη**, περὶ ταύτης βλ. ἐν σελ. 111. — **τὰ δέρματα**, δηλ. τῶν θυσιασθέντων ζώων· ταῦτα παρέδωκαν εἰς τὸν Δρακόντιον, ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς ἄθλα εἰς τοὺς νικητάς. — **δυνήσονται**, οἱ ἀγωνιζόμενοι. — **ἐν σκληρῷ καὶ . . .**, συνήθως ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἤσκαοντο οἱ νέοι ἐν τῇ πάλῃ, ἦτο ἑμαλός.

§ 27—28.

Στάδιον = ἄπλοῦς δρόμος. — **δόλιχος** = μακρὸς δρόμος. — **καλὴ θέα** = ὄρατον θέαμα. — **καταβαίνω (εἰς τὸ στάδιον)** = λαμβάνω μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας. — **ἄτε θεωμένων τῶν εταίρων** = ἐπειδὴ οἱ συστρατιῶταί των παρετήρουν (αὐτούς). — **φιλονικία** = ἄμιλλα. — **ἔθειον ἵπποι** = ἐγένετο ἵπποδρομία. — **ἔδει αὐτοὺς (δηλ. τοὺς ἵππους) . . . ἀγειν (δηλ. τοὺς ἵππέας)** = ἔπρεπε νὰ ὀδηγῶσιν οἱ ἵππεις αὐτοὺς (δηλ. τοὺς ἵππους). — **κατὰ τοῦ πρᾶνου ἑλάσανσαντας . . . ὑποσιτρέψαντας (δηλ. τοὺς ἵππέας)** = ἀφ' οὗ οἱ (ἀγωνιζόμενοι) ἵππεις τρέξωσι μὲ τοὺς ἵππους των εἰς τὸν κατήφορον στραφέντες . . . — **ἐν τῇ θαλάττῃ** = παρὰ τὴν θάλασσαν. — **κάτω καλινδοῦμαι** = κυλίσμαι εἰς τὸν κατήφορον. — **οἱ πολλοὶ** = οἱ περισσότεροι (ἐκ τῶν ἵππων). — **τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον** = ἡ λίαν ἀνωφερῆς θέσις. — **ἐνθα** = τότε. — **παρακέλευσις** = παρόρμησις (τῶν διαγωνιζομένων).

Στάδιον, ὁ δρόμος ἦτο τεσσάρων εἰδῶν· ἄπλοῦς δρόμος ἢ **στάδιον**, **δίαυλος**, **δόλιχος** καὶ **δπλίτης δρόμος**· κατὰ τὸν πρῶτον ὤφειλον οἱ διαγωνιζόμενοι νὰ διατρέξωσιν ἅπαξ τὸ στάδιον, τὸ ὅποιον εἶχε μῆκος 600 ποδῶν ἦτοι 186 μέτρων περίπου, εἰς τὸν **δίαυλον** δ' ἐπέστρεφον πάλιν εἰς τὸ μέρος, ἀφ' οὗ ὠρμή-

θησαν, ὥστε διήγουν δύο στάδια· ὁ δόλιχος ἦτο μακρὸς δρόμος, ἑπταπλάσιος τοῦ σταδίου, καὶ ὁ τέταρτος δρόμος, ὁ δπλίτης, συνίστατο εἰς τοῦτο, ὅτι οἱ ἀγωνιζόμενοι ἔφερον ἀσπίδα, θώρακα, κράνος καὶ κνημίδας, ἀργότερον δὲ μόνον ἀσπίδα καὶ κράνος.—*πυγμαῖν*, οἱ πυγμαχοῦντες περιείλισσον τὰς χεῖρας δι' ἱμάντων ἐκ σκληροῦ δέρματος ἐχόντων μικροὺς τινὰς μεταλλίνοὺς ὄγκους, ἵνα τὰ πλήγματα κίσθητότερα γίνωνται.—*παγκράτιον*, τοῦτο ἦτο συνδυασμὸς δύο ἀγώνων, πάλης καὶ πυγμῆς· κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον αἱ χεῖρες δὲν περιείλισσοντο δι' ἱμάντων.—*πρὸς τὸν βωμόν*, ἐφ' οὗ ἐγένοντο αἱ ἀνωτέρω (§ 25) μνημονευθεῖσαι θυσίαι· ὁ βωμὸς χρησιμεύει ἐνταῦθα ὡς ἀφετηρία (=βαλβίς) καὶ ὡς τέρμα τῶν ἀγωνιζομένων ἱπέων· ὡς *καμπτήρ*—σημεῖον δηλ. περὶ ὃ ἐστράφησαν οἱ ἱππεῖς, ἵνα ἐπανέλθωσιν—ἐχρησίμωσε ποῖος τόπος;

BIBLION ΠΕΜΠΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1.

Ἀνάβασις =; (IV, 1, § 1).—*μέχρι ἐπὶ θάλατταν* =μέχρι τῆς θαλάσσης.—*ὡς* = πῶς.—*ἀπέθυσαν, ἃ εὖξ. σωτ. θύσειν* = ἀπέθυσαν σωτήρια (δηλ. ἱερά), ἃ εὖξ. θύσειν.—*ἀποθύω σωτήρια* =; (IV, 8, § 25).—*εὐχομαι* =; (IV, 8, § 25).—*ἐνθα πρῶτον . . . ἀφίκοιντο* = εὐθὺς ὡς (κυρίως = ἐκεῖ ὅπου πρῶτον) ἤθελον φθάσει.—*λόγος* =; (IV, 1, § 1).

Ὡς ἀπέθυσαν, ἃ . . ., περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 8, § 25.—*ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ*, δηλ. ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις (I-IV).

§ 2-4.

Ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα.—*ἐγὼ τοίνυν* = (ζητεῖται τί πρέπει νὰ πράξωμεν περὶ τῆς λοιπῆς πορείας) ἐγὼ λοιπόν.—*ἀπειρήμα*,

πρkm. τοῦ ἀπαγορεύω = κουράζομαι. — συσκευάζομαι = ; (IV, κεφ. 5, § 1.) — ἐν τάξει = ἐν (στρατιωτικῇ) παρατάξει. — φυλακὰς φυλάττω = φρουρῶ. — παύομαι τινος = ἀπαλλάττομαι, ἡσυχάζω ἀπό τι. — πόνος = κόπος. — πλέω = ταξιδεύω διὰ θαλάσσης. — τὸ λοιπὸν = τὸν ἐπιλοιπὸν χρόνον. — ἐκταθεῖς (ἐπὶ νεώς), τοῦ ἐκτείνομαι = ἐξσπλώνομαι. — ἀναθορυβῶ = διὰ θορύβου, διὰ φωνῶν ἐπιδοκιμάζω. — εὖ λέγω = ὀρθῶς ὁμιλῶ. — οἱ παριόντες (τοῦ παρόρχομαι) = οἱ παρυσιαζόμενοι (ἔπως ὁμιλήσωσιν). — οἶμαι ἔλθεῖν ἄν = νομίζω ὅτι θὰ ἐπανεέλθω. — τὰ ἡμᾶς ἄξοντα = ἂ ἄξει ἡμᾶς. — ἔστ' ἄν... ἔλθω = ἔως ὅτου ἐπανεέλθω. — ἤξω = θὰ ἐπανεέλθω. — ἤσθησαν, παθητ. ἀόρ. τοῦ ἤδομαι = εὐχαριστοῦμαι. — ψηφίζομαι = ἀποφασίζω.

Ἐκ τούτου, δηλ. μετὰ τὴν θυσίαν καὶ τοὺς ἀγῶνας, οὓς ἐτέλεσαν οἱ Ἕλληνες ἐν Τραπεζοῦντι (πρὸβλ. βιβλ. IV, κεφ. 8, § 25-28). — συνελθόντες, τίνες; — ἀνέστη, οἱ ὁμιλοῦντες ἐν τῇ συνελεύσει ἀνίσταντο, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ παρευρισκόμενοι ἐκάθηντο. — τούτων τῶν πόνων, δηλ. ποίων; — ὡσπερ Ὀδυσσεύς, ὅστις — ὡς γνωστόν — πολλὰ ταλαιπωρηθεὶς ἐκταθεῖς τέλος ἐπὶ πλοίου τῶν Φαιάκων ἐπανήλθεν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Ἰθάκην. — ναυαρχῶν, δηλ. τοῦ ἐν Βυζαντίῳ νυκλοχοῦντος σπαρτιατικοῦ στόλου ἐν Σπάρτῃ ἐξελέγετο κατ' ἔτος εἰς ναύαρχος, ὅστις ἤγειτο τοῦ στόλου τῶν Λακεδ. — πέμψητε, πρὸς αὐτόν, δηλ. τὸν Ἀναξίβιον. — τριήρεις — πλοῖα, αἱ μὲν τριήρεις ἦσαν πολεμικὰ πλοῖα ἔχοντα τρεῖς σειρὰς κωπῶν ἐκατέρωθεν, τὴν μίαν ἄνωθεν τῆς ἄλλης (βλ. εἰκ. ἐν σελ. VI), τὰ δὲ πλοῖα ἦσαν μεταγωγικὰ· αἱ τριήρεις, τὰς ὁποίας μὲ τὰ πλοῖα θὰ ἐξήτει ὁ Χειρίσι. παρὰ τοῦ Ἀναξ., ἐχρηιάζοντο πρὸς ἀσφάλειαν. — τὰ ἡμᾶς ἄξοντα, ποῦ; — αὐτόν, δηλ. τὸν Χειρίσοφον.

§ 5-7.

Ἐπὶ πλοῖα = διὰ πλοῖα = διὰ νὰ φέρῃ πλοῖα. — στέλλομαι = ἐτοιμάζομαι ν' ἀναχωρήσω. — καιρὸς = πρέπον. — ἐν τῇ μονῇ = κατὰ τὴν (ἐνταῦθα) διαμονὴν μας. — ἐκ τῆς πολεμίας, δηλ. χώρας. — ἀγορὰ = ; (IV, 8, § 8). — οὔτε ὅτου ὠνησόμεθα εὐπορία (δηλ. ἔστι) = οὔτε εὐπορία ἔστι τούτου, ὅτου ὠνησ. =

οὔτε ὑπάρχει εὐπορία τούτου, μετὰ τὸ ὅποιον (= χρημάτων, μετὰ τὰ ὅποια) ν' ἀγοράσωμεν = οὔτε ἔχομεν ἄφθονα χρήματα, μετὰ τὰ ὅποια ν' ἀγοράσωμεν.—εἰ μὴ=ἐκτός.—ὀλίγοις τισί, δηλ. ἐστὶν εὐπορία.—ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια=διὰ τὰ τρόφιμα, πρὸς προμήθειαν τῶν τροφίμων.—ἀλλὰ=(ὅθεν δὲν πρέπει ἀμελῶς καὶ ἀπροφυλάκτως νὰ πορευώμεθα) τὸναντίον.—ἄλλως=ἀσκόπως.—πλανῶμαι=περιπλανῶμαι, περιφέρομαι.—ὡς=ἵνα.—ἡμᾶς, δηλ. τοὺς στρατηγοὺς.

Προνομαί, αὐταὶ ἦσαν ἐκδρομαὶ συντεταγμένου στρατοῦ εἰς χώραν ἐχθρικήν πρὸς συλλογὴν τροφῶν· ὅθεν ἐστρατεία τακτική, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς μονομερεῖς λεηλασίας.—τούτων, τίνων;

§ 8.

Ἐπὶ λείαν=διὰ λαφυραγωγίαν.—γὰρ=βεβαίως.—ἐκπορεύομαι=ἐξέρχομαι.—βέλυστον=ὠφελιμώτατον.—τὸν μέλλοντα ἐξιέναι, ὑποκμ. τοῦ εἰπεῖν καὶ φράζειν.—φράζω=λέγω.—ὅποι, δηλ. μέλλει ἐξιέναι· ὅποι=εἰς ποῖον μέρος.—συμπαρασκευάζω=βοηθῶ εἰς τὴν πρᾶσκειν, ἐτοιμασίαν.—κάν... ἦ... εἰδῶμεν=καὶ (ἵνα) ἐάν... καιρὸς... ἦ εἰδῶμεν.—καιρὸς=περίστασις.—βοηθεῖν=πέμπειν βοήθειαν.—ἀπειρότερος=κάπως ἄπειρος.—ἐγχειρῆ ποι=ἐπιχειρῆ νὰ κινηθῆ (ἐπιτεθῆ) κάπου (κατὰ τινος).—ἐφ' οὗς ἂν ἴωσι = τούτων, ἐφ' οὗς ἂν ἴωσι=τούτων, καθ' ὧν θὰ ἐπέλθωσι· τὸ ῥ. (ἴωσι) κατὰ πληθυντικόν, διότι τὸ τίς, εἰς ὃ ἀναφέρεται, εἶναι περιληπτικόν.

§ 9-11.

Ἐννοῶ τι=σκέπτομαι τι.—σχολή (δηλ. ἐστὶ) τοῖς πολεμίοις=σχολάζουσιν οἱ πολέμιοι = οἱ ἐχθροὶ ἔχουσι καιρόν.—λήξεσθαι, δηλ. ἡμᾶς.—λήξομαι τινα=κάμνω ληστρικὰς ἐπιδρομὰς κατὰ τινος.—ὑπερκάθημαι τινος=εἶμαι ἐστρατοπεδευμένος ὑπεράνω τινός.—φυλακῆ=φρουρά.—κατὰ μέρος=κατὰ σειράν, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον.—σκοπῶ=παρατηρῶ, προσέχω.—ἦτιον ἂν δύναντο = δυσκολώτερον θὰ ἦδύναντο.—θηρᾶν, ἐνταῦθα=λήξεσθαι.—ἔτι τοίνυν...=ἀλλ' ἀκόμη καὶ...—δρατε=προσέχετε.—ἐπίσταμαι=γνωρίζω.—οὐδὲν ἂν ἔδει ὧν

(=τούτων, ἄ)= οὐδεμία ἀνάγκη θὰ ἦτο τούτων, τὰ ὅποια=θὰ ἦσαν περιττὰ ἔσα.—*συμπαρασκευάζω*=συναθροίζω (καὶ ἐξοπλίζω).—*αὐτόθεν*=ἀπ' ἐδῶ.—*ἦν γὰρ ἔλθῃ*, ὑποκμ.: *Χειρίσοφος*.—*ὑπαρχόντων (πλοίων)*=ἐὰν ὑπάρχωσι πλοῖα.—*ἐν ἀφθονωτέροις (πλοίοις)*=μὲ περισσότερα πλοῖα.—*παραπλέω*=πλέω παρὰ τὴν πρᾶξιαν.—*κατάγω*=διὰ τῆς βίας φέρω εἰς τὸν λιμένα.—*παραλύομαι τὸ πηδάλιον*=ἀφαιρῶ τὸ πηδάλιον (=τὸ τιμόνι).—*ἱκανός*=ἀρκετός.—*ἕως ἂν . . .*=ἔστ' ἂν . . . (§ 3).—*οὐκ ἂν ἀπορήσαιμεν*=δὲν θὰ εὐρισκόμεθα εἰς ἔλλειψιν =θὰ εἶχομεν.—*κομιδῆς, οἴας . . .*=*τοιαύτης κομιδῆς, οἴας . . .*—*κομιδή*, κυρίως=μεταφορὰ ἐνταῦθα =μέσον πρὸς μεταφοράν.

Σχολὴ τοῖς π., διότι ἡμεῖς εἶμεθα ἠναγκασμένοι νὰ παρῃμε ἐνταῦθα ἐπὶ μακρόν.—*ἔχων*, τί:—*πλοῖα*, ποῖα ἐκαλοῦντο; βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 122.—*μακρὰ πλοῖα*, ταῦτα ἦσαν πολεμικὰ πλοῖα ἐν γένει ἄνευ προσδιορισμοῦ τῶν ἐκτέρωθεν σειρῶν τῶν κωπῶν· εἰδικώτερον ποῖα πολεμικὰ πλοῖα ἐκαλοῦντο *τριήρεις*;—*αὐτά*, δηλ. τὰ *παραπλέοντα πλοῖα*, ὧν ἡ σύλληψις ἤθελε γείνει τῇ βοήθειᾳ τῶν *μακρῶν πλοίων* τῶν Τραπεζουτιῶν.—*τὰ πηδάλια*, τὸ *πηδάλιον* ἦτο εἶδος κώπης κινουμένης διὰ λαβῆς· ἕκαστον πλοῖον εἶχεν ἀνὰ ἐν πηδάλιον ἐκατέρωθεν τῆς πρύμνης, ὅπερ ἐστρέφετο ὑπ' ἐνὸς ἀνδρὸς (βλ. εἰκ. ἐν σελ. VII).—*τὰ πηδ. παραλυόμενοι*, πρὸς τίνα σκοπόν;—*κομιδῆς, οἴας δ.*, δηλ. πλοίων.

§ 12—13.

Εἰ εἰκὸς (δηλ. ἐστὶ)=ἂν εἶναι δίκαιον, ὀρθόν.—*ἀπὸ κοινοῦ*=κοινῇ δαπάνῃ.—*οὓς ἂν καταγάγωμεν*=ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὰ πλοῖα θὰ . . .—*ὅσον ἂν χρόνον . . .*=ἕως ἂν . . .—*συνθέσθαι*, τοῦ *συντίθεμαι*=συμφωνῶ.—*δοκεῖ μοι κτλ.*, ἡ σύνταξις: *δοκεῖ μοι ἐντείλασθαι ταῖς παρὰ θ. οἰκούσας πόλειςιν ὁδοποιεῖν τὰς ὁδοὺς*.—*ἐντέλλομαι τινι*=διατάττω τινά.—*οἰκούσας*=κειμέναις.—*ὁδοποιῶ ὁδόν*=διορθώνω ὁδόν.—*δύσπορος*=δυσδιάδοτος.—*ἄρα*=τυχόν, ἴσως.—*ἦν ταῦτα μὴ ἐκπεραίνηται ἡμῖν*=ἂν δὲν κατορθώσωμεν νὰ ἀποτελειώσωμεν ταῦτα.—*ὥστε ἀρκεῖν*=ὥστε νὰ ὑπάρχωσιν ἀρκετά.—*διὰ τὸ φοβεῖσθαι*=διότι φοβοῦνται.

Ἔφελοῦντες, δηλ. ἡμᾶς πῶς;—ὠφελῶνται, πῶς;—καὶ ταῦτα, ἔσα δηλ. σὰς ἀνέφερα ὡς πρὸς τὴν παρασκευὴν αὐτόθεν πλοίων μεταγωγικῶν.—διὰ τὸ φοβεῖσθαι, μήπως δηλ. τιμωρηθῶσιν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, ἐὰν δὲν ὑπακούσωσιν εἰς τὰς διαταγὰς αὐτοῦ.

§ 14—17.

Ἐνταῦθα=τότε.—ἀνέκραγον, ἀόρ. τοῦ ἀνακράζω=κραυγάζω.—ἀφροσύνη=ἀνοησία.—ἐπιψηφίζω=θέτω εἰς ψηφορίαν πρότασιν τινα.—οὐδὲν=οὐδὲως.—ἀπαλλάξονται, ὑποκμ.: οἱ Ἕλληνες.—εὐπορος=εὐδιάδοτος.—ἡ ἐπέστησαν (τοῦ ἐφίστημι)=τῆς ἐποίας πλοίαρχον διώρισαν τὸ παθητ. τοῦτου κατωτέρω «ἡ ἐπεστάθη».—ἀποδρᾶς ὄχετο=ἀπέδρα τοῦ ἀποδιδράσκω=δραπετεύω, φεύγω.—πολυπραγμονῶ τι=ἀναμιγνύομαι εἰς ξένην τινα ὑπόθεσιν.—ἀποθνήσκω=φονεύομαι.—λαμβάνοι=συνελάμβανε.—τὰ ἀγώγιμα=τὰ φορτία.—ἐξαιροῦμαι=ἐξάγω (ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν ξηράν), ἐκφορτώνω.—ἦγον... καθίστασαν... ἐχρήσαντο, τοῦ ἀ' ὡς ὑποκμ. εἶναι τὰ πλοῖα, τῶν δὲ δύο ἄλλων ποῖον τὸ ὑποκμ.:—ὅπως σῶα εἶη=ἵνα ἀσφαλῶς φυλάσσωνται.—παραγωγή=ἡ δι' ἀκτοπλοῦτας μετακόμισις (στρατιωτῶν).—ἦν=συνέβαινον.—ἐπὶ λείαν=; πρβλ. § 8.—χαλεπὸς=δυσπρόσιτος, ὀχυρὸς.

Ὁ δέ, δηλ. ὁ Ξενοφῶν.—ἐπεψήφισεν οὐδὲν, τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιψηφίζειν ἐν ταῖς στρατείαις εἶχεν ὁ στρατηγός, πολλῶν δὲ τοιοῦτων ὑπαρχόντων ὁ μέγιστος ἀγορεύων καὶ προτείνων, ὡς ἐνταῦθα ὁ Ξεν.—τὰς δὲ πόλεις, δηλ. τὰς παρὰ θάλατταν οἰκούσας (§ 13).—πεντηκόντορον (ναῦν), αὕτη ἦτο πλοῖον μὲ 50 κώπας, ἀνὰ 25 ἐκατέρωθεν· βλ. εἰκ. ἐν σελ. V.—περίοικον, οἱ κάτοικοι τῆς Λακωνικῆς ἦσαν εἰλωτες, περίοικοι, Σπαρτιαῖται· οἱ περίοικοι κατοικοῦντες τὴν ἐκτὸς τῆς Σπάρτης χώραν τῆς Λακωνικῆς ἦσαν μὲν ὑπήκοοι τῶν Σπαρτ., διετήρουν ὅμως τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν ὡς ὑποταχθέντες ἐκουσίως εἰς τοὺς Σπαρτ.—τὴν ναῦν, ποῖαν ναῦν ἐννοεῖ;—ἔλαβον, παρὰ τίνων;—τριακόντορον (ναῦν), αὕτη ἦτο πλοῖον μὲ 30 κώπας, ἀνὰ 15 ἐκατέρωθεν.—ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, δηλ. εἰς τὸν λιμένα τῆς Τραπεζοῦντος, ἐνθα ἦτο τὸ στρατόπεδον.—ἐλάμβανον, δηλ. λείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3.

§ 1-3.

Ἦν ἔτι—ἦτο δυνατόν πλέον.—*ἀπιτέον εἶναι*—ἔτι ἔπρεπε νὰ ἀπέλθωσιν.—*οἱ ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη*—οἱ ὑπερβάντες τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των.—*ὠδοποιημένη*—διωρθωμένη.—*τριταῖοι*—τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.—*ἐξέτασις σὺν τοῖς ὅπλοις...*—*καὶ ἀριθμὸς*—ἐπιθεώρησις καὶ ἀπαρίθμησις τοῦ στρατοῦ ὀπλισμένου (=μὲ τὰ ὅπλα του).—*ἐγένοντο*—εὐρέθησαν.—*καὶ εἴ τις νόσῳ* (δηλ. *ἀπόλετο*)—καὶ τινες ἐκ νόσων.

Χεῖρ. ἦκεν, μετὰ τῶν προσδοκωμένων πλοίων· περὶ τοῦ πράγμ. πρὸλ. κεφ. 1, § 4 καὶ ἐξ.—*λαμβάνειν*, δηλ. σὺν προνομαῖς (κεφ. 1, § 7).—*ἀπιτέον*, δηλ. ἐκ τῆς Τραπεζοῦντος.—*εἰς μὲν τὰ πλοῖα*, τὰ εἰς τὸν λιμένα τῆς Τραπεζοῦντος ὀδηγηθέντα διὰ τῆς θίας (κεφ. 1, § 16).—*παῖδες καὶ γυν.*, δηλ. αἰχμαλώτους.—*εἰσβιβάσαντες*, ποῦ;—*τούτων*, δηλ. τῶν εἰς τὰ πλοῖα ἐπιβιβάσθέντων ἀσθενῶν, παίδων κλπ.—*πορευόμενοι*, πεζῇ ἢ κατὰ θάλασσαν;—*ἔμειναν*, ἀναμένοντες τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Χεῖρ.—*ἐξέτασις ἐγένετο*, ὑπὸ τίνων; πρὸς τίνα δὲ σκοπὸν ἐγένετο ἐνταῦθα ἢ ἐπιθεώρησις τοῦ στρατοῦ;—*σὺν τοῖς ὅπλοις*, διότι καὶ ταῦτα ἔπρεπε νὰ ἐπιθεωρηθῶσι· ἐπιθεωρήσεις ἐγένοντο συνήθως καὶ *ἀνευ τῶν ὅπλων*.—*ὄκτακ. καὶ ἐξ.*, πόσοι ἦσαν κατ' ἀρχὰς οἱ μετὰ τοῦ Κύρου ἐκστρατεύσαντες μισθοφόροι Ἑλλ.; πρὸλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 9.

§ 4-6.

Καὶ—προσέτι.—*διαλαμβάνουσι*—διαιμοράζονται.—*τὸ ἀργύριον γενόμενον*—τὰ εἰσπραχθέντα χρήματα.—*ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων* (οὐδ.)—ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν αἰχμαλώτων.—*ἡ δεκάτη* (δηλ. *μερίς*)—τὸ δέκατον μέρος.—*ἐξεῖλον*, ἀόρ. τοῦ *ἐξαιρῶ τί τι*—ἀποχωρίζω τι διὰ τίνα.—*τὸ μέρος*—τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ μέρος.—*φυλάττειν*—ἵνα φυλάττῃ (αὐτό).—*τὸ τοῦ Ἀπόλλ.* (δηλ. *μέρος*)—τὸ ὄρισμένον διὰ τὸν Ἀπόλλ. μέρος (τῶν χρη-

μάτων). — *ἀνάθημα* = ἀφιέρωμα. — *ἀνατίθημι* = ἀφιερώνω. — *ξένος* = φίλος. — *τὸ τῆς Ἀρτ. τῆς Ἐφεσίας*, δηλ. μέρος. — *ἀπέροχομαι τὴν εἰς Β. ὁδὸν* = πορεύομαι εἰς Βοιωτίαν. — *νεωκόρος* = φύλαξ νκοῦ καὶ ἐπιμελητής. — *ὅτι* = διότι. — *κινδυνεύσων . . . λέναι* = ὅτι πορεύεται πρὸς κίνδυνον. — *ἐπέστειλεν*, ἄορ. τοῦ *ἐπιστέλλω* = παραγγέλλω. — *ὅ,τι οἴοιτο* = ὅ,τιδήποτε θὰ ἐνόμιζεν. — *χαριεῖσθαι*, μέλλ. τοῦ *χαρίζομαι τινι* = εὐχαριστῶ τινα, εἶμαι ἄρεστός εἰς τινα.

Ἐνιαυθα, ποῦ; — *ἀπὸ τῶν αἰχμ.*, νοοῦνται: ἄνθρωποι, ζῆχ, σκευή κ. ἄ. — *τὴν δεκάτην*, οἱ ἀρχαῖοι ἐκ τῶν ἐν πολέμῳ λαφύρων ἀπεχώριζον τὸ δέκατον καὶ προσέφερον εἰς τοὺς θεοὺς εἴτε εἰς χρήματα εἴτε — συνηθέστερον — εἰς τεχνούργημα τι. — *τῷ Ἀπόλλ.*, δηλ. τῷ ἐν Δελφοῖς. — *τῷ Ἀπόλλ . . . τῇ Ἀρτ.*, οἱ θεοὶ οὗτοι ἐθεωροῦντο σωτήρες τῆς ὑγείας καὶ ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. — *τοῖς θεοῖς*, δηλ. τῷ Ἀπόλλ. καὶ τῇ Ἀρτ. — *ἀντὶ Χειρσοφου*, ἀπόντος ποῦ; — *ἔλαβε, τί;* — *ἀνατίθησι*, πιθανώτατα εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Κορωνείᾳ μάχην (394) ἐλθὼν ὁ ἴδιος εἰς Δελφοὺς μετὰ τοῦ Ἀγῆσ., ὅστις καὶ αὐτὸς ἀφιερώνει εἰς τὸν θεὸν τὴν δεκάτην τῶν ἐξ Ἀσίας λαφύρων. — *τὸν ἐν Δελφοῖς . . .*, ὁ ἐν Δελφοῖς *θησαυρὸς* τῶν Ἀθην. ἦτο ἴδρυμά τι πρὸς φύλαξιν τῶν ἀφιερωμάτων τῶν προσφερομένων εἰς Δελφοὺς ἐξ Ἀθηνῶν (βλ. εἰκ. ἐν σελ. III)· τοιοῦτους *θησαυροὺς* εἶχον καὶ ἄλλαι πόλεις (ὡς αἱ Θῆβαι, ἡ Σικυών, ἡ Κνίδος κ. ἄ.) διὰ τὰ ἀφιερώματά των μάλιστα ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Δελφοῖς. — *ἐπέγραψε*, τὸ *ἀνάθημα* ἔφερε πολλάκις ἐπιγραφὴν τοῦ ἀναθέσαντος καὶ τῆς ἀφορμῆς, ἐξ ἧς ἐγένετο ἡ ἀνάθεσις. — *ὅς σὺν Κλ. ἀπέθανε*, ὑπὸ τίνος; πρὸλ. II, κεφ. 5, § 31 κ. ἐξ. — *ὅτ' ἀπῆει σὺν Ἀγ. . .*, τῷ 394· περὶ τοῦ πράγμ. βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 74. — *καταλείπει*, ἐν Ἐφέσῳ.

§ 7—8.

Ἐπεὶ ἔφευγεν ὁ Ξεν., κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ. . . = *ἐπεὶ ἔφευγεν ὁ Ξεν. καὶ κατόκει ἤδη αὐτός.* — *φεύγω* = εἶμαι ἐξόριστος. — *θεωρήσων* = ἵνα παρευρεθῇ εἰς τοὺς ἀγῶνας. — *ἀποδίδωμι* = δίδω ὀπίσω, ἐπιστρέφω. — *παρακαταθήκη* = τὸ ἐμπιστευθὲν χρήμα. — *χωρίον* = κτήμα, ἔπαυλις. — *ὠνοῦμαι τί τινι* = ἀγοράζω τι διὰ τινα. — *ἀνεῖλεν*, ἄορ. τοῦ *ἀναιρῶ* = χρησιμο-

δοτῶ.—*κόγχη* = κογχύλιον. — *θήρα* = κυνηγιον. — *πάντων, ὅποσα . . . θηρία* = πάντων τῶν θηρίων, ὅποσα ἐστὶν ἀγρευόμενα. — *ἀγρεύω* = συλλαμβάνω ἐν κυνηγίῳ, κυνηγῶ.

Ἐφευγεν ὁ Ξεν., περὶ τοῦ πράγμ. βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 74.— *κατοικοῦντος ἐν Σκιλλ.*, ἀπὸ τοῦ 393' βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 74.— *ἀφικνεῖται*, τῷ 384' ἐπομένως μετὰ πόσα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ Ξεν. ἐν Σκιλλ.; — *λαβῶν*, δηλ. *τὴν παρακαταθήκην*. — *τῇ θεῷ*, ποίαν θεὰν ἔννοεῖ: — *ἀνεῖλεν*, δηλ. *ὠνεῖσθαι*. τὸν χρησμὸν ὁ θεὸς ἔδωκεν ἐκ τοῦ ἀναθυμιῶντος χάσματος καὶ διὰ τοῦ στόματος τῆς Πυθίαις. — *ὁ θεός*, ὁ ἐν Δελφοῖς Ἄπόλλων. — *τὸν τῆς Ἀργ. νεῶν*, οὗτος ἦτο ὀνομαστός θεωρούμενος ὡς ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου· τὸν ναὸν αὐτὸν ἐπυρπόλησεν ὁ Ἡρόστρατος κατὰ τὴν νύκτα, καθ' ἣν ἐγενήθη ὁ Μ. Ἀλέξανδρος (τῷ 356 π. Χ.).

§ 9—10.

Ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου = μετὰ τὰ ἱερὰ χρήματα. — *τὸ λοιπὸν* = εἰς τὸ μέλλον. — *δεκατεύω τι* = λαμβάνω τὸ δέκατόν τινος. — *τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὠραῖα* = οἱ καρποὶ οἱ παραγόμενοι κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους. — *πρόσχωρος* = γείτων. — *σκηνώ* = εὐωχοῦμαι, συμποσιάζω. — *ἄλφιστα* = ἄλευρα. — *τραγήματα* = τρωγάλια. — *τὰ θνυόμενα ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς* = τὰ θυσιαζόμενα ζῆα, τὰ ὅποια ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν ἱερῶν βοσκημάτων. — *λάχος* = μέρος· ἐκ τούτου ἔξαργ. αἱ γενικ. *τῶν θνυομένων . . . τῶν θηρευομένων*. — *οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες συνεθήρων* = ἀλλὰ καὶ ἄνδρες μαζί ἐκυνήγουν, ὅσοι ἤθελον (δηλ. νὰ κυνηγῶσιν). — *ἠλίσκετο ἐξ . . . ἠλίσκετο . . . ἐν'* τὸ δὲ *ἀλίσκομαι* = συλλαμβάνομαι (ἐν θήρῃ). — *σῆς* = χοῖρος ἄγριος. — *δορκᾶς* = ζαρκαδί.

Βωμός, ἐκαλεῖτο ὁ τόπος, ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ θυσία πρὸς τιμὴν θεοῦ τινος· κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους οἱ βωμοὶ κατεσκευάζοντο ἐκ χορτοπλίνθων ἢ πλίνθων ἀτάκτως σωρευομένων· βραδύτερον δ' ἐκτίζοντο ἐκ μεγάλων λελαξευμένων λίθων καὶ ἐκοσμοῦντο μὲ στεφάνους καὶ ἀνθη. Τὸ σχῆμα τῶν βωμῶν ἦτο διάφορον· ὅτε μὲν οὗτοι ἦσαν στρογγύλοι, ὅτε δὲ τετράγωνοι ἢ ἐπιμήκεις. — *οἱ πολῖται*, δηλ. οἱ Σκιλλοῦνται. — *τῆς ἐορτῆς*, ἥτις ἀναπόσπαστος οὖσα τῆς θυσίας ἐπηκολούθει. — *ἄλφιστα*, ταῦτα

ἐν εἶδει πλακοῦντος ἐτρώγοντο.—*τραγήματα*, ταῦτα εἶναι ξηροὶ καρποὶ μετὰ τὸ φαγητὸν παρατιθέμενοι, ὡς κάρυα, ἀμύγδαλα, κάστανα κ.τ.τ.—*οἱ Ξεν. παῖδες*, δηλ. ὁ Γρύλλος καὶ ὁ Διόδωρος· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 74.

§ 11—13.

Ἔστι—κεῖται.—*ἧ πορεύονται*—ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, δι' ἧς πορεύονται.—*ὡς εἶκ. στάδιοι*—εἰς ἀπόστασιν εἰκοσι περίπου σταδίων.—*ἐνι*—*ἐνεσι*.—*λειμών*—*λειβάδι*.—*εὐωχοῦμαι*—*τρέφομαι*.—*ἔσα ἐστὶ τρωκτὰ ὄρατα*—ἔσα παράγουσι καρπούς, οἵτινες τρώγονται ὡς ἐπιδορπίσματα, ὅταν ὠριμάσωσιν.—*ὡς μικρὸς μεγάλῳ* (δηλ. *ἔστιν εἰκασθῆναι*), κατ' ἐννοίαν—ἐν σμικρῷ.—*εἰκασται*—ἔχει ὁμοιότητα.—*ξόανον*—ξύλινον ἄγαλμα.—*ἔοικα*—*ὁμοιάζω*.—*ὡς κυπαρίττινον χρυσῷ ὄντι* (δηλ. *ἔστιν εἰκέναι*)—ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ ὁμοιάξῃ τὸ ἐκ ξύλου κυπαρίσσου ἄγαλμα πρὸς τὸ ἐκ χρυσοῦ.—*στήλη*—πλάξ λιθίνη.—*ἱερὸς (ἔστι) τῆς Ἀρτέμ.*—ἀφιερωμένος εἶναι εἰς τὴν Ἀρτέμιδα.—*τὸν ἔχοντα καὶ καρπ...*—*καταθύειν...*—*ἐπισκ.*, τὰ ἀπρμρ. ἀντὶ προστακτ.—*ὁ ἔχων καὶ καρπούμενος καταθύετω καὶ ἐπισκευαζέτω*.—*καταθύω*—*θύω*.—*ἐκάστου ἔτους*—καθ' ἕκαστον ἔτος.—*τὸ περιττὸν*—τὸ περίσσευμα.—*τῇ θεῷ μελήσει*—θα φροντίσῃ ἢ θεᾶ—ἢ θεᾶ θὰ τιμωρήσῃ (αὐτόν).

Εἴκοσι στάδιοι, περὶ τοῦ σταδίου βλ. ἐν σελ. 94.—*περὶ τὸν ναόν*, δηλ. τῆς Ἀρτέμιδος.—*τρωκτὰ ὄρατα*, νοοῦνται τὰ κάρυα, κάστανα, ἀμύγδαλα κ.τ.τ., μετὰ τὸ φαγητὸν παρατιθέμενα.—*ἱερὸς ὁ χ...*, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ξεν. ἦσαν ἐν χρήσει μόνον τὰ κεφαλαῖα γράμματα ἀνευ τόνου, πνεύματος καὶ στίξεως, ἅτινα τὸ πρῶτον εἰσῆχθησαν ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν λογίων (κατὰ τὸν 3ον π. X. αἰῶνα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

§ 1—3.

Κομίζομαι—*πορεύομαι*.—*οἵπερ*—*οἱ* ἀκριβῶς.—*εἰμὶ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις*—*εἶμαι* (εὐρίσκομαι) εἰς τὰ σύνορα.—*πότερον...*—*ἂν...*—*ὡς διὰ φιλ. ἢ πολ...*—*τῆς χώρας*—*διὰ τῆς χώρας* των ὡς φίλοι· ἢ ὡς ἐχθροί.—*ὅτι οὐ διήσοιεν* (τοῦ *δίημι*)—

ὅτι δὲν θ' ἀφήσωσιν αὐτοὺς νὰ διέλθωσιν. — πιστεύω = ἔχω πεποιθήσιν. — τοῖς χωρίοις = εἰς τὰς ὀχυράς θέσεις των. — ἐντεῦθεν = μετὰ τοῦτο. — οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα = οἱ κατοικοῦντες ἀντικρῦ. — εἰ βούλονται = (ἵνα ἐρωτήσωσιν) ἐὰν ἤθελον.

Οἵπερ καὶ πρόσθεν, δηλ. οἱ ἀσθενεῖς, οἱ ὑπὲρ τὰ τετταράκοντα ἔτη, οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες (πρόλ. κεφ. 3, § 1). — πρόξενον, ἐκαλεῖτο πρόξενος ὁ πολίτης πολιτείας τινός, ὅστις ἐξελέγετο ὑπὸ ἄλλης πολιτείας καὶ εἶχε καθήκον νὰ ὑποδέχεται, ξενίζῃ, περιποιῆται τοὺς πρέσβεις καὶ πολίτας τῆς πόλεως, ἢν ἀντεπροσώπευε, καὶ ἐν γένει νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ συμφέροντα τῆς διορισάσης αὐτὸν πόλεως. — λέγει, τίσι; — τούτοις, δηλ. τοῖς Μοσσυνοίοις. — οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα, νοοῦνται οἱ θυτικοὶ Μοσσυνοῖοι, οἵτινες ἦσαν πολέμιοι τῶν ἀνατολικῶν Μοσσυνοίκων, τῶν κωλυόντων εἰς τοὺς Ἑλληνας τὴν δίοδον. — τοὺς ἄρχοντας, τίνων;

§ 4—10.

Διασφύζομαι = φθάνω σῶος. — πρὸς = εἰς. — ἔξιστί μοι = δύναμαι. — τιμωροῦμαι τινα = ἐκδικουμαι τινα. — τὸ λοιπὸν = ; (κεφ. 3, § 9). — ὑπηκόους εἶναι τούτους = ὑπηκόους ἔχειν τούτους. — εἰ ἡμᾶς ἀφήσετε = ἂν ἀπορρίψετε τὴν συμμαχίαν μας. — αὐθις = εἰς ἄλλην περίστασιν, εἰς τὸ μέλλον. — ἄγετε δὴ = ἐμπρὸς λοιπὸν (εἶπατε). — τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι = εἰς τί θὰ λάβητε ἀνάγκην νὰ μᾶς χρησιμοποιοῦσθε. — τί... ἡμῖν συμπράξαι = εἰς τί... νὰ συμπράξῃτε μετ' ἡμᾶς = εἰς τί νὰ μᾶς βοηθήσῃτε. — οἶός τέ εἰμι = εἰμαι ἱκανός, δύναμαι. — περὶ τῆς δίοδου = ὡς πρὸς τὴν διέλευσίν μας. — ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα (= τὰ ἔτερα) = ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους. — δεῦρο = ἐδῶ. — συμμαχοῦνται, μέλλ. τοῦ συμάχομαι τινι = συμπολεμῶ μετὰ τίνος, εἰμαι σύμμαχός τίνος. — ἡγοῦμαι = δεικνύω.

Ἀφίκοντο, τίνες; — οὗτοι, τίνες ἐννοοῦνται; — τιμωρήσασθαι, τίνας; — τοσαύτην δ., ὅσην δηλ. ἡμεῖς ἔχαμεν. — οἱ ἄρχων, ὁ ὁμίλων ἐν ὀνόματι πάντων τῶν ἀρχόντων (τῶν μνημονευθέντων ἐν § 3 καὶ 4). — περὶ τῆς δίοδου, διὰ τῆς χώρας τίνων; — ἱκανοὶ ἔσμεν..., οἱ ἄρχοντες τῶν Μοσσ. ἐν τῇ λόγῃ των ἀναφέ-

ρῶσαι μόνον τὰς ὤφελείας, ἅς θὰ παρείχον αὐτοὶ εἰς τοὺς Ἑλλ. παραλείπουσι· δὲ ν' ἀναφέρωσι τὴν ὠφέλειαν, ἣν θὰ εἶχον εἰ Μοσσ. ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Ἑλλ., ὡς εὐκόλως ἐννοουμένην· ποῖα δὲ θὰ ἦτο αὕτη;

§ 11—14.

Ἐπὶ τούτοις—μὲ τούτους τοὺς ὄρους.—**πιστὰ**—(IV, κεφ. 8, § 7).—**εἰς τάξιν τίθεμαι τὰ ὄπλα**—παρατάσσομαι.—**ἐκτάττομαι**—παρατάσσομαι.—**ἔστησαν, α' ἀόρ. ἦ β'**—**μάλιστα, μετ' ἀριθμητικ.**—περίπου.—**οἶον χοροὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις**—ὡς ὅμιλοι χορευτῶν ἰστάμενοι ἀπέναντι ἀλλήλων.—**λευκῶν βοῶν δασέα**—ἐκ λευκῶν πυκνομάλλων βοείων δερμάτων.—**εἰκασμένος τινὶ**—ὅμοιος πρὸς τι.—**πέταλον**—φύλλον.—**παλιόν**—δόρυ.—**ἐξάπηχυ**—ἐξ πήχεων.—**αὐτοῦ τοῦ ξύλου**—ἐξ αὐτοῦ τοῦ ξύλου.—**σφαιροειδῆς**—ὅμοιος πρὸς σφαῖραν, στρογγύλος.—**ὑπὲρ γονάτων**—ποῦ ἔφθαναν ἕως εἰς τὰ γόνατα (κυρ. ἕως ἐπάνω ἀπὸ τὰ γόνατα).—**πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου**—κατὰ τὸ πάχος τοσούτους, ὡς τὸ πάχος λινοῦ στρωματοδέσμου—τόσον παχεῖς, ὅσον λινοῦς στρωματόδεσμος (=σάκκος ἐκ χονδροῦ λινοῦ ὑφάσματος).—**ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, δηλ. ἐφόρουν.**—**σκύτινος**—δερμάτινος.—**οἰάπερ τὰ . . .**—ἀκριθῶς ὅμοια πρὸς τὰ . . .—**κρωβύλος**—λόφος (περικεφαλαίας).—**ἐγγύτατα τιαροειδῆ**—ὁμοιάζοντα παρὰ πολὺ πρὸς **τιάραν**.—**ἐντεῦθεν**—μετὰ ταῦτα.—**ἐξάρχω**—κάμνω τὴν ἀρχήν.—**διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν ὄπλων**—διὰ τῶν τάξεων τῶν ὀπλιτῶν.—**χωρίον**—φρούριον.—**ἐπίμαχος**—εὐπρόσβλητος.

Πιστὰ, βλ. ἐν σελ. 115.—**ἐνέμενε, ποῦ**—**καὶ οἱ μὲν, δηλ. οἱ μένοντες ἐντὸς τῶν μονοξύλων.**—**οἱ δὲ μένοντες, δηλ. οἱ ἐκβάντες.**—**γέγρα, βλ. ἐν σελ. 112.**—**ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ, δηλ. ἕκαστος ἔχων.**—**ἐμπροσθεν μὲν . . . ὀπισθεν δέ, δηλ. τοῦ παλιτοῦ.**—**αὐτοῦ τοῦ ξύλου, ἐξ οὗ δηλ. καὶ τὸ παλιτόν.**—**σφαιρ.**, ἐπομένως τὰ ἀκόντια τῶν Μοσσ. δὲν ἀπέληγον κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον εἰς **στύρακα** ὡς τὰ ἑλληνικὰ δόρατα.—**κρωβύλον**, τὸ κόσμημα τοῦτο τοῦ κράνου τῶν Μοσσ. θὰ ἦτο ἢ τρίχινον ἢ πλέγμα ἐκ δερματίνων λωρίων· ὁ δὲ **κρωβύλος** κυρίως ἦτο πλέγμα τι τῶν

τριχῶν τῆς κεφαλῆς ἀναδύμενον εἰς τὴν κορυφὴν (κότσος), ἔπερ ἔφερον οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι. — *τιαιοιδῆ*, ἢ *τιάρα* ἦτο περσικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς κωνοειδές. — *σαγάρεις*, βλ. ἐν σελ. 96. — *πρὸς τοὺς πολεμίους*, τίνες ἐννοοῦνται;

§ 15.

Οἰκοῦμαι = κείμαι. — *αὐτοῖς* = ὑπ' αὐτῶν. — *ἔχω τι* = κατέχω τι. — *τὸ ἀκρότατον* = τὸ ὑψηλότερον μέρος. — *τῶν Μοσσ.* = τῆς χώρας τῶν Μοσσ. — *ἀεὶ* = ἐκάστοτε. — *ἐγκρατῆς τινος* = κύριός τινος. — *κοινὸν ὄν* = ἐν ᾧ ἦτο (ποτε) κοινὸν (πᾶσι τοῖς Μοσσ.). — *πλεονεκτῶ* = ὑπερέχω.

Περὶ τούτου, δηλ. τοῦ πρὸ τῆς πόλεως χωρίου. — *ἔφασαν*, οἱ σύμμαχοι τῶν Ἑλλ. Μοσσ. (οἱ ἀνατολικοὶ ἢ οἱ δυτικοί;). — *τούτους*, τίνες Μοσσ. ἐννοοῦνται; — *τοῦτο*, δηλ. τὸ χωρίον.

§ 16—18.

Τάττομαι = διατάσσομαι. — *προσιόντων* (δηλ. αὐτῶν) = ἐν ᾧ αὐτοὶ προσήρχοντο. — *τέως* = ἐπὶ τινα χρόνον. — *ἐκτρέχω* = ἐξορμῶ. — *τρέπομαι τινα* = τρέπω τινὰ εἰς φυγὴν. — *συχνοὶ* = πολλοί. — *συναναβαίνω* = συνακολουθῶ. — *μέχρι οὗ* = ἕως οὗτου. — *ἀποτρέπομαι* = στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω. — *νόμος* = μουσικὸς ῥυθμὸς, ἤχος. — *μάλα* = πολὺ. — *ἄχθομαι* = λυποῦμαι, στενοχωροῦμαι. — *ὄτι*, ἀίτληγκ. — *ὄντες*, μετχ. ἐνδτκ. — *οὕτω πρόσθεν* = οὐδέποτε πρότερον.

Αὐτοῖς, τίσι; — *ἀποτεμόντες... ἔχορ... ἄδοντες*, πρὸς ὁμοίας συνηθείας τῶν Χαλύδων (βλ. IV, κεφ. 7, § 16). — *τοῖς ἑαυτῶν πολεμίους*, τίνες ἐννοοῦνται; — *οἱ δὲ Ἑλλ.*, δηλ. οἱ μὴ μετὰ τῶν Μοσσ. *συναναβάντες*. — *ἐπεποιήμεσαν*, οἱ σύμμαχοι τῶν Ἑλλ. Μοσσ. — *οἱ ἐξελθόντες*, δηλ. οἱ *συναναβάντες*. — *σὺν αὐτοῖς*, δηλ. τοῖς Μοσσ.

§ 19—21.

Μηδὲν = μηδὲν. — *ἴστε*, προστακτ. τοῦ οἶδα. — *μεῖον* = μικρότερον. — *ἐπίσταμαι* = καλῶς γνωρίζω. — *πολέμιοί εἰσιν*, δηλ. *τούτοις*. — *οἷσπερ ἀνάγκη καὶ ἡμᾶς*, δηλ. *πολεμίους εἶναι*.

οἱ ἀμελήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν τάξεως = οἱ ἀδιαφορήσαντες διὰ τὴν ἰδικὴν μας παράταξιν = οἱ μὴ θελήσαντες νὰ μάχωνται παρτεταγμένοι μεθ' ἡμῶν. — ἅπερ σὺν ἡμῖν, δηλ. ἐπραξαν. — δίκην δίδωμι = τιμωροῦμαι. — αὐθις = ; (§ 7). — ἥττον = ὀλιγώτερον, δυσκολώτερον. — ἀπολείπομαί τινος = ἀποχωρίζομαι, ἀπομακρύνομαί τινος. — ὅπως... δόξετε... καὶ... δηλώσετε = πῶς νὰ φανῆτε... καὶ... νὰ δείξητε. — κρείττων τινός = ἀνώτερος, ἀνδρείωτερός τινος.

Τοῦ κακοῦ, τοῦ γενομένου ἡμῖν (δηλ. :). — οἱ μέλλοντες ἡμῖν ἦγ., ἐννοοῦνται οἱ Μοσσο. οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα (§ 3). — οἷσπερ καὶ... , τίνες ἐννοοῦνται, πρὸς οὓς κατ' ἀνάγκην καὶ οἱ Ἕλλ. εἶναι ἐχθροί; — οἱ ἀμελ. τῆς σὺν ἡμῖν τ., περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 16 «οὐ ταχθέντες...». — ταῦτά... ἅπερ, δηλ. ποῖα; — αὐτῶν, δηλ. τῶν ἀμελησάντων τῆς σὺν ἡ. τάξεως.

§ 22—24.

Καλλιεροῦμαι = ἔχω εὐνοϊκὰ σημεῖα ἐν τινι θυσίᾳ. — ἀριστῶ (—άω) = γευμντίζω. — κατὰ ταῦτά = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. — ὑπολείπομαι = μένω ὀπίσω. — μικρὸν = ὀλίγον. — στόμα = μέτωπον. — ἦσαν οἱ = τινές. — εὐζωνος = ἐλαφρῶς ὀπλισμένος. — καταιρέχω = τρέχω πρὸς τὰ κάτω. — ἀναστέλλω τινὰ = ἀπωθῶ, δὲν ἀπίνω τινὰ νὰ πλησιάσῃ. — δέχομαί τινα = ὑπομένω τὴν προσβολὴν τινος.

Οὕτως, δηλ. ἄπρακτοι. — θύσαντες, βλ. ἐν σελ. 118 («εὐχέσθαι»). — δεσφίους τοὺς λόχους, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 88. — τοὺς βαρβάρους, δηλ. τοὺς Μοσσο. τοὺς συμμάχους τῶν Ἕλλ. — κατὰ ταῦτά, δηλ. πῶς; — κατὰ τρέχοντες, διατὶ ἢ πρόθ. κατὰ; πρβλ. § 15 «τὸ ἀκρότατον...». — οἱ ἄλλοι, δηλ. Ἕλλ. — ἀφ' οὗ τῆ πε..., περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 16. — οἱ βάρβαροι ἐτρέφθησαν — ἐδέξ. οἱ βάρβαροι, τίνες ἐννοοῦνται διὰ τῶν α' καὶ τίνες διὰ τῶν β'; — οἱ σὺν αὐτοῖς, δηλ. συναναβάντες τῶν Ἕλλ. (§ 16). — ἐτρέποντο, τίνες; — πρὸς τὴν πόλιν, δηλ. τὴν καλουμένην Μητρόπολιν (§ 15).

§ 25—26.

Πρὸς ταῖς οἰκίαις = πλησίον τῶν οἰκιῶν. — ὁμοῦ γίγνομαι =

συναθροίζομαι, συγκεντρώνομαι. — δὴ = ἤδη. — ἑξακοντίζω = ῥίπτω με ὀρμήν, κτυπῶ. — ἀμύνεσθαι, δηλ. τοὺς Ἑλλ. — ἀμύνομαί τινα = ἀποκρούω τινα. — ἐκ χειρὸς = ἐκ τοῦ πλησίον. — ὑφίεμαι = ὑποχωρῶ. — ὁμόσε χωρῶ = ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι. — μόσσυν = ξύλινος πύργος. — ἄκρον = ὕψωμα. — τοῖς μοσσύνοις, κατὰ μεταπλασμόν ἢ δτκ. πληθ. δευτερόκλιτος, ἐν ᾧ ἀνωτέρω ἢ δτκ. ἐνική τρίτοκλιτος (μόσσυνι).

Ἄνω ἦσαν, τίνες: — τοῖς παλτοῖς, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω ἐν § 12. — καὶ ἐντεῦθεν, καθὼς δηλ. καὶ ἐκ τῆς πρώτης των θέσεως (§ 24). — τὸ χωρίον, δηλ. τὴν Μητρόπολιν. — ὁ ἐν τῷ μόσσυνι, δηλ. διακμένων. — αὐτοῦ, δηλ. ἐν τῷ μόσσυνι. — οὐδὲ ὁ ἐν... , ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι καὶ τὸ πρότερον κυριεῦθεν χωρίον (§ 24) εἶχε βασιλέα (ἄρχοντα), ὃν ὁ Ξεν. νῦν μόνον ἐν παρόδῳ μνημονεύει.

§ 27—29.

Πάτριος θησαυρὸς = ἀποθήκη πατροπαράδοτος, παλαιά. — νενημένος (τοῦ νέω) = συσσωρευμένος. — νέος = ἐφτετεινός. — ἡ καλάμη = τὸ στέλεχος τοῦ σίτου. — ἀπόκειμαι = κατὰ μέρος κείμην, φυλάττομαι. — ἦσαν ζειαὶ αἱ πλείσται = ἦν ὁ πλείστος (σίτος) ζειαί ζειαὶ δὲ = εἶδος σιτηροῦ (πιθανῶς τὸ «ἀσπροσίτι»). — ταριχεύω = ἀλατίζω, παστῶνω. — στέαρ = πάχος, ξύγγι. — τεύχος = ἀγγεῖον, δοχεῖον. — τῶν δελφίνων, ἡ γενκ. συναπτεῖα τῶν στέαρ. — κάρυα τὰ πλατέα = κάστανα. — τὸ ἀνώγειον = τὸ ὑπερῶν τῆς οἰκίας. — διαφυῆ = φυσικὸν χώρισμα. — τούτω (= τούτοις [δηλ. τοῖς καρούοις]) καὶ πλείστω σίτω ἐχρῶντο = ταῦτα πολὺ συνήθως μετεχειρίζοντο ὡς τροφήν. — ἔψω = βράζω. — ὀπτῶ (-άω) = ψήνω. — ὀξὺς = ξινός. — ὑπό τινος = ἐνεκά τινος. — αὐστηρότης = δριμύτης. — κερασθεῖς, τοῦ κεράννυμαι = ἀναμειγνύομαι (μὲ ὕδωρ).

Ἄμφορεύς, οὗτος ἦτο ἀγγεῖον μὲ δύο λαβὰς χρησιμεῖον πρὸς ἐναπόθεσιν οἴνου, ἐλαίου, στέατος ἢ τεταριχευμένων ἰχθύων ἦτο μᾶλλον ἢ ἦττον ἐπιμήκης, εἶχε στόμα στενὸν καὶ βίαιον πρὸς τὰ κάτω ἀμφορέων δὲ τινῶν ἢ βίαιος ὀξύνεται, διότι ἐνεπηγνύοντο οὗτοι ἐν τοῖς ὑπογείοις εἰς τὴν γῆν (βλ. εἰκ. ἐν σελ. I).

—*ἔψοντες*, αὐτὰ (δηλ.);—*ἄρτους*, κατεσκευασμένους ἐκ τούτων, δηλ. τῶν πλατέων καρύων.

§ 30—31.

Εἰς τὸ πρόσω—πρὸς τὰ ἔμπρός.—*ὀπόσα δὲ καὶ . . .*—καὶ ἄλλων δὲ χωρίων τῶν σὺν τοῖς πολ. ὄντων ὀπόσα παρῆσαν (τοῦ παρερχομαι).—*εὐπρόσδοτος* = εὐκόλως πλησιαζόμενος, εὐπρόσιτος.—*αἱ δὲ πλέον, αἱ δὲ μεῖον* = ἄλλαι περισσότερον, ἄλλαι ὀλιγώτερον.—*οὕτως ὑψηλὴ καὶ κοίλη ἦν*—τόσον ὑψηλὰ ὄρη εἶχε καὶ τόσας μεταξὺ αὐτῶν κοιλάδας.

Τὸ χωρίον, δηλ. τὴν Μητρόπολιν.—*παρῆσαν*, οἱ Ἕλλ.—*οἱ μὲν . . . οἱ δέ*, δηλ. τῶν ἐχθρῶν.—*παρεδίδοσαν*, τίνα;—*στάδια*, βλ. ἐν σελ. 94.—*συνήκουον*, τίνες;—*οὕτως ὑψηλὴ . . .*, ἐπομένως ἡ χώρα εἶχε καὶ τὸν ἀέρα λεπτότερον, εὐκολύνοντα τὴν εἰς μεγάλας ἀποστάσεις ἀκοήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

§ 1—3.

Εἰς Χάλυβας—εἰς τὴν χώραν τῶν Χαλύδων.—*ὁ βίος ἐστὶ τινι ἀπὸ τίνος*—ζῆ τις ἀπὸ τίνος.—*σιδηρεία*—κατεργασία τοῦ σιδήρου.—*χωρία*; (IV, 7, § 1).—*ἐρυμνός*—ὀχυρός.—*χερῆζω*—θέλω.—*προσβάλλω πρὸς τι*—προσβάλλω τι.—*ὀνηθῆναι*, τοῦ ὀνίναμαι—ὀφελοῦμαι.—*ξένια*—δῶρα.—*ἐπιμένω*—περιμένω.—*ἔστε*—ἔως ὕτου.—*πολλὰ καταθυσάντων* (δηλ. αὐτῶν)—*ἐπεὶ αὐτοὶ πολλὰ κατέθυσαν*.—*καταθύω*; (κεφ. 3, § 13).—*ἀποδείκνυμαι γνώμην*—φανερῶν (ἐκφράζω) τὴν γνώμην μου.—*ὅτι* (μετ' εὐκτ.)—ὅτι (μεθ' ὀριστικ.).—*οὐδαμῆ*—κατ' οὐδένα τρόπον.—*προσίεμαι*—ἐγκρίνω, ἐπιδοκιμάζω.—*ὡς διὰ φιλίας*, δηλ. χάρας.

Διὰ ταύτης τῆς χώρας, δηλ. ποίας;—*σταθμούς*, βλ. ἐν σελ. 93.—*ἀφικνοῦνται εἰς X.*, τῇ 24 Ἀπριλίου τοῦ 400.—*πεδινω-*

τέρα—*ἦτιον ἐρυμνά*, δηλ. τῆς τῶν Μοσσονοίκων. — *τὰ ξένια*, ταῦτα ἐνταῦθα ἰδίως ἦσαν τρόφιμα. — *κελεύσαντες*, δηλ. τοὺς φέροντας τὰ ξένια. — *ἐθύοντο*, βλ. ἐν σελ. 118. — *οἱ μάντις*, τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλ. συνώδευον μάντις, ἵνα οὗτοι πρὸ πάσης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως, ἰδίᾳ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης, ζητῶσι τὴν συμβουλὴν τῶν θεῶν. — *ἀφίκ. εἰς Κοτ.*, τῇ 4ῃ Ἀπριλίου.

§ 4-6.

Πεξεύω—πορεύομαι πεζῇ. — *πλήθος*—μήκος. — *τῆς καταβάσεως*, ἡ γενκ. ἔξαρχ. ἐκ τοῦ: *τῆς ὁδοῦ*. — *ἀπὸ τῆς μάχης*—ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. — *σταθμοί...*, δηλ. ἦσαν. — *χρόνου πλήθος* (δηλ. ἦν)—τὸ χρονικὸν διάστημα ἦτο. — *πομπή*—ἱερά τελετή. — *ἔθνος*—φυλὴ. — *ἀγορὰ*—; (κεφ. 1, § 5). — *τείχος*—πόλις.

Ἐνταῦθα, δηλ. τοῦ; — *ἐν Βαβυλ.*, ἡ μάχη ἐγένετο παρὰ τὸ χωρίον *Κούναξα*· ἀλλὰ πολλάκις αἱ μάχαι ὀνομάζονται ἐκ τινος περιδλεπτοτέρου καὶ γνωστοτέρου ὀνόματος, καὶ ἂν δὲν ἐγένοντο ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, ἀλλ' ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῆς. — *σταθμοί... παρασάγγαι*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 93. — *τετταράκοντα πέντε*, δηλ. ἀπὸ τῆς 4ῆς Ἀπριλ. — 19ῆς Μαΐου. — *ἔθυσαν... ἐποίησαν*, πρὸς τίνος σκοπόν; — *ἀγῶνας γυμνικούς*, ὡς ἐν Ἰραπεξοῦντι (πρβλ. IV, 8, § 25). — *ἐλάμβανον*, δηλ. διὰ τῆς βίας. — *παρεῖχον*, δηλ. οἱ Κοτυωρίται.

§ 7-9.

Ἐν τούτῳ, δηλ. τῷ χρόνῳ. — *ἦν ἐκείνων*, ὑποκμ. ἡ πόλις. — *ἔφερον*, ὑποκμ. : *οἱ Κοτυωρίται*. — *φόρον φέρω τινί*—πληρώνω φόρον εἰς τινά. — *οὕτω*—διότι. — *δηῶ (-όω)*—; — *προηγορῶ*—ἀγορεύω ἐξ ὀνόματός τινος. — *δεινὸς λέγειν*—ἰκανὸς ῥήτωρ. — *ἐπαινέσοντας*—ἵνα ἐπαινέσωμεν. — *συνησθησομένους* (δηλ. ὑμῖν), τοῦ *συνήδομαι τινί*—συγχαίρω τινά. — *διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν πραγμάτων*—ἐπεὶ διηλήθητε πολλὰ τε καὶ δ. *πράγματα*—ἄφ' οὗ ἐπεράσατε... — *πράγματα*—δυσχέρεια, κίνδυνοι. — *σεσφωμένοι πάρεστε*—σῶοι ἐφθάσατε ἐνταῦθα. — *ἀξιῶ*—ἔχω τὴν ἀξίωσιν. — *καὶ αὐτοὶ*—καὶ ἡμεῖς αὐτοί. — *ἀγαθὸν τι πάσχω*—ἀπολαύω εὐεργεσίας τινός. — *πῶποτε*—ποτέ μέχρι τοῦδε. — *ὑπάρχω*—κάμνω ἀρχήν, πρῶτος ἀρχίζω.

Φοβούμενοι, οἱ πρέσβεις ἢ οἱ Σινωπεῖς;—ἐκείνων... ἐκείνοις, νοοῦνται οἱ Σινωπεῖς· πρβλ. § 3 «Σινωπέων ἀποικόν». —δηουμένην, αὐτήν (δηλ. τὴν χώραν)· ὑπὸ τίνων;—εἰς τὸ στρατ., τῶν Ἑλλ.

§ 10—12.

Εἰσὶ μὲν, ὁ μὲν=μὴν = τῇ ἀληθείᾳ, τῷ ὄντι—ἀφαιροῦμαι τινὰ τι=ἀφαιρῶ παρὰ τινός τι.—διὸ (=δι' ὃ)=διὰ τοῦτο δέ.—δασμὸς=φόρος.—τεταγμένος=ὄρισμένος.—παρέροχομαι=εἰσέρχομαι.—ὕμᾱς.. ἐνίους=ὕμῶν ἐνίους· ἐνιοὶ=μερικοί.—βία.. οὐ πείθοντας=μὲ τὴν βίαν, ὅχι μὲ τὸ καλό.—ᾧν=ἐκεῖνα, ᾧν.—οὐκ ἀξιοῦμεν=ἀποδοκιμάζομεν.—εἰ ποιήσετε=ἐὰν ἐξκολουθήτε νὰ πράττητε.

Ἐκ τῶν χωρ... λαμβάνειν, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 6 «τὰ ἐπιτ... ἐλάμβανον...».

§ 13—15.

Πρὸς ταῦτα, συναπτέον τῷ εἶπεν.—ἀγαπῶ ὅτι=εἶμαι εὐχαριστημένος διότι.—τὸ σῶμα=ἡ ζωή.—ἅμα=συγχρόνως.—χρήματα=πράγματα, λάφυρα.—ἄγω καὶ φέρω=ἀποκομίζω, μεταφέρω.—ἀνθ' ᾧν ἐτίμησαν=ἀντὶ τῶν τιμῶν, δι' ᾧν ἐτίμησαν.—ἀντιτιμῶ=τιμῶ καὶ ἐγώ.—τούτων, δηλ. τῶν βραδάρων φίλων των.—ἀπέχομαι τινος=δὲν βλάπτω, δὲν πειράζω τινά.—ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἠγοῖντο=καθ' ᾧν αὐτοὶ ὠδίγγουν ἡμᾶς.—ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον=ἴσταν τι λογῆς ἀνθρώπους μᾶς ἠῦραν (καλοὺς ἢ κακοὺς).—πάρειμι=παρευρίσκομαι.—οὓς ἡμῖν ἠγεμόνας=οἱ ἠγεμόνες, οὓς ἡμῖν.

Ἦκομεν, ποῦ;—χρήματα, ἐννοοῦνται ζῆνα, ἀιχμάλωτοι, τρόφιμα κ. τ. τ.—παρεῖχον ἀγοράν... καὶ ξένια ἔδωκαν, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 8, § 23 καὶ ἐξ.—ἡ πόλις, ποῖα ἐννοεῖται:

§ 16—19.

Ὅποι ἂν ἔλθ...=ὅποι ἂν ἔλθωμεν μὴ ἔχοντες ἀγοράν.—ἂν τε... ἂν τε=εἴτε... εἴτε.—ὑβρεῖ=ἐξ ἀλαζονείας.—διὰ τὸ

ἀνάγκην εἶναι, δηλ. ἡμῖν.—τῶν ἐκείνων, ἐξ ὀνομαστικῆς: τὰ ἐκείνων (πράγματα).—Κοτυωρίτας δὲ=ὡς πρὸς δὲ τοὺς Κοτυωρίτας.—λαμβάνω τί τινος=λαμβάνω τι παρά τινος.—αἰτιῶμαι=κατηγορῶ.—ὁ παρ' ὑμῶν ἀρμοστής=ὁ κατασταθεὶς (διορισθεὶς) ὑφ' ὑμῶν διοικητής.

Καὶ Καρδ. καὶ Τ. καὶ Χαλδ., περὶ τῶν λαῶν τούτων βλ. ἐν βίβλ. IV, κεφ. 1 καὶ 7.—καίπερ β. οὐχ ὑπήκ. ὄντας, ἐπομένως δὲν εἶχομεν λόγον νὰ ἔχωμεν αὐτοὺς ἐχθρούς.—καὶ μάλα φ. ὄντας, ἐπομένως ὁ πρὸς αὐτοὺς πόλεμος ἐπικίνδυνος.—εἰλήφαμεν, δηλ. βία.—οὐ γὰρ ὡς φίλοι... , περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 6.—ἐδέχοντο, δηλ. ἡμᾶς.—τὸν... ἀρμοστήν, ἐννοεῖται ὁ ἐν Κοτυώροις κατασταθεὶς ὑπὸ τῶν Σινωπέων διοικητής· τοῦτον δὲ ὁ Ξεν. ὠνόμασεν ἀρμοστήν κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀρμοστῶν, οὓς ἡ Σπάρτη ἀπέστειλε (τότε) εἰς τὰς ὑπηκόους αὐτῆ πόλεις.

§ 20 - 21.

Ὁ δὲ=ὡς πρὸς ἐκεῖνο δέ, τὸ ὁποῖον...—οἱ κάμνοντες=οἱ ἀσθενεῖς.—σιτέγη=ολκία.—δέξασθαι, ὡς ὑποκμν. νοητέον τό: τοὺς Κοτυωρίτας.—οὐκ ἀνέωγον (τοῦ ἀνοίγω), ὑποκμν.: οἱ Κοτυωρίζονται.—ἦ... ταύτη=δπου... ἐκεῖ.—αὐτὸ τὸ χωρίον=αὐτῆ ἀφ' ἑαυτῆς ἢ θέσις (τοῦ φρουρίου, ὡς εὐάλωτος).—εἰμὶ ἐπὶ τινι=εἶμαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός.—κομίσασθαι, νοητέον ὡς ἀντικμν.: αὐτούς, δηλ. τοὺς κάμνοντας.—κομίζομαί τινα=παραλαμβάνω, ἀποσύρω τινά.—οἱ δὲ ἄλλοι=ἡμεῖς δὲ οἱ ἄλλοι.—ὑπαίθριοι=εἰς τὸ ὑπαίθρον.—ἐν τῇ τάξει=ἐκαστος εἰς τὴν τάξιν του.—εὖ ποιῶ=εὐεργετῶ.—ἀντιυποποιῶ=ἀποδίδω τὴν εὐεργεσίαν.—ἂν δὲ κακῶς, δηλ. ποιῆ.—ἀλέξασθαι, ἀόρ. τοῦ ἀλέξομαι=ἀποκρούω.

Ὁ δὲ λέγεις..., πρβλ. § 11.—ἂν τις εὖ ποιῆ, δηλ. ἡμᾶς.

§ 22 - 23.

Ἄ δὲ=ὡς πρὸς ἕσα δέ.—ὡς=ἔτι δηλ.—ἡμεῖς δὲ=μάθε ὅτι ἡμεῖς.—ἤδη=ἔως τώρα.—πολλαπλασίοις=πολὸν πλείοσιν.—ὁ Παφλαγῶν=ὁ ἡγεμὼν τῶν Παφλαγόνων.—ἐπιθαλάττιος=

παραθλάσσιος.—*συμπράττοντες αὐτῷ (ταῦτα), ὧν*—βοηθοῦν-
τες αὐτὸν εἰς ταῦτα, τῶν ὁμοίων.

“*A δὲ ἠπειλήσας, περὶ τοῦ πράγμ. πρὸλ. § 12 «εἰ δὲ ποιή-
σετε...».—ἀμφοτέροις, δηλ. τίσι;—καὶ ἄλλοις πολ... ἐπο-
λεμήσαμεν, πρὸς τίνας εἶχον πολεμήσει ἕως τώρα οἱ Ἕλλ...:—
τὸν Παφλαγόνα, δηλ. τὸν Κορύλαν.—ὧν ἐπιθ., τίνων ἐπε-
θύμει ὁ Κορύλας;—φίλοι, δηλ. αὐτῷ (τίνι;).*”

§ 24—25.

Ἐκ τούτου=κατόπιν τούτου, δηλ. μετὰ τούτους τοὺς λόγους
(τοῦ Ξεν.).—*μάλα χαλεπαίνοντες τῷ Ἐκ. τοῖς εἰρημένοις*—
ἔτι πολὺ ὠργίζοντο κατὰ τοῦ Ἐκ. διὰ τὰ λεχθέντα (ὅπ' αὐτοῦ).
—*παρέρχομαι (ἐπὶ τὸ βῆμα)*—λαμβάνω τὸν λόγον.—*ἐπιδει-
κνυμι*—ἀποδεικνύω.—*ξενίζω τινὰ*—φιλοξενῶ τινά.—*τά τε ἄλλα*
—καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ζητήματα.—*ἀνεπυνθάνοντο, ὧν ἐκ.*
ἐδέοντο—ἐζήτουν πληροφορίας περὶ τούτων, τὰ ἑποῖα ἐνδιέφε-
ρον καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δέ.

Αὐτῶν, δηλ. τῶν πρέσβεων. — δεξόμεθα, δηλ. ὑμᾶς.—τοὺς
ἐνθάδε, τίνες ἐννοοῦνται; — ἀνεπυνθάνοντο, ὅχι μόνον οἱ
Ἕλλ., ἀλλὰ καὶ οἱ Σινωπεῖς· διότι οὗτοι ὡς μέλλοντες πιθανῶς
νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς προμηθείας τῶν τροφίμων κατὰ τὴν
περαιτέρω πορείαν εἶχον ἀνάγκην νὰ μάθωσι τὸ πλῆθος τοῦ
στρατοῦ τῶν Ἕλλ. περὶ τούτου λοιπὸν ἐζήτουν πληροφορίας·
ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ τῶν περαιτέρων σχεδίων τῶν Ἕλλ. μετὰ
τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν ἐκ Σινώπης.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1—3.

Ἐκ τούτου = ; (V, 1, § 2). — *ἐν τῇ διατριβῇ* = κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκεῖ διαμονῆς των. — *ζῶ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς* = ζῶ ἀγοράζων τὰ τρόφιμα. — *ληξομαι* = λαφυραγωγῶ. — *κλωπεύω* = κλέπτω, ληστεύω. — *εὐ μάλα* = πολὺ ἐπιδεξίως. — *ἀποσκεδάννυμαι* = διασκορπίζομαι. — *πρόσω* = μακράν. — *κακουργῶ* = κακῶς ποιῶ. — *πολεμικῶς ἔχω* = διάκειμαι ἐχθρικῶς. — *ἐκ τούτων* = συνεπεῖα τούτων. — *παρὰ τοὺς . . .* = πρὸς τοὺς . . . — *ἔχοντας* = κομίζοντας. — *ὅτι εἶη* = ὅτι ἦτο. — *ἔτοιμος* = πρόθυμος. — *ἐπὶ ξένια* = εἰς φιλοξενίαν. — *παρεκάλεσαν*, δηλ. *ἐπὶ ξένια*. — *παρακαλῶ* = προσκαλῶ. — *οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι* = οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτον εἶναι (*παρακαλεῖν*). — *δοκῶ* = νομίζω.

Ἐν τῇ διατριβῇ, ἐννοεῖ τὴν ἐν Κοτυώροις διαμονὴν τῶν Ἑλλ., περὶ ἧς βλ. ἐν βιβλ. V, κεφ. 5, § 5. — *οἱ μὲν . . . οἱ δὲ*, δηλ. τῶν Ἑλλ. — *ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς . . . ληξόμενοι*, οἱ Ἑλλ. ἐφ' ὅσον εἶχον χρήματα καὶ παρείχοντο αὐτοῖς πρὸς ἀγορὰν τρόφιμα, ἠγόραζον ταῦτα ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐλάμβανον τὰ τρόφιμα διὰ τῆς βίας λεηλατοῦντες τὰς χώρας· αἱ δὲ λεηλασίαι ἐγένοντο ἢ ὑπὸ τινῶν στρατιωτῶν ἀπομακρυνομένων ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου καὶ διασκορπιζομένων ἢ ὑπὸ συντεταγμένου στρατοῦ (*σὺν προνομαῖς*· βλ. ἐν σελ. 123). — *τοὺς ἀποσκεδαν.*, δηλ. πρὸς λείαν. — *πρόσω*, δηλ. τοῦ στρατοπέδου. — *εἶχον*, τίνες; — *ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς κ.*, ἵνα δώσωσι ταῦτα εἰς τοὺς Ἑλλ. ὡς δῶρα. — *αὐτούς*, δηλ. *τοὺς Κορύλα πρέσβεις*. — *τῶν ἄλλων ἀνδρῶν*, δηλ. τῶν Ἑλλ.

§ 4—6.

Τῶν αἰχμαλώτων = ἐκ τῶν λαφυραγωγηθέντων (βοῶν). — *ιερεῖα* = ζῶα πρὸς σφαγὴν, σφάγια. — *εὐωχία ἀρκοῦσα* = πλούσιον συμπόσιον. — *κατάκειμαι* = εἶμαι ἀνακεκλιμένος. — *σκιμ-*

πους=μικρὰ κλίνη.—**κεράτινα**=καμωμένα ἀπὸ κέρατα (βοῶν).
 —**ἐντυγχάνω τινί**=εὐρίσκω τι.—**πρὸς αὐλὸν**=κατὰ τὸν ἤχον
 τοῦ αὐλοῦ.—**ορχοῦμαι**=χορεύω.—**ἄλλομαι**=πηδῶ.—**κούφως**
 =ἐλαφρῶς.—**παίω**=κτυπῶ.—**ὡς παῖσιν ἐδόκει**=καθὼς ἐνόμιζον
 πάντες (οἱ πικριστάμενοι).—**τεχνικῶς πως**=μὲ κάποιον τεχνι-
 κὸν τρόπον.—**ἀνέκραζον**, ἄορ. τοῦ **ἀνακράζω**=ἐκβάλλω
 δυνατὴν κραυγὴν.—**σκυλεύω**=ἀφαιρῶ.—**ἦν πεπονθὼς**=**ἐπε-**
πόνθει=εἶχε πάθει.

Κατακείμενοι ἐν σκίμπ., οἱ ἀρχαῖοι ἔτρωγον οὐχὶ καθή-
 μενοι, ἀλλὰ ἀνακεκλιμένοι ἐπὶ κλινῶν καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ
 τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος.—**ἐδείπνουν**, βλ. ἐν σελ. 79.—**ἐν πῆ**
χώρα, ποίαν χώραν ἔννοεῖ.—**αἱ σπονδαὶ** κτλ., ἐν τοῖς ἀρχαίοις
 συμποσίοις οἱ Ἕλλ. δὲν ἔπινον, καθ' ὃν χρόνον ἔτρωγον·
 ὁ πότος ἦτο κεχωρισμένος τοῦ δείπνου καὶ ἐγένετο μετ' αὐτό·
 μετὰ τὸ πέρας δηλ. τοῦ δείπνου ἐκαθαρίζοντο αἱ τράπεζαι καὶ
 τὸ ἔδαφος, ἔπλυνον δ' οἱ συνδαιτυμόνες τὰς χεῖρας· οἱ δούλοι
 ἔφερον τὸν οἶνον καὶ τὰ ποτήρια, οἱ συμπόται ἐστεφανοῦντο.
 Μετὰ τὰς ἐτοιμασίας αὐτὰς ἤρχιζεν ὁ πότος μὲ σπονδὰς πρὸς
 τοὺς θεοὺς (μὲ ἐκχύσεις δηλ. ἀκράτου οἴνου ἀπὸ τὰ ποτήρια
 πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν) καὶ μὲ ἄσιν ὕμνου (=παιᾶνος) πρὸς
 αὐτούς· μετὰ ταῦτα ἐτρέποντο εἰς τὸν πότον· κατ' αὐτὸν ἔπινον,
 ἔπαιζον διαφόρους παιδιὰς, ἤδον ἐν συνοδείᾳ μουσικῆς, ἐχό-
 ρεον καὶ συνδιελέγοντο περὶ διαφόρων ζητημάτων.—**αὐλόν**, ὁ
 αὐλὸς τῶν ἀρχαίων ἦτο ὄργανον ὅμοιον πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν
 «κλαρινέτον»· συνίστατο ἐξ ἑνὸς ἢ τὸ πολὺ δύο πρὸς ἀλλήλους
 συνδεδεμένων σωλήνων καὶ εἶχε γλωσσίδα· κατεσκευάζετο δὲ
 ἐκ καλάμου ἢ ξύλου ἢ ὀστοῦ ἢ μετάλλου· ὁ σωλήν, ὅστις ὡς
 ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο εὐθύς, ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ τὸ κάτω στόμιον
 αὐτοῦ κεκυρτωμένος πρὸς τὰ ἄνω, εἶχε 3 ἢ 4 ὀπὰς· βλ. εἰκ. ἐν
 σελ. VII.—**ταῖς μαχαίραις ἔχο.**, πρβλ. σημερινούς χοροὺς Τουρ-
 καλθανῶν, χορευομένους ἀναπηδήμασι καὶ μαχαίραις.—**ὁ δ(έ)**,
 δηλ. ὁ πληγῶθεις.—**ἀνέκραγον**, διατί;—**ὁ μὲν**, δηλ. ὁ νικη-
 τής.—**ἐξήει**, ἐκ τοῦ κύκλου τοῦ χοροῦ.—**τὸν Σιτάλκαν**, ἔννοεῖ
 πολεμικὸν τι ἄσμα ἐξυμνοῦν τὸν Σιτάλκαν, τὸν βασιλέα τῶν
 Θρακῶν· πρβλ. νῦν: τραγοῦδησέ μας τὸν Δίακο, τὸν
 Κολοκοτρώνη κ. ἄ.

§ 7-8.

Τὴν καρπαίαν (ὄρχησιν) καλουμένην = τὸν χορόν, ὅστις ὠνομάζετο καρπαία.—*ἦν*, δηλ. ὄδε.—*ὁ μὲν* = εἰς μὲν (τῶν χορευτῶν).—*παρατίθεμαί τι* = θέτω τι πλησίον μου κατὰ γῆς.—*σπείρει καὶ ζευγηλατεῖ* = κάνει πῶς σπείρει καὶ ὀδηγεῖ ζεύγος βοῶν.—*πυκνά* = συχνά—πυκνά.—*ληστής δὲ* = ἄλλος δὲ (χορευτῆς) ὑποκρινόμενος τὸν ληστήν.—*ἐπειδὰν* (μεθ' ὑποτακτ.) = εὐθύς ὡς (μεθ' ὑποτακτ.).—*προΐδεται* = προΐδ' τοῦ προορῶ = βλέπω μακρόθεν.—*ἀπαντῶ (τινι)* = ἀντεπεξέρχομαι, ἔρμῳ (κατὰ τινος).—*δήσας*, τοῦ δῶ (-έω) = δένω.—*καὶ τὸ ζεύγος ἀπάγει* = αὐτὸν (τὸν ἄνδρα) καὶ τὸ ζεύγος ἀπάγει.—*ὀπίσω τῷ χεῖρε δεδεμένον* = μετὰ τὰς χεῖρας δεδεμένης ὀπίσω.—*ἐλαύνω (τινά)* = κτυπῶ (τινα) διὰ τὰ βαδίζη ἔμπρός.

Τὴν καρπαίαν, αὕτη ἦτο ἰδίᾳ ὄρχησις τῶν βορειοτέρων Ἑλλήνων.—*στρεφόμενος*, ποῦ; — *ὁ δ(έ)*, δηλ. *ὁ σπείρων καὶ ζευγηλατῶν*. — *προΐδεται*, δηλ. *τὸν ληστήν*. — *τὰ ὄπλα*, τὰ ὅποια εἶχεν ἀποθέσει πλησίον του κατὰ γῆς.—*πρὸ τοῦ ζεύγους (τῶν βοῶν)*, προφυλάσσων οὕτω διὰ τοῦ σώματός του αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀρπαγῆν.—*καὶ οὗτοι*, ὡς δηλ. καὶ οἱ Θράκες χορευταὶ (§ 5).—*τὸν ἄνδρα*, δηλ. τὸν χορευτῆν, τὸν προσποιούμενον τὸν ζευγηλάτην.—*τὸν ληστήν*, δηλ. *δήσας ἀπάγει*. — *δεδεμένον ἐλαύνει*, τίνα;

§ 9-11.

Τοτὲ μὲν... τοτὲ δὲ = ἄλλοτε μὲν... ἄλλοτε δέ.—*ὡς δύο ἀντιταττομένων, μιμούμενος ὠρχεῖτο* = ὡς εἴαν εἶχε δύο ἀντιπάλους διὰ τῆς ὀρχήσεως ἐμιμῆτο τὴν (καὶ πρὸς τοὺς δύο τούτους) μάχην.—*ὡς πρὸς ἓνα*, δηλ. ἀντίπαλον.—*δινοῦμαι* = περιστρέφομαι, στρηφογυρίζω.—*ἐκκυβιστῶ* = πίπτω κατακέφαλα, κάμνω τοῦμπες.—*ὄψις* = θέαμα.—*τὸ περσικὸν (ὄρχημα)* = τὸν περσικὸν χορόν.—*ὀκλάζω* = γονατίζω.—*ἐξανίσταμαι* = ξανασηκώνομαι.—*ἐπὶ τούτῳ* = μετὰ τούτου (δηλ. τὸν Μυσόν).—*ἦσαν* = ἐδάδιζον τίνος ῥ.;—*ἐνόπλιος ἑνθμός* = ῥυθμὸς τῆς ἐνόπλου ὀρχήσεως.—*αὐλοῦμαι*, πθικ. = συνοδεύομαι ὑπὸ αὐλοῦ.—*αἱ πρὸς τοὺς θεοὺς* (= πρὸς τὰ τῶν θεῶν ἱερά) *πρόσοδοι* = αἱ εἰς τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν πομπαὶ (λιτανεῖαι).

Εἰσηλθεν, δηλ. εἰς τὸν χορόν. — *πέλιτην*, αὕτη ἦτο μικρὰ καὶ ἑλαφρὰ ἀσπίς, ἡμισεληνοειδής, κατεσκευασμένη συνήθως ἐκ κλιώνων δένδρων, ὧν ὑπερθεν ἐτείνατο δέρμα αἰγείου. — *ὠκλαζε*, τοιοῦτος χορὸς μὲ γονατίσματα εἶναι καὶ ὁ ἐν τῇ βορειοδυτικῇ Ἑλλάδι ὀρχούμενος Τσαμίκος χορὸς. — *ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θ. προσόδοις*, κατὰ ταύτας τὰς πομπὰς προσήρχοντο εἰς τοὺς ναοὺς ἐν ῥυθμῷ ἄδοντες καὶ χορεύοντες.

§ 12-13.

Δεινὰ ποιοῦμαι = θεωρῶ ὡς φοβερόν, ἐκπλήττομαι. — *ἐπὶ τούτοις* = διὰ ταῦτα (δηλ. τοὺς τοιοῦτους χορούς). — *πέπαμαι* = κέκτημαι = ἔχω. — *ὄρχηστρίς* = χορεύτρια. — *σκενάζω* = στολίζω. — *κοῦφος* = ἑλαφρός. — *ἐλαφρῶς* = μετ' εὐκινησίας. — *κρότος (χειρῶν)* = χειροκροτήματα. — *ἤροντο*, τοῦ ἐρωτῶ. — *δι εἶεν* = ἔτι ἦσαν. — *τρέπομαί τινα* = τρέπω τινὰ εἰς φυγὴν.

Ὁρῶντες, ποῖα: — ὁ *Μυσός*, ὁ ἐν § 9 μνημονευθεῖς. — *αὐτούς*, δηλ. τοὺς Παρπλαγόνας. — *πεισας... τινά*, δηλ. νὰ τῷ δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸν χορόν τὴν ὄρχηστρίδα. — *εἰσάγει*, δηλ. αὐτὴν εἰς τὸν χορόν. — *πυρρίχην*, αὕτη ἦτο ἔνοπλος πρὸς αὐτὸν ὄρχησις, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἐκ τοῦ Κρητὸς Πυρρίχου τοῦ ἐπινοήσαντος αὐτὴν· βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV. — *αὐτοῖς*, δηλ. τοῖς Ἑλλ. — *αἱ τρεψάμεναι...*, κατὰ τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην. — *βασιλέα*, ποῖος ἔννοεῖται; — *ἐκ τοῦ στρατ.*, δηλ. τῶν Ἑλλ.

§ 14-16.

Προσάγω = παρουσιάζω (εἰσάγω). — *παρεῖναι (αὐτοῖς)* = ἔτι ἦσαν παρόντα εἰς αὐτούς, ἔτι εἶχον. — *ἀναβαίνω* = ἐπιβιβάζομαι. — *πνεῦμα καλὸν* = ἄνεμος οὐριος. — *δρμίζομαι* = ἀγκυροβολῶ. — *ξένια* = δῶρα (φιλοξενίας). — *ἄλφιστα* = κρίθινα ἄλευρα. — *προσδοκῶ (-άω)* = ἐλπίζω. — *σφίσιν* = αὐτοῖς. — *ἀπαγγέλλω* = ἀναγγέλλω. — *εἰ ἀφίκοντο ἔξω τοῦ Π.* = ἂν ἐξέλθωσι τοῦ Πόντου. — *μισθοφορὰ* = μισθός.

Αὐτούς, δηλ. τοὺς πρέσβεις τοῦ Κορύλα. — *εἰς τὸ στρατ.*, ὅπερ εἶχε συνέλθει εἰς ἐκκλησίαν, ἵνα ἀποφασίσῃ περὶ τῆς μετὰ

τοῦ Κορ. συνθήκης (πρβλ. § 3).—*μήτε ἀδικεῖν . . . μήτε ἀδ.*, κατὰ ταῦτα ἡ συνθήκη ἐκλείσθη μὲ τὸν προταθέντα ὑπὸ τῶν πρέσβειων τοῦ Κορ. ἔρον.—*τῇ δ' ἄλλῃ*, δηλ. ἡμέρα.—*μέδιμνος*, οὗτος ἦτο μέτρον σιτηρῶν ἰσοδυναμοῦν πρὸς 52 1/2 περίπου λίτρας σημερινὰς (πρβλ. νῦν τὸ *κοιλόν*).—*κεράμιον*, τοῦτο ἦτο ἀμφορεὺς κεράμινος, στάμνα· ἕκαστον ἐχώρει 39 περίπου λίτρας.—*Χειρίσοφος . . . ἦλθε*, οὗτος εἶχεν ἀποσταλῆ ἐκ Τραπεζοῦντος πρὸς τὸν ἐν Βυζαντίῳ ναύαρχον τῶν Λακεδ. Ἀναξιτίδιον, ἕνα προμηθεύσῃ πλοῖα· περὶ τοῦ πράγμ. βλ. βιβλ. V, κεφ. 1, § 4 κ. ἐξ.—*ἐνταῦθα*, ποῦ;—*τριήρη*, βλ. ἐν σελ. 122.—*ἄγοντά τι*, δηλ. πλοῖα.—*οἱ ἄλλοι*, τίνες ἐννοοῦνται;

§ 17—18.

*Ὡς, χρονκ. — *ἐγγὺς γίγνομαι τινος* = πλησιάζω εἰς τι. — *εἰσῆι* (τοῦ *εἰσερχομαι*) *αὐτοὺς* = ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν των.— *ὅπως ἂν ἀφίκοντο* = πῶς ἦτο δυνατόν νὰ φθάσωσιν.—*εἰ . . . ἔλουντο* = ἐὰν ἤθελον ἐκλέξει.—*μᾶλλον ἂν . . . δύνασθαι τὸν ἕνα* = ὅτι μᾶλλον θὰ ἠδύνατο οὗτος ὁ εἰς.—*πολυαρχία* = πολλοὶ ἄρχοντες.—*χρῶμαι* = διοικῶ.—*εἰ δέοι* = ἐὰν ἤθελε παρουσιασθῆ ἀνάγκη.—*λανθάνω τι* = μένω ἀπαρατήρητος ὡς πρὸς τι = κάμνω τι χωρὶς νὰ ἐννοηθῶ.—*ἂν κρύπτεσθαι*, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο—καθὼς καὶ τὸ ἀνωτέρω *ὑστερίζειν*—ἐκ τοῦ *ἠγήσαντο* = ὅτι (οὗτος ὁ εἰς) θὰ ἀπεκρύπτετο.—*φθάνω τι* = προφθάνω, προλαμβάνω τι.—*ὑστερίζω* = καθυστερῶ.—*δεῖν . . . περαινέσθαι*, ἐκ τοῦ νοουμένου ῥ. *ἠγοῦντο*.—*οὐ . . . ἂν δεῖν* = ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀνάγκη (ἐὰν ἦτο εἰς ἄρχων).—*λόγων πρὸς ἀλλήλους* = συζητήσεων, συνεννοήσεων.—*τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ* = τὸ ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ἀποφασισθῆν = ἡ ἀπόφασις τοῦ ἑνός.—*περαινέσθαι ἂν* = ὅτι θὰ ἐξτελειεῖτο.—*ἐκ τῆς νικώσης* (δηλ. *γνώμης*) = κατὰ τὴν ὑπερ.σχύουσιν γνώμην = κατὰ τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας.

(*Ἐχοντές*) *τι*, δηλ.;

§ 19—21.

**Ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξεν.* = ἔστρεψαν τὸν νοῦν των εἰς τὸν Ξεν., ἐσκέφθησαν νὰ ἐκλέξωσιν ἄρχοντα τὸν Ξεν.—*γινώσκω* =

φρονῶ.—*ἐνδείκνυμαί τι* = ἐπιδεικνύω τι.—*ἔπειθεν* = προσεπάθει
 νὰ πείσῃ.—*ὀφίσταμαί τι* = ἀναλαμβάνω τι.—*τῆ μὲν* = ἀφ' ἑνὸς
 μὲν.—*τιμῆ* = ὑπόληψις.—*πρὸς τοὺς φίλους* = παρὰ τοῖς φίλοις,
 πλησίον τῶν φίλων του.—*εἰς τὴν πόλιν* = εἰς τὴν πατρίδα του.
 —*ὄνομα* = δόξα, φήμη.—*αὐτοῦ*, συναπτεῖα ἢ γενικ. τῷ: τοῦνομα.
 —*τυχὸν* = ἐὰν τύχῃ = ἴσως.—*ἐνθύμημα* = σκέψις.—*ἐπῆρεν*,
 παρακτ. τοῦ *ἐπαίρω* = παρακινῶ.—*αὐτοκράτωρ ἄρχων* = ἀπό-
 λυτος ἄρχων.—*ὁπότε αὖ ἐνθυμοῖτο* = δασάκις πάλιν ἐσκέπτετο.
 —*ὀπη εἴξει* = πῶς θὰ ἀποδῇ.—*ἡ προειργασμένη δόξα* = ἡ ἀπο-
 κτηθεῖσα πρότερον δόξα.—*ἀποβάλλω* = χάνω.—*ἀποροῦμαι* =
 εὐρίσκομαι ἐν ἀπορίᾳ.

Διανοοῦντο, τίνες; — *οὕτω*, πῶς; — *εἰς τὴν πόλιν*, ποῖαν
 ἐννοεῖ; — *τὴν προειργ. δόξαν*, πῶς ἀπέκτησεν ὁ Ξεν. τὴν μέχρι
 τοῦδε δόξαν του;

§ 22—24.

Διακρίνω = ἀποφασίζω.—*ἀνακοινῶ τοῖς θεοῖς* = ζῆτῶ τὴν
 συμβουλήν τῶν θεῶν.—*παρίσταμαί τι* = διατάττω νὰ φέρωσί τι
 πλησίον μου.—*μαντευτός* = ἐνδεδειγμένος ὑπὸ τοῦ μαντείου.—
ὅσπερ αὐτῷ μαντευτός ἦν = ὅπερ μαντευτὸν ἦν αὐτῷ (*θύ-
 ειν*).—*ἤρχετο . . . καθίστασθαι* = ἤρχετο καθίστασθαι ἐπὶ τὸ
συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς.—*ἤρχετο*, τοῦ *ἄρχομαι* = ἀρχί-
 ζω.—*καθίσταμαι ἐπὶ τι* = ἀναλαμβάνω τι.—*τὸ συνεπιμελεῖ-
 σθαί τινος* = ἡ ἀπὸ κοινοῦ φροντίς περὶ τινος.—*ὀρμῶμαι* =
 ξεκινῶ, ἀπέρχομαι.—*ἀετὸν ἀνεμιμνήσκετο ἑαυτῷ δεξιὸν φθηγ-
 γόμενον* = ἐνεθυμεῖτο, ὅτι ἀετὸς ἐφώναζε πρὸς τὰ δεξιὰ του.—
προπέμπω τινὰ = συνοδεύω τινὰ.—*οἰωνός* = σημεῖον.—*οὐκ
 ἰδιωτικός* = οὐχὶ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν (ιδίαν) τύχην τοῦ Ξεν. ἀπο-
 βλέπων, ἀλλ' εἰς τι κοινόν.—*ἐνδοξος* = προσημαίνων δόξαν.—
ἐπίπονος = προσημαίνων μόχθος (ταλαιπωρίας).—*ὄρνεον* =
 πτηνόν.—*ἐπιτίθεσθαι*, ἔφαρτ. τὸ ἀπαρμ. τοῦτο, ὡς καὶ τὰ ἐπό-
 μενα εἶναι . . . λαμβάνειν, ἐκ τοῦ ἔλεγεν.—*χρηματιστικός* =
 προμηγύων χρηματισμὸν (πλοῦτη).—*ἐπιτήδεια* = τὴν τροφήν του.
 —*διαφανῶς* = ὀλοφάνερα.—*σημαίνει* = δεικνύει, συμβουλεύει.—
προσδέομαι τινος = ἐπιζητῶ τι.—*εἰ αἰροῦντο* (δηλ. αὐτὸν) =
 ἐὰν ᾗθελον ἐκλέγει αὐτόν.

Δύο, ἵνα εὐθὺς προσφέρῃ δευτέραν θυσίαν, ἐὰν ἡ πρώτη δὲν ἀπιθῇ εὐνοϊκῆ.—**μαντευτός**, ὁ Ξεν. πρὸ τοῦ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς πατρίδος του διὰ τὰ μεταθῆ εἰς τὸν Κύρον, ἠρώτησε τὸν ἐν Δελφοῖς θεόν, εἰς τίνα θεὸν ἔπρεπε νὰ θυσιάσῃ· ὁ δ' Ἀπόλλων ἐδήλωσεν αὐτῷ τοὺς θεοὺς, **οἷς ἔδει θύειν** (πρὸλ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 6).—**τὸ θναρόν**, ὁ Ξεν. μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ζαπάταν ποταμὸν δολοφονίαν τῶν Ἑλλ. στρατηγῶν εἶδεν ὄνειρον, ὅτι ἡ πατρικὴ του οἰκία ἐκαίετο, καὶ ἐπίστευσε ὅτι τὸ ὄνειρον τοῦτο ἐπέμπετο ὑπὸ τοῦ Διὸς (πρὸλ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 11).—**ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι**, μέχρι τῆς παρὰ τὸν Ζαπάταν δολοφονίας τῶν στρατηγῶν ὁ Ξεν. ἠκολούθει τὸ στράτευμα οὔτε στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιωτῶν.—**ἐξ Ἐφέσου**, ὥστε ὁ Ξεν. ἦλθεν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Σάρδεϊς πρὸς τὸν Κύρον διὰ τῆς Ἐφέσου.—**δεξιόν** . . . ἢ πρὸς τὰ δεξιὰ, δηλ. πρὸς ἀνατολάς, πτησίς πτηνῶν ἢ ἡ κραυγὴ αὐτῶν πρὸς τὰ δεξιὰ καθημένων ἐσήμαινε εὐτυχίαν.—**ὁ μάντις**, βλ. ἐν σελ. 136.—**αὐτόν**, δηλ. τὸν Ξεν.—**οὔτω** (**δὴ θ** . . .), δηλ. μετὰ τὴν ἀνάμνησιν τῶν προηγουμένων σημείων.—**σημαίνει**, διὰ τῶν σπλάγχχνων τοῦ θυσιασθέντος ζώου· οἱ θεοὶ μόνον οὔτω ὑπεδήλουν τοῖς ἀνθρώποις τὸ μέλλον·—**τῆς ἀρχῆς**, τῆς προτεινομένης αὐτῷ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν (§ 19).—**ἀποδέχεσθαι**, δηλ. αὐτὴν (τὴν ἀρχήν).—**οὕτως**, πῶς :

§ 25—28.

Προβάλλομαι=προτείνω.—**ἐπιψηφίζω**=θέτω εἰς ψηφοφορίαν.—**ἡδομαι**=εὐχαριστοῦμαι.—**εἵπερ ἀνθρώπος εἰμι**=ὡς κάθε ἄνθρωπος.—**χάριν ἔχω (ὑμῖν)**=σὰς χρεωστῶ χάριν.—**δοῦναί μοι**=νὰ μοῦ δώσουν τὴν εὐκαιρίαν.—**προηρίνω**=προτιμῶ.—**Δακ. ἀνδρὸς παρόντος**=ἐν ᾧ παρευρίσκειται (ἐδῶ) ἄνθρωπος Λακεδαιμόνιος.—**ἀλλ' ἦτιον ἄν . . . τυγχάνειν**, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ **μοι δοκεῖτε**, ὑπερνοητέον ἐκ τοῦ **μοι δοκεῖ**=τοῦναντίον μάλιστα νομίζω ὅτι . . . δυσκολώτερον ἠθέλετε ἐπιτυγχάνειν.—**εἴ τι δέοισθε**=εἰάν χρειαζήσθε τι.—**οὐ πάνυ τι**=οὐδόλως συναπτέον τῷ ἀσφαλές.—**δρῶ**=γιγνώσκω.—**πρὶν**=παρὰ ἄφ' οὐ.—**πᾶσαν τὴν πόλιν**=πάντας τοὺς πολίτας.—**ὁμολογῶ**=παραδέχομαι.—**ὁμολόγησαν . . . ἐπαύσαντο**, ποῖον τὸ ὑποκμ. τοῦ

αὶ ῥήμ. καὶ ποῖον τὸ τοῦ β' ; — *πέρα* = περα:τέρω (μικρότερον). — *εἰ δοκοίην* = ἂν ἐφαινόμην. — *ἄκυρον* = ἄνευ κύρους, ἀνίσχυρον, μικρόν. — *ποιεῖν* = ἔτι προσπαθῶ νὰ καταστήσω. — *ἐννοῶ μὴ* = σκέπτομαι, φοβοῦμαι μήπως. — *ταχὺ* = ταχέως. — *σωφρονίζομαι* = ἔρχομαι εἰς φρόνησιν, τιμωροῦμαι.

Αὐτόν, δηλ. τὸν Ξεν. — *εἴ τις ἐπιψηφίζοι*, τί ; Περὶ τοῦ δικαιοῦκτος τοῦ *ἐπιψηφίζειν* βλ. ἐν σελ. 125. — *τιμώμενος*, πῶς ; — *Δακ. ἀνδρὸς παρόντος*, ὑπονοεῖ τὸν Χειρίσιφον. — *παρ' αὐτῶν*, δηλ. τῶν Λακεδ. — *τοῦτο*, ποῖον ; — *τῇ πατρίδι μου* . . . *πολεμοῦντες*, δηλ. κατὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον. — *καὶ αὐτῶν*, δηλ. τῶν Ἀθην. κατὰ τὴν εἰρήνην τὴν γενομένην τῷ 404 οἱ Ἀθην. ὠμολόγησαν ἐν ῥητῷ ἄρθρῳ αὐτῆς τὴν ἡγεμονίαν τῶν Λακεδ. — *τὴν πόλιν*, ποῖαν ἐννοεῖ ; — *τὸ ἐκείνων* . . . , δηλ. τῶν Λακεδ.

§ 29.

Ὅ = ὡς πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον. — *ἐννοῶ* = σκέπτομαι. — *στάσις* = διχόνοια. — *ἐνδὸς ἄρχοντος* = ἐὰν εἰς ἠθέλεν ἄρχει. — *ἴστε*, προστακτ. τοῦ οἶδα = ; — *ἐλόμενοι* = ἐὰν ἔλησθε. — *ἄχθομαι* *τινι* = δυσσαρεστοῦμαι κατὰ τινος.

(*Εἴ*) *τινα*, ὑπονοεῖ τὸν Χειρίσιφον.

§ 30—31.

Ἐξανίσταμαι = ἀνίσταμαι. — *ὡς δέοι* = ἔτι ἔπρεπε. — *εἰ οὕτως ἔχοι (τὸ πρᾶγμα)* = ἐὰν συνέδοκινεν οὕτω. — *ὀργιῶνται*, μέλλ. τοῦ *ὀργίζομαι*. — *σύνδειπνος* = συνδαιτυμῶν. — *λοχαγῶ* = εἰμαι: λοχαγός. — *ὡς ἔοικεν* = καθὼς φαίνεται. — *οὐ* = διότι. — *εὖ λέγω* = ὀρθῶς ὁμιλῶ. — *ἀναθορυβῶ* = ; (V, κεφ. 1, § 4). — *πλείονος ἐνδέον* (τοῦ ἐνδεῖ) = ἔτι ἐχρειάζετο περισσότερο = ἔτι ὑπῆρχεν ἀνάγκη σπουδαιότερων ἐπιχειρημάτων. — *παρέρχομαι (ἐπὶ τὸ βῆμα)* = λαμβάνω τὸν λόγον. — *ὡς πάνυ εἰδῆτε* = ἵνα βεβαιωθῆτε. — *ὀμνύω* = ὀρκίζομαι. — *ἢ μὴν* = βεβαίως. — *βέλτιον* = προτιμότερον, ὠφελιμότερον. — *ἐπιτρέπω τινι τι* = ἀναθέτω εἰς τινὰ τι. — *καὶ ἐμοί*, ἐκ τοῦ *βέλτιον εἶη*. — *ὕφισταμαί (τι)* = ; (§ 19).

—*οὕτως* = τόσον φανερά. — *ἐν τοῖς ἱεροῖς* = ἐν τῇ θυσίᾳ. — *ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γνῶναι* = ὥστε (ὄχι μόνον μάντις, ἀλλὰ) καὶ ἄπειρος (τῆς μαντικῆς) ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ.

Αὐτόν, τίνα; — *οὕτως*, ὅπως δηλ. λέγει ὁ Ξεν., ὅτι δηλ. οἱ Λακεδ. δὲν ἤθελον ὑπομείνει ἄλλον ἄρχοντα, μὴ Λακεδαιμόνιον. — *συμποσίαρχον*, ἐν παντὶ ἀρχαίῳ συμποσίῳ ἐξελέγετο ἐκ τῶν συνδυασιζόμενων εἰς ἄρχων τοῦ συμποσίου, *συμποσίαρχος* ἢ *βασιλεὺς* λεγόμενος, ὅστις διηύθυνε τὰ τοῦ συμποσίου, ὥριζε δηλ. πῶς καὶ πόσον οἶνον νὰ πίνωσι, ποίας διασκεδάσεις νὰ κάμνωσι, ποῖα ἄσματα νὰ ψάλλωσι κ. τ. τ. — *ὡς πάνυ εἰδῆτε*, τί; — *ἐθνόμεν...*, περὶ τοῦ πράγματος πρβλ. § 22, § 24. — *ὑποστήναι*, τί;

§ 32—33.

᾿Ωνήσατε, ἀόρ. τοῦ *ὀνήνημι* = ὠρελῶ. — *ὡς* = διότι. — *ὅ, τι* = ὅσον. — *σιγάσω τινὰ* = προτρέπω τινὰ νὰ σιγᾷ. — *ὁ δέ*, δηλ. ὁ Δέξιππος. — *αὐτόν*, δηλ. τὸν Ξενοφ. — *Τιμασίῳ μᾶλλον ἄρχειν συνεθελῆσαι...* = ὅτι ἠθέλησε καὶ αὐτὸς (ὁ Ξεν.) νὰ λάβῃ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατεύματος τοῦ Κλ. ὁ Τιμασίῳ μᾶλλον ὁ Δαρδανεύς ἢ αὐτὸς (ὁ Δέξ.) ὁ Λάκων. — *οὕτω ὡς—ὡς* συναπτεόν τῇ *ἀναξόμενοι ἀνάγομαι* = ἀποπλέω. — *ἐὰν πλοῦς ἦ* = ἐὰν εἶναι σῦριος ἄνεμος πρὸς πλοῦν. — *κατασχεῖν*, τοῦ *κατέχω* = προσορμίζομαι.

᾿Οτι οὐδ' ἂν ἔγωγε..., διὰ τούτου ὁ Χειρ. ἀποκρίνεται εἰς τὸν ἐν § 29 ὑπαινιγμὸν τοῦ Ξεν. — *διέβαλλεν...*, ποία ἦτο ἡ διαβολὴ τοῦ Δεξιππου, δηλοῦται εὐθὺς κατωτέρω: *ὁ δ' ἔφη νομίζειν...* — *Τιμασ. μᾶλλον...* ἢ *ἐαυτῷ Λάκωνι ὄντι*, ἐπομένως ὁ Ξεν. — κατὰ τὴν διαβολὴν τοῦ Δεξ. — δὲν διέκειτο φιλικῶς πρὸς τοὺς Λακεδ. — *ἐκεῖσε*, δηλ. ποῦ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 1—3.

Πνεῦμα καλὸν = ; (κεφ. 1, § 14). — *ορμίζομαι παρὰ τινι* = ἀγκυροβολῶ πλησίον τινός. — *ἐπὶ τὸν* = διὰ τὸν = ἵνα ἀναγάγῃ τόν. — *ἦ* = ἔπου. — *σημεῖον* = ἵχνος. — *δεικνύασι*, ὑποκμ. *οἱ ἐνοί-*

κοῦντες.—τὸ βάθος πλέον ἢ ἐπὶ δ. σι.—ἐκτεινόμενα (τὰ σημεῖα) εἰς βάθος περισσότερον τῶν δύο σταδίων.—οἷς=πρόδατον.
 Ἐντεῦθεν, δηλ. ἐκ Σινώπης.—ἀφίκοντο εἰς... , περὶ τὸ τέλος Μαῦου τοῦ 400.—ἐνθα λέγεται... καταβῆναι, κατ' ἄλλον μῦθον—τὸν ἐπικρατέστερον—ὁ Ἡρακλῆς κατέβη εἰς τὸν Ἄδην διὰ τοῦ Ταινάρου τῆς Λακωνικῆς.—τῆς καταβάσεως, τίνος;—στάδια, βλ. ἐν σελ. 94.—μεδίμνους-κεράμια, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 144.—πλέθρων, βλ. ἐν σελ. 109.

§ 4—5.

Πότερον=ποῖον ἐκ τῶν δύο=ἄν.—θαυμάζω τινός=παραξενεύομαι μέ τινα.—μὲν=μὴν=τῇ ἀληθείᾳ.—ἐκπορίζω τινί τι=προμηθεύω εἰς τινά τι.—οὐ μὴ γένηται=δὲν θὰ εἶναι.—σιτία=τροφή.—ὀπόθεν οὐκ... ἔστιν=δὲν ὑπάρχει τόπος, ἐξ οὗ.—ἐπισιτίζομαι=προμηθεύομαι τρόφιμα.—αἰτεῖν, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ.: ἡμᾶς.—αἰτῶ τινά τι=ζητῶ παρὰ τινός τι.—μύριοι=;—ἐλομένους, δηλ. ἡμᾶς.—αὐτίκα μάλα=τῶρα εὐθύς.—ἡμῶν καθημένων=ἐν ᾧ (ἀκόμη) ἡμεῖς συνεδριάζομεν.—πέμπειν... εἰδέναι... βουλευέσθαι, ἐξαρκτ. ἐκ τοῦ δοκεῖ μοι.—ὅ,τι ἂν ἀπαγγέλλωσιν (οἱ πρέσβεις)=ποῖαν ἀπόκρισιν θὰ μᾶς φέρωσιν (οἱ πρέσβεις).

Σιτηρέσιον, ἕκαστος στρατιώτης ὄφειλεν αὐτὸς ν' ἀγοράζῃ τὰς πρὸς συντήρησίν του τροφάς· δι' αὐτὸ παρείχετο ἕκαστην στρατιώτη μισθὸς πρὸς ἀγορὰν αὐτῶν (σιτηρέσιον), ὅστις ἀνήρχετο εἰς 2 ὄβολους καθ' ἕκαστην τὰς τροφάς ὁ στρατιώτης ἠγόραζεν εἴτε ἐκ τῶν ἀγορὰν παρεχόντων κατοίκων εἴτε ἐκ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐμπόρων· βλ. καὶ ἐν σελ. 140 «ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς... ληζόμενοι».—τὰ ξένια, τὰ ὅποια εἶχον ἀποστείλει οἱ Ἡρακλεῶται τοῖς Ἑλλ. (§ 3).—κυζικηγὸς (στατήρ), ἦτο νόμισμα τῆς πόλεως Κυζίκου χρυσοῦν, ἰσοδυναμοῦν πρὸς 20 περίπου ἄττικὰς δραχμίας.—ἄλλος δ' εἶπε μὴ ἔλ. ἢ μ., δηλ. κυζικηγὸς αἰτεῖν Ἡρακλεώτας· παρενθετικὴ παρατήρησις τοῦ Ξεν.—πέμπειν, δηλ. αὐτοῦς (τοὺς πρέσβεις).—πρὸς τὴν πόλιν, ποῖαν ἐννοεῖ;

§ 6-8.

Ἐντεῦθεν = μετὰ ταῦτα. — *προβάλλομαι* = ; (κεφ. 1, § 25). — *ὅτι* = διότι. — *ἔστι* . . . *οἷ* = τινές. — *ισχυρῶς* = μετὰ πάσης δυνάμεως, ἐπιμόνως. — *ἀπομάχομαι* = ἀποκρούω, δὲν ἐγκρίνω. — *ἀμφοῖν* = ἀμφοτέροις. — *ἀναγκάζειν, ὅ,τι* = ἀναγκάζειν τοῦτο, *ὅ,τι* (= εἰς τοῦτο, τὸ ὅποιον). — *τὰ δεδογμένα (τῆ στρατιᾷ)* = τὴν ἀπόφασιν (τοῦ στρατοῦ). — *καὶ ἐπαπειλεῖν* = ὅτι πρὸς τούτοις καὶ εἰς ἀπειλὰς προέβη. — *εἰ μὴ ποιήσοιεν*, ὑποκμ: οἱ Ἡρακλεῶται. — *τὰ χρήματα* = τὰ πράγματα τῶν. — *ἡ ἀγορὰ* = τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλούμενα, τὰ τρόφιμα. — *εἴσω ἀνεσκεύασαν* = συμμαζεύσαντες μετεκόμισαν μέσα. — *ὄπλα* = ἄνδρες ἐνοπλοί.

Ἄρχων ἦρητο, περὶ τοῦ πράγμ. πρὸλ. κεφ. 1, § 32. — *οἱ δέ*, δηλ. ὁ Χειρίσ. καὶ ὁ Ξεν. — *ἀπεμάχοντο*, τοῦτο (δηλ. :). — *πόλιν Ἑλλ.*, ποῖα ἐννοεῖται: — *καὶ φίλλαν*, κατὰ τὴν § 3. — (*ὅ,τι μὴ*) *αὐτοί*, ἦτοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλληνίδος καὶ φίλλας πόλεως (δηλ. :). — *ἀπρόθυμοι*, εἰς τί: — *ἔφασαν*, οἱ ἄλλοι πρέσβεις, ὅτε ἐπανήλθον. — *ταῦτα*, ποῖα: — *συνῆγον*, δηλ. εἰς τὴν πόλιν.

§ 9-12.

Οἱ ταραξάντες ταῦτα = οἱ ὑποκινήσαντες ταύτην τὴν ταραχὴν. — *αἰτιῶμαι* = ; (V, 5, § 19). — *πρᾶξις* = σχέδιον. — *συνίστανται* = συνενοῦνται. — *προέσθηκά τινος* = προῖσταμαί τινος. — *οἱ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς* = οἱ λόγοι τῶν ἦσαν. — *σφᾶς ἔχειν*, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *αἰσχροὺν εἶη*. — *τοὺς πόνους ἔχω* = ὑφίσταμαι τοὺς κόπους, κοπιᾶζω. — *καὶ ταῦτα* = καὶ μάλιστα. — *σφῶν κατειργασμένων* = ἐν ᾧ αὐτοὶ ἔχουσι κατορθώσει. — *εἶναι Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιοὺς* = (ἔλεγον) ὅτι εἶναι Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί. — *συστάντες*, τοῦ *συνίσταμαι*. — *ἑαυτῶν* = ἐξ ἑαυτῶν. — *καθ' ἑαυτοὺς* = μόνον τῶν (δηλ. κεχωρισμένοι: τῶν ἄλλων). — *εἴ τινες* = ὅσοι τυχόν. — *τούτους . . . ποιεῖν* = ἐψηφίσαντο τούτους ποιεῖν τοῦτο, *ὅ,τι δοκοῖη ἐκ τῆς νικώσης*. — *ἐκ τῆς νικώσης (γνώμης)* = ; (κεφ. 1, § 8). — *ἡ τοῦ παντὸς ἀρχή* = ἡ γενικὴ ἀρχηγία.

Τὴν πρᾶξιν, δηλ.: — *αὐτῶν*, τίνων; — *Ἀθηναῖον . . . καὶ Λακ.*, νοοῦνται οἱ ἐν § 6 μνημονευθέντες, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ ὁ Χειρίσ., οὓς οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐθεώρουν ὡς αἰτίους τοῦ ναυα-

γίου τοῦ σχεδίου των· διότι οὗτοι ἠρνήθησαν νὰ ἔλθωσιν ὡς πρεσβευταὶ εἰς Ἡράκλειαν· παρατηρητέον δὲ ὅτι θεωροῦσι τὸν Ξεν. ὡς συνάρχοντα τοῦ Χειρ., ἂν καὶ ὁ τελευταῖος πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐκλεχθῆ μόνος ἄρχων (πρὸλ. 1, § 32).—**μηδεμίαν δ. παρεχομένους**, ὁ Ξεν., ὡς γνωστόν, οὐδένα στρατιώτην ἤγαγε μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ τῆς Ἑλλάδος· ὁ δὲ Χειρ. ἦλθε μὲν εἰς τὸν Κύρον ἔχων 700 ὀπλίτας, ἀλλ' ἡ δύναμις αὐτῆ ἦτο—κατὰ τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ Ἀρκάδας—**μηδαμινή.**—**τὴν σωτηρίαν**, τίνων.—**καὶ ἦν...** Ἀχ., πικρηνθετικὴ παρατήρησις τοῦ Ξεν.—**ἀγαθὸν τι**, δηλ. χρήματα.

§ 13-14.

Κοινῇ = ἀπὸ κοινοῦ, ὁμοῦ.—**ἰδίᾳ** = κατ' ἰδίαν, χωριστά.—**ἢ ἕκαστον στέλλεσθαι** = ἢ εἰ ἕκαστος στέλλοιτο· **στέλλομαι** = πορεύομαι.—**ἐπειθεῖν** = ἐπειράω πείθειν.—**καθ' αὐτόν**; (§ 12 «καθ' ἑαυτοῦς»).—**τοῦ Χειρισόφου** = παρὰ τοῦ Χειρ.—**ὅτι...** **φαίη** = ὅτι εἶχεν εἶπει (ὕποσχεθῆ).—**ὅπως** (μετ' εὐκτκ.) = ἵνα (μεθ' ὑποκτκ.).—**ἅμα μὲν...** **ἅμα δὲ** = ἀφ' ἑνὸς μὲν... ἀφ' ἐτέρου δέ.—**ἐκ τούτου** = ἕνεκα τούτου.

Μετ' αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Χειρισ.—**αὐτόν**, δηλ. τὸν Ξενοφ.—**ἀρμοσῆς**, παρὰ τοῖς Λακεδ. **ἀρμοσῆς** ἐλέγετο ὁ ἀποστελλόμενος ἐκ τῆς Σπάρτης διοικητής, ὅπως διοικήσῃ πόλιν ὑπήκοον αὐτῆ.—**τριῆρεις**, βλ. ἐν σελ. 122.—**μετάσχοι**, τίνος;—(**ἀλλ'**) **αὐτοί**, δηλ. ὁ Χειρισ. καὶ ὁ Νέων.—**ἐπὶ τῶν τριῆρων**, τοῦ Κλεάνδρου.—**συνεβούλευε**, δηλ. τῷ Ξενοφ.—**αὐτῷ**, δηλ. τῷ Νέωνι.

§ 15-16.

Ἔτι = τέως; (IV, § 2, § 12).—**ἀπαλλάττομαι τινος** = ἀποχωρίζομαι τινος.—**αὐτῷ**, ἢ δοκ. ἀνήκει εἰς τὸ ἐσήμερον.—**κοινοῦμαι (-όμαι)** = συμβουλεύομαι, ἐρωτῶ.—**πότερα** = πότερον (§ 4).—**λῶον** = συμφορώτερον.—**ἐσήμερον**; (κεφ. 1, § 24 «σημαίνει»).—**τοῖς ἱεροῖς** = διὰ τῆς θυσίας.—**γίγνεται τρεῖς** = διαχωρίζεται εἰς τρεῖς (στρατιωτικὰ) σώματα.—**Ἀρκ. μὲν καὶ Ἀχ...** **πάντες**, ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως;—**εἰς τετρ. καὶ χιλ.**, ἢ εἰς μετ' ἀριθμητκ. =;

Ἔτι μὲν, ἕως ὅτου δηλ. μετέπεισεν αὐτόν ὁ κατωτέρω ἀναφερόμενος χρησμός.—**ἀπαλλαγείς**, ὡς ἀθυμῶν καὶ αὐτὸς δι' ὅσα

ἔγειναν (δηλ.:).—ἐκπλεῦσαι, δηλ. ἐκ τοῦ Πόντου.—αὐτῶ, δηλ. τῶ Ξεν.—τῶ ἡγεμόνι Ἑρακ., περὶ τούτου πρβλ. IV, κεφ. 8, § 25.—τοὺς παραμείναντας, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν δηλ. τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ἀρκάδων του (§ 12).—ἀπαλλάττεσθαι, τίνων;—ὁ θεός, τίς ἐννοεῖται; ἐνταῦθα;—Ἀρκ. καὶ Ἀχ..., πρβλ. καὶ τὴν ἀπαρίθμησιν τοῦ στρατοῦ τὴν γενομένην ἐν Κερασσοῦντι (β.δλ. V, κεφ. 3, § 3).—οἱ Κλ. Θραῖκες, οὗτοι ἀρχικῶς ἦσαν 800 (πρβλ. β.δλ. I, κεφ. 2, § 9) ἢ ἐλάττωσις αὐτῶν κατὰ 100 τοῦ πρέπει ν' ἀποδοθῇ;—οὔτος, τίς;

§ 17—19.

Διαπραξάμενοι = ἀποκτίσαντες, λαβόντες.—ὅτι πλεῖστα = ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα.—ἀποβαίνω ἐπὶ = ἀποδιβάζομαι εἰς.—ἡ μεσόγεια = τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, τὰ μεσόγεια μέρη.

Πλοῖα, βλ. ἐν σελ. 122.—εἰς τὴν Θράκην, τὴν ἐν Ἀσίᾳ, ἦτοι τὴν Β.θονίαν.

BIBΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1.

Ἀνάβασις =; (πρβλ. IV, 1, § 1).—στόμα = εἰσοδος.—γίγνομαι ἐν... = ἀφικνοῦμαι εἰς...—λόγος =; (πρβλ. IV, 1, § 1).

Μέχρι τῆς μάχης, δηλ. τῆς παρὰ τὰ Κούναξχ.—τοῦ στόματος, αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Πόντου)· στόμα δὲ τοῦ Πόντου = ὁ Βόσπορος βλ. γεωγρ. πίν.—ἐν τῶ πρόσθεν λόγῳ, δηλ. ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις (I-VI).

§ 2—4.

Ἐκ τούτου =; (V, 1, § 2).—πέμψας, δηλ. πρέσβεις.—ἐδεῖτο, δηλ. αὐτοῦ.—ὅσα δέοι (ποιεῖν) = ὅ, τι ἤθελεν (ὁ Ἄναξ.).

—*εἰ διαβαῖεν*—ἐὰν διαβῶσιν.—*μισθοφορὰ*—μισθός.—*ἀπαγγελεῖν, αὐτῷ* (τῷ Ἄναξ.).—*ἀπαλλάττομαι*—ἀποχωρῶ, ἀποσύρομαι.—*ἤδη*—εὐθύς.—*κελεύω*—προτρέπω, παρακαλῶ.—*συνδιαβάντα*—ἀφ' οὗ διαβῆ μετὰ τῶν ἄλλων (στρατηγῶν).

Τὸ στράτευμα, τίνων;—*ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χ.*, ὁ Φερν. ἦτο σατράπης τίνος χώρας;—*τὸν ναύαρχον*, τῶν Λακεδ.—*διαβίβασαι*, δηλ. εἰς τὴν Εὐρώπην· διατὶ ἡ πρόθεσις διὰ παρὰ τῷ προσδιορισμῷ *ἐκ τῆς Ἀσίας*;—*μειτεπέμψατο*, πόθεν;—*εἰ διαβαῖεν*, δηλ. ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην.—*βουλευσάμενοι*, δηλ. σὺν τῇ στρατιᾷ.—*ἀποπλεῖν*, δηλ. εἰς Ἑλλάδα.—*ἔφη*, δηλ. ὁ Ξεν.

§ 5—6.

Συμπροθυμοῦμαι—προθύμως ἐνεργῶ καὶ ἐγώ.—*ἔφη αὐτῷ κτλ.*—*ἔφη (Σεύθης) ὅτι οὐ μεταμελήσει αὐτῷ*—εἶπεν (ὁ Σεύθης) ὅτι αὐτὸς (δηλ. ὁ Ξενοφ.) δὲν θὰ μετανοήσῃ.—*συμπροθυμηθέντι*, μετχ. ὑποθετικ. ἐκ ταύτης ἐξαρτ. τὸ ταῦτα—ὡς πρὸς ταῦτα.—*τελῶ*—πληρώνω.—*οἱ ἐπικαίριοι ὄντες*—οἱ ἔχοντες (ἐν τῷ στρατῷ) ἐπιρροήν.—*προσφέρομαι*—συμπεριφέρομαι.

Ὅπως διαβῆ, ποῦ;—*μηδὲν τελεῖω ἐμοί*, ὁ Σεύθης θὰ ὑπεσχέθη χρηματικὴν τινα ἀμοιβὴν εἰς τὸν Ξεν., ἐὰν αὐτός συνήργει εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ στρατεύματος.—*ἐπικαίριους ὄντας*, δηλ. τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς.—*αὐτῷ*, δηλ. τῷ Σεύθῃ.

§ 7—10.

Κηρύττω—διὰ κήρυκος καθιστῶ γνωστόν, διακηρύττω.—*ἀποπέμψω*—στέλλω (τινὰ) ὀπίσω (εἰς τὴν πατρίδα).—*ὡς ἀποπέμψων*...—διότι εἶχε σκοπὸν νά...—*ἀριθμὸν ποιῶ*—ἀριθμῶ.—*ἐνιαυθα*—τότε.—*ἄχθομαι*—δυσαρεστοῦμαι.—*ἀργύριον*—χρήματα.—*ἐπισιτίζεσθαι*, καθαρῶς τελκ. ἀπρμφ.—*ἐπισιτίζομαι*; (VI, 2, § 4).—*εἰς τὴν*...—διὰ τὴν...—*ὀκνηρῶς*—ἀπροθύμως.—*συσκενάζομαι*; (IV, 5, § 1).—*ξένος γίγνομαι τινι*—συνδέομαι διὰ φιλίας μετὰ τινος.—*ἀσπάζομαι*—ἀποχαιρετίζω.—*ὡς ἀποπλευσόμενος*—διότι εἶχε σκοπὸν νά...—*ἤδη*; (§ 4).—*αἰτίαν ἔχω*—κατηγοροῦμαι· τὸ ἐνεργητ. τούτου *αἰτιῶ*

μαί (τινα) = κατηγορῶ (τινα). — **ταχὺ** = ταχέως. — **ἐξέρπω** = ἐξέρχομαι. — **ἀθυμῶ πρὸς τι** = δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ κάμω τι. — **ἐξελθεῖν ὡς συμπορευσόμενον** = νὰ ἐξέλθῃς προσποιούμενος ὅτι θά... — **ἀπαλλάττομαι** = ἀποπλέω. — **διαπράττομαι τι πρὸς τινα** = συζητῶ τι μετὰ τινος.

Διαβαίνουσι, κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου τοῦ 400· **διαβαίνουσι** δὲ πόθεν; — **ἐξιέναι**, ἐκ τῆς πόλεως (δηλ. ἐκ τοῦ Βυζαντίου). — **ἀποπέμψων**, αὐτοὺς (δηλ. ;). — **τῷ ἀρμοστῆι**, βλ. ἐν σελ. 151. — **προσελθὼν**, τίνι; — **τινες**, ἰδίᾳ ὁ Ἀναξίβειος. — (**ἀλλ'**) **ὁμως**, ἡ ἔννοια: ἂν καὶ πιστεύω εἰς σέ, **ὁμως**. — **ἔφη**, δηλ. ὁ Κλέανδρος. — **ἔξω**, δηλ. τοῦ Βυζαντίου. — **ταῦτα (τοίνυν)**, δηλ. ποῖα; — **ἐλθόντες**, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ ὁ Κλέανδρος.

§ 11—14.

Τὴν ταχίστην (ὁδὸν) = τάχιστα. — **προσανειπεῖν**, τοῦ **προσαναγορεύω** = κηρύττω προσέτι. — **ὅς ἂν μὴ παρῆ** = ὅστις δὲν παρεβῆ. — **ἐξέτασις** = ἐπιθεώρησις. — **αὐτὸν αἰτιάσεται** = θὰ ἔχη νὰ κατηγορῆ τὸν ἑαυτὸν του (ἂν μετὰ ταῦτα τιμωρηθῆ). — **ἐντεῦθεν** = μετὰ ταῦτα. — **ἄρδην** = ἐντελῶς, γενικῶς. — **ὡς... συγκλεισῶν... καὶ... ἐμβάλων** = ἵνα κλείσῃ καὶ βάλῃ. — **πυρρὸς** = σιτάρι. — **ἐπακούω** = ἀκούω. — **διαγγέλλει**, διατὶ τὸ ῥ. ἐν ἐνικῇ ἀριθμῷ, ἀφ' οὗ τοῦτο ἀποδίδεται καὶ εἰς τὸ **ἐπακούσαντές τινες**; — **διαγγέλλω** = γνωστοποιῶ, κοινολογῶ. — **πυνθάνομαι** = ζητῶ πληροφορίας. — **πότερα** = ; (VI, 2, § 15). — **κύκλω (τοῦ ὄρους)** = περὶ τὸ ὄρος.

Ὁ δέ, δηλ. ὁ Ἀναξ. — **ἐκέλευε**, τίνας; — **οὕτω**, δηλ. κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Κλέανδρου (§ 10). — **παρὰ τὰς πύλας**, δηλ. τὰς **Θρακίας**, αἵτινες ἔφερον εἰς τόπον τινὰ καλούμενον **Θράκιον** (§ 24). — **τὸν μοχλόν**, οὗτος ἦτο ξύλον παχὺ τιθέμενον ἀπὸ τοῦ ἐνὸς παραστάτου τῆς θύρας μέχρι τοῦ ἐτέρου ἔσωθεν καὶ ἀσφαλιζόμενον διὰ τῆς **βαλάνου**; ἡ δὲ **βάλανος** ἦτο σιδήριον ἢ κερπίον εἰσερχόμενον διὰ τινος ὀπῆς εἰς τὸν ξύλινον μοχλόν καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τινὰ ὀπήν ἀνεφικμένην ἐπὶ τῆς παραστάδος τῆς θύρας. — **συγκαλέσας**, δηλ. ἔξω πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως. — **λαβόντες**, ταῦτα (δηλ. ;). — **εἰς Χερρ.**, δηλ. τὴν Θρακικὴν. — **τινὲς τῶν στρατιωτῶν**, οἵτινες, ὡς ἀκόλουθοι ἴσως τῶν συγκε-

κλημένων στρατηγῶν, ἴσταντο εἰς θέσιν, ἐξ ἧς ἠδύναντο ν' ἀκούσωσι τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀναξ. λεχθέντα.—*εἰς τὸ στρατεύμα*, ὅπερ ἴσταντο ὀλίγον μακρὰν τῶν συγκεκλημένων στρατηγῶν.—*ἐπυνθά-
νοντο*, παρὰ τίνος;—*περὶ τοῦ Σεύθου*, περὶ οὗ ἰδ. ἐν § 5 καὶ § 6.—*πολέμιος ἢ φίλος*, δηλ. τῶν Λακεδ.

§ 15—17.

Θέω—τρέχω.—*δρομῶ*—δρομαίως.—*ὡς... εἰσιόντες* (μέλλων)
=σκοπεύοντες νὰ...—*τείχος*—πόλις.—*προσθέοντας*—θέοντας
πρὸς τὰς πύλας.—*κόπτω*—κρούω, κτυπῶ.—*ἐκβάλλομαι*—ἐξω-
θουῖμι, παραδίδομαι.—*κατασχίζω*—ἀνοίγω διὰ τῆς βίας, σπῶ.—
τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουσι εἰς...—τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουνσι καὶ
εἰσέρχονται εἰς...—*οἱ τῶν στρατῶν*—ἄνθρωποι ἐκ τῶν στρατιωτῶν.—
τὰ πράγματα—τὰ συμβαίνοντα.—*ἐπὶ ταῖς πύλαις*—παρὰ τὰς
πύλας.—*διακόπτω*—κόπτω εἰς δύο, κατασπῶ.—*ἀναπειτάννυμι*
—ἀνοίγω.—*εἰσπίπτω*—εἰσορμῶ.

Διελέγοντο, δηλ. ὁ Ἀναξ. καὶ οἱ στρατηγοί.—*παρὰ τὴν χη-
λὴν*, πρὸ τοῦ τεύχους τοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν ἐτοποθετοῦντο
λίθοι πρὸς προφύλαξιν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν κυμάτων·
οἱ λίθοι οὗτοι ἐκαλοῦντο *χηλή*· βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV, ἥτις δει-
κνύει μέρος τεύχους (α) μετ' ἐπάλξεως (β) καὶ *χηλῆς* (γ).—*οἱ*
ἐτύγχ..., κατὰ τὴν § 12 ὀλίγοι εἶχον μείνει ἐν τῇ πόλει καὶ
δὲν εἶχον ἐξέλθει.—*τὰ κλειῖθρα*, δηλ. τὸν *μοχλὸν* καὶ τὴν *βά-
λανον*, περὶ ὧν βλ. ἐν σελ. 155.

§ 18—20.

Δείσας (τοῦ *δέδοικα* ἢ *δέδια*) *μὴ*—φοβηθεὶς μήπως.—*ἀνήκε-
στος*—ἀθεράπευτος, ὀλέθριος.—*ἔθει*, παρτακτ. τοῦ *θέω*.—
οἴκαδε—εἰς τὰς οἰκίας.—*καθέλκω*—σύρω ἐκ τῆς ξηρᾶς εἰς
τὴν θάλασσαν.—*ἀπολωλέναι* (τοῦ *ἀπόλλυμαι*)—ὅτι εἶχον χαθῆ.
—*ὡς ἐαλωκυίας τῆς πόλεως*—*νομίζοντες ἐαλωκέναι τὴν πόλιν*.
—*ἄκρα*—ἀκρόπολις.—*ἀποφεύγω*—καταφεύγω.—*καταδραμών*,
τοῦ *κατατρέχω*—τρέχω κάτω.—*περιέπλει*—περιπλέων ἀνῆρ-
χετο.—*σχεῖν* (τοῦ *ἔχω*)—νὰ ἀναχαιτίσωσι, νὰ ἐμποδίσωσι.

Ἐνδον, δηλ. ἐν ταῖς οἰκίαις.—*ἔξω*, δηλ. εἰς τὰς ὁδοὺς.—

τὰς τριήρεις, βλ. ἐν σελ. 122. — *σχεῖν*, δηλ. ἀπὸ διαρπαγῶν κ. τ. τ. — *τοὺς ἄνδρας*, τίνες ἐννοοῦνται ;

§ 21—24.

Προσπίπτω τινί = μεθ' ὁρμῆς προσέρχομαι πρὸς τινα. — *ἔξεστί σοι* = ἔχεις εὐκαιρίαν. — *ἀνδρὶ γενέσθαι* = ν' ἀποδειχθῆς (σπουδαῖος) ἀνὴρ. — *νῦν ἂν ὀνήσαις* (τοῦ *ὀνίνημι*) = τώρα δύνασαι νὰ ὤφελήσῃς. — *τίθεμαι τὰ ὄπλα ἐν τάξει* = παρατάττομαι. — *παρεγγυῶ* = διατάττω. — *αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν* = ἀφ' ἑαυτῶν, μόνοι των. — *εἰς ὀκτώ ἐγένοντο* = ἐτάχθησαν εἰς βᾶθος ὀκτῶ ἀνδρῶν. — *παρεδεδραμήκεσαν*, τοῦ *παραιρέχω* = προστρέχω. — *τὸ χωρίον οἷον κάλλιστον ἐκτάξασθαί ἐστι* = ὁ τόπος (ἐν ᾧ ἐτάχθησαν οἱ στρατιῶται) εἶναι κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος πρὸς παράταξιν στρατεύματος. — *ἔρημον (ὄν)* . . . = διότι εἶναι . . .

(*Ποιήσω*) *ταῦτα*, ποῖα ; — *θέσθε τὰ ὄπλα*, περὶ τῆς φράσεως *τίθεμαι τὰ ὄπλα* (ἐν τάξει) βλ. ἐν σελ. 90. — *καὶ τοὺς ἄλλους*, δηλ. στρατηγούς καὶ λοχαγούς· ἐπομένως τὸ *ἐκέλευε* ἐνταῦθα = ; — *παρεγγυᾶν*, δηλ. τοὺς στρατιώτας. — *οἱ δέ*, δηλ. οἱ στρατιῶται. — *αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν*, ἄνευ δηλ. περαιτέρω ἐπεμβάσεως τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν. — *εἰς ὀκτώ*, εἰς τὸν λόχον, ὅστις συνέκειτο ἐξ 100 περίπου ἀνδρῶν, παρετάσσοντο συνήθως οἱ ἄνδρες εἰς 8 ἐπαλλήλους σειράς, ὧν ἐκάστη συνέκειτο ἐκ 12 παρ' ἀλλήλους ἱσταμένων ὀπλιτῶν. — *ἐπὶ τὸ κέρασ ἐκ.*, ἔνθα ἦτο ἡ συνήθης θέσις τῶν πελταστῶν.

§ 25.

Ἐκεῖτο τὰ ὄπλα = εἶχε γίνεαι ἡ παράταξις. — *κατηρεμίσθησαν*, ὑποκμ.: *οἱ στρατιῶται*. — *κατηρεμίξω* = καθησυχάζω, καταπραῶνω. — *χαρίζομαι τῷ θυμῷ* = παρασύρομαι ὑπὸ τῆς ὀργῆς. — *τιμωροῦμαι τινά τινος* = ἐκδικουμῶ τινὰ διὰ τι. — *ἐξαπάτη* = ἀπάτη. — *οὐδέν* = οὐδὲν. — *ἐνθυμοῦμαι* = σκέπτομαι, συλλογίζομαι. — *ἂ ἔσται ἐντεῦθεν* = ποῖα θὰ προκύψωσι κατόπιν, ποῖαι θὰ εἶναι αἱ συνέπειαι τούτου.

Ἐξαπατώμενοι, ὑπὸ τίνων ; — *τῆς ἐξαπάτης*, ποῖαν ἀπάτην ἐννοεῖ ;

§ 26—27.

Ἀποδεδειγμένοι = κεκηρυγμένοι, φανεροί. — **εἰκάσω** = συμπεραίνω. — **πάρεσι** = ἔξεστιν = εἶναι δυνατόν. — **νῦν δὴ** = πρὸ ὀλίγου, τώρα δά. — **ἔρχομαι εἰς τὸν πόλεμον** = ἀρχίζω τὸν πόλεμον. — **πόλις** = ἀκρόπολις. — **τὰ ἔνδημα** = οἱ φόροι τοῦ ἐσωτερικοῦ. — **ἡ ὑπερορία (γῆ)** = ἡ ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς χώρα, ἡ χώρα τῶν συμμάχων. — **ἄρχοντες καὶ ἔχοντες** = ἄν καὶ ἤρχομεν καὶ εἶχομεν. — **καταπολεμοῦμαι** = κατὰ κράτος νικῶμαι.

Τοῖς συμμάχοις, δηλ. τῶν Λακεδ. — **τὰ νῦν δὴ γεγεν.**, ἐννοεῖ τὸν Πελοπον. πόλεμον, καὶ ἰδίᾳ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηνῶν, ἣτις εἶχε γείνει πρὸ τεσσάρων ἐτῶν τοῦλάχιστον (δηλ.). — **εἰς τὸν πόλεμον τόν...**, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ: — **τοὺς συμμάχους**, τίνων; — **τριήρεις**, βλ. ἐν σελ. 122. — **ἐν τοῖς νεωρίοις**, ταῦτα ἦσαν ναύσταθμοί, ἦτοι τόποι παρὰ τὴν θάλασσαν, ἔνθα ἐφυλάσσοντο τὰ πλοῖα καὶ πάντα τὰ εἰς αὐτὰ ἀνήκοντα σκευὴ κτλ. ἐν τοῖς νεωρίοις προσέτι ἐναυπηγοῦντο νέα πλοῖα καὶ ἐπεσκευάζοντο παλαιά. — **ὑπαρχόντων πολλῶν χρ.**, κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοπον. πολέμου ὑπῆρχον ἐν τῇ ἀκροπόλει: — δηλ. εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος, ἐν ᾧ ἐφυλάσσετο ὁ δημόσιος θησαυρὸς — 6.000 τάλαντα.

§ 28.

Παθεῖν ἄν = εἴ τι θὰ πάθωμεν. — **Λακ. καὶ τῶν ἀρχ. συμ. ὑπαρχόντων** = εἴτε οἱ Λακ. ἔχουσιν (ἀκόμη) καὶ τοὺς ἀρχαίους συμμάχους. — **Ἀθ. δὲ καὶ κτλ.** = Ἀθηναίων δὲ καὶ πάντων τῶν τότε συμμάχων ἐκείνων προσγεγεννημένων (τοῖς Λακ.) — **προσγίγνομαι τινι** = προστίθεμαι εἰς τινα. — **οἱ ἐπὶ θαλάττῃ βάρβαροι** = οἱ κατοικοῦντες τὰ παραθαλάσσια βάρβαροι. — **πολεμιοτάτου**, δηλ. ὄντος. — **πολεμιώτατος** = μέγιστος ἐχθρὸς. — **ὁ ἄνω βασιλεὺς** = ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν. — **ἤλθομεν** = ἔξεστρατεύσαμεν. — **ἄν ἡμᾶς περιγενέσθαι (αὐτῶν)** = εἴ τι ἡμεῖς θὰ ὑπερ-ισχύσωμεν (αὐτῶν).

Ἐκείνοις, δηλ. τοῖς Ἀθην. — **τότε**, δηλ. κατὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον. — **τοῦ ἄνω β.**, τοῦ ἐν τῇ μεσογαίᾳ οἰκοῦντος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Ἴσσο. καὶ τοὺς ἐπὶ θαλάττῃ βαρβάρους. — **τούτων πάντων**, δηλ. τίνων;

§ 29—31.

Μαίνομαι = εἶμαι παράφρων. — *αἰσχροῶς* = ἐπαινεδίστως. — *τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν* = ἡμῶν αὐτῶν. — *οἰκεῖος* = συγγενής. — *πάντες* = πάντες οὗτοι. — *καὶ δικαίως*, δηλ. *σιγατεύονται*. — *εἰ* = ἄφ' οὗ. — *καὶ ταῦτα κρατοῦντες* = καὶ μάλιστα ἐν ᾧ ἡμεθα νικηταί. — *ἐξαλαπάξω* = διαρπάξω, λεηλατῶ. — *Ἑλλην.* *εἰς ἣν πρ. πόλ. ἦλθ.* = *τὴν πρώτην Ἑλληνίδα πόλιν, εἰς ἣν ἦλθομεν*. — *πρὶν ἐπιθεῖν* = προτοῦ ζήσω καὶ ἴδω. — *μυρῖος, α, ον* = ἀναρίθμητος, ἄπειρος. — *κατὰ τῆς γῆς γίγνομαι* = χώνομαι μέσα εἰς τὴν γῆν ὑποκάτω. — *τῶν δικαίων τυγχάνω* = εὐρίσκω τὸ δίκαιόν μου. — *ἀδικουμένους* = ἐν καὶ ἀδικούμεθα. — *γοῦν* = τοῦλάχιστον. — *πέμπαντας ἡμᾶς*, δηλ. πρέσβεις. — *οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες* = οὐχὶ ἵνα διαπράξωμεν βίαιόν τι κατ' ἔννοιαν = οὐχὶ πρὸς κακὸν σκοπόν. — *παρέρχομαι* = εἰσέρχομαι. — *ἀλλ' ἦν . . . εὐρίσκεσθαι* = ἀλλ' (εὐρησόμενοι) ἀγαθόν τι παρ' ὑμῶν, ἣν δυνώμεθα εὐρίσκεσθαι. — *εὐρίσκομαι ἀγαθόν τι* = ἐπιτυγχάνω ὠφέλειάν τινα.

Ταῖς πατρίσι, αἵτινες πᾶσαι νῦν συμμαχοῦσι μετὰ τῆς Σπάρτης. — *πάντες*, οἱ ἡμέτεροι φίλοι καὶ οἰκεῖοι. — *ταῦτα . . . (γενόμενα)*, δηλ. ποῖα; — *ὄργιās*, βλ. ἐν σελ. 98. — *τοῖς τῶν Ἑλλ. προεστηκόσι*, δηλ. τοῖς Λακεδ. — *δύνησθε ταῦτα*, δηλ. *τυγχάνειν τῶν δικαίων*. — *μὴ στέρεσθαι*, διὰ δουλείας ἢ θανάτωσεως.

§ 32.

Ἐροῦντα = ἵνα εἴπη· τίνας ῥ. :

Πέμπονσι, πρὸς τίνα :

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 17—18.

Τὰ ἱερά = ἡ θυσία. — *καλὰ εἶναι* = δεῖ ἤτο εὐνοϊκῆ. — *ἰέναι* = ἵνα πορεύηται. — *ᾧ*, δηλ. *ἀνδρὶ*. — *πιστεύω τινὶ* = ἔχω ἐμπιστο-

σύνην εἰς τινα.—*ἦσαν*, ὑποκμ.: οἱ περὶ Ξενοφῶντα.—*ἐπιτυγχάνω τι*—συναντῶ τι, εὐρίσκω τι.—*ἐρήμοις*—ἄνευ φυλάκων.—*μεταχωρῶ ποι*—ἄπέρχομαι εἰς κάποιον ἄλλο μέρος.—*καὶ σημαινόντων*...—*καὶ οὗτοι οἱ περὶ Σεύθην ἐσήμαινον ἀλλήλοισι*.—*καταμανθάνω*—ἐννοῶ.—*τῷ Σεύθῃ*—ὑπὸ τοῦ Σεύθου.—*λανθάνω*—μένω ἀπρακτῆρητος, διαφεύγω τὴν προσοχὴν (τινος).

Τὰ ἱερά, ὁ Ξεν. εἶχε κάμει θυσίαν, ἵνα μάθῃ ἂν οἱ θεοὶ ἐπιτρέπωσιν εἰς αὐτὸν νὰ ὀδηγήσῃ τὸ στράτευμα εἰς τὸν Σεύθην ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῷ κειμ. περίληψιν τῶν §§ 1-16 τοῦ κεφ. τούτου.—*τὰ ἱερά καλὰ εἶναι*, οἱ παλαιοὶ παρατηροῦντες τὰ σπλάγχνα τῶν ἱερῶν προέβλεπον τὸ μέλλον.—*πλὴν παρὰ Νέωρος*, διότι: οὗτος μετ' ὀκτακοσίων ἀνδρῶν ἀποσυρθεὶς εἶχε στρατοπεδεύσει: χωριστά.—*ἐξήκοντα στάδια*, πόσας ὥρας; βλ. ἐν σελ. 94.—*αὐτοῦ*, δηλ. τοῦ στρατεύματος τοῦ Σεύθου.—*ἐπιτυγχάνει*, τίς:

§ 19—22.

Πάρεμι—εἶμαι παρῶν, εἶμαι πλησίον.—*συγγίγνομαι τινι*—συναναστρέφομαι, συνομιλῶ μετὰ τινος.—*ἤρροντο*, τοῦ ἔρωτῶ.—*εἰ δ' Ἀθ.*, δηλ. εἶη.—*ἀναπηδήσαντες*, δηλ. ἐπὶ τοὺς ἵππους.—*διώκω*—σπεύδω, τρέχω.—*παρῆσαν*—προσῆλθον.—*ὄσον*—περίπου.—*τύρσις*, εὖρος, ἢ—πύργος.—*καὶ ἵπποι*, δηλ. ἦσαν.—*ἐγκεχαλινωμένοι* (τοῦ ἐγχαλινοῦμαι)—ἔχοντες τὸν χαλινὸν (εἰς τὰ στόματα).—*χιλῶ* (-όω)—τρέφω με χιλόν, με κεκομμένην χλωρὰν πόαν.—*ἐγκεχαλινωμένοις*, δηλ. τοῖς ἵπποις—με τοὺς ἵππους...—*ἔχων*—εἰ καὶ εἶχεν.—*τὰ σκευοφόρα ἀφαιρεθῆναι*—ὅτι ἐστερήθη τῶν σκευοφόρων (ζήρων).—*μάλιστα*, συναπτεόν τῷ νυκτός.

Ἦσθετο, ταῦτα (δηλ.:).—*οἱ δέ*, δηλ. φύλακες.—*ἔφη*, δηλ. ὁ Ξενοφῶν διὰ τοῦ διερμηνέως.—*ἐδίωκον*, δηλ. πρὸς τὸν Σεύθην, ἵνα ἀναγγείλωσιν αὐτῷ τί:—*περὶ αὐτήν*, δηλ. τὴν τύρσιν.—*διὰ τὸν φόβον*, μήπως δηλ. πολέμοισι τινες ἐπιπέσωσιν ἀπροσδοκῆτως κατ' αὐτοῦ.—*ἐχίλου τοὺς ἵππους*, δὲν ἄφινε δηλ. αὐτοὺς νὰ βόσκωνται ἐν τοῖς ἀγροῖς.—*ὁ τούτου*..., τίνος;—*ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν*, νοοῦνται οἱ κάτοικοι ταύτης τῆς χώρας, δηλ. οἱ Θυνοί.

§ 23—25.

Ἐκέλευσεν, ὑποκμ.: ὁ Σεύθης.—*ἀσπάξομαι*=χαιρετίζω.—*νόμος*=συνήθεια.—*κέρατα οἴνου*=μὲ κέρατα πλήρη οἴνου.—*αὐτῷ ἐπρέσβευεν*=ἐπέμπετο (ἐχρησιμοποιοεῖτο) ὡς πρεσβευτῆς αὐτοῦ.—*ἤρχετο*, τοῦ ἄρχομαι.—*πάντοσε*=πρὸς πάντα τὰ μέρη, πανταχοῦ.—*τουτονί*, ἢ ὀνομαστικ. *οὗτοσι*=οὗτος ἐδῶ.—*συμ-προθυμοῦμαι*=; (κεφ. 1, § 5).—*εἰ πράξαιμι*=ἐὰν πράξω.—*εὖ ποιήσῃν*, δηλ. ἐμέ' τὸ δὲ εὖ ποιῶ=;—*ἐπήρητο*, τοῦ ἐπερωτᾶ=ἐρωτᾶ.—*ἔφη*, δηλ. ἀληθῆ εἶναι' ἐπομένως=εἶπε ναί.—*εἰ ἀγάγοιμι*=ἐὰν ὀδηγήσω.—*τάλλά τε*=καὶ κατὰ τὰ ἄλλα.—*χρῶμαι τινι φίλῳ καὶ ἀδελφῷ*=ἔχω τινὰ ὡς φίλον καὶ ἀδελφόν.—*μοι*, συναπτέζ ἢ δοτικ. τῷ ἔσεσθαι.

Ἐγγύς, δηλ. τῆς τύρσεως.—*ἐνδον*, δηλ. ἐν τῇ τύρσει.—*κέρατα*, τὰ κέρατα βοῶν ἢ ἄλλων ζῴων ἐπιτηδείως κατεσκευασμένα ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς ποτήρια ὑπὸ τῶν Θρακῶν καὶ ἄλλων βαρβάρων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης.—*ἔπεμψας* . . . , περὶ τοῦ πράγμ. πρὸλ. κεφ. 1, § 5.

§ 26—30.

Ἐπὶ τούτοις=μετὰ ταῦτα.—*σύμφημι*=ὁμολογῶ.—*ἴθι νυν*=ἐμπρὲς λοιπόν.—*ἀφήγησαι*, προστακτ. ἀόρ. τοῦ ἀφηγοῦμαι=διηγοῦμαι.—*τελεῖν*, ὑποκμ. τὸν Σεύθην' τελεῶ=; (κεφ. 1, § 6).—*αὐτὸς ἀπιέναι*=ἴτι σὺ αὐτὸς ἢ ἀπέλυθης.—*τί γὰρ*=τί λοιπόν.—*ἔφη*, ὑποκμ.: ὁ Ξενοφῶν.—*κατὰ Σηλ.*=πλησίον τῆς Σηλυβρίας.—*οὐκ ἔφ. οἶόν τε εἶναι*=ἔφησθα οὐχ οἶόν τε εἶναι.—*οἶόν τ' ἐστὶ*=εἶναι δυνατόν.—*ἀλλ' ἐλθόντας (ὕμᾶς) διαβαίνειν*, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ χρῆναι, ὅπερ νοητέον ἐκ τοῦ οὐκ . . . *οἶόν τε εἶναι*=ἀλλ' ὅτι πρέπει σεις . . .—*ἔξω εἰσίν*, ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ ἄνδρες, εἰς ὃ παράθεσις τὸ ὁ πιστότατος ἐκάστω (=καὶ μάλιστα ὁ πιστ. . .).—*ἀπὸ τῶν*=ἀπὸ μέρους τῶν . . .—*πλήν Νέωνος*=πλήν ἀπὸ Νέωνος.—*πρᾶξις*=διαπραγματεύσεις, συμφωνία.—*τὰ ὄπλα*, συναπτέον τῷ καταλιπεῖν.—*εἴσιθι*, προστακτ. τοῦ εἰσερχομαι.

Ἐλεγε, τίς;—*τούτῳ*, δηλ. τῷ Σεύθῃ.—*κατὰ Σηλυβρ.*, δηλ. κατὰ τὴν δευτέραν πρεσβείαν.—*οἶόν τε εἶναι*, τοῦτο, δηλ. νᾶ

ὁδηγήσης τὸ στράτευμα εἰς τὸν Σεύθην. — *καὶ ἐκείνους*, τίνες; — *καταλιπεῖν*, ποῦ; — *ἐκεῖ*, δηλ. ἔξω τῆς τύρσεως· διατὶ ὁ Ξεν. διατάττει ν' ἀφήσωσι τὰ ἔπλα ἔξω;

§ 31—34.

Καὶ γὰρ... εἰδέναί, ἐκ τοῦ εἶπε = εἶπε γὰρ εἰδέναί ὅτι (Ἄθηναῖοι) συγγενεῖς εἶεν. — νομίζειν, δηλ. αὐτοὺς (τοὺς Ἄθ.) εἶναι. — οὓς ἔδει, δηλ. εἰσελθεῖν. — ὅ,τι δέοιτο χρῆσθαι τῇ στρατιᾷ = εἰς τί ἐπεθύμει νὰ χρησιμοποιεῖ τὸν στρατόν. — ἀρχή = ἐπικράτεια. — Μελανδίται = ἡ χώρα τῶν Μελανδιτῶν. — τὰ (πολιτικὰ) πράγματα ἐνόσησεν = ἡ πολιτεία ἐκλονίσθη ἕνεκα ἐσωτερικῶν ἐρίδων. — ἐκπίπτω = ἐκδιώκομαι, ἐξορίζομαι· τὸ ἐνεργητικ. τούτου ἐκβάλλω. — ἐνδίφοριος αὐτῷ = παρὰ τὸν δίφρον αὐτοῦ. — δυνατὸς εἶη = δύναίτο. — ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα. — παραγίγνομαι τινι = ἔρχομαι εἰς βοήθειάν τινος. — ἀπολαμβάνω = λαμβάνω ὀπίσω. — ἀ = διὰ τὰ ὅποια.

Συγγενεῖς, οἱ Ἄθην. ἦσαν συγγενεῖς πρὸς τοὺς Θραῖκας, καθόσον ὁ Τύρρης, ὁ πρόγονος τοῦ Σεύθου, ἐταυτίζετο πρὸς τὸν μυθικὸν βρασιλέα Τηρέα, ὅστις εἶχε νυμφευθῆ τὴν Πρόκνην, τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν. — οὓς ἔδει, τίνες ἐννοοῦνται; — ἐκ ταύτης τῆς χώρας, δηλ. ποίας; — τῷ νῦν βασιλεῖ, δηλ. τῶν Ὀδρυσῶν. — ἐκαθεξόμην ἐνδ. αὐτῷ ἐκ., οἱ Θραῖκες συνείθιζον νὰ τρώγωσιν οὐχὶ ἀνακεκλημένοι (καθὼς τίνες);, ἀλλὰ καθήμενοι ἐπὶ δίφρων καθὼς δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν οἱ ἰκέται ἐκάθηντο ἐπὶ τῇ ἐστία (= ἐφέστιοι), οὕτω παρὰ τοῖς Θραῖσι συνήθεια ἦτο νὰ κάθηται οἱ ἰκέται ἐνδίφοριοι. — τοὺς ἐκβαλόντας, δηλ. τοὺς Μελανδίτας, Θυνοὺς καὶ Τρανίψας. — ἡμᾶς, δηλ. ἐμὲ καὶ τοὺς οἰκείους μου. — τούτους (ἔχων), δηλ. τίνες; — τὴν ἑμαυτοῦ πατρῶαν χ., ποία ἦτο ἡ πατρικὴ χώρα τοῦ Σεύθου;

§ 35—38.

Ἄν δύναιο = ἢ ἡδύνασο. — τῷ στρατιώτῃ = ἐκάστῳ στρατιώτῃ. — διμοιρία = διπλῆ μοῖρα, διπλοῦς μισθός. — ζεύγη, δηλ. βοῶν. — διαπράττω = κаторθῶνω. — δέξει, μέλλ. τοῦ δέχομαι. — εἰς τὴν σεαυτοῦ, δηλ. χώραν. — καὶ... γε = βεβαίως καί. —

ἐνδίφριος = ὁμοτράπεζος. — *ὦν ἄν...* = ἃ ἄν... — *ὠνήσομαι*, μέλλ. τοῦ *ὠνοῦμαι* = ἀγοράζω. — *οἴκησιν* = πρὸς κατοικίαν.

Οὔτοι, τίνες; — *ἀπαγγέλλωσι*, τί; — *κυζικηνόν*, δηλ. ὡς μηνιαῖον μισθόν· περὶ τοῦ *κυζικηνοῦ* βλ. ἐν σελ. 149. — *διμοιρίαν*, δηλ. πόσους *κυζικηνοὺς*; — *ξεύγη*, ἵνα καλλιερῶσι τὴν γῆν ἐν περιπτώσει ἐγκαταστάσεως αὐτῶν ἐνταῦθα. — *ταῦτα...* *μὴ διαπράξωμεν*, δηλ. νὰ πείσωμεν τοὺς στρατιώτας νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σου. — *θυγατέρα δώσω*, δηλ. ὡς σύζυγον. — *ὠνήσομαι*, δηλ. ὡς σύζυγον· οἱ Θρᾶκες ἠγόραζον τὰς γυναϊκᾶς τῶν δίδοντες χρήματα εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῶν τοιαύτη συνήθεια ἐπεκράτει καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι· εἰς παλαιστάτην ἐποχὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3.

§ 1—2.

Ἀπελαύνω = ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ. — *γίγνομαι ἐπὶ τινι* = ἔρχομαι εἰς τι. — *ἐᾶσαι*, τοῦ *ἐᾶω* (-άω) = ἀφίνω, παραλείπω.

Δεξιὰς δ. καὶ λαβόντες, ὡς σημεῖον τίνος; — *ἐπὶ στρατοπέδῳ*, τῇ παρὰ τὴν Πέρινθον. — *ἀπηγγείλαν*, δηλ. τὰ συνομολογηθέντα. — *τοῖς πέμψασι*, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς (πρβλ. κεφ. 2, § 29). — *Ἀρίσταρχος*, ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἀρμοστής τῶν Λακεδ., ὅστις καὶ πρότερον εἶχεν ἀπαγορεύσει εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ διαβῶσιν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἀνάγνωθι τὴν περίληψιν τῶν §§ 1—16 τοῦ 2 κεφ. ἐν σελ. 61. — *πλὴν οἱ Νέωνος*, βλ. ἐν σελ. 159. — *ἀπειχον*, τίνων; — *δέκα στάδια*, πόσα λεπτὰ τῆς ὥρας; βλ. ἐν σελ. 94.

§ 3—6.

Οὔτος αὐτός = ὁ αὐτὸς οὗτος. — *κρατῶ τινος* = γίνομαι κύριός τινος. — *φησι ὑπισχνεῖται*· ἐκ τούτου ἐξαρτ. τὰ ἀπαρμωλῶσειν, ἐξαπατήσεσθαι (ἐν παθικ. σημασίᾳ), λήψεσθαι, περιόψεσθαι ὑποκμ. τοῦ *ἀ* καὶ *δ* ἀπαρμω. εἶναι: ὁ *Ἀρίσταρχος* τῶν δὲ λοιπῶν τὸ: *ὕμᾶς*. — *περιόψεσθαι*, δηλ. *ὕμᾶς* *περιορῶ* = βλέπω μετ' ἀδιαφορίας. — *νυνὶ* = τώρα δά. — *πότερον* =: (VI, 2, § 4). — *εἰς τὰ ἐπιτήδεια* = εἰς τὰς κώμας τὰς ἐχούσας τροφίμα. — *ἐᾶσι*, ὑποκμ.: οἱ Λακεδ. — *ἐπανελθόντας*, δηλ. *ἡμᾶς*.

—οἱ ἥτιους=οἱ ἀσθενέστεροι. —*ὅ,τι ἡμῶν δεῖται* = εἰς τὴν χρειάζεται ἡμᾶς. —*αἰρεῖσθαι*, ἐκ τοῦ *ἐμοὶ δοκεῖ*. — *ἀράτω*, προσκτι. τοῦ *αἰρω* = ὑψώνω. — *συσκευάζομαι* =: (IV, 5, § 1). — *τὸ ἠγούμενον* = τὸ προπορευόμενον μέρος (τοῦ στρατοῦ) = ἡ πρωτοπορία (τοῦ στρατοῦ).

Τριήρεις — πλοῖα, βλ. ἐν σελ. 122. — *τούτου*, τίνος; — *ἐκεῖσε*, δηλ. εἰς Χερρόνησον. — *ὥσπερ ἐν Βυζ.*, δηλ. ἐπώλησε ὁ Ἄριστ. τῇ συμβουλῇ τοῦ Ἀναξιθέου εἶχε πωλήσει 400 ὑπολειφθέντας ἐν Βυζαντίῳ Κυρείους· ἀνάγκωθι τὴν ἐν τῷ κειμ. περιλήψιν τῶν § § 1—16 τοῦ 2 κεφ. — *πρὸς ἐκεῖνον*, δηλ. τὸν Σεύθην. — *ἐνθάδε*, ποῦ; — *τοῦτο (βουλ.)*, ἐὰν δηλ. πρέπει νὰ ὑπακούσητε εἰς τὸν Ἄριστ ἢ νὰ ἔλθητε εἰς τὸν Σεύθην. — *εἰς τὰς κόμας*, ἐννοεῖ τὰς κατωτέρω ἐν § 18 ἀναφερομένας. — *οἱ ἥτιους*, δηλ. οἱ κάτοικοι τῶν κομῶν οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τῶν Κυρείων. — *(ὅ,τι) τις...*, δηλ. ὁ Ἄριστ. καὶ ὁ Σεύθης. — *ἀνέτειναν*, ὡς σημεῖον ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως τοῦ Ξεν. — *παραγγέλλη τις*, περὶ τῶν στρατιωτικῶν διαταγῶν βλ. ἐν σελ. 77.

§ 7—9.

Ἐπειθον (αὐτοὺς) = ἐπειρῶντο πείθειν (αὐτούς). — *ἀποτρέπομαι* = ἐπιστρέφω. — *ὅσον* =; (κεφ. 2, § 19). — *προσελαύνω* = πλησιάζω. — *κελεύω*, ἐνταῦθα =; — *εἴποι*, ὑποκμ.: ὁ Ξενοφῶν. — *ὅτι*, ἐπιτείνει: τὸ *πλείστων*. — *τῶν τοῦ Λακωνικοῦ* = τῶν ἀγγέλων τοῦ Ἀριστάρχου (§ 7). — *ἠγοῦμαι τινι* = ὀδηγῶ τινι. — *ξενίζομαι* = φιλοξενουμαι. — *ἀθρόας* = κειμέναις πλησίον ἀλλήλων. — *ὅσον διελθόντες ἂν ἠδέως ἀριστῶτε* = τσαύτην ἀποστασιν, ὥστε, ἀπ' οὗ διελθῆτε αὐτήν, θὰ δύνασθε νὰ προγευματίσητε μὲ ὄρεξιν.

Ἀπαντᾷ, τίσι; — *αὐτῶ*, δηλ. τῷ Σεύθῃ.

§ 10—12.

Τῆς δείλης = κατὰ τὴν δείλην. — *τὰ νομιζόμενα* = τὰ συνήθη — *ἔξω* = ἐκτός, πλὴν. — *διατίθεμαί τι* = πωλῶ τι. — *μαστεύω* = ἀναζητῶ. — *χειροῦμαι* = καταδᾶλλω, καθυποτάττω. — *πόσον* = μέχρι πόσης ἀποστάσεως. — *οὐδαμῆ* = εἰς οὐδὲν μέρος. — *πολλαχῆ* = εἰς πολλὰ μέρη.

Εἰς αὐτάς, δηλ. τὰς κόμας.—*τῆς δειλῆς*, περὶ τῆς *δειλῆς*—καθὼς καὶ περὶ τῆς *δειλῆς πρωΐας*, ἣτις ἐννοεῖται ἐνταῦθα—βλ. ἐν σελ. 84.—*τὰ νομιζόμενα*, δηλ. ἐκάστη μὲν λοχαγῶ *διμοιρίαν*, ἐκάστη δὲ στρατηγῶ *τετραμοιρίαν* (πρβλ. κεφ. 2, § 36).—*ἐκ τῆς χώρας*, ποίαν χώραν ἐννοεῖ;—*δπόσα δ' ἂν ἀλίσκεται*, δηλ. λάφυρα καὶ αἰχμάλωτα.—*τὰ φεύγοντα καὶ ἀποδ.*, δηλ. ἀνθρώπους καὶ ζῷα.—*ἡμεῖς*, δηλ. οἱ Θρᾶκες.—*διώκειν καὶ μαστ.*, οἱ Θρᾶκες θὰ εἶναι ἱκανοὶ νὰ καταδιώκωσι μὲν τὰ *φεύγοντα* ὡς ἔχοντες ἱππικόν, ν' ἀναζητῶσι δὲ τὰ *ἀποδιδράσκοντα* ὡς γινώσται τοῦ τόπου.—*ἀπὸ θαλάττης*, ἐννοεῖ τὴν Προποντίδα.

§ 13—14.

Ἐδίδοτο λέγειν—ἐδίδετο ὁ λόγος.—*κατὰ ταῦτα*—κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα.—*παντὸς ἀξία*—ἀξία πάσης τιμῆς, συνετώτατα.—*χειμῶν γὰρ εἶη*—ἔλεγον γὰρ ὅτι *χειμῶν εἶη*.—*διαγίγνομαι*—ζῶ, διαμένω.—*ἐν φιλία*, δηλ. *χώρα*.—*οὐχ οἶόν τε*, δηλ. *εἶη' οἶόν τ' ἐστὶ*—;—*ὠνουμένους*, δηλ. *ἐπιτήδεια ὠνοῦμαι*—;—*ἀσφαλέστερον*, δηλ. *εἶη*.—*προσλαμβάνω*—λαμβάνω προσέτι, ἐπὶ πλέον.—*εὐρημα*—κέρδος ἀπροσδόκητον.—*ἐπὶ τούτοις*—;(κεφ. 2, § 26).—*ἐπισηφίζω*—;(VI, 1, § 25).

Ἐδόκει, τοῦτο (δηλ.);.—*ἐπισηφισῶ*, περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ *ἐπισηφίζειν* ἐν ταῖς στρατείαις βλ. ἐν σελ. 125.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

§ 1—5.

Ἐπερβάλλουσι πρὸς...—ὑπερβάντες (ὁ Σεύθης μετὰ τῶν Ἑλλ.) τὰ ὄρη ἔρχονται πρὸς...—*ὕπερ*—ὑπεράνω.—*αὕτη*—*τοῦτο*.—*ἀρχή*—;(κεφ. 2, § 31).—*ἡ τιμὴ τῆς λείας*—τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν λαφύρων χρήματα.—*ζεύγη ἡμιονικά*—ἀμάξας συρομένας ὑπὸ ἡμιόνων.—*βοεικά*, δηλ. *ζεύγη*—ἀμάξας συρομένας ὑπὸ βοῶν.—*καὶ αὐθις*—καὶ ἄλλοτε, βραδύτερον.—*δωροῦ*, προστακτ. τοῦ *δωροῦμαι*—χαρίζω.—*καταμερίζω*—διανέμω.—*ἀποδίδωμι*—πληρώνω.—*ἐξεληλυθότος τοῦ μηνός*—ἂν καὶ εἶχε

παρέλθει ὁ μῆν.—*ἡμερῶν*, συναπτά ἢ γενκ. τῷ τὸν μισθόν.—*ἐμπολήσαι*, ἄορ. εὐκτ. τοῦ ἐμπολῶ (-άω)=εἰσπράττω ἐκ πωλήσεως.—*ἀχθεσθεῖς*, τοῦ ἀχθομαι=δυσαρεστοῦμαι.—*ἐπομόσας*, τοῦ ἐπόμνυμι=ἐρκίζομαι.—*κῆδομαί τινος*=φροντίζω περὶ τινος.—*ἀποδόμενος*, τοῦ ἀποδίδομαι=πωλῶ.

Ἵπερβάλλουσι, ἐκ τῆς χώρας τῶν Θυνῶν ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῷ κειμ. περίληψιν τοῦ 4 κεφ.—*Μαισάδου*, πρὸλ. κεφ. 2, § 32.—*Τήρους*, οὗτος δὲν εἶναι ὁ ἀνωτέρω ἐν κεφ. 2, § 22 μνημονευθεῖς, ὁ πρόγονος τοῦ Σεύθου, ἀλλ' ἄλλος βασιλεὺς τῶν Ὀδρυσῶν, σύγχρονος τοῦ Σεύθου.—*ὁ Ἡρακλ... παρῆν*, ἐκ Περίνθου, εἰς ἣν εἶχεν ἀποστείλει αὐτὸν ὁ Σεύθης πρὸς πώλησιν τῶν λαφύρων.—*ἐνταῦθα*, ποῦ;—*ἐκέλ. λαβεῖν*, δηλ. ἐξ αὐτῶν—τῶν ζευγῶν—*ἔσα ἤθελεν*.—*τῶν ζευγῶν*, δηλ. τῶν τριῶν ἡμιονικῶν.—*ἀποδίδωσι*, τίς;

§ 6—8.

Ἐντεῦθεν=ἔνεκα τούτου.—*ἔδεισε*, ἄορ. τοῦ δέδοικα ἢ δέδια.—*ἐκβάλλομαι ἐκ τῆς φιλίας τινός*=χάνω τὴν φιλίαν τινός.—*ὄ, τι*=ἔσον.—*ἐγκαλῶ τινι*=κατηγορῶ τινά.—*οὐκ εἶχον*=οὐκ εἰλήφεσαν.—*τὸν μισθόν*=τὸν πλήρη μισθόν.—*ἐντόνως*=ἐπιμόνως.—*τοῖς στρατιώταις*=διὰ τοὺς στρατιώτας του.—*τέως*=ἕως τότε.—*μέμνημαι*=μνημονεύω, ἀναφέρω.—*τοῦτο διεβεβλήκει*=τοῦτο εἶχεν εἶπει (πρὸς τὸν Σεύθην) με πρόθεσιν διαβολῆς.—*δύναμις*=στρατιωτικὴ δύναμις.

Μῆ... ἐκβληθείη, ἂν δηλ. ὁ Ξεν. διετῆρει τὴν ἐπιρροήν του παρὰ τῷ Σεύθῃ.—*οὐκ εἶχον τὸν μισθόν*, διότι οὗτοι εἶχον λάβει τὸν μισθὸν εἴκοσι μόνον ἡμερῶν (§ 4).—*αὐτῷ*, δηλ. τῷ Ξενοφ.—*ἐμέμνητο*, τίς;

§ 9—11.

Περὶ τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι=ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω ἐκστρατείαν εἰς τὰ ἐνδότερα (τῆς Θράκης).—*ἂν ἀγάγοιεν*=δύνανται νὰ ὀδηγήσωσιν.—*οὐδὲν ἦτιον... ἦ*=οὐδὲλως ὀλιγώτερον ἦ=οὔτω καλῶς, ἔπως.—*παρέσεσθαι αὐτοῖς*=ἔτι αὐτοὶ θὰ λάβωσιν.—*δυοῖν μνηοῖν*, ἐκ τοῦ τὸν μισθόν.—*ἐκπλεως*=πλήρης.—*οὐδ' ἂν μέλλη... στρατεύσαίμην ἂν*=καὶ ἂν μέλλῃ

... οὐκ ἂν στρατευσαίμην. — συννομολογῶ τινι = λέγω τὰ αὐτὰ μέ τινα. — παρακαλῶ = προσκαλῶ. — παρακαλοῦσιν, ὑποκμ. : ὁ Σεύθης καὶ ὁ Ἡρακλ. — παρέρχομαι = προσέρχομαι.

Τοὺς ἄλλους στρ., πλὴν δηλ. τοῦ Ξεν. — παρέρχεται, δηλ. πρὸς τὸν Σεύθην.

§ 12—16.

Διὰ τῶν Θρακῶν = διὰ τῆς χώρας τῶν. . . — ὀκέλλω, ἀμετῶ. = ἐξοκέλλω, πίπτω ἔξω (δηλ. εἰς τὴν ξηράν). — ἐκπίπτω = ναυαγῶ, πίπτω ἔξω. — τέναγος = ὕδατα ἀβαθῆ, ῥηχὰ μέρη. — ἐπὶ πάμπολυ = εἰς πολὺ μεγάλην ἔκτασιν. — κατὰ ταῦτα, δηλ. τὰ χωρία. — ὀρισάμενοι = στήσαντες ὡς ὄρια (τῆς ἐπικρατείας των). — τὰ καθ' αὐτούς. . . = τὰ εἰς τὴν περιοχὴν των. . . — τέως =; (IV, 2, § 12). — τεῦχος = δοχεῖον. — ναύκληρος = ἰδιοκτῆτης πλοίου. — ταῦτα, δηλ. τὰ χωρία. — καταστρέφομαι τι = ὑποτάττω τι. — ἐκ. . . Ὀδρουσῶν = ἐκ τῆς χώρας τῶν Ὀδρουσῶν. — ἀεὶ = ἐκάστοτε. — καταυλίζομαι = στρατοπεδεύω. — παγχαλέπως ἔχω πρὸς τινα = εἶμαι πολὺ ὀργισμένος κατὰ τινος. — διέκειτο, δηλ. τῷ Ξενοφῶντι. — ὁπότε ἔλθοι = ὁσάκις ἦρχετο (ὁ Ξεν.). — συγγίγνομαι τινι =; (κεφ. 2, § 19). — ἤδη = παρευθὺς.

Ἐπίσθησαν, δηλ. δι' ὑποσχέσεων ὁμοίων πρὸς τὰς ἐν § 9 γενομένας. — τὰ ἐκπίπτοντα, δηλ. πράγματα, ὡς τὰ κατωτέρω ἀναφερόμενα. — βίβλοι γεγραμμέναι. αἵτινες θὰ ἀπεστέλλοντο ἐκ τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ ἑλληνικὰς πόλεις· τὰ βιβλία δὲ τὰ χειρόγραφα ἀπὸ τότε ἤδη ἦσαν ἐμπόρευμα, ὅπως τὰ νῦν ἔντυπα.

ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

A.

- Ἀγασίλαος, ου, δ,** βασιλεὺς τῆς Σπάρτης.
- Αἰνιᾶνες, ων, οἱ,** λαὸς Θεσσαλικὸς οἰκῶν παρὰ τὴν Οὔτην καὶ τὸν Σπερχεῖον.
- Ἀμαζόνες, ων, αἱ,** μυθικὸν πολεμικὸν γυναικεῖον φύλον παρὰ τὸν Θεσμώδοντα ποταμὸν πρὸς Ν. τοῦ Εὐξείνου Πόντου· τὰ κυριώτερα ὄπλα αὐτῶν ἦσαν δίστομος πέλεκυς (**σάγαρις**) καὶ ἀσπίς ἡμισελήνοειδής· βλ. εἰκ. ἐν σελ. V.
- Ἀρίσταρχος, ου, δ,** Λακεδαιμόνιος ἀρμιστὴς ἐν Βυζαντίῳ.
- Ἀρμενία, ας, ἡ,** τραχεῖα ὄρεινὴ χώρα ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ μεταξὺ τοῦ ἄνω Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος, χωριζομένη ἀπὸ τῆς χώρας τῶν Καρδούχων διὰ τοῦ ποταμοῦ Κεντρίτου· διαιρεῖται εἰς ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν Ἀρμενίαν, ἧς ὑποσατράπης ὁ Τιρίβαζος· οἱ κάτοικοι: **Ἀρμένιοι, ων.**
- Ἀρμῆνη, ης, ἡ,** λιμὴν τῆς Σινώπης ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ.
- Ἄρπασος, ου, δ,** ποταμὸς διαρρέων τὴν χώραν τῶν Σκυθηνῶν καὶ Ταόχων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον.
- Ἀσιναῖος, ου, δ,** κάτοικος τῆς Ἀσίνης, πόλεως τῆς Λακωνικῆς.
- Ἀχερουσιάς, ἄδος, ἡ,** Ἀχερουσία χερσόνησος κειμένη ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Βιθυνίας, πλησίον τῆς Ἡρακλείας.

B.

- Βαβυλῶν. ὠνος, ἡ,** πρωτεύουσα τῆς Βαβυλωνίας πρὸς Ν. τῆς σημερινῆς Βαγδάτης ἑκατέρωθεν τοῦ Εὐφράτου.
- Βιθυνοί, ὧν, οἱ,** κάτοικοι τῆς Βιθυνίας, χώρας εἰς τὰ ΒΔ. παρὰ-λία τῆς Μ. Ἀσίας ἀντικρὺ τῆς Προποντίδος, μεταναστεύσαντες ἐκ Θράκης εἰς τὴν χώραν ταύτην.
- Βισάνθη, ης, ἡ,** πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὴν Προποντίδα (νῦν **Ροδοστό**).
- Βυζάντιον, ου, τό,** πόλις παρὰ τὸν Βόσπορον (νῦν **Κωνσταντινούπολις**).

Γ.

Γάνος, ους, τό, πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὴν Προποντίδα.
Γυμνιάς, άδος, ή, πόλις τῶν Σκυθηνῶν, ἐν τῇ Β. Ἀρμενία.

Δ.

Δαρδανεύς, έως, δ, κάτοικος τῆς Δαρδάνου, πόλεως κειμένης ἐν
 Τροφάδι εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἑλλησπόντου.
Δέλτα, τό, χώρα τῆς Θράκης μεταξὺ Βυζαντίου καὶ Σαλμυδησσοῦ.

Ε.

Εὐφράτης, ου, δ, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Δ. Ἀσίας, πηγάζων ἐν Ἀρμενία καὶ σχηματιζόμενος ἐκ δύο παραποτάμων, τοῦ δυτ. Εὐφράτου καὶ τοῦ ἀνατολ. Εὐφράτου· οἱ Ἕλληνες κατὰ τὴν κατάβασιν διαβαίνουνσι τὸν ἀνατολ. Εὐφράτην.
Ἐφεσος, ου, ή, πόλις τῆς Ἰωνίας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καῦστρου.

Η.

Ἥλιος, ου, δ, θεὸς τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, εἰς ὃν ἐθύοντο ἵπποι.
Ἡράκλεια, ας, ή, Ἑλληνικὴ πόλις τῆς Βιθυνίας παρὰ τὸν Εὐξείνιον, ἀποικία τῶν Μεγαρέων· ὁ κάτοικος: *Ἡρακλεώτης, ου*· ἢ περὶ αὐτὴν χώρα: *Ἡρακλεῶτις, ιδος*.

Θ.

Θήχης, ου, δ, ὄρος πρὸς Β. τοῦ Πόντου πλησίον τῆς Τραπεζοῦντος.
Θούριος, ου, δ, κάτοικος τῶν Θουρίων, πόλεως Ἑλληνικῆς ἐν τῇ κάτω Ἰταλία.
Θράκη, ης, ή, 1) ἢ ἐν Εὐρώπῃ πρὸς Β. τοῦ Ἑλλησπόντου κειμένη, 2) ἢ ἐν Ἀσία (=Βιθυνία)· ὁ κάτοικος *Θραξ, κός* καὶ ἐπίθετον *Θράκιος, α, ον*.
Θυνοί, ὶν, οί, Θρακικὸν φῦλον πρὸς Β. τοῦ Βυζαντίου παρὰ τὴν Σαλμυδησοῦν καὶ Ἀπολλωνίαν.

Ι.

Ἱερὸν ὄρος, ὄρος τῆς Θράκης μεταξὺ Περίνθου καὶ Χερσονήσου.

Κ.

Κάλπης λιμὴν, λιμὴν μεταξύ Ἡρακλείας καὶ Βυζαντίου.

Καλχηδών, ὄνος, ἡ, πόλις τῆς Βιθυνίας ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ, ἀντικεῖται τοῦ Βυζαντίου.

Καρδούχεια ὄρη, τὰ, ὄρη ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ.

Καρδοῦχοι, ὠν, οἱ, πολεμικὸς καὶ ληστικὸς λαὸς ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Τίγρητος. Οἱ σημερινοὶ Κοῦρδοι εἶναι ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν Καρδούχων.

Κεντρίτης, ου, ὁ, παραπόταμος τοῦ Τίγρητος, ὄριον μεταξύ τῆς χώρας τῶν Καρδούχων καὶ τῆς λοιπῆς Ἀρμενίας.

Κερασσοῦς, οὔντος, ἡ, πόλις ἐν Πόντῳ πρὸς Δ. τῆς Τραπεζοῦντος.

Κολχίς, ἴδος, ἡ, χώρα τῆς Ἀσίας παρὰ τὰ νοτιοανατολικά παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου· οἱ κάτοικοι: **Κόλχοι, ὠν.**

Κορύλας, ου, ὁ, σιτρούπης τῆς Παφλαγονίας

Κοτύωρα, ὠν, τὰ, πόλις τοῦ Πόντου, πρὸς Δ. τῆς Κερασσοῦντος· οἱ κάτοικοι: **Κοτυωρίται, ὦν.**

Λ.

Δάμψακος, ου, ἡ, πόλις τῆς Τροάδος παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.

Δουσιεύς, ἕως, ὁ, κάτοικος τῶν Λουσῶν, πόλεως τῆς βορείου Ἀρκαδίας (παρὰ τὰ νῦν **Σουδενά**).

Μ.

Μάγνητες, ὠν, οἱ, κάτοικοι τῆς Θεσσαλικῆς χερσονήσου Μαγνησίας.

Μάκρωνες, ὠν, οἱ, λαὸς ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ πρὸς τὰ νοτιοανατολικά τῆς Τραπεζοῦντος.

Μαριανδυνοί, ὦν, οἱ, λαὸς τῆς Βιθυνίας κατοικῶν εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Μεθυδριεύς, ἕως, ὁ, κάτοικος τοῦ Μεθυδρίου, πόλεως τῆς Ἀρκαδίας.

Μελανδίται, ὠν, οἱ, ἔθνος Θρακικὸν ἐν Εὐρώπῃ.

Μελινοφάγοι, ὠν, οἱ, Θρακικὸν ἔθνος παρὰ τὴν Σαλμυδησόν, ὀνομασθὲν οὕτως ἐκ τῆς κυριωτέρας αὐτοῦ τροφῆς, τῆς μελίνης

Μοσσύνοικοι, ων, οί, λαὸς ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ πρὸς Δ. τῆς Τραπεζοῦντος, ὀνομασθεὶς οὕτως ἐκ τῶν ξυλίων πύργων (=μοσσύνων), ἐντὸς τῶν ὁποίων οὗτοι κατοικοῦν.

Μυσός, οὔ, δ, κάτοικος τῆς Μυσίας, χώρας βορειοδυτικῆς τῆς Μ. Ἀσίας.

Ν.

Νέον τεῖχος, φρούριον παρὰ τὴν Προποντίδα.

Ο.

Ὀδρύσης, ου, δ, πληθ. **Ὀδρύσαι, ὦν,** Θρακικὸν ἔθνος ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σεύθου.

Π.

Πάριον, ου, τὸ, πόλις τῆς Μυσίας ἐν Προποντίδι ἀνατολικῶς τῆς Λαμφάκου.

Παρθάσιος, ου, δ, κάτοικος τῆς Παρθασίας, χώρας τῆς Ἀρχαδίας περὶ τὸ Λύκαιον ὄρος.

Παφλαγονία, ας, ἡ, χώρα τῆς Μ. Ἀσίας παρὰ τὸν Εὐξείνῳ Πόντον· ὁ κάτοικος: **Παφλαγών, ὄνος**· ἐπίθετον: **Παφλαγονικός, ἡ, ὄν.**

Πέργαμος, ου, ἡ, πόλις τῆς Μυσίας πλησίον τοῦ Καῦκου ποταμοῦ.

Πέρινθος, ου, ἡ, πόλις τῆς Θράκης ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς τῆς Προποντίδος, ὕστερον **Ἡράκλεια.**

Πόντος, ου, δ, 1) ὁ Εὐξείνῳ Πόντος, 2) χώρα περιλαμβάνουσα ὅλην τὴν πρὸς μεσημβρίαν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Σ.

Σαλμυδησσός, οὔ, ἡ, Θρακικὴ πόλις παρὰ τὸν Εὐξείνου Πόντον.
Σελινοῦς, οὔντος, δ, ποταμὸς 1) ἐν Ἡλίδι πλησίον τοῦ Σκιλλοῦντος, 2) ἐν Ἰωνίᾳ πλησίον τῆς Ἐφέσου.

Σεύθης, ου, δ, ἡγεμὼν τῆς Θράκης.

Σηλυμβρία, ας, ἡ, πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὴν Προποντίδα.

Σινώπη, ης, ἡ, πόλις παράλιος τῆς Παφλαγονίας· οἱ κάτοικοι: **Σινοπεῖς, ἑων.**

Σκιλλοῦς, οὔντος, δ, πόλις ἐν Ἡλίδι πλησίον τῆς Ὀλυμπίας.
Σκυθηνοί, ὦν, οἱ, ἔθνος πρὸς Β. τῆς Ἀρμενίας.
Στυμφάλιος, ου, δ, κάτοικος τῆς Στυμφάλου, πόλεως τῆς βο-
 ρείου Ἀρκαδίας.

Τ.

Τάοχοι, ὦν, οἱ, ὄρεινός ληστρικὸς λαὸς οἰκῶν πρὸς βορρᾶν
 τῆς Ἀρμενίας· ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τῶν Περσῶν, ὑπηρετοῦντες
 δ' ὡς μισθοφόροι ἐν τῷ στρατῷ αὐτῶν.

Τηλεβόας, α, δ, παραπόταμος τοῦ Εὐφράτου ἐν Ἀρμενία.

Τημνίτης, ου, δ, κάτοικος τῆς ἐν Αἰολίδι Τήμνου.

Τήρης, ου, δ, 1) βασιλεὺς τῶν Ὀδρουσῶν, πρόγονος τοῦ Σεύθου,
 2) βασιλεὺς τῶν Ὀδρουσῶν, σύγχρονος τοῦ Σεύθου.

Τιβερηνοί, ὦν, οἱ, λαὸς ἐν Πόντῳ γειτνιαζὼν πρὸς τοὺς Χά-
 λυβας.

Τίγρης, ητος, δ, πλωτὸς ποταμὸς πηγάζων ἐκ πολλῶν πηγῶν
 ἐν Ἀρμενία καὶ ῥέων πρὸς Α. τῆς Μεσοποταμίας, ἐνούμενος
 δὲ ἔπειτα μετὰ τοῦ Εὐφράτου καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Περσικὸν
 κόλπον.

Τρανῖψαι, ὦν, οἱ, ἔθνος Θρακικόν.

Τραπεζοῦς, οὔντος, ἡ, πόλις Ἑλληνικὴ εἰς τὰ παράλια τοῦ
 Πόντου, ἀποικία τῆς Σινώπης· οἱ κάτοικοι **Τραπεζοῦντιοι, ὦν.**

Φ.

Φαρνάβαζος, ου, δ, σατράπης τῆς Βιθυνίας καὶ Φρυγίας.

Φασιανοί, ὦν, οἱ, 1) ἔθνος παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταμὸν ἐν Ἀρμε-
 νία, 2) ἔθνος παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταμὸν ἐν Κολχίδι.

Φᾶσις, ιος, δ, ποταμὸς 1) ἐν Ἀρμενία κατὰ τὸν κάτω ῥοῦν λε-
 γόμενος **Ἀράξης** ῥέων πρὸς τὰ νοτιοανατολικά παραλλήλως
 μετὰ τὸν βορειότερον Κῦρον καὶ ἐκβάλλον εἰς τὴν Κασπίαν, 2)
 ἐν Κολχίδι, ῥέων ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἐκβάλλον
 εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

Φολόη, ης, ἡ, ὄρος μετὰ τὴν Ἡλίδος καὶ Ἀρκαδίας.

X.

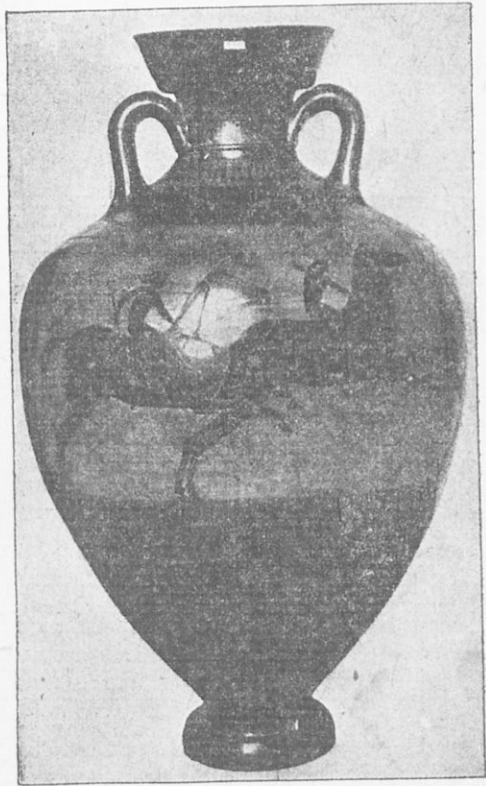
Χαλδαῖοι, ων, οἱ, λαὸς πολεμικὸς τῆς Μ. Ἀσίας ἐν Ἀρμενίᾳ· ἀνεξάρτητοι τῶν Περσῶν, ὑπηρετοῦντες δ' ὡς μισθοφόροι ἐν τῷ στρατῷ αὐτῶν.

Χάλυβες, ων, οἱ, λαὸς γειτνιαζὼν πρὸς τὴν Ἀρμενίαν, ὑποτεταγμένος εἰς τοὺς Μοσσυνοίκους.

Χειρίσοφος, ου, δ, στρατηγὸς Λακεδαιμόνιος.

Χερρόνησος, ου, ἡ, ἡ Θρακικὴ χερσόνησος ἢ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.

Χρυσόπολις, εως, ἡ, πόλις παρὰ τὸν Βόσπορον ἀντικρὺ τοῦ Βυζαντίου (νῦν Σκούταρι).

Ἀμφορεῖς

Κρατήρ

Σπολιάς

Φαρέτρα

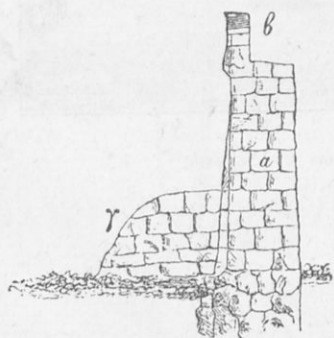
Σάλπιγξ

Θησαυρός Ἀθηναίων ἐν Δελφοῖς

Πυρρίχη

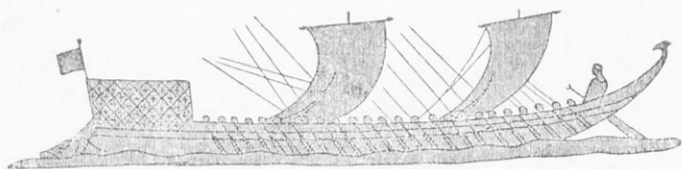
Τείχος μετ' ἐπάλξεως καὶ χηλῆς

Δαρείκος

Καρβάτιναι

Πεντηκόντορος

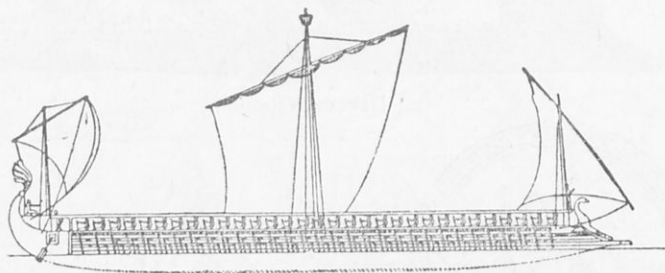
Ἄρκις φαεινῆς

Ἄρκις στρογγύλη

Ἀμαζῶν

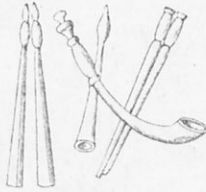
Τριήρης

Μέρος τριήρους επί αρχαίου αναγλύφου

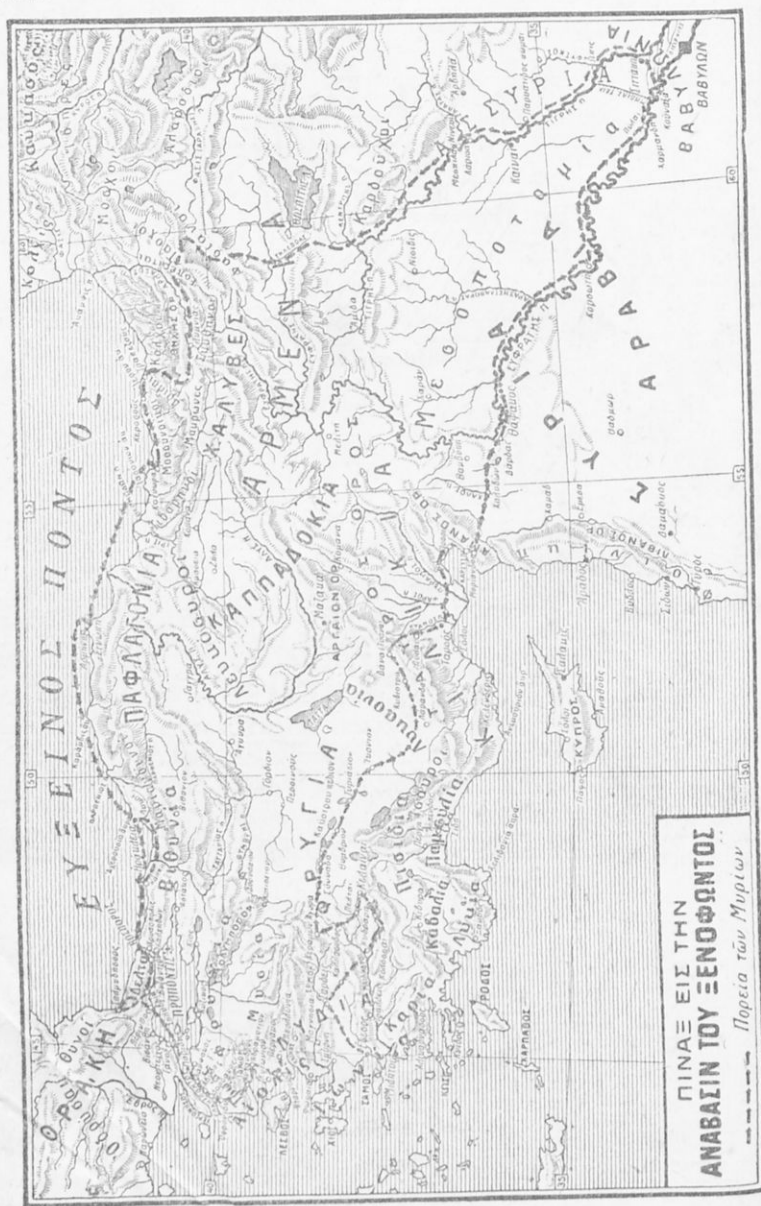
Πηδάλιον

Αὔλοι

Φιάλη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς τὸν κ. Κ. Γ. Κοσμᾶν, καθηγητὴν.

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, ὅτι δι' ἡμετέρας πράξεως τῇ 14 τοῦ λήξαντος μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 22 τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 48 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐνεκρίθη τὸ βιβλίον ὑμῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ξενοφῶντος Κύρου Ἀναβάσεως τὰ τέσσαρα τελευταῖα βιβλία» (κείμενον μετὰ σχολίων) πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Γ' τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου διὰ μίαν δεκαετίαν, λογιζομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1927—28.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ
Ὁ Διευθυντὴς καὶ ἄ. α.

Χ. ΛΕΦΑΣ

Κ. ΚΑΜΠΕΡΗΣ

Συνελεῖα τῆς ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1926 πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων αὐξάνεται ἡ τελικὴ τιμὴ τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν σχολείων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως κατὰ 20% ἐφ' ὅσον ταῦτα μεταφέρονται ἐκ τῆς πόλεως, ἐν ἣ ἐξεδόθησαν, εἰς ἄλλας πόλεις.

